Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Fielding, Henry.; af Henrich Fielding ; oversat af det Engelske.
Titel | Title:	Tom Jones Historie eller Hittebarnet
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 2
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhavn : Gyldendal, 1813
Fysiske størrelse | Physical extent:	4 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Tom Jones
Historie
eller
Hittebarnet
af
Henrich Fielding.

Oversat af det Engelske.

Anden Deel.

Kiøbenhavn 1813.
Trykt paa det Gyldendalske Forlag
hos P. D. Kiepping.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Thomas Jones
siette Bog.

Som indeholder omtrent tre Uger.

Det første Capitel.

Om Kierlighed.

I vor sidste Bog have vi været forbundne til at handle temmelig meget om Kierlighed, og i den følgende Bog ere vi nødte til at behandle denne Gienstand paa en endnu mere vidtløftig Maade; det

vil derfor ikke være af Veyen, om vi paa dette Sted give os i Færd med at undersøge den nyemodens Lærdom, i Kraft af hvilken nogle visse Philosopher, iblant mange andre underlige Opdagelser, paastaae at have udfundet: at der er ikke nogen saadan Lidenskab til i det menneskelige Hierte.

Om nu disse Philosopher høre til den beundringsværdige Sect, som den afdøde Docter Swift taler om paa saa ærefuld en Maade, fordi de blot ved deres stærke Genie, uden den allermindste Hielp af nogen slags Lærdom eller Læsning, have opdaget den dybe og uskatteerlige Hemmelighed: at der er ingen Gud til; eller, om de ikke maaskee snarere høre til dem, som for nogle Aar siden satte hele Verden i Skræk ved at vise, at der er ikke nogen saadan Ting, som Dyd eller Godhed, virkelig til i den menneskelige Natur, og som udleedede vore beste Handlinger fra Stolthed; det vil jeg just ikke paatage mig at bestemme her. Jeg er virkelig meget tilbøyelig til at troe, at alle disse Sandheds-Søgere ere just de selv samme Folk, som andre kalde Guld-Søgere, da Maaden,

som

som bruges i begge disse Efterſøgelſer, efter Guld og efter Sandhed, er juſt een og den ſamme, nemlig Sporen, Randſagelſe og Underſøgelſe i et ureent Sted, og, i de anførte Exempler, i Sandhed det ureeneſte af alle Steder: en ſlet Siel.

Men endſkiønt Sandheds-Søgerne og Guld-Søgerne meget egentlig kunne lignes ſammen i denne Henſeende, ja maaſkee ogſaa i den Fremgang, de giøre, ſaa er der dog virkelig ingen Liigning imellem dem i Henſeende til Beſkeedenhed; thi hvem har nogentid hørt, at en Guld-Søger har været ſaa uforſkammet at paaſtaae: at der var ikke nogen ſaadan Ting ſom Guld til i Verden, fordi han ikke havde havt nogen Lykke i hans Efterſøgelſe? Da derimod en Sandheds-Søger, naar han har igiennemraget Privetet, hans egen Siel, og er ikke i Stand til at opdage nogen Straale af Gudsfrygt, eller nogen Ting ſom er dydig, eller god, eller elſkværdig, eller elſkende deri, ſaa ſlutter han meget ſmukt og ædelmodigt og efter logiſke Regler, at der er ikke ſaadanne Ting til i den hele Skabning.

Dog, for at undgaae al Slags Striid, om det er mueligt, med disse Philosopher, ifald de ville kaldes saaledes, og for at vise den Tilbøyelighed, vi have til at bilegge Sagen imellem os paa en fredelig Maade, ville vi her giøre dem nogle Tilstaaelser, som uden Tvivl kunne giøre Ende paa Trætten.

For det første ville vi tilstaae: at mange Siele, og maaskee disse Philosophers selv, ere ganske frie for det allermindste Spoer af saadan en Lidenskab.

For det andet: at det, som man i Almindelighed kalder Kierlighed, nemlig Begierlighed efter at tilfredsstille en graadig Lyst med en vis Mængde nydeligt hvidt Menneske-Kiød, er paa ingen Maade den Lidenskab, som jeg her strider for. Denne Slags Kierlighed kan i Sandhed mere egentlig kaldes Hunger, og, ligesom ingen Fraadser undseer sig ved at bruge det Ord Elsker, i Henseende til hans Madlyst, men siger: at han er en Elsker af de og de Retter, saa kan en Elsker af dette Slags ligesaa egentlig sige: at han hungrer efter det og det Fruentimmer.

For

For det tredie vil jeg tilstaae, og det troer jeg er en meget antagelig Tilstaaelse: at den Kierlighed, som jeg forsvarer, søger ligesaavel at tilfredsstilles, som den groveste af alle vore Begierligheder, endskiønt den tilfredsstiller sig paa en meget finere Maade.

Og endelig: at naar denne Kierlighed viser sig imod een af et andet Kiøn, saa er den meget tilbøyelig til at kalde den Hunger, som jeg nyelig talede om, til Hielp, for at blive fuldkommen tilfredsstillet. Den er saa langt fra at formindske denne Hunger, at den forhøyer alle dens Fornøyelser til en Grad, som de neppe kunne forestille sig, der aldrig have været i Stand til at tage imod andre Følelser, end de, der have deres Oprindelse af blot Begierlighed.

Til Giengieldelse for alle disse Tilstaaelser forlanger jeg, at Philosopherne skal tilstaae mig: at der er i nogle (jeg troer i mange) Menneskers Bryst en øm og velvillig Tilbøyelighed, som tilfredsstilles ved at bidrage til andres Lykke: at der er en stor og ypperlig Fornøyelse i denne blotte Tilfredsstillelse, ligesom i Venskab, i faderlig og sønlig Kierlighed, og ligesom der vir-

kelig er i almindelig Menneske-Kierlighed, at vi have intet Navn til saadan en Tilbøyelighed, dersom vi ikke ville kalde den Kierlighed: at endskiønt de Fornøyelser, som komme af saadan en reen Kierlighed, kunne forhøyes og forbedres ved Hielp af forelskede Begierligheder, saa kunne hine dog bestaae uden disse, og blive ikke heller tilintetgiorte, fordi disse blande sig derimellem: og tilsidst, at Høyagtelse og Taknemmelighed ere de egentlige Bevæggrunde til Kierlighed, ligesom Ungdom og Skiønhed ere det til Begierlighed, og at derfor, uagtet saadanne Begierligheder maae naturligviis ophøre, naar Alderen eller Sygdom udrydde deres Aarsager, saa kunne disse dog ikke have nogen Virkning paa Kierlighed, eller nogentid komme en Følelse eller Lidenskab, som grunder sig paa Taknemmelighed og Høyagtelse, til at vakle eller uddøe i en god Siel.

At nægte, at en Lidenskab, som vi saa ofte see tydelige Prøver paa, er til, synes at være meget besynderligt og urimeligt, og det kan ikke komme af andet, end af den indvortes Advarsel, som vi have talt om tilforn. Men, hvor

nover-

uoverlagt er dette? Slutter det Menneske, der ikke mærker noget Spoer til Gierrighed eller Ærgierrighed i sit Hierte, derfor at der er ingen saadanne Lidenskaber til i den menneskelige Natur? Hvorfor ere vi ikke saa beskeedne at iagttage den samme Regel i at dømme om det Gode saavelsom det Onde hos andre, eller hvorfor ville vi, som Shakespeare siger, i alle Tilfælde: " sætte Verden i vor egen Person? „

Jeg frygter, at den herskende Forfængelighed har alt for megen Deel heri. Dette er et Exempel paa det Hyklerie, som vi udvise imod vore egne Siele, og dette er næsten almindeligt; thi der er neppe et Menneske til, som jo nedlader sig til at smigre for sig selv paa den nedrigste Maade, i hvor meget han end foragter en Smigrers Caracteer.

Til dem derfor, hvis egne Siele kunne vidne om det, jeg har fremført, til dem henvender jeg mig for at faae Bekræftelse paa Sandheden i mine Anmærkninger.

Undersøg Dit Hierte, min gode Læser! og spørg Dig, om Du troer dette med mig. Troer Du det, saa kan Du nu gaae fort, for at ud-

viide det i de følgende Blade; men troer Du det ikke, saa forsikrer jeg Dig, at Du har allerede læst mere, end Du har forstaaet; og det vil være klogere af Dig, at fortsætte Dine Forretninger eller Fornøyelser (saadanne som de ere) end at spilde Din Tid længer paa at læse det, som Du hverken finder Smag i, eller forstaaer. At tale til Dig om Kierligheds Virkninger vilde være ligesaa urimeligt, som at tale til en fød Blind om Farverne, da det er umueligt, at Dit Begreb om Kierlighed kan være ligesaa urimeligt, som det man fortæller, at saadan en blind Mand havde om Skarlagens Farven; det kom ham for, at denne Farve lignede meget Lyden af en Trompet; og, maaskee Kierlighed i Dine Tanker ligner meget et Fad Suppe eller en Oresteeg?

Det andet Capitel.

Frøken Westerns Caracteer. Hendes store Lærdom og Kundskab om Verden, og et Exempel paa den dybe Skarpsindighed, hun havde faaet af disse Fordele.

Læseren har seet, at Herr Western, hans Søster og Datter, tilligemed den unge Jones og Præsten

Præsten gik tilsammen til Herr Westerns Huus, hvor den største Deel af Selskabet hendrev Aftenen med megen Glæde og Munterhed. Sophie var virkelig den eeneste alvorlige Person; thi hvad Jones angik, da havde Kierlighed vel taget hans Hierte ganske i Besiddelse; men den behagelige Tanke, at Herr Altværd nu begyndte at komme sig, og hans Kieresles Nærværelse, tilligemed nogle kierlige Øyekast, som hun nu og da ikke kunde holde sig fra at give ham, opmuntrede vor Helt saa meget, at han tog Deel i den Glæde, som de andre tre udviiste, der vare maaskee saa muntre Folk som nogen i Verden.

Sophie beholdt den samme Alvorlighed i hendes Ansigt Morgenen efter ved Froekosten, som hun ogsaa forlod tiligere, end hun pleyede. Junkeren lagde ikke Mærke til denne Forandring i hans Datters Opførsel. Sandt at sige, saa var han ikke nogen Mand af en stor Skarpsindighed, endskiønt han var noget af en Politikus, og havde to gange været Candidat ved et Valg til Landets Beste. Hans Søster var en Dame af et ganske andet Slags. Hun havde

levet ved Hoffet og seet Verden. Derved havde hun erhvervet sig al den Kundskab, som den omtalte Verden i Almindelighed giver, og havde faaet en fuldkommen Indsigt i Sæder, Sædvaner, Ceremonier og Moder. Men hendes Lærdom gik endnu videre. Hun havde forbedret hendes Forstand betydelig ved at studere: hun havde ikke allene læst alle de nyere Lystspil, Syngestykker, Oratorier, Poesier og Romaner, hvilket hun altsammen bedømmede paa en kritisk Maade; men endog igiennemgaaet Rapins Engellands Historie, Echards romerske Historie og mange franske Memoirs pour servir à l'histoire. Til disse havde hun lagt de fleste politiske Blade og Journaler, som vare komne ud i de sidste tyve Aar, hvorved hun havde opnaaet en ganske artig Indsigt i politiske Sager, og kunde tale meget lærdt om Tilstanden i Europa. Desuden var hun overmaade vel dreven i Kierligheds-Læren, og vidste bedre end nogen anden, hvem der var Forstaaelse imellem: en Kundskab, som hun destolettere kunde have, da hun aldrig blev hindret fra at jage efter den ved noget, som angik hende selv; thi enten havde

hun

hun ingen Tilbøyeligheder, eller ogsaa hun var aldrig bleven fristet af nogen, og det sidste er i Sandhed meget rimeligt; thi hendes mandlige Udseende, da hun var næsten sex Fod høy, tilligemed hendes Sæder og Lærdom, kunde gierne hindre det andet Kiøn fra at ansee hende for et Fruentimmer, endskiønt hun havde Skiørter paa. Men da hun havde betragtet Sagen som en Videnskab, saa kiendte hun fuldkommen vel alle de Kunster, som smukke Damer bruge, naar de have i Sinde at opmuntre eller dølge deres Kierlighed, tilligemed alt det lange Anhæng af Smiil, Øyensprog og Blinken o. s. v. saaledes som disse Kunster nu anvendes i le beau monde, endskiønt hun aldrig selv havde udøvet dem. Kort at sige: ingen Slags Forstillelse eller paatagen Mine havde undgaaet hendes Opmærksomhed; men den ædle Naturs aabne og simple Handlinger kiendte hun kun lidet af, da hun aldrig havde seet dem.

Ved Hielp af denne beundringsværdige Skarpsindighed, havde Freken Western, efter hendes Tanker, giort en Opdagelse om noget i Sophies Siel. Den første Anledning hertil

tog

tog hun af den unge Frøkens Opførsel paa Marken, hvor Slaget stod; og den Mistanke som da opkom hos hende, blev meget bestyrket ved nogle Anmærkninger, som hun havde giort om Aftenen og Morgenen derefter. Men da hun altid tog sig meget i agt for, at man ikke skulde finde, at hun havde taget Feyl, saa bar hun denne Hemmelighed hele fiorten Dage i hendes Bryst, og gav allene nogle halve Vink ved Smilen, Blinken, Nikken, og ved nu og da at lade falde et uforstaaeligt Ord, hvormed hun virkelig forskrækkede Sophie tilstrækkelig; men sin Broder rørte hun ikke det mindste.

Da hun nu endelig var bleven fuldkommen overbeviist om, at hendes Anmærkning var sand, saa passede hun paa Leyligheden; og da hun en Morgen var allene med hendes Broder, og han sad og fløytede, saa afbrød hun ham paa følgende Maade:

„ Kiere Broder! har De ikke nyelig lagt „ Mærke til noget meget overordentligt hos min „ Niece? „ " Nej jeg har ikke „ svarede Western, " er der nogen Ting paa Færde med Pi„ gen? „ " Jeg tænker det „ svarede hun,

„ og

„og det noget, som er meget vigtigt.„ "Ey, „hun klager jo ikke over noget, og hun har „havt Smaakopperne.„ "Piger, min Bro„der!„ svarede hun, "ere andre Sygdomme „underkastede end Smaakopperne, og de un„dertiden meget værre.„ Her afbrød Western hende med megen Alvorlighed, og bad hende, at hun vilde strax underrette ham, om hans Datter feylede noget, og lagde til, at hun vidste, han elskede hende mere end hans egen Siel, og at han vilde sende Bud til Verdens Ende, for at faae den beste Doctor til hende. "Ney, ney!„ svarede hun smilende, „Sygdommen er ikke saa farlig; men jeg troer, „min Broder! at De er overbeviist om, at „jeg kiender Verden, og jeg forsikrer Dem, „at jeg har aldrig taget saa meget Feyl i mit „Liv, dersom min Niece ikke er overmaade heftig „forelsket.„ "Hvordan, forelsket!„ raabte Western meget hidsig, "forelsket uden at „lade mig det vide! jeg vil giøre hende arves„løs, jeg vil jage hende ud af mit Huus „ganske nøgen, uden en Skilling. Er det „Frugten af al min Kierlighed og Ømhed for

„hende,

„ hende? at forelske sig uden at spørge mig om „ Tilladelse! „ "Men De vil dog ikke „ svarede Froken Western, "jage denne Datter, „ som De elsker høyere end deres egen Siel, „ ud af Huset, førend De veed, om De kan „ bifalde hendes Valg? Lad os sætte, at hun „ havde just bestemt sig for den samme Person, „ som De selv vilde ønske, saa haaber jeg, at „ De vilde ikke være vred. „ "Ney, ney! „ raabte Western, "det vilde giøre en Forskiel. „ Naar hun gifter sig med den Mand, som jeg vil „ have, saa maae hun elske, hvem hun behager, det vil jeg ikke bryde mit Hoved med. „ „ Det kalder jeg at tale som en fornuftig Mand „ svarede Søsteren, "men jeg troer, at just den „ Person, som hun har valgt, er net op den „ samme, som De vilde vælge for hende; jeg „ vil afstaae al den Kundskab jeg har om Verden, om det ikke er saa, og jeg troer, min „ Broder, at De maae tilstaae mig, at jeg har „ dog nogen Kundskab. „ "Ja vist, min „ Søster! „ sagde Western, "seer Du vel, „ jeg troer Du har ligesaa meget deraf, som „ alle andre Fruentimmer, og det er ogsaa

„ rigtig

„rigtig nok Fruentimmernes Sag. Du veed „jeg kan ikke taale, at høre Fruentimmer tale „om Staatssager; de høre os til, og Skiørter „burde ikke befatte sig dermed. Sig frem, hvem „er Manden?„ "Jomæn!„ sagde hun, "De „kan selv leede ham op, om De saa behager: De, „som er saa stor en Staatsmand, kan ikke være „meget forlegen. Den Dommekraft, som kan „trænge ind i Fyrsternes Cabinetter, og opdage „de hemmelige Drivefiedre, som drive de store „Hiul i alle Staatsmaskinerne i Europa, maae „i Sandhed uden megen stor Vanskelighed kunne „opdage, hvad der gaaer for sig i en Piges „raae og udannede Siel.„ "Søster!„ raabte Junkeren, "jeg har ofte advaret Dig, at Du „skulde ikke komme med de Hof-Sludder til mig. „Jeg siger Dig, jeg forstaaer ikke det Væv. Men „jeg kan læse min Journal eller Londons Aften„post. Det er sandt, der kan maaskee nu og „da være et Vers, som jeg ikke kan have no„gen Nytte af, fordi de halve Bogstaver ere „udeladte; men dog veed jeg meget vel, hvad „der er meent dermed, og at vore Sager gaae „ikke saa vel, som de skulde, fordi man lader sig

„bestikke

„ bestikke og forleede. „ "Jeg ynker Deres „ Landsbye-Uvidenhed af mit Hierte! „ raabte Frøkenen. "Gior Du det? „ svarede Western, „ og jeg ynker Din Kiøbsted-Lærdom; jeg vilde „ heller være, hvad det skulde være, end en Hof- „ mand, og en Presbyterianer, og en Hanove- „ raner, som jeg troer nok, somme Folk ere. „ „ Er det mig De meener! „ svarede hun, "saa „ veed De, at jeg er et Fruentimmer, min Bro- „ der! og det siger jo ikke stort, hvad jeg „ er. Desuden „ — "Jeg veed, Du er et „ Fruentimmer! „ raabte Junkeren, "og det „ er vel for Dig, at Du er det; havde Du væ- „ ret et Mandfolk, saa forsikrer jeg Dig, jeg „ skulde alt have givet Dig et Rap for længe „ siden. „ "Ja deri „ sagde hun, "i disse „ Rav ligger al Eders indbildte Overmagt, „ Eders Legemer og ikke Eders Hierner ere stærkere „ end vore: troe mig, det er godt for Eder, at „ I kan slaae os; thi ellers havde vor Forstand „ saa megen Magt over Eder, at vi skulde „ giøre Eder allesammen til det, som saa mange „ kloge, og vittige, og høflige Folk allerede ere — „ vore Slaver. „ "Det fornøyer mig, at

„ jeg

„ jeg veed, hvad J har Sinde „ svarede Junkeren; "men vi ville tale mere om den Sag „ en anden gang. Sig mig nu, hvad det er „ for en Mand Du meener, i Henseende til „ min Datter?„ "Vie et Øyeblik„ sagde hun, "imedens jeg forbeyer den herskende For„ agt, jeg har for Deres Kiøn, ellers kunde jeg „ ogsaa let blive vred paa Dem. Saa — nu „ kom jeg afsted med at sluge den ned. Og nu, „ min gode politiske Herre! hvad synes Dem „ om Herr Blisil? Besvimede hun ikke, da „ hun saae, at han laae uden Aande paa Jor„ den? og da han kom til sig selv igien, bleg„ nede hun da ikke, saasnart hun kom hen til den „ Deel af Marken, hvor han stod? Og jeg „ beder Dem: hvad kunde vel ellers være Aar„ sag til hendes Tungsindighed om Aftenen ved „ Bordet, Morgenen derpaa, og hele Tiden „ derefter.„ "Hillemæn!„ raabte Junkeren, „ nu, Du erindrer mig om det, husker jeg det „ altsammen. Det er vist nok saa, og jeg for„ nøyer mig derover af mit ganske Hierte; jeg „ vidste nok, at Sophie var en god Pige, og „ vilde ikke forelske sig saaledes, at jeg skulde

„ blive vred paa hende. Jeg har aldrig været
„ saa glad i mit Liv; thi intet kan ligge saa be-
„ qvemt, som vore Godser. Jeg har allerede
„ havt det i mit Hoved for nogen Tid siden, og
„ disse to Godser ere virkelig paa en vis Maade
„ allerede giftede sammen; ja det vilde være en
„ stor Ynk at skille dem ad. Det er sandt, der
„ er vel større Godser i Kongeriget, men ikke i
„ dette Grevskab; og jeg vil heller slaae noget
„ af, end gifte min Datter bort til Fremmede
„ og Ubekiendte. Desuden ere de fleste af saa-
„ danne store Godser i fornemme Herrers Hæn-
„ der, og jeg kan ikke taale at høre deres Navn
„ engang. Men, min Søster! hvad vil Du
„ raade mig at giøre; for jeg vil tilstaae Dig,
„ at Fruentimmerne forstaae dette bedre, end
„ vi giør., " Aa! Deres ydmygste Tienerinde,
„ min Herre! „ svarede Frøkenen, " vi ere Dem
„ forbundne, at De dog ville tilstaae os, at vi due
„ til noget. Siden De altsaa behager at spørge
„ mig til Raads, min meget politiske Herre!
„ saa holder jeg for, at De bør selv foreslaae
„ Partiet for Herr Altværd. Der er ingen
„ Uanstændighed i, at saadanne Forslag kom-

„ me

„me fra Faderen paa nogen af Siderne. I „Hr. Popes Odyssee tilbyder Kong Alcinous „Ulysses sin Datter. Jeg behøver ikke at „advare saa politisk en Person som De er, at „De ikke maae sige, at Deres Datter er forel„sket; det vilde i Sandhed være imod alle „Regler.„ "Velan!„ sagde Junkeren, "jeg „vil da giøre ham dette Forslag; men jeg giver „ham rigtig nok et Rap, dersom han afslaaer mig „det.„ "Frygt ikke„ raabte Frøken Western, "Partiet er alt for fordeelagtigt til, at „han skulde afslaae det.„ "Det veed jeg dog „ikke„ svarede Junkeren, "Altværd er en „underlig Krabat, og Penge giør ingen Virk„ning paa ham.„ "Min Broder!„ sagde Frøkenen, "Deres Politik bestyrter mig. Vil „De da virkelig lade Dem bedrage af det, Folk „sige? Tænker De, at Herr Altværd har større „Foragt for Penge end alle andre Mennesker, „fordi han siger det? Saadan en Lettroenhed „kunde bedre anstaae et af os svage Fruentim„mer, end det vise Kiøn, som Himlen har dan„net til Staatsmænd I Sandhed, min Bro„der! De vilde blive en smuk Plenipotentiarius i

„ Underhandlinger med de Franske: de vilde „ snart faae Dem til at troe, at de toge Byer „ ind, blot for at forsvare sig. „ " Søster! „ svarede Junkeren med megen Foragt, " lad „ Eders Venner ved Hoffet svare for de Byer, „ som blive tagne; siden I er et Fruentimmer, „ saa vil jeg ikke legge Eder det til Last; for jeg „ tænker, de ere klogere, end at de skulde betroe „ Hemmeligheder til Fruentimmer. „ Dette ledsagede han med saa haanlig en Latter, at hun ikke kunde holde det længer ud. Hun var hele Tiden igiennem bleven saaret paa et ømt Sted; (thi hun havde virkelig en meget dyb Indsigt i de Ting, og var meget hidsig deri) og derfor brød hun ud i et Raserie, og erklærede, at hendes Broder var baade en Tølper og en Dumrian, og at hun vilde ikke blive en Time længer i hans Huus.

Endskiønt Junkeren maaskee aldrig havde læst Machiavel, saa var han dog i mange Henseender en fuldkommen Politicus. Han havde alle de vise Lærdomme, som indprentes saa vel i den Politisk-Peripatetiske Skole i Børs-Alleen, fuldkommen inde. Han kiendte

Penge-

Pengenes Værdie, og det eeneste man bør bruge dem til, nemlig: til at legge dem op. Han havde ligeledes gode Indsigter, i Henseende til at sætte den rette Priis paa hiemfaldne Godser, Exspectanser, o. s. v. og havde ofte eftertænkt, hvor meget hans Søsters Midler kunde beløbe sig til, og hvorvidt det var mueligt, at han og hans Efterkommere kunde arve dem. Dette var han alt for klog til at opofre for en lumpen Vredes Skyld. Da han derfor mærkede, at han var gaaet for vidt, begyndte han at tænke paa at forlige sig med hende igien, og det var ikke heller meget vanskeligt, siden Frøkenen bar en stor Kierlighed for hendes Broder, en endnu større for hans Datter, og var et overordentligt godt og mildt Fruentimmer, endskiønt hun blev alt for let opbragt, naar man vilde fornærme hende, i Henseende til hendes politiske Indsigter, som hun giorde sig meget til af.

Han lagde derfor allerførst voldsomme Hænder paa hendes Heste, og gav dem ingen Leylighed til at komme ud af Stalden, uden igiennem et Vindue, og derpaa vendte han sig til hans Søster, smigrede og formildede hende ved at igien-

kalde alt det, han havde sagt, og ved at paastaae det, som var lige tvertimod det, der havde opbragt hende. Endelig kaldte han Sophies Veltalenhed til Hielp; og hun havde, foruden en meget yndig og indtagende Maade at tale paa, den Fordeel, at hendes Faster hørde hende med meget bevaagne og partiske Øren.

Udfaldet af alt dette var en mild Smiil fra Frøken Western, som sagde: "Min Bro„der! De er ret en fuldkommen Croat; men „ligesom disse have Deres Nytte i Keyserindens „Armee, saa er der ogsaa noget Godt hos „Dem. Jeg vil derfor endnu eengang under„skrive en Freds-Tractat med Dem; men see „vel til, at De ikke bryder den paa Deres Side. „I det mindste tør jeg dog haabe, siden De er „saa ypperlig en Politikus, at De vil holde „Deres Forbund ligesaa længe som de Franske: „indtil Deres Fordeel friister Dem til at bryde „det."

Det

Det tredie Capitel.

Der indeholder to Ting, som trodse Kunstdommerne.

Da Junkeren havde indrettet Sagerne med hans Søster saaledes, som vi have seet det i det sidste Capitel, saa var han saa utaalmodig efter at bekiendtgiøre Altværd Forslaget, at Frøken Western havde den yderste Vanskelighed med at forekomme, at han ikke for den Sags Skyld skulde besøge Manden saalænge han var syg.

Herr Altværd havde just været indbuden til at spise til Middag med Herr Western, da han var bleven syg. Han var derfor aldrig saasnart sluppet ud af den Tvang, han blev holdt i, da han brugte Lægemidler, førend han tænkte paa at opfylde sit Løfte, hvilket han pleyede at giøre ved alle Leylighedder, saavel imod den Høyeste som den Laveste.

I den Tid, der var forløben imellem Samtalen i det foregaaende Capitel og denne Dag, da de vare samlede igien, havde Sophie ved nogle mørke Vink, som hendes Faster havde givet hende, faaet nogen Frygt for, at denne skarpsindige Frøken havde fattet Mistanke om,

at hun elskede Jones. Hun havde derfor besluttet at benytte sig af denne Leylighed, for at udrydde al saadan Mistanke; og i denne Henseende paalagde hun sig en fuldkommen Tvang i hendes Opførsel.

Først strædte hun at dølge hendes bankende tungsindige Hierte ved at vise den yderste Glæde i hendes Ansigt, og den største Munterhed i hendes Opførsel; og dernæst henvendte hun hendes hele Tale til Herr Blifil, og lagde ikke det mindste Mærke til den stakkels Jones hele Dagen igiennem.

Junkeren var saa fornøyet over hans Datters Opførsel, at han spiiste næsten slet intet ved Bordet, men brugte den meste Tid til at vente paa Leylighed til at give hans Søster Tegn paa sit Bifald ved Vinken og Nikken. Dog var hun i Begyndelsen ikke saa ganske fornøyet med det, hun saae, som hendes Broder.

Kort at sige: Sophie overdrev hendes Rolle saa stærkt, at hendes Faster blev i Begyndelsen tvivlraadig, og begyndte at fatte Mistanke om, at det var et paataget Væsen af hendes Broder-Datter; men da hun selv var et

Fruen-

Fruentimmer, som besad megen stor Kunst, saa regnede hun det snart ogsaa til en stor Kunst hos Sophie. Hun erindrede sig de mange Tegn, hun havde givet hendes Broder-Datter paa sin Mistanke om hendes Kierlighed, og indbildte sig, at den unge Dame nu vilde benytte sig af denne Maade, for at narre hende ud af denne Mistanke ved en overdreven Høflighed; en Tanke, som hun blev meget bestyrket i ved den yderlige Munterhed, som ledsagede hendes hele Opførsel. Her kunne vi ikke holde os fra at anmærke, at denne Gietning vilde have havt meget større Grund, dersom Sophie havde levet ti Aar i Luften ved Grosvenor-sqvare, hvor unge Damer lære det beundringsværdige rette Sving paa at narres og spøge med den Lidenskab, som er en meget alvorlig Ting i Skove og Grotter, hundrede Mile fra London.

Naar vi ville opdage andres Bedragerier, saa kommer det, sandt at sige, meget an paa, at vor Kunst er, om jeg tør bruge det Udtryk, optrukken med den samme Regle som deres; thi undertiden tager meget snedige Folk feyl, ved det de bilde sig ind, at andre ere klogere, eller

med andre Ord, større Skielmer, end de virkelig ere. Siden denne Anmærkning er temmelig dybsindig, saa vil jeg oplyse den med følgende korte Historie. Tre Landsbyemænd forfulgte en Wiltshire-Tyv igiennem Brentford. Da den Eenfoldigste af dem saae, at der stod skrevet under et Skildt: Wiltshire-Herberge, saa raadede han sine Selskabsbrødre at gaae derind; thi der var det rimeligst, at de vilde finde deres Landsmand. Den anden, som var klogere, loe ad hans Eenfoldighed; men den tredie, som var den klogeste, svarede: "lad „os dog alligevel gaae ind; thi maaskee han „har tænkt, at vi aldrig skulde falde paa, at han „vilde gaae ind til hans egne Landsmænd.„ Hvorpaa de gik ind, og søgte Huset igiennem, og forsømte derved Leylighed til at faae fat paa Tyven, som paa den Tid var kun et lidet Stykke Vey foran dem, og som de alle vidste, kunde ikke læse; men dette havde de ikke engang tænkt paa.

Læseren vil tilgive en Udsvævelse, hvori der meddeles ham saa usskatteerlig en Hemmelighed; thi enhver Spiller maae tilstaae, at det er meget nødvendigt at vide en andens Spil nøye, for at

kunne

kunne giøre Contra-Miner imod ham. Dette kan desuden vise os en Aarsag: hvorfor man ofte seer, at en klog Mand bliver bedraget af een, som har en svagere Forstand, og, hvorfor mange simple og uskyldige Caracterer blive i Almindelighed slet forstaaede og slet forebragte. Men det, som er det Væsentligste, er: at dette kan giøre Reede for det Puds, Sophie spillede hendes politiske Faster.

Da Maaltidet var til Ende, og Selskabet var gaaet ned i Haugen, saa tog Herr Western, som nu var fuldkommen overbeviist om, at det, hans Søster havde fortalt ham, var sandt, Herr Altværd til en Side, og foreslog uden Omsvøb et Partie imellem Sophie og den unge Herr Blifil.

Herr Altværd var ikke een af de Mænd, hvis Hierter hopper i dem ved enhver uventet og pludselig Tidende om verdslig Fordeel. Hans Siels Hidsighed var virkelig bleven dæmpet ved den Philosophie, som anstaaer en Mand og en Christen. Han lod ikke, som han var fuldkommen oven over al Fornøyelse og Smerte, al Glæde og Bekymring; men saa blev han heller ikke for-

forstyrret eller forskrækket ved enhver tilfældig Vind, ved et hvert Smiil eller enhver rynket Pande af Lykken. Han imodtog derfor Herr Westerns Forslag uden nogen synlig Bevægelse eller uden nogen Forandring i hans Ansigt. Han sagde: at denne Forbindelse var saadan, som han oprigtig ønskede den, og derpaa begyndte han en meget billig Lovtale over den unge Dames Fortieneſter, erkiendte, at Partiet var fordeelagtigt, og, ef erat han havde takket Herr Western for de gode Tanker, han havde om hans Søsterſøn, saa sluttede han med, at han vilde længes meget efter at bringe denne Sag i Rigtighed, ifald de unge Folk kunde lide hverandre.

Western blev lidt forvirret over Herr Altværds Svar, der var ikke saa varmt, som han havde ventet det. Den Tvivl: om de unge Folk kunde lide hverandre, ansaae han med den yderſte Foragt, og sagde: at Forældre kunde best dømme om, hvad for Partier der skikkede sig for deres Børn; hvad ham angik, da vilde han paastaae den meest hengivne Lydighed af hans Datter; og dersom nogen ung Karl

kunde

kunde afslaae saadan en Senge-Kammerat, saa var han hans ydmyge Tiener, og haabede, at der var ingen Skade skeet.

Altværd stræbte at formilde hans Hidsighed ved mange Lovtaler over Sophie, og erklærede: at han tvivlede ikke paa, at Herr Blisil jo med Glæde vilde tage imod Tilbudet; men det hialp altsammen intet, han kunde ikke faae andet Svar af Junkeren, end: — "jeg siger „ikke mere — jeg haaber ydmygst, at der er „ingen Skade skeet — det er det alt.„ Og disse Ord igientog han i det mindste hundrede gange, inden de skiltes ad.

Altværd kiendte hans Naboe alt for vel til, at han skulde blive stødt over denne Opførsel; og endskiønt han var saa meget imod den Strenghed, som nogle Forældre udvise imod deres Børn, i Henseende til deres Giftermaal, at han havde besluttet aldrig at tvinge hans Søsterssøns Tilbøyelighed, saa var han dog alligevel meget fornøyet over Udsigten til denne Foreening; thi hele Landet gav Gienlyd af Sophies Berømmelser, og han havde selv høylig beundret de usædvanlige Fuldkommenheder, hun

besad,

besad, baade i Henseende til Siel og Legeme. Hvortil, jeg troer, man endnu kan legge hans Betragtninger over hendes store Midler, som han var alt for fornuftig til at foragte, endskiønt han var alt for nøysom til at lade sig fortrylle deraf.

Og her skal og vil jeg, til Trods for alle giøende Kunstdommere i Verden, giøre en Udsvævelse, angaaende den sande Viisdom, hvorpaa Herr **Altværd** var virkelig ligesaa stort et Mynster, som paa Godhed.

Den sande Viisdom bestaaer da ikke, (uagtet alt det, Herr **Hogarths** fattige Poet kan have skrevet imod Rigdom, og til Trods for alt det, som nogen riig og forædt Præst kan have prædiket imod Fornøyelser) i at foragte nogen af disse. En Mand kan i den største Overfladighed af Midler gierne have ligesaa megen Viisdom som nogen Tigger paa Gaden, eller han kan nyde en smuk Kone eller en oprigtig Ven, og dog blive ligesaa viis, som den suureste Munk i hele Pavedommet, der begraver alle sine selskabelige Egenskaber, og udsulter sin Mave, imedens han pidsker sin Ryg.

Sandt

Sandt at sige, saa er det rimeligst, at den viseste Mand kan besidde alle verdslige Velsignelser i en meget høy Grad; thi ligesom den Maadelighed, Viisdom foreskriver os, er den sikkerste Vey til at have den rette Nytte af vor Lykke, saa kan den og allene sætte os i Stand til at smage mange Fornøyelser. Den vise Mand tilfredsstiller enhver Begierlighed og enhver Lidenskab, imedens Daaren opofrer alle de øvrige, for at føye og mætte een eeneste.

Man kan indvende herimod, at meget vise Folk have været forfærdelig gierrige. Jeg svarer: saa have de ikke været vise i den rette Forstand. Man kan ligeledes sige, at de viseste Mænd have været umaadelig hengivne til Vellyster i deres Ungdom. Hertil svarer jeg: saa vare de ikke vise den gang.

Kort at sige: Viisdommen, hvis Lærdomme de, der aldrig have været i dens Skole, have forestillet os saa vanskelige at lære, lærer os allene at udstrække en simpel Regel, som man i Almindelighed kiender og følger, endogi de laveste Grader af Livet, lidt videre end man almindelig giør, og denne Regel er: ikke at kiøbe for dyrt.

Men

Men den, som nu tager denne Regel med sig ud paa Verdens store Torv, og anvender den bestandig til Ære, Rigdom, Fornøyelser og andre Bequemmeligheder, som dette Torv frembyder, han, tør jeg sige, er en viis Mand, og maae erkiendes derfor i den Meening, som Verden tager Ordet; thi han gior det beste Kiøb, da han forskaffer sig alle Ting for en liden Umage, fører alle de gode Ting, jeg har nævnet, hiem med sig, og beholder imidlertid selv hans Helsen, hans Uskyldighed og hans Rygte hele og holdne, hvilket dog er den almindelige Priis, som andre maae betale for disse Ting.

Af denne Maadelighed lærer han ogsaa to andre Lærdomme, som giøre hans Caracteer fuldkommen, nemlig: aldrig at være overmaade glad, naar han har giort det beste Kiøb, eller nedslaaet, naar Torvet er tomt, eller naar det, som falbydes, er saa dyrt, at han ikke kan kiøbe det.

Men jeg maae erindre mig, hvad jeg skriver om, og ikke misbruge den gode Kunstdommers Taalmodighed. Jeg vil derfor her giøre Ende paa dette Capitel.

Det

Det fierde Capitel.

Som indeholder adskillige merkværdige Sager.

Saasnart som Herr Altværd var kommen hiem, tog han Herr Blisil for sig, og efter en liden Fortale aabenbarede ham det Forslag, Herr Western havde giort ham, og underrettede ham tillige, hvor behageligt dette Partie vilde være ham.

Sophies Yndigheder havde ikke giort det mindste Indtryk paa Blisil: ikke fordi hans Hierte var forud indtaget, eller fordi han var ganske ufølsom imod Skiønhed, eller fordi han havde nogen Modbydelighed for Fruentimmer. Men hans Begierligheder vare af Naturen saa maadelige, at han var i Stand til let at undertrykke dem ved Philosophie, eller ved Studering, eller paa andre Maader, og at han ikke havde det allermindste Anstrøg af den Lidenskab, som vi have afhandlet i det første Capitel af denne Bog, i hans hele Væsen.

Men endskiønt han var ganske fri for den blandede Lidenskab, som vi der afhandlede, og som Sophies Dyder og Skiønhed saa mær-

kelig opvækkede, saa var han dog vel forsynet med nogle andre Lidenskaber, som lovede sig selv at blive fuldkommen tilfredsstillede ved den unge Dames Midler. Det var Penge-Gierrighed og Ærgierrighed, der delede Herredømmet over hans Siel imellem sig. Han havde mere end eengang tænkt paa, at Besiddelsen af disse Midler var en Ting, som var nok værd at ønske sig, og han havde allerede langt borte dannet sig nogle Udsigter dertil; men det, at baade han og Frøkenen vare saa unge, og i sær den Tanke: at Herr Western kunde gifte sig igien, og faae flere Børn, havde holdt ham fra at haste synderlig med at tragte derefter.

Denne sidste og væsentligste Indvending var nu for en stor Deel ophævet, da Forslaget kom fra Herr Western selv. Blifil svarede derfor Herr Altværd, efter at han havde betænkt sig lidet, at Giftermaal var noget, som han endnu ikke havde tænkt paa; men at han var saa overbeviist om hans Venskab og faderlige Omsorg, at han vilde underkaste sig hans behagelige Villie i alle Ting.

Alt-

Altværd var af Naturen en meget munter Mand, og hans Alvorlighed paa denne Tid reyste sig af sand Viisdom og Philosophie, og ikke af det, at der fra Begyndelsen af var noget Phlegma i hans Temperament; thi han havde været meget fyrig i hans Ungdom, og havde af Kierlighed giftet sig med et smukt Fruentimmer. Han var derfor ikke meget vel fornøyet med det kolde Svar, hans Søsterson gav ham; han kunde ikke holde sig fra at udbryde i Berømmelser over Sophie, og lod sig forstaae med, at han var forsikret om, at et ungt Menneskes Hierte umuelig kunde imodstaae saa store Yndigheder, dersom det ikke var indtaget af en ældre Kierlighed.

Blifil forsikrede ham, at han vidste ikke af saadant at sige, og gav sig derpaa til at tale med saa megen Viisdom og Gudsfrygt om Kierlighed og Giftermaal, at han vilde have stoppet Munden paa enhver af hans Paarørende, som endog var meget mindre hengivet til andægtige Følelser, end hans Morbroder. Tilsidst var den gode Mand fornøyet over, at hans Søsterson langt fra ikke giorde nogen Indven-

ding imod Sophie, men havde den Høyagtelse for hende, som i stadige og dydige Siele er en sikker Grundvold til Venskab og Kierlighed; og da han ikke tvivlede paa, at Elskeren jo inden kort Tid vilde blive ligesaa behagelig for hans Kiereste, saa forudsaae han stor Lykke paa alle Sider ved en saa passende og ønskelig Forening. Med Herr Blifils Samtykke skrev han derfor Morgenen efter til Herr Western, og berettede ham, at hans Søstersøn havde med megen Taknemmelighed og Glæde taget imod Forslaget, og at han var færdig til at giøre sin Opvartning hos den unge Dame, naar hun vilde behage at tage imod ham.

Western var meget fornøyet over dette Brev, og sendte strax et Svar tilbage, hvori han bestemte den samme Eftermiddag til at giøre Begyndelse med Frieriet, uden at have talet et eeneste Ord derom til hans Datter.

Saasnart han havde affærdiget Budet, begyndte han at lede efter hans Søster, som han fandt i færd med at læse og forklare Gazetten for Præsten Supple. Denne Forklaring var han nødt til at høre paa næsten et heelt Qvarteer,

inden

inden han fik Lov til at tale; og det koſtede ham meget at undertrykke hans naturlige Fremfuſenhed saa længe. Dog fik han endelig langt om længe Leylighed til at underrette Frøkenen om, at han havde Sager af yderſte Vigtighed at meddele hende, hvortil hun ſvarede: "Min Bro„der! jeg er ganſke til Deres Tieneſte. Sa„gerne ſeer ſaavel ud i Norden, at jeg har al„drig været i bedre Humeur.„

Da Præſten derpaa gik, ſaa underrettede Herr Weſtern hende om alt det, der var forrettet, og bad hende, at hun vilde bekiendtgiøre det for Sophie, hvilket hun ſtrax paatog ſig med Fornøyelſe; men hendes Broder maatte uden Tvivl takke de behagelige Udſigter i Norden, ſom havde fornøyet hende ſaa meget, for at han ikke hørde nogle Anmærkninger over hans Opførſel; thi han var virkelig noget alt for haſtig og fremfuſende.

Det femte Capitel.

Hvori der fortælles, hvad der tildrog sig imellem Sophie og hendes Faster.

Sophie sad og læste i sit Kammer, da hendes Faster kom ind. Saasnart hun saae Frøken Western, lukkede hun Bogen med saamegen Ivrighed, at den gode Frøken kunde ikke bare sig for at spørge: hvad det var for en Bog, som hun syntes saa bange for at vise frem? "De „maae troe mig, Madame!„ svarede Sophie, „det er en Bog, som jeg hverken skammer mig „ved, eller er bange for at tilstaae, at jeg har „læst. Den er skrevet af en ung Dame af „Stand, hvis Forstand, efter mine Tanker, „er en Ære for hendes Kiøn, og hvis gode „Hierte er en Ære for den menneskelige Na„tur.„ Frøken Western tog derpaa Bogen fat, men kastede den strax fra sig, sigende: — „Ja, Forfatterinden er af en meget god Fa„milie; men hun kommer ikke meget iblant „Folk, som man kiender: jeg har aldrig læst „den; for de beste Kunstdommere sige, der er „ikke meget i den.„ "Jeg tør ikke, Ma„dame!

„ dame! sætte min Meening „ sagde Sophie, „ imod de beste Kunstdommeres; men mig synes, „ der er megen Natur i den, og paa mange „ Steder saa megen sand Ømhed og Delica- „ tesse, at den har kostet mig mangen en Taare. „

„ Ey! saa vil De da saa gierne græde „ sagde Fasteren. " Jeg holder meget af en øm Fø- „ lelse „ svarede Sophie, " og vil gierne be- „ tale den med en Taare, naar det skal være. „

„ Vel nok! men viis mig „ sagde Frøken Western, " hvad De læste, da jeg kom ind; der „ var noget meget ømt i det, troer jeg, og adskil- „ ligt om Kierlighed ogsaa. De bliver rød, „ min kiere Sophie. Ah, mit Barn! De skulde „ læse Bøger, som kunde lære Dem lidt For- „ stillelse, som kunde undervise Dem, hvorle- „ des De skulde skiule Deres Tanker lidt be- „ dre. „ " Jeg haaber, Madame! „ svarede Sophie, " at jeg ikke har nogen Tanke, som „ jeg har nødig at skamme mig ved at aaben- „ bare. „ " At skamme Dem ved! „ raabte Freken Western, " ney, jeg tænker ikke De „ har nogen Tanke, som De behøver at skamme „ Dem ved, og dog blev De rød, mit Barn!

„da jeg nævnede det Ord: Kierlighed. Kiere „Sophie! vær vis paa, at De har ikke en „Tanke, som jeg jo er meget vel underrettetom, „og det ligesaavel, mit Barn, som Fransk„mændene om vore Bevægelser, længe førend „vi fuldføre dem. Tænkte De, mit Barn! „at de kunde bedrage mig, fordi de har været i „Stand til at bedrage Deres Fader? Foreſtil„ler De Dem, at jeg veed ikke Aarſagen, hvor„for De overdrev Deres Venſkab imod Herr „Blifil saa meget i Gaar? Jeg har seet lidt „for meget af Verden til at lade mig saaledes „bedrage. Ney, bliv nu ikke red igien. Jeg „siger Dem, det er en Kierlighed, som De „har ikke nødig at ſkamme Dem ved. — Det „er en Kierlighed, som jeg ſelv bifalder, og „som jeg allerede har bragt Deres Fader til at „bifalde. Jeg har i Sandhed allene tænkt „paa Deres Tilbøyelighed, for jeg vilde altid, „at man ſkulde føye den, om mueligt, endſkiønt „man derfor maatte opofre høyere Udſigter. „Kom, jeg har noget Nyt at fortælle Dem, „ſom vil fornøye Dem lige ind i Sielen. Giør „mig til Deres Fortroelige, saa vil jeg paatage

„mig

„ mig at giøre Dem saa lykkelig, som Deres „ meest udstrakte Ønsker kan forlange det.„ „ Hun, Madame!„ sagde Sophie, og saae mere tosset ud end nogentid i hendes Liv, " jeg „ veed ikke, hvad jeg skal sige. — Hvordan „ Madam! skulde De have fattet Mistanke „ om — " Ingen Uanstændighed „ svarede Frøken Western. " Betænk, at De taler til „ een af Deres eget Kiøn, til en Faster, og „ jeg haaber, De er overbeviist om, at De taler „ til en Ven. Betænk, at De aabenbarer mig „ intet andet, end det, som jeg veed allerede, „ det som jeg saae tydelig i Gaar igiennem den „ kunstigste Forstillelse, De havde paataget „ sig, og som maatte have bedraget enhver, „ der ikke havde kiendt Verden fuldkommen. „ Betænk endelig, at det er en Kierlighed, som „ jeg meget bifalder.„ " Nu, Madam!„ sagde Sophie, " De kommer saa uforvaren- „ des og pludselig paa een. I Sandhed, „ Madam! jeg er ikke blind — og det er vist, „ dersom det er en Feyl, at see alle menneskelige „ Fuldkommenheder samlede — Men er det „ mueligt, at min Fader, og De Madam, kan

„see med mine Øyne?„ "Jeg siger Dem „jo„ svarede Frøken Western, "at vi bi„falde det ganske, og Deres Fader har be„stemt, at De skal tage imod Deres Elsker i „Eftermiddag.„ "Min Fader! i Eftermid„dag!„ raabte Sophie, og med eet forlod Blodet hendes Ansigt.„ — "Ja, mit Barn!„ sagde Frøkenen, "De kiender min Broders „heftige Temperament. Jeg aabenbarede ham „den Kierlighed, som jeg først opdagede hos „Dem den Aften, De besvimede paa Marken. „Jeg saae den, da De besvimede. Jeg saae „den strax, da De kom til Dem selv igien; „jeg saae den om Aftenen ved Bordet, og Mor„genen efter ved Froekosten: (De veed, mit „Barn! at jeg har seet Verden) nu vel, jeg „underrettede aldrig saasnart min Broder der„om, førend han strax vilde endelig foreslaae „det for Altværd. Han foreslog det i Gaar, „og Altværd gav sit Samtykke dertil (som „han vist nok ogsaa burde, og det med Glæde) „og i Eftermiddag, siger jeg Dem, maae De „tage Dem den beste Mine paa, De har.„ „I Eftermiddag!„ raabte Sophie, "kiere

„Faster,

„Faster! jeg miſter mine Sandſer af Skræk.„ „O, min Kiere!„ ſvarede Frøkenen, "De vil „ſnart komme til Dem ſelv igien; for det er „viſt nok, han er ret en ſmuk Karl.„ "Ja, „jeg maae tilſtaae„ ſagde Sophie, "jeg kien„der ingen, der har ſaadanne Fuldkommenheder. „Saa tapper og dog ſaa øm, ſaa vittig uden „at fortørne nogen, ſaa menneſkekierlig, ſaa „høflig, ſaa artig, ſaa ſmuk! hvad ſiger det, „at han er af ringe Stand, i Sammenligning „med ſaadanne Egenſkaber ſom diſſe?„ "Af „ringe Stand? Hvad meener De dermed„ ſagde Frøken Weſtern, "Herr Blifil af ringe „Stand?„ Sophie blegnede i Øyeblikket ved dette Navn, og igientog det med en ſvag Stemme. Hvorpaa hendes Faſter raabte: "Herr „Blifil, ja viſt Herr Blifil! hvem har vi „ellers talt om?„ "Gode Gud!„ ſvarede Sophie, og var færdig at ſegne omkuld, "om „Herr Jones tænkte jeg; jeg er vis paa, jeg „kiender ingen ſom fortiener — "Jeg for„ſikrer Dem„ raabte Faſteren, "at De nu for„ſkrækker mig igien. Er det Herr Jones og „ikke Herr Blifil, ſom De elſker?„ "Herr

„Bli-

„Blisil!„ igientog Sophie, "i Sandhed, „det er umueligt, at det kan være Deres Al„vor; dersom det er det, saa er jeg det elen„digste Fruentimmer i Verden.„ Nu stod Freken Western ganske taugs et Øyeblik, og der sprang Gnister af rasende Vrede ud af hendes Øyne; langt om længe samlede hun al den Styrke, hendes Stemme havde, og udtordnede det følgende med uarticuleret Lyd.

„Og er det da mueligt, De kan tænke paa „at vanære Deres Familie, ved at forbinde „Dem med en Horeunge? Kan de Westers„ners Blod underkaste sig saadan en Besmit„telse! dersom De ikke havde Forstand nok til „at indskrænke saadanne skammelige Tilbøye„ligheder, saa tænkte jeg, at vor Families „Ære skulde have hindret Dem fra at lade saa „nedrig en Kierlighed faae den allermindste „Fremgang; og meget mindre kunde jeg fore„stille mig, at De kunde være saa friposlig at „tilstaae den i mine Øyne.„

„Madam!„ svarede Sophie, og skielvede, "det, jeg har sagt, har De aftvunget „mig. Jeg erindrer ikke, at jeg har nævnet

„Herr

„ Herr Jones's Navn med Bifald for nogen
„ tilforn, og jeg skulde heller ikke have giort
„ det nu, havde jeg ikke tænkt, at han havde
„ havt Deres Bifald. Hvad endog mine Tan-
„ ker vare om dette ulykkelige unge Menneske,
„ saa havde jeg havt i Sinde at tage Dem med
„ mig i Graven — i den Grav, hvor jeg fin-
„ der, at jeg nu allene bør søge min Roelig-
„ hed. „ — Her segnede hun ned i hendes Stoel, svømmede i Taarer, og viiste i al den rørende Taugshed, der er i stum Bedrøvelse, et Optrin, som maatte have rørt det allerhaardeste Hierte.

All denne ømme Sorg opvækkede dog ingen Medlidenhed hos hendes Faster. Nu forfaldt hun tvertimod til den heftigste rasende Vrede: „ — "Og jeg vilde heller „ raabte hun med den heftigste Stemme: "følge Eder til
„ Eders Grav, end jeg vilde see, at J vanæ-
„ rede Eder selv og Eders Familie ved saadant
„ et Partie. O, Himmel! kunde jeg nogen
„ Tid have tænkt, at jeg skulde have levet og
„ høre, at en Broderdatter af mig tilstod, at
„ hun elskede saadan en Karl? Jer den første —

„ ja,

„ja, Mammeselle Western! I er den første „af Eders Navn, som nogentid havde saa kry„bende en Tanke. En Familie, der er saa be„kiendt for de fornuftige Fruentimmer, der har „været i den „ — Her blev hun ved et heelt Qvarteer, indtil hun endelig, efterat hun snarere havde udtømmet hendes Aande end hendes Vrede, sluttede med, at hun vilde strax gaae hen, og fortælle hendes Broder det.

Sophie kastede sig derpaa ned for hendes Fødder, tog fat paa hendes Hænder, bad hende med hendes grædende Taarer at dølge det, som hun havde faaet at vide af hende, i Betragtning af hendes Faders hidsige Temperament, og bevidnede, at ingen Tilbøyelighed skulde nogen Tid formaae hende til at giøre noget, som kunde fortørne ham.

Froken Western stod et Øyeblik og saae paa hende, og da hun var kommen til sig selv igien, sagde hun: at der var kun eet Vilkaar, hvorpaa hun vilde holde det hemmeligt for hendes Broder, og dette var: at Sophie skulde tage imod Herr Blifil om Eftermiddagen, som hendes Elsker, og anse ham for den, der skulde blive hendes Mand. Den

Den stakkels Sophie var alt for meget i hendes Fasters Magt til at afslaae hende det reent ud; hun var nødt til at love, at hun vilde tage imod Herr Blifil, og være saa høflig imod ham som mueligt; men hun bad hendes Faster, at man ikke vilde haste med Brylluppet. Hun sagde: at Herr Blifil behagede hende ikke det mindste, og at hun haabede, at man kunde formaae hendes Fader til, ikke at giøre hende til det elendigste Fruentimmer.

Frøken Western forsikkrede hende, at Partiet var afgiort, og at intet kunde eller skulde hindre det. "Jeg maae tilstaae „ sagde hun, jeg „ ansaae det først, som noget der var ligegyldigt; „ ja, jeg havde endog nogle Skrupler i den Hen„ seende, som jeg dog virkelig overvandt, ved det „ jeg tænkte, at det stemmede fuldkommen over„ eens med Deres egne Tilbøyeligheder; men „ nu anseer jeg det, som den ønskeligste Ting „ i Verden, og der skal ikke et Øyeblik af „ Tiden blive spildt ved denne Leylighed, der„ som jeg kan giøre noget dertil. „

Sophie svarede: "Opsættelse tør jeg i „ det mindste haabe Madam, baade af Deres

„og

„ og min Faders Godhed: De vil i Sandhed
„ give mig Tid til at stræbe, at overvinde den
„ store Modbydelighed, jeg for nærværende Tid
„ har for hans Person. „

Hendes Faster svarede: at hun kiendte Verden alt for meget til at lade sig bedrage, at hun var overbeviist om, at en anden havde hendes Kierlighed, og at hun vilde overtale Herr Western til at haste med Brylluppet saa meget som mueligt. " Det vilde i Sandhed være en
„ slet Politik „ lagde hun til, " at forlænge en
„ Beleyring, naar den fiendtlige Armee var i
„ Nærværelsen, og der var Fare for, at den
„ kunde hæve den. Ney, ney Sophie! „
sagde hun, " siden jeg er overbeviist om, at
„ De har en heftig Kierlighed, som De aldrig
„ kan tilfredsstille med Ære, saa vil jeg giøre
„ alt, hvad jeg kan, for at mage det saaledes,
„ at Deres Familie ikke skal være bekymret for
„ Deres Ære; for naar De først bliver gift, saa
„ vil saadanne Ting allene blive Deres Mands
„ Sag. Jeg haaber, mit Barn! at De vil
„ altid have Forstand nok til at føre Dem op,
„ som det anstaaer Dem; men skulde De ikke det,

„ saa

„ saa har Giftermaal reddet mangt et Fruen-
„ timmer fra Undergang. „

Sophie forstod nok, hvad hendes Faster meente; men hun holdt det ikke for raadeligt at svare hende. Ikke destomindre fattede hun den Beslutning at tage imod Herr Blisil, og at opføre sig saa høflig imod ham, som hun kunde; thi paa dette Vilkaar allene fik hun det Løfte af hendes Faster, at hun vilde holde den Kierlighed hemmelig, som hendes slette Skiebne, snarere end noget Kneeb af Frøkenen, havde til al Ulykke udlokket af hende.

Det siette Capitel.

Som indeholder en Samtale imellem Sophie og Jomfrue Honour, der kan lindre de omme Følelser lidet, som det foregaaende Optrin kan have opvakt hos godhiertede Læsere.

Da Frøken Western havde faaet det Løfte af hendes Broderdatter, som vi have seet i det foregaaende Capitel, saa forlod hun hende, og strax efter kom Jomfrue Honour ind. Hun havde havt noget at bestille i det næste Værelse, og var bleven kaldet hen til Nøglehullet ved

nogen Støy i den foranførte Samtale, og der var hun bleven staaende, indtil den fik Ende. Da hun kom ind i Værelset, sandt hun Sophie staaende ganske stille, uden at bevæge sig, og Taarerne trillede ud af hendes Øyne. Hvorpaa hun strax commanderede en tilstrækkelig Mængde Taarer ud i hendes egne Øyne, og derpaa begyndte hun: "Herre Jemeni, min „allersødeste Frøken! hvad er der paa Færde?„ „Intet„ raabte Sophie. "Intet! Aa, kiere „Frøken!„ svarede Jomfrue Honour, "det „maae De ikke sige, naar Deres Naade tager „saaledes affted, og naar der har været saadan „en Samtale imellem Deres Naade og Frøken „Western.„ "Plag mig dog ikke„ raabte Sophie, "jeg siger hende jo, der er ikke noget „paa Færde. — Gode Gud! hvorfor blev jeg „fød.„ — "Ney, Frøken!„ sagde Jomfrue Honour, "De skal aldrig faae mig til at „troe, at Deres Naade kan beklage Dem selv „saaledes for et intet. Det er sandt nok, jeg „er kun en Tienestepige; men jeg har saa sandelig altid været Deres Naade troe, og jeg „vilde tiene Deres Naade med mit Liv, det er

„nu

„ nu baade vist og sandt. „ " Min kiere Jo-
„ nour „ sagde Sophie, " det staaer ikke i
„ Din Magt at bevise mig nogen Tieneste; jeg
„ er forloren, uden Redning. „ " Himlen for-
„ byde det! „ svarede Kammerpigen, " men der-
„ som jeg ikke kan være Dem til nogen Tieneste,
„ saa sig mig dog, Madame! det vil dog være
„ mig nogen Trøst at vide det, fortæl mig, søde
„ Freken! hvad er der paa Færde? „ " Min
„ Fader „ raabte Sophie, " vil gifte mig med
„ en Mand, som jeg baade foragter og hader. „
„ O, kiere Freken! „ svarede Pigen, " hvem
„ er den ugudelige Mand? For han er vist nok
„ meget ond, ellers vilde Deres Naade vel ikke
„ foragte ham. „ " Hans Navn er Forgift
„ paa min Tunge! „ svarede Sophie, " Du
„ vil faae det alt for snart at vide. „ Sandt
at sige, saa vidste hun det allerede, og derfor
frittede hun hende ikke heller meget i den Hen-
seende. Derpaa blev hun saaledes ved: " jeg
„ vil ikke befatte mig med at give Deres Naade
„ noget Raad, for dem veed Deres Naade me-
„ get bedre, end jeg tør give mig ud for at sige
„ Dem, siden jeg er kun en Tienestepige; men

„ jeg sværger paa, at ingen Fader i Engelland skul-
„ de gifte mig bort imod min Villie. Og Junke-
„ ren er i Sandhed saa god, at dersom han kun
„ vidste, at Deres Naade foragter og hader det
„ unge Menneske, saa vilde han vist ikke for-
„ lange, at De skulde tage ham; og dersom
„ Deres Naade kun vilde give mig Tilladelse til
„ at fortælle Herren det, saa — det er vist nok
„ det skikkede sig bedre, at det kom fra Deres
„ egen Mund; men siden Deres Naade ikke
„ skiøtter om at besmudse Deres Tunge med
„ hans skidne Navn — " Hun tager feyl,
„ Honour!„ sagde Sophie, " min Fader
„ havde allerede besluttet det, førend han fandt
„ for godt at tale til mig derom.„ " Desto-
„ større Skam for ham„ raabte Honour, " De
„ skal gaae til Sengs med Manden og ikke med
„ Herren; og endskiønt en Mand kan være en
„ meget anstændig Mand, saa er det derfor ikke
„ sagt, at alle Fruentimmer kan lide saadan
„ een. Jeg er vis paa, at Herren vilde aldrig
„ handlet saaledes af sig selv. Det var at
„ ønske, at somme Folk vilde ikke bryde sig om
„ andet, end det, der angaaer dem selv; og jeg

„ troer

„troer ikke, de vilde synes meget vel om, at „blive tient paa samme Maade, om de vare i „andres Sted; for, endskiønt jeg er kun en Tie„nestepige, saa kan jeg dog let forestille mig, „at man ikke kan holde lige meget af alle Mand„folk; og hvad hielper det Deres Naade, at „De faaer mange Penge, naar De ikke kan „giøre Dem selv den Fornøyelse at faae den „Mand, som De holder for den Smukkeste? „Ja! jeg siger intet mere; men det er vist nok „en stor Ynk, at somme Folk ikke ere af en „bedre Herkomst: ja, hvad det angaaer, da „skuld: jeg heller ikke selv kiere mig derom, „men saa er der ikke heller saa mange Penge; „dog, hvad siger det? Deres Naade har jo „Penge nok for dem begge, og hvortil kunde „Deres Naade anvende Deres Midler bedre; „for det er vist nok, enhver maae tilstaae, at „han er den smukkeste, meest indtagende, ar„tigste, rankeste, anstændigste Mand i Ver„den.„ "Hvad vil hun sige med al denne „Sladder til mig?„ raabte Sophie med en meget alvorlig Mine, "har jeg nogen Tid gi„vet hende Tilladelse til disse Friheder?„ "Ney,

„Madam! jeg beder om Forladelse, jeg meente „ikke noget ondt dermed„ svarede hun, "men „den stakkels Karl har rigtig løbet mig om i mit „Hoved, lige siden jeg saae ham i Morges. — „Det er baade vist og sandt, at dersom Deres „Naade bare havde seet ham, saa skulde De „have ynket ham. Jeg vilde kun ønske, at der ikke „maatte hændes ham nogen Ulykke; for han har „ikke giort andet, end gaaet frem og tilbage „med Armene over Kors, og seet saa tungsin„dig ud den hele Morgenstund, og jeg kan giere „min Eed paa, at jeg havde nær grædt over at „see ham.„ "Over at see hvem?„ sagde Sophie. "Den stakkels Herr Jones„ svarede Honour. "See ham! nu, hvor saae hun „ham?„ raabte Sophie. "Ved Canalen, „Madam!„ sagde Honour, "der har han „gaaet den hele Morgen, og tilsidst lagde han „sig ned der, og jeg troer saamæn han ligger „der endnu. Havde det ikke været for Skam „Skyld, og for den Undseelse jeg bør have, „saalænge jeg er Pige: saa havde jeg rigtig gaaet „ned og givet mig i Snak med ham. Lad „mig endnu gaae, Freken! og see, bare for Lovers

„Skyld,

„ Skyld, om han er der endnu. „ " Hum! „ sagde Sophie, " der? ney, ney! hvad skulde „ han giøre der? Han er vist nok gaaet for „ længe siden. Desuden, hvorfor — hvad — „ hvorfor skulde hun gaae og see efter det? — „ Desuden behøver jeg hendes Hielp til noget „ andet: gaae og hent mig min Hat og mine „ Handsker. Jeg vil gaae en Tour med min „ Faster i Buegangen, førend vi spise. „ Honour giorde strax det, som blev hende befalet, og Sophie tog sin Hat paa; men da hun saae sig i Speylet, syntes hun, at Baandene paa Hatten ikke klædede hende, og sendte derfor Pigen efter Baand af en anden Farve. Derpaa igientog hun hendes Befaling til Honour, at hun slet ikke af nogen Aarsag maatte forlade sit Arbeyde, siden det hastede meget dermed, sagde hun, og skulde være færdigt inden Aften; siden mumlede hun noget mere om at gaae ned i Buegangen, men tog just den modsatte Vey, og gik saa fast, som hendes spæde skiælvende Lemmer kunde bære hende, lige hen imod Canalen.

Jones havde været der, som Jomfrue Honour havde fortalt hende, og havde virkelig hendrevet to Timer der om Morgenen i tungsindige Tanker om hans Sophie, men var gaaet ud af Haugen af een Dør, just da hun kom ind af en anden. Saa at de ulykkelige Øyeblikke, som hun havde brugt til at forandre Baandene, havde forhindret Elskerne i at mødes paa den Tid: en meget ulykkelig Hændelse, hvoraf mine smukke Læserinder ikke ville forsømme at drage sig een eller anden meget nyttig Lærdom. Og her forbyder jeg strængelig alle Kunstdommere af Mandfolkene at blande sig i en Omstændighed, som jeg har ansørt allene for Damernes Skyld, og som de allene have Frihed til at giøre Anmærkninger over.

Det syvende Capitel.

Et Miniatur-Skilderie paa et formeligt Frierie, saaledes som det altid burde males; og et somt Optrin, skildret i sin fulde Størrelse.

Der er een, og maaskee flere, som have meget viseligen lagt Mærke til: at en Ulykke kommer sielden allene. Denne vise Regel blev nu bekræftet

kræftet af Sophie, som ikke allene gik glip af at see den, hun elskede; men var endog saa ulykkelig, at hun var nødt til at pynte sig, for at tage imod den, hun hadede.

Om Eftermiddagen underrettede Western hans Datter første gang, om det han havde i Sinde, og fortalte hende, at han vidste meget vel, at hun havde hørt det før af hendes Faster. Sophie saae meget alvorlig ud derved, og kunde ikke holde nogle Taarer fra at stikle sig op i hendes Øyne. "Kom, kom!„ sagde Western, "ingen af disse tossede Pige-Grimacer, „jeg veed alt, hvad Du kan sige; min Søster „har fortalt mig det altsammen.„

„Er det mueligt„ sagde Sophie, "at „min Faster kan have forraadt mig allerede.„ „Ey, ey!„ sagde Western, "forraadt Dig. „Jh! Du forraadte Dig jo selv i Gaar ved „Bordet: mig synes Du viiste Din Tilbøye„lighed tydelig nok. Men J unge Piger veed „aldrig, hvordan J ville have det: saaledes „græder Du nu, fordi jeg vil gifte Dig med „den Mand, som Du elsker! jeg huskr meget „godt, at Din Moder klagede og hvinede lige-

„ saadan; men det var altsammen forbi inden „ fire og tyve Timer efter Brylluppet. Herr „ Blifil er en rask ung Karl, og vil snart giøre „ Ende paa Dine Qvalmer. Saa, flink munter! „ jeg venter ham hvert Øyeblik. „

Nu var Sophie overbeviist om, at hendes Faster havde ført sig ærlig op imod hende, og besluttede derfor at holde den ubehagelige Eftermiddag ud paa saa ferm en Maade som mueligt, og uden at give hendes Fader den mindste Mistanke i Verden.

Herr Blifil kom snart, og strax efter gik Herr Western ud, og lod det unge Par være allene.

Herpaa fulgte en lang Taugshed, som varede næsten et heelt Qvarteer; thi han, som skulde begynde Samtalen, besad al den upassende Beskedenhed, som der er i Undseelse. Han forsøgte ofte at tale, og ligesaa ofte undertrykkede Ordene, just da han vilde fremføre dem. Tilsidst brød de ud i en Strøm af langt hentede og høyt stemte Complimenter, som paa hendes Side bleve besvarede med nedslagne Øyne, halve Buk, og et og andet høfligt Ord. Herr Blifils

Uerfa-

Uerfarenhed om Fruentimmernes Maade at opføre sig paa, og hans høye Tanker om sig selv, kom ham til at ansee denne Opførsel for et beskeedent Samtykke i det, han vilde anholde om; og da Sophie reiste sig op og gik ud, for at forkorte et Optrin, som hun ikke længer kunde holde ud, saa tilskrev han dette blot hendes Undseelse, og trøstede sig med, at han snart skulde faae nok af hendes Selskab.

Han var virkelig fuldkommen vel fornøyet med hans Udsigt til at det vilde lykkes ham; thi den hele og fuldkomne Besiddelse af hans Kierestes Hierte, som romanske Elskere fordre, havde han ikke engang noget Begreb om.

Hendes Midler og hendes Person var det eeneste hans Ønsker gik ud paa, og dem tvivlede han ikke om snart at faae en fuldkommen Rettighed til, siden Herr Western var ret for Alvor forpikket paa Partiet, og han vel vidste, at Sophie var altid færdig til at adlyde hendes Faders Villie paa det nøyagtigste, som og, at hendes Fader vilde endnu fordre større Lydighed, om det behøvedes. Denne Myndighed derfor, tilligemed de Yndigheder, som han indbildte

bildte sig, der var ved hans Person og Selskab, maatte ufeylbarlig, tænkte han, giøre Lykke hos en ung Dame, hvis Tilbøyeligheder han ikke tvivlede om, vare ganske frie.

Til Jones havde han ikke den allermindste Mistanke, og jeg har ofte forundret mig over, at han ikke havde den. Maaskee han forestillede sig, at den Caracteer, Jones blev tillagt overalt i Landet, (med hvor stor Ret maae Læseren selv dømme) at han var een af de vildeste Karle i Engelland, maatte giøre ham forhadt af en Dame, som besad den meest exemplariske Dyd. Maaskee hans Mistanke var bleven dysset i Søvn ved Sophies og Jones's Opførsel, naar de vare alle i Selskab sammen. Endeligen var han, og det var det fornemmeste, fuldkommen overbeviist om, at der var ingen, som kunde være ham i Veyen. Han bildte sig ind, at han kiendte Jones fra Grunden af, og havde virkelig meget ringe Tanker om hans Forstand, fordi han ikke saae mere paa sin egen Fordeel. Han frygtede da slet ikke for, at Jones elskede Sophie, og de Bevæggrunde, som hans Fordeel kunde indgive ham, troede han, vilde

kun

kun formaae lidet hos saa dum en Karl. Desuden tænkte Blifil, at han endnu stod i god Forstaaelse med Marie Søgrim, og troede virkelig, at han tilsidst vilde tage hende; thi Jones havde virkelig elsket ham fra hans Barndom af, og havde ikke holdt noget hemmeligt for ham, indtil hans Opførsel i Herr Altværds Sygdom havde ganske skilt ham ved hans Hierte; og den Trætte, som opkom imellem dem ved den Leylighed, og som endnu ikke var forligt, havde foraarsaget, at Herr Blifil ikke vidste noget af den Forandring, der var gaaet for sig i den Kierlighed, som Jones tilforn havde havt for Marie.

Af disse Aarsager saae Herr Blifil altsaa intet, som kunde hindre hans Lykke hos Sophie. Han forestillede sig, at hendes Opførsel vilde være ligesom alle andre unge Damers ved den første Opvartning, deres Elsker gior dem, og den havde ogsaa svaret til det, han ventede sig.

Herr Western giorde sig Umage for at komme Elskeren i Møde, naar han kom ud fra sin Kiereste; han fandt ham saa stolt over

hans

hans Lykke, saa forelsket i hans Datter, og saa fornøyet over den Maade, han var bleven imodtaget paa, at den gamle Mand begyndte at springe og dandse omkring i Salen, og at udtrykke hans heftige Glæde ved mange andre forunderlige Krumspring; thi han havde ikke den ringeste Magt over nogen af hans Lidenskaber, og den af dem, som engang fik Fortrinnet i hans Siel, henrev ham til de vildeste Yderligheder.

Saasnart som Blifil reyste bort, og dette skede ikke uden efter mange hiertelige Kys og Omfavnelser, som Herr Western overøsede ham med, gik den gode Junker strax hen, for at søge om sin Datter; og aldrig saasnart havde han fundet hende, førend han udbred i den meest overdrevne Henrykkelse, bad hende, at hun vilde udvælge, hvad for Klæder og Juveler hun behagede, og erklærede, at han ikke havde noget at bruge hans Midler til, uden til at giøre hende lykkelig. Derpaa caresserede han hende igien, og atter igien, med den ødselste Ømhed, kaldte hende med de kiereste Navne, og forsikrede hende, at hun var hans eeneste Glæde paa Jorden.

Da

Da Sophie nu mærkede, at hendes Fader havde dette Anfald af Ømhed, som hun slet ikke vidste Aarsagen til, (thi Anfald af Ømhed vare just ikke usædvanlige hos ham, endskient dette var mere heftigt end sædvanlig) saa tænkte hun, at hun kunde aldrig faae bedre Leylighed til at aabne sit Hierte for ham end da, i det mindste for saavidt, det angik Herr Blifil; thi hun saae alt for vel forud, at hun snart vilde blive nødt til at forklare sig tydeligere. Efter at hun derfor havde takket Junkeren for al den Ømhed, han bevidnede hende, saa lagde hun disse Ord til med et Øyekast, som var fuldt af den ubeskriveligste Ømhed: " og er det mue-
„ ligt, at min Fader kan være saa god at sætte
„ al hans Glæde i hans Sophies Lyksalig-
„ hed? „ Og da Western havde bekræftet dette ved en stor Eed og et Kys, saa tog hun fat paa hans Haand, faldt ned paa Knæe for ham, og efter mange varme og heftige Erklæringer om hendes Kierlighed og Pligt, bad hun ham, at han ikke vilde giøre hende til den elendigste Skabning paa Jorden, ved at tvinge hende til at gifte sig med en Mand, som hun havde saa stor

Afskye

Afskye for. "Dette beder jeg Dem om, min „kiere Fader!„ sagde hun, "for Deres Skyld „saavelsom for min egen, siden De er saa me„get god at sige mig, at Deres Lykfalighed be„roer paa min.„ "Hvorledes? Hvad!„ sagde Western, og gloede vildt paa hende. „O, min Fader!„ blev hun ved, "ikke al„lene Deres arme Sophies Lykfalighed; men „hendes Liv selv, og hendes Væsen beroer „paa, at De tilstaae hende denne Begiering. „Jeg kan ikke leve med Herr Blifil: at tvinge „mig til dette Giftermaal, vilde være at dræbe „mig.„ "Du kan ikke leve med Herr Bli„fil!„ sagde Western. "Ney paa min Ære „kan jeg ikke!„ svarede Sophie. "Saa dø„da, og vær fordømt!„ raabte han, og stødte hende fra sig. "O, min Fader!„ raabte Sophie, og tog fat paa Folden af hans Kiole, „hav Medlidenhed med mig: see ikke saa grumt „til mig, og tael mig ikke saa haardt til. — „Kan De være ubevægelig ved at see Deres „Sophie i denne forskrækkelige Tilstand? Kan „den beste Fader sønderslide dette Hierte, vil „han dræbe mig med den piinligste, grummeste

„og

„og meest tærende Død? „ "Hillemæn, Hille-
„mæn!„ raabte Junkeren, "lutter Slidder
„Sladder! lutter Pige-Kneeb. Dræbe Dig!
„o ja vist nok, vil Giftermaal dræbe Dig?„
„Ak, min Fader!„ svarede Sophie, "saa-
„dant et Giftermaal er værre end Døden —
„han er mig ikke engang ligegyldig, jeg hader
„og afskyer ham.„ — "Om Du nu havde
„aldrig saa megen Afskye for ham, saa skal
„Du have ham.„ Dette bekræftede han med
en Eed, som er alt for gyselig til at igientages
her, og efter mange eftertrykkelige Forsikrin-
ger sluttede han med disse Ord: "Jeg har be-
„sluttet dette Partie, og dersom Du ikke sam-
„tykker deri, saa vil jeg ikke give Dig en Sty-
„ver, ikke en eeneste Skilling; ney, om jeg
„endog saae, at Du var færdig at døe af Hun-
„ger paa Gaden, saa vilde jeg dog ikke veder-
„qvæge Dig med en Mundfuld Brød. Det
„er min faste Beslutning, nu forlader jeg Dig,
„og saa kan Du betænke Dig derpaa.„ Her
sleed han sig los fra hende med saadan en Vold-
somhed, at hendes Ansigt stødte imod Gulvet;

men han sprang ud af Værelset, og forlod den arme Pige liggende næsgruus paa Gulvet.

Da Western kom ind i Salen, fandt han Jones der; og da denne saae sin Ven vild, bleeg, og næsten uden Aande, saa kunde han ikke holde sig fra at spørge om Aarsagen til alle disse bedrøvelige Syn. Hvorpaa Junkeren strax fortalte ham den hele Sag, og sluttede med bittre Trudsler imod Sophie, og meget rørende Klagemaal over alle de Fædres Elendighed, som ere saa ulykkelige at have Døttre.

Jones, som hidindtil slet ikke havde vidst noget af alle de Beslutninger, man havde taget til Herr Blifils Beste, blev i Begyndelsen næsten Dødsens ved denne Fortælling; men da han kom lidet til sig selv igien, indgav den blotte Fortvivlelse ham, som han selv siden sagde, det Indfald, at giøre Herr Western et Forslag, som syntes at fordre mere Uforskammenhed, end nogen menneskelig Pande var nogen Tid begavet med. Han bad ham om Tilladelse til at gaae ind til Sophie, for at giøre sig Umage for at faae hende til at føye sig efter hendes Faders Villie.

Dersom

Om Junkeren ogsaa havde været ligesaa klarsynet, som han var bekiendt for det Modsatte, saa kunde hans Vrede dog paa den Tid meget vel have forblindet ham. Han takkede Jones, fordi han vilde paatage sig det Arbeyde, og sagde: „Gaae kiere! forsøg, hvad Du kan giøre?„ og derpaa svoer han mange forskrækkelige Eder, at han vilde jage hende paa Døren, dersom hun ikke samtykkede i Partiet.

Det ottende Capitel.

Jones og Sophie mødes.

Jones gik strax ind, for at faae fat paa Sophie, som han fandt just i færd med at staae op fra Gulvet, hvor hendes Fader havde forladt hende. Taarerne trillede ud af hendes Øyne, og Blodet løb fra hendes Læber. Han sprang strax til hende, og med en Stemme, som paa eengang var fuld af Ømhed og Skræk, raabte han: "O, min Sophie! hvad betyder dette „skrækkelige Syn?„ — Hun saae med Ømhed paa ham et Øyeblik førend hun talede, og derpaa sagde hun: "Herr Jones! for Him„lens Skyld, hvorledes er De kommen her-

„ind? — Gaae bort igien, jeg beder Dem, i „dette Øyeblik!„ "Paaleg mig ikke„ sagde han, "saa haard en Befaling — mit Hierte „bløder heftigere, end disse Læber. O, So„phie! hvor gierne vilde jeg udgyde alt mit „Blod, for at skaane en eeneste Draabe af Deres „dyrebare Blod?„ "De har allerede giort „mig Dem alt for forbunden„ svarede hun, „og De har vist meent mig det oprigtig.„ — Her saae hun med Ømhed paa ham næsten et Minut, og derpaa brød hun ud i en heftig Smerte, og raabte: — "O, Herr Jones! „hvorfor reddede De mit Liv? — Min Død „vilde have været en større Lykke for os beg„ge.„ — "Større Lykke for os begge!„ raabte han, "Kunde Pinebænke eller Hiul „dræbe mig paa saa piinlig en Maade, som So„phies — jeg kan ikke taale det forskrækkelige „Ord — lever jeg da uden for Dem?„ — Baade hans Stemme og Øyekast vare fulde af den ubeskriveligste Ømhed, da han talede disse Ord, og i det samme tog han sagte fat om hendes Haand, som hun ikke trak fra ham; thi, sandt at sige, vidste hun neppe selv, hvad hun

gjorde

giorde eller leed. Nogle faa Øyeblikke hendrev disse Elskende i Taugshed; imidlertid vare hans Øyne bestandig heftede paa Sophie, og hendes nedslagne til Jorden. Tilsidst fik hun endelig saa mange Kræfter, at hun kunde bede ham om, at forlade hende; thi hendes visse Undergang vilde være Følgen, om de bleve fundne tilsammen. — "O, Herr Jones!„ blev hun ved, "De veed ikke, De veed ikke, hvad der „ har tildraget sig i denne grumme Eftermiddag.„ „Jeg veed Alt, min Sophie!„ svarede han, „Deres grumme Fader har fortalt mig alle „Ting, og han har selv sendt mig hid til „Dem.„ "Min Fader sendt Dem til mig!„ svarede hun; "De drømmer i Sandhed.„ "Gud „give„ raabte han, "at det var kun en Drøm. „Ja, Sophie! Deres Fader har sendt mig til „Dem, for at være en Talsmand for min for„hadte Medbeyler, og for at anraabe Dem paa „hans Vegne. — Jeg tog imod et hvert Mid„del til at faae Adgang til Dem. — O, tael „til mig Sophie! trøst mit blødende Hierte. „Ingen har i Sandhed nogen Tid elsket saa „rasende som jeg. Hav Medlidenhed med mig,

„ drag ikke denne dyrebare, søde, ømme Haand
„ tilbage. — Et Øyeblik river Dem maaskee
„ fra mig for evig. — Intet mindre end denne
„ ulykkelige Leylighed, troer jeg, skulde nogen-
„ sinde have overvundet den Ærbødighed og
„ Frygt, som De har indgivet mig.„ Hun
stod et Øyeblik taugs, og i en overmaade stor
Forvirring; derpaa løftede hun hendes Øyne
op til ham med Ømhed, og raabte: "Hvad
„ vil De, at jeg skal sige Dem, Herr Jones?„
„ O, lov mig kun„ raabte han, "at De al-
„ drig vil give Dem bort til Herr Blifil.„
„ Nævn mig ikke„ sagde hun, "dette for-
„ hadte Navn. Vær forsikret, at jeg skal
„ aldrig give ham det, som staaer i min Magt
„ at tilbageholde.„ "Nu da„ raabte han,
„ siden De er saa overmaade god, saa gaae
„ endnu lidt videre, og leg til, at jeg maae
„ haabe.„ — "Ah, Herr Jones!„ sagde
hun, "hvortil vil De drive mig? Hvad Haab
„ har jeg at give Dem? De veed min Faders
„ Hensigter.„ — "Men jeg veed„ svarede
han, "at De kan ikke tvinges til at opfylde
„ Dem.„ "Hvad vil blive den skrækkelige

„ Følge

„Følge af min Ulydighed?„ sagde hun. "Min „egen Undergang er min mindste Bekymring; „men jeg kan ikke udholde den Tanke, at være „Aarsag i min Faders Elendighed.„ "Han „er selv Aarsag deri„ raabte Jones, "ved „at udøve en Magt over Dem, som Naturen „ikke har givet ham. Tænk paa den elendige „Tilstand jeg vil komme i, dersom jeg skal miste „Dem; og see saa, til hvilken Side Deres „Medlidenhed vil nedtynge Vægtskaalen.„ „Tænke derpaa!„ svarede hun, "kan De fore„stille Dem, at jeg ikke allerede føler den Un„dergang jeg vilde paadrage Dem, dersom jeg „føyede Dem i Deres Ønske. — Det er den „Tanke, der giver mig Mod til at bede Dem „at flye mig for evig, og at stræbe at undgaae „Deres egen Ødeleggelse.„ "Jeg frygter „ingen anden Ødeleggelse„ raabte han, "end „at miste Sophie; dersom De vil redde mig „fra de bitterste Siele-Smerter, saa kald denne „grusomme Dom tilbage. Jeg kan i Sand„hed ikke skilles fra Dem, ney, i Sandhed, „jeg kan ikke.„

Nu stode vore Forelskede begge taugse og skiælvende. Sophie var ikke i Stand til at trække hendes Haand tilbage, og Jones var ikke i Stand til at holde den, da dette Optrin, som jeg troer, havde varet længe nok, efter nogle Læseres Tanker, blev afbrudt ved et andet af saa forskiellig en Natur, at vi ville giemme Fortællingen derom til et særskilt Capitel.

Det niende Capitel.

Som er meget mere heftigt end det foregaaende.

Førend vi gaae til det, som hændtes vore Forelskede, vil det ikke være af Veyen at fortælle, hvad der tildrog sig i Huset, medens deres kierlige Sammenkomst varede.

Strax efter at Jones havde forladt Herr Western paa den anførte Maade, kom hans Søster ind til ham, og blev strax underrettet om alt det, som havde tildraget sig imellem hendes Broder og Sophie, i Henseende til Blifil.

Den gode Dame ansaae denne hendes Broerdatters Opførsel for en fuldkommen Ophævelse af det Vilkaar, hvorpaa hun havde forbundet sig til at holde hendes Kierlighed til

Jones

Jones hemmelig. Hun troede derfor, at hun nu havde fuldkommen Frihed til at aabenbare alt, hvad hun vidste, for Junkeren, og dette giorde hun ogsaa strax i de tydeligste Udtryk, og uden nogen Ceremonie eller Fortale.

Tanken om Ægteskabet imellem Jones og hans Datter, var aldrig en eeneste gang kommen i Junkerens Hoved, hverken i de Øyeblikke, naar hans Kierlighed for dette unge Menneske var allerheftigst, eller af Mistanke, eller ved nogen anden Leylighed. Han havde anseet Liighed i Midler og andre Omstændigheder for en ligesaa physisk-nødvendig Ingredients i Ægteskabet, som Forskiellighed i Kiøn, eller enhver anden væsentlig Omstændighed; og havde ligesaa lidt nogentid frygtet for, at hans Datter skulde fatte Kierlighed til en fattig Mand, som til et Dyr, af et ganske andet Slags, end hun selv. Han blev derfor ligesom slaget af Torden ved hans Søsters Fortælling. I Begyndelsen var han ikke i Stand til at give noget Svar; thi han havde næsten tabt Veyret over hans heftige Bestyrtelse. Men det kom snart tilbage

igien, og, som det ellers pleyer efter en Fraværelse, med fordobblet Styrke og Heftighed.

Det første Brug han giorde af hans Øyne til at tale, efterat hun var kommen til sig selv igien af de pludselige Virkninger, hans Bestyrtelse frembragte hos ham, var til at udstøde en rigelig Ladning af Eder og Forbandelser. Derpaa gik han hastig hen imod Kammeret, hvor han ventede at finde de Elskende, og mumlede eller snarere udbrølede hans hevngierrige Hensigter ved hvert Skridt, han giorde.

Ligesom naar to Duer, eller to Skovduer, eller som naar Strephon og Phyllis (thi det kommer Sagen nærmest) have taget deres Tilflugt til een eller anden behagelig eensom Buegang, for at nyde det indtagende Selskab af Kierlighed: denne undseelige Dreng, som kan ikke tale offentlig, og som er ingen god Selskabs-Broder for flere end to paa eengang; og de da der, imedens alt er muntert, skulde høre Tordenen at bryde pludselig frem igiennem de splittede Skyer, og rulle sig brumlende langt hen i Luften; ligesom da den forskrækkede Pige springer op fra den mosbegroede Bænk eller den

grønne

grønne Græstorv, og Dødens blege Livree træder i Stedet for den røde Mondur, som Kierligheden tilforn havde overklædet hendes Kinder med, og Frygt ryster hendes hele Legeme, og hendes Elsker kan neppe understøtte hendes skiælvende og vaklende Lemmer:

Eller ligesom naar to Personer, der ere Fremmede, og ikke kiende den underlige Vittighed der paa Stedet, sidde sammen, og brække Halsen paa en Flaske i et eller andet Værtshuus, eller i en Vinkielder i Salisbury; dersom da den store Klods, som spiller en gal Mand ligesaa got, som nogle af hans Tilskyndere spille Narre, vilde begynde at rasle med hans Kiæder, og rødsom udtude hans brølende Fuga langs hen ad Galleriet; ligesom da de bestyrtsede Fremmede staae forskrækkede, rædes ved den græsselige Lyd, søge noget Sted for at skiule sig for den sig nærmende Fare, og, dersom de velforvarede Vinduer tillode dem at komme ud, vilde vove deres Hals, for at undgaae det truende rasende Anfald, som nu hænger dem over Hovedet:

Saa-

Saaledes skiælvede den arme Sophie, saaledes blegnede hun ved den Støy, hendes Fader giorde, som nu nærmede sig, og svoer, og bandede, og truede med den græseligste Stemme at ødelegge Jones. Sandt at sige, saa troer jeg, at dette unge Menneske havde heller, af adskillige ganske rimelige Aarsager, ønsket sig et andet Sted at være paa denne gang, dersom hans Skræk for Sophie havde givet ham Frihed til at tænke paa noget, som angik ham selv, uden for saavidt hans Kierlighed kom ham til at tage Deel i alt, hvad der rørte hende.

Da Junkeren nu havde stødt Døren op, saae han et Syn, som strax standsede al hans rasende Vrede imod Jones, og det var Sophie, der var besvimet i hendes Elskers Arme, hvilket saae meget gyseligt ud. Hr. Western blev aldrig saasnart dette bedrøvelige Syn vaer, førend hans hele Raserie forlod ham; han begyndte at brøle af alle Kræfter om Hielp, og løb først til hans Datter, saa tilbage til Døren, og raabte om Vand, og saa tilbage igien til Sophie, uden at tænke paa i hvis Arme hun da

var,

var, eller maaskee han ikke eengang erindrede sig, at der var saadan en Person til i Verden, som Jones; thi jeg troer i Sandhed, at hans Datters nærværende Tilstand var nu det eeneste, der beskiæftigede hans Tænkekraft.

Froken Western og en stor Deel Tienere kom snart Sophie til Hielp med Vand, Hierte-Styrkninger, og alt det, som udfordres ved saadanne Leyligheder. Dette blev brugt med saadan en Lykke, at Sophie efter nogle faa Minuter begyndte at komme til sig selv igien, og gav Tegn til Liv fra sig. Derpaa blev hun strax bortført af hendes egen Pige og Froken Western, og denne gode Dame forlod ikke hendes Broder, førend hun havde efterladt sig adskillige nyttige Formaninger over de græsselige Følger, hans Hidsighed, eller som hun behagede at kalde det, hans Raserie kunde have.

Junkeren forstod maaskee ikke hendes gode Raad, da hun for det meste gav dem i mørke Vink, ved at trække paa Skulderne, og ved at tilkiendegive sin Forundring; i det mindste havde han ikke megen Nytte af dem, om han ogsaa forstod dem; thi han var aldrig saasnart helbre-

det

det fra hans Frygt for sin Datter, førend han strax faldt tilbage igien til sit forrige Raserie. Der havde vel ogsaa strax blevet et Slagsmaal imellem ham og Jones, dersom Præsten Supple, der var en grundstærk Mand, ikke havde været tilstæde, og med Magt holdt Junkeren fra at udøve Fiendtligheder.

Saasnart Sophie var borte, nærmede Jones sig paa en meget ydmyg Maade til Herr Western, som Præsten holdt i sine Arme, og bad ham at være lidt roelig; thi saalænge han vilde blive ved at være saa hidsig, var det umueligt at stille ham tilfreds.

„Jeg vil have Satisfaction!„ svarede Junkeren, " Fort, kast Dine Klæder af Dig, „Din snavs Karl, Du er, og jeg skal efterse „Dig saa vel, som Du nogensinde er bleven „efterseet i Dit hele Liv.„ Derpaa overøsede han det stakkels unge Menneske med en overflødig Samling af alle de Talemaader, som man hører imellem Landsbye-Herrer, naar de trættes om eet eller andet; og bad ham ofte at kysse den Deel, som i Almindelighed bliver indlemmet i alle de Ueenigheder, der opkomme imellem

de

de lavere Classer af den engelske Adel ved Veddeløb, Hanefægtning, og ellers paa offentlige Steder. Man henviser ligeledes ofte til denne Deel for Spøg; men da troer jeg, at man i Almindelighed ikke forstaaer Vittigheden deri, og den ligger virkelig dog i dette: at man beder en anden at kysse sin R — — fordi man nylig tilforn truede med at sparke hans; thi jeg har meget nøye lagt Mærke til, at ingen nogensinde beder en anden at sparke denne Deel paa sig, og tilbyder sig heller ikke at kysse den paa en anden.

Det maae ligeledes forekomme os forunderligt, at der i de mange tusinde artige Indbydelser af dette Slags, som enhver, der har havt nogen Omgang med Herrerne paa Landet, endelig maae have hørt, efter mine Tanker aldrig er seet et eeneste Exempel paa, at denne Begiering er bleven opfyldt. Et stort Beviis paa deres Mangel paa Høflighed; thi i Byen kan intet være mere almindeli[illegible], end at see de smukkeste Herrer at udøve d[illegible]ne Ceremonie hver Dag imod deres Overm[illegible], uden at de nogensinde blive anmodede om de[illegible]ne Gunstbeviisning.

Til

Til alle saadanne Vittigheder svarede Jones meget roeligen: "Min Herre! denne Op„ førsel kan maaskee ophæve enhver anden For„ bindelse, De har paalagt mig; men der er „ dog een, som De aldrig kan ophæve; og det, at „ De mishandler mig, skal ikke opirre mig til „ at løfte min Haand op imod Sophies Fa„ der. „

Ved disse Ord blev Junkeren endnu mere rasende end tilforn, saa at Præsten maatte bede Herr Jones at gaae, sigende: "De seer jo, min „ Herre! at han bliver vreed over, at De op„ holder Dem her; lad mig derfor bede Dem, „ at De ikke vil blive her længer. Hans Vrede „ er i alt for stor Flamme til, at De kan tale „ med ham nu. Det bliver derfor best at giøre „ Ende paa Deres Besøgelse, og at giemme „ det, De har at anføre til Deres Forsvar, til „ en bequemmere Leylighed. „

Jones imodtog dette Raad med Taknemmelighed, og gik strax. Nu fik Junkeren hans Hænder frie igien, og saa megen Forstand, at han lod sig mærke med, at han var fornøyet over den Tvang, han var bleven holdt i, og sagde:

at

at han troede vist, han havde slaaet hans Hierne ud, og lagde til: "det vilde have giort een „forbandet ondt, at være bleven hængt for „saadan en Slyngels Skyld. „

Nu begyndte Præsten at triumphere over, at hans Bestræbelser, for at stifte Fred imellem dem, vare lykkedes for ham, og gav sig til at holde en Forelæsning imod Vrede, som snarere kunde have tient til at opvække, end til at stille denne Lidenskab i hidsige Siele. Denne Forelæsning berigede han med mange kostelige Citationer af de Gamle, i sær af Seneca, der ogsaa virkelig har afhandlet denne Lidenskab saa vel, at ingen andre, end meget vrede Folk, kunne læse den uden stor Fornøyelse og Nytte. Doctoren sluttede denne Tale med den bekiendte Historie om Alexander og Clitus; men siden jeg finder den imellem mine Collectanea under den Titel Drukkenskab, saa vil jeg ikke indføre den her.

Junkeren lagde hverken Mærke til denne Historie, eller til noget af det andet, han sagde; thi han afbrød Samtalen, længe førend Præsten var færdig, raabte paa en Kande Øll, og

giorde denne Anmærkning, (der er maaskee ligesaa sand som enhver anden Anmærkning om denne Siele-Feber) at Vrede gior een tør i Halsen.

Aldrig saasnart havde Junkeren taget sig en god Slurk, førend han fornyede Talen om Jones, og erklærede, at han havde besluttet, at tage hen til Herr Altværd om Morgenen tilig, for at underrette ham om denne Tildragelse. Hans Ven vilde have raadet ham derfra, blot af et godt Hierte; men det havde ingen anden Virkning, end at frembringe en heel Ladning Eeder og Forbandelser, som vare meget anstødelige for Supples gudfrygtige Øren, og han torde desuden ikke giøre noget Indgreb i et Privilegium, som Junkeren tilegnede sig som en fri-fød Engelsmand. Sandt at sige, saa fandt Præsten sig i at fornøye sin Gane ved Junkerens Bord paa sine Ørens Bekostning, som nu og da maatte taale denne Vold. Han trøstede sig ved at tænke: at han ikke understøttede denne slemme Vane, og at Junkeren ikke vilde sværge een Eed mindre, fordi han ikke kom inden hans Døre. Uagtet han altsaa ikke syn-

dede

dede imod Levemaaden ved at sætte en Mand til rette i hans eget Huus, saa betalede han ham dog ofte over tvers paa Prædikestolen; og endskiønt det havde ikke den gode Virkning at frembringe nogen Forandring hos Junkeren selv, saa virkede det dog saa meget paa hans Samvittighed, at han udevede Lovene meget strængt imod andre, og at Magistraten vare de eeneste i hele Sognet, som kunde bande, uden at blive straffet.

Det tiende Capitel.

Hvori Herr Western besøger Herr Altværd.

Herr Altværd var just nu kommen fra Froekosten med hans Søsterson, og var meget fornøyet med de Tidender, han havde faaet om den unge Mands lykkelige Besøgelse hos Sophie, (thi han syntes godt om Partiet, og det mere for den unge Dames Caracteer end for hendes Midlers Skyld) da Herr Western brød ind paa dem, og uden nogen Ceremonie begyndte som følger:

„Naa! der har De i Sandhed giort et „godt Stykke Arbeyde. De har opdraget Des

„res Horeunge til noget vakkert; dog troer jeg „just ikke, at De har havt synderlig Deel deri, „som man ellers kunde sige, med frit Forsæt; „men nok, det seer ret kiønt ud derover hiemme „til Vores.„ "Hvad kan der være paa færde, „Herr Western!„ sagde Altværd. "Aa! „der er paa min Siel nok paa færde: min Datter „er bleven forelsket i Deres Horeunge; der har „De det altsammen; men jeg vil ikke give hende „en halv Skilling, ney, ikke den tyvende Deel „af en Kobberskilling. Jeg forestillede mig „nok, hvad der vilde komme ud af at opdrage „en Horeunge ligesom en ung Herre, og lade „ham komme omkring i Folkes Huse. Det „var vel for ham, at jeg ikke kunde faae fat „paa ham; jeg skulde have pryglet ham, jeg „skulde have fordervet ham hans Jagt, jeg skulde „have lært den Horeunge at holde Næsen af det „Fad, hans Herre skulde spise af. Han skal „aldrig faae en Mundfuld Mad meer hos mig, „eller en halv Skilling at kiebe sig noget for; „og dersom hun endelig vil have ham, saa skal en „Særk være alt det, hun skal faae; jeg vilde „heller give mine Midler bort til de Capitaler,

„der

„ der sendes til Hannover, for at forderve vo-
„ res Nation med.„ "Det gior mig meget
„ ondt?„ raabte Altværd. "Pokker i Vold
„ med Deres Ondtgiøren!„ sagde Western,
„ den kan nok hielpe mig meget, naar jeg har
„ mistet mit eeneste Barn, min stakkels So-
„ pie, som var mit Hiertes Glæde, og al min
„ Alderdoms Haab og Trøst; men jeg har be-
„ sluttet at jage hende ud af Huset, hun skal
„ gaae om at tigge, og døe af Sult, og raadne
„ op paa Gaden. Hun skal ikke faae en halv
„ Skilling, ikke een eeneste halv Skilling af
„ mig. Knøsen var altid god for at finde en
„ Hare, der sad og lurede, og, Pokker tage ham,
„ hvem kunde vide, hvad for en Kis han støbede
„ efter; men det skal ogsaa blive den værste, han
„ har fundet hans heleLiv igiennem: hun skal ikke
„ blive bedre end et Aadsel: Skinnet er alt,
„ hvad han skal faae af hende, og det kan De
„ sige ham.„ "Jeg er ganske bestyrtset„
raabte Altværd, "over det De fortæller mig,
„ efter det som passerede imellem min Søster-
„ Søn og den unge Dame, ikke længer siden
„ end i Gaar.„ "Ja, min Herre!„ svarede

Western, "efter det, som passerede imellem „Deres Søstersøn og hende, kom først hele „Sagen op. Herr Blifil var aldrig saa„snart gaaet, førend Horeungen kom og luskede „omkring Huset. Da jeg pleyede at lide ham, „som en Jæger, tænkte jeg kun lidt paa, at „han hele Tiden gik paa Krybeskytterie efter „min Datter.„ "Jeg vilde i Sandhed have „ønsket„ sagde Altværd, "at De ikke havde „givet ham saa megen Leylighed til at være „hos hende, og naar De vil lade mig vederfa„res Ret, saa maae De tilstaae mig, at jeg „har altid været imod, at han skulde være saa „meget i Deres Huus, endskient jeg maae be„kiende, at jeg havde ingen Mistanke til ham i „den Henseende.„ "Ey, for Dievelen!„ raabte Western, "hvem kunde have tænkt det? „Hvad Fanden havde hun med ham at giøre: „han kom der jo ikke for at frie til hende, han „kom der for at tage paa Jagt med mig.„ „Men er det da mueligt„ sagde Altværd, "at „de aldrig skulde have opdaget nogle Tegn til „Kierlighed imellem dem, da De dog saae dem saa „ofte sammen?„ "Aldrig i mit Liv, saa

„sandt

„ sandt som jeg haaber at blive salig „ raabte Western, "jeg har aldrig seet saa meget som „ at han har kysset hende i mit hele Liv, og det „ var saa langt fra, at han giorde meget af „ hende, at han pleyede snarere at være mere „ taugs, naar hun var i Selskabet, end nogen „ Tid ellers, og Pigen var altid mindre høflig „ imod ham, end imod de andre unge Menne„ sker, som kom i Huset; for hvad det angaaer, „ saa er jeg ikke saa let at narre, som somme „ andre, det maae De nok troe, min gode Rabbe.„ Altværd kunde neppe bare sig for at lee ved dette, men han besluttede dog at giøre Vold paa sig selv; thi han kiendte Menneskets fuldkommen vel, og havde alt for megen Levemaade og alt for godt et Hierte til at støde Junkeren for Hovedet i hans nærværende Omstændigheder. Derpaa spurgte han Western: hvad han vilde, at han skulde giøre ved denne Leylighed. Hvortil den anden svarede: at han vilde have, at han skulde holde Knægten fra hans Huus, og at han vilde selv gaae hiem og lukke Døren inde; for han havde besluttet, at hun skulde giftes med Herr Blifil til Trods for hende selv. Derpaa

ruskede han Herr Blisil i Haanden, og sveer, at han vilde ingen anden Svigerson have. Strax derefter tog han Afskeed, sigende: hans Huus var i saadan en Uorden, at han maatte skynde sig hiem, for at passe paa, at hans Datter ikke løb fra ham; og dersom han fandt Jones ved hans Huus, saa vilde han, det satte han en Eed paa, saaledes tage ham i Tieneste, at han ikke skulde faae Lyst til saadant noget mere.

Da Altværd og Blisil vare igien allene, fulgte der en lang Taugshed imellem dem; og dette hele Rum opfyldte det unge Menneske med Suk, som kom deels af det, at hans Haab slog ham feyl, men fornemmelig af Had; thi Jones's Lykke foraarsagede ham flere Bekymringer, end Sophies Tab.

Tilsidst spurgte hans Morbroder ham, hvad han havde i Sinde at giøre, og han svarede med følgende Ord: "Aa, min Herre! „kan man spørge om, hvad Skridt en Elsker „vil giøre, naar Fornuft og Kierlighed viser „hver sin Vey? Jeg frygter, at han i denne „Tvivlraadighed altid vil følge den sidste. For„nuften befaler mig, at lade alle Tanker fare

„om

„ om et Fruentimmer, som elsker en anden: min
„ Kierlighed derimod befaler mig at haabe, at
„ hun med Tiden kan forandre hendes Tilbøye-
„ lighed til Gavn for mig. Men her begriber
„ jeg ogsaa, at man kan giøre mig en Indven-
„ ding, som vilde ganske afskrække mig fra at
„ tænke mere derpaa, dersom den ikke kunde
„ fuldkommen besvares. Jeg meener den Ubil-
„ lighed, som der er i at giøre sig Umage for,
„ at stikke en anden ud, og berøve ham et
„ Hierte, som han syntes allerede at besidde;
„ men Herr Westerns bestemte Besluttning vi-
„ ser, at jeg i dette Tilfælde kan, ved at giøre
„ det, forfremme alles Lykkalighed, ikke allene
„ Faderens, som saaledes vil blive befriet fra
„ den høyeste Grad af Elendighed, men begge
„ de andres, som det vist vilde være ude med,
„ dersom de fik hverandre. Frøkenen er jeg vis
„ paa, vilde blive ulykkelig i alle Henseender;
„ thi foruden det, at hun mister den største
„ Deel af hendes egne Midler, saa bliver hun
„ ikke allene gift med en Prakker, men de faa
„ Midler, som hendes Fader ikke kan tage fra
„ hende, ville endog blive tilsatte paa den Tes,

„ som jeg veed, han omgaaes med endnu. —
„ Ja, det er ikkun lidet; for jeg kiender ham,
„ og veed, at han er een af de værste Menne-
„ sker i Verden; og havde min kiere Morbro-
„ der faaet det at vide, som jeg saalænge har
„ giort mig Umage for at skiule, saa maatte De
„ for længe siden have slaaet Haanden af saa
„ vidtloftig en Knægt. „ " Hvordan „ sagde
Altværd, " har han giort noget som er værre,
„ end det jeg allerede veed? Siig mig det! jeg
„ beder Dig. „ " Ney „ svarede Blisil, " nu
„ er det forbi, og maaskee han har fortrødt
„ det. „ " Jeg befaler Dig det, som en Pligt „
sagde Altværd, " at fortælle mig, hvad Du
„ meener. „ " De veed, Herre! „ sagde Blisil,
„ at jeg aldrig har været ulydig imod Dem;
„ men det gior mig ondt, at jeg talede derom,
„ siden det nu kunde see ud, som jeg giorde det af
„ Hevngierrighed, da der dog aldrig, Himlen
„ skee Tak, er opkommen saadan en Bevæg-
„ grund i mit Hierte; og dersom De neder mig
„ til at aabenbare det, saa maae jeg først giøre For-
„ bøn hos Dem for ham om Forladelse. „
„ Jeg vil ikke vide af noget Vilkaar at sige „

svarede

svarede Altværd, "jeg tænker jeg har udviist „Godhed nok imod ham, og mere maaskee, end „Du bør takke mig for.„ "Mere i Sandhed, „frygter jeg, end han fortiente„ raabte Blisil, „thi den selv samme Dag, da De var i den „sterste Fare, va jeg selv og hele Familien „grød, opfyldte han Huset med Støy og „Sviir. Han drak og sang og brølede; og „da jeg paa en kierlig Maade lod ham forstaae, „hvor uanstændigt han opførte sig, saa udbrød „han i den heftigste Vrede, svoer mange Eeder, „skiældede mig ud for en Slubbert, og slog „mig.„ "Hvorledes!„ raabte Altværd, „dristede han sig til at slaae Dig?„ "Jeg er „vis paa„ raabte Blisil, "at jeg har forladt „ham det for længe siden. Jeg vilde ønske, „at jeg kunde saa let forglemme hans Utaknem- „melighed imod den beste Velgiører, og dog „haaber jeg, at De endog vil forlade ham det, „siden han vist nok maae have været besat af „Dievelen; thi den selv samme Aften, da Herr „Hartmann og jeg var gaaet ud, for at tage „frisk Luft paa Marken, og glædede os over „de Tegn til Bedring, som da først begyndte

„at

„at vise sig hos dem, saae vi ham til al Ulykke i „Selskab med en Tøs, og det paa en Maade, „som det ikke anstaaer mig at tale om. Herr „Hartmann nærmede sig til ham med mere „Dristighed end Forsigtighed, for at sætte „ham til Rette, da han (det gior mig ondt, at „jeg skal sige det) anfaldt denne værdige Mand, „og slog ham saa forskrækkelig, at jeg vilde „ønske, at han alt var kommen sig igien af de „Slag, han fik. Og jeg fik ogsaa min Deel af „Virkningerne af hans Ondskab, da jeg stræbte „at forsvare min Hovmester; men det har jeg til„givet ham for længe siden, ja jeg formaaede endog „Herr Hartmann til at tilgive ham, og ikke „at underrette Dem om en Hemmelighed, som „kunde have slemme Følger for ham. Og nu „Herre! lad mig nu bede for ham hos Dem, „siden jeg uforvarendes har ladet et Ord falde „om denne Sag, og Deres Befalinger have „nødt mig til at aabenbare det altsammen.„ „O, mit Barn!„ sagde Altværd, "jeg veed „ikke, om jeg skal laste eller rose Din Godhed „i at dølge saadan en nedrig Opførsel et Øye„blik; men, hvor er Herr Hartmann? Ikke

„fordi

„ fordi jeg vil have nogen Bekræftelse paa det,
„ Du siger; men jeg vil overhøre alle Vidnerne
„ i denne Sag, for at retfærdiggiøre det Exem-
„ pel, jeg har besluttet at vise paa saadant et
„ Uhyre, for hele Verden. „

Nu blev der sendt Bud efter Hartmann, som strax kom. Han bekræftede enhver Omstændighed, som den anden havde forklaret, ja han fremviiste hans eget Bryst, som en Protocoll, hvori Herr Jones's Haandskrift var endnu ganske læselig i sorte og blaa Plætter. Han sluttede med at erklære for Herr Altværd, at han vilde for længe siden have underrettet ham om denne Sag, dersom Herr Blifil ikke havde hindret det, ved at legge sig der imellem paa den alvorligste Maade. "Han er„ sagde han, „ et ypperligt ungt Menneske, endskiønt det er „ at drive det lidt for vidt, at tilgive sine Fien- „ der saaledes. „

Blifil havde virkelig giort sig nogen Umage for at formaae Præsten til at tie, og for at hindre, at det skulde blive opdaget paa den Tid, og dette havde han mange Aarsager til. Han vidste, at den menneskelige Siel bliver let

at formilde, og at faae til at give noget efter af dens sædvanlige Strenghed, naar man er syg. Desuden tænkte han, at dersom Historien blev fortalt imedens Gierningen var saa frisk, og Doctoren var endnu i Nærværelsen, og kunde aabenbare den virkelige Sandhed, saa skulde han aldrig være i Stand til at give Sagen det ondskabsfulde Sving, som han havde i Sinde. Derfor besluttede han at holde den skiult, indtil Jones's Uforsigtighed kunde give ham noget mere at klage over; thi han tænkte, at den foreenede Vægt af mange Handlinger, som faldt paa ham paa eengang, vilde snareſt knuse ham, og derfor oppebiede han saadan en Leylighed, som den, Lykken havde nu været saa gunstig at tilbyde ham. Endelig vidste han, at dersom han formaaede Hartmann til at dølge Sagen for en Tid, saa vilde han derved bestyrke Herr Altværd i en Tanke, som han havde giort sig saa megen Umage for at rodfæste hos ham, at han nemlig var en Ven af Jones.

Det

Det ellevte Capitel.

Et kort Capitel, men som indeholder nok til at røre den godhiertede Læser.

Det var Herr Altværds Vane aldrig at straffe nogen, ja ikke engang at jage en Tiener bort i Hidsighed. Han besluttede derfor at opsætte den Dom, han vilde fælde over Jones, til om Eftermiddagen.

Det stakkels unge Menneske var ved Bordet om Middagen som sædvanlig; men hans Hierte var alt for betynget til at han kunde spise. Hans Bekymring blev ogsaa en god Deel forøget ved det, at Herr Altværd saae saa vreedt til ham, hvoraf han sluttede, at Western havde aabenbaret den hele Sag imellem ham og Sophie; men Herr Blifils Historie frygtede han ikke det mindste for; thi i den største Deel deraf var han ganske uskyldig, og det øvrige havde han tilgivet og forglemt selv, og havde altsaa ingen Mistanke om, at de andre erindrede det endnu. Da Maaltidet var endt, og Tienerne vare borte, begyndte Herr Altværd at harangere. Han fremsatte i en lang Tale de mange Ugudeligheder, som Jones

havde

havde giort sig skyldig i, i sær de, som den Dag vare komne for Lyset, og sluttede med at fortælle ham, at dersom han ikke kunde legge den Beskyldning fra sig, saa havde han besluttet at jage ham bort fra sine Øyne, og aldrig see ham mere.

Der var meget imod den arme Jones, da han skulde forsvare sig, ja han vidste i Sandhed neppe, hvorfor han var anklaget; thi da Herr Altværd, der opregnede hans Drukkenskab o. s. v. imedens han laae syg, af blot Beskeedenhed udelod alt det, som i sær angik ham selv, og som var det der egentlig udgiorde Forseelsen, saa kunde Jones ikke nægte Beskyldningen. Hans Hierte var desuden allerede næsten knuset, og hans Mod var faldet saa meget, at han ikke kunde sige noget til Forsvar for sig selv, men tilstod hele Sagen, og indskiød sig, liig en fortvivlende Forbryder, under Herr Altværds Raade, sluttende med: at uagtet han maatte tilstaae, han var skyldig i mange Daarligheder og Uagtsomheder, saa haabede han dog, at han ikke havde giort noget, der fortiente det, der vilde være den største Straf for ham i Verden.

Herr

Herr Altværd svarede, at han havde allerede tilgivet ham alt for ofte, af Medynk over hans Ungdom, og i Haab om, at han vilde bedre sig; men nu saae han, at han var reent forfalden til Liderlighed, og det saa grovt, at det vilde være lastværdigt, af hvem det var, at understøtte og opmuntre ham. "Ja „ sagde Herr Altværd til ham, " Eders dumdristige Forsøg paa „ at bortstiele den unge Froken, opfordrer mig „ til at retfærdiggiøre min egen Caracteer ved „ at straffe Eder. Verden, som allerede har „ lastet den Høyagtelse, jeg har viist for Eder, „ kan tænke, og det med noget Skin af Billig„ hed i det mindste, at jeg seer igiennem Fingre „ med saa nedrig og barbarisk en Handling. „ En Handling, som I burde have kiendt min „ Afskye for, og som I aldrig vilde have tænkt „ paa at foretage Eder, dersom I havde bekym„ ret Eder noget om min Roelighed og Ære, „ saavelsom om mit Venskab. Fy skamme „ Eder, I unge Menneske! der er i Sandhed „ neppe nogen Straf, som kan passe sig til „ Eders Forseelser, og jeg kan neppe troe, at „ jeg kan undskyldes for det, som jeg nu vil

„ give Eder. Men dog, siden jeg har opdra-
„ get Eder, som mit eget Barn, saa vil jeg
„ ikke jage Eder nogen ud i Verden. Naar J
„ derfor aabner dette Papiir, saa vil J finde
„ noget deri, som kan, naar J er vindskibelig,
„ sætte Eder i Stand til at erhverve Eders Brød
„ paa en anstændig Maade; men dersom J an-
„ vender det slet, saa vil jeg ikke troe, at jeg er
„ forbunden til at hielpe Eder videre, da jeg
„ har besluttet fra denne Dag af, aldrig at have
„ nogen Slags Omgang med Eder. Jeg kan
„ ikke holde mig fra at sige, at der er ingen
„ Deel af Eders Opførsel, som fortryder mig mere,
„ end at J saa slet har behandlet den gode unge
„ Mand (Blifil), der har opført sig saa om
„ og retskaffen imod Eder. „

Disse sidste Ord vare en alt for bitter Dosis at synke ned. En Flod af Taarer strømmede nu ud af Jones's Øyne, og al Magt til at tale og bevæge sig syntes at have forladt ham. Det varede noget, inden han blev i Stand til at adlyde Altværds Befaling om at gaae; men tilsidst gik han, efter at han først havde kysset paa hans Hænder med en Følelse,

som

som er vanskelig at paatage sig, og ligesaa vanskelig at beskrive.

Læseren maatte være meget skrøbelig, dersom han vilde laste Herr Altværd for hans strænge Dom, naar han betænker, hvad Side han nu saae Jones fra; og dog fordømte hele Naboelauget, enten af Skrøbelighed eller af en anden maaskee værre Aarsag, denne Retfærdighed og Strænghed som den høyeste Grumhed. Ja, de selv samme Personer, som tilforn havde lastet denne gode Mand for den Godhed og Ømhed, han viiste imod en Horeunge, (efter den almindelige Meening hans egen) skreeg nu ligesaa høyt imod det, at han jagede sit eget Barn paa Døren. Fruentimmerne vare i Besynderlighed eenige i at tage Jones's Partie, og udspreedte ved denne Leylighed flere Historier, end jeg har Plads til at fortælle i dette Capitel.

Een Ting bør jeg dog ikke udelade: at ingen i deres Domme i denne Anledning nogensinde nævnede den Sum Penge, der var i det Papiir, Altværd gav Jones, og som ikke beløb sig til mindre end fem hundrede Pund; men alle vare eenige om, at han var jaget uden

Penge, ja nogle sagde nøgen, ud af hans umenneskelige Faders Huus.

Det tolvte Capitel.

Som indeholder Kierligheds Breve, o. s. v.

Jones var bleven befalet at forlade Huset strax, og man havde sagt ham, at hans Klæder og alle andre Ting skulde blive ham tilsendte, hvor han forlangede det.

Han gav sig derfor paa Reysen, og gik over en Miil, uden at bekymre sig om, hvor han gik, og han vidste det i Sandhed neppe selv. Endelig standsede han langt om længe ved en liden Bæk; han kastede sig ned ved Siden af den, og kunde ikke bare sig for at mumle med nogen liden Forbittrelse: "dette Sted vil min Fa„der dog vel ikke nægte mig til at hvile mig „paa.„

Her blev han anfaldet af de heftigste Siele-Smerter, hvori han reev Haaret af sit Hoved, og foretog sig mange andre Handlinger, som i Almindelighed følge med Anfald af Galenskab, Raserie og Fortvivlelse.

Da

Da han paa denne Maade havde givet de første Bevægelser af hans Lidenskab Luft, saa begyndte han at komme lidet til sig selv igien. Nu tog hans Bedrøvelse en anden Vey, og udtømmede sig paa en ømmere Maade, indtil han tilsidst blev koldsindig nok til at bruge sin Fornuft, og overveye, hvad Skridt det var best at giøre i hans beklagelige Tilstand.

Og her var han i den største Tvivlraadighed, hvorledes han skulde opføre sig, i Henseende til Sophie. Tanken, at forlade hende, sønderskeed næsten hans Hierte; men den Betragtning, at han skulde bringe hende i Elendighed og til Bettelstaven, pinede ham endnu mere, om det var mueligt; og dersom den heftige Begierlighed, han havde til at være Eyer af hendes Person, kunde have bragt ham til at smigre sig selv et Øyeblik med hendes Valg, saa var han dog paa ingen Maade vis paa, at hun vilde bestemme sig til at føye hans Ønsker, naar det skulde koste hende saa meget. Herr Altværds Vrede, og den Uroelighed, han maatte foraarsage ham, streed meget heftigt derimod, og den Umuelighed han saae i, at det

vilde lykkes ham, om han endog vilde opofre alle disse Betænkeligheder derfor, kom ham endelig til Hielp. Saaledes blev da Æren, understøttet af Fortvivlelse, af Taknemmelighed imod hans Velgiører, og af sand Kierlighed til den, han elskede, Herre over hans heftige Begierlighed, og han besluttede heller at forlade Sophie, end at tragte efter at faae hende, da det vilde blive hendes Undergang.

For enhver, som ikke har følt saadant, er det vanskeligt at forestille sig den brændende Varme, som opfyldte hans Bryst, da han første gang betragtede denne Seyer over hans Kierlighed. Stolthedens smigrede ham paa saa behagelig en Maade, at hans Siel ned maaskee en fuldkommen Lykfalighed, men den varede kun kort; thi Sophie kom snart tilbage igien i hans Forestilling, og blandede Glæden over hans Triumph med ikke mindre Smerter, end en veltænkende General maae føle, naar han overseer de blødende Dynger, for hvis Blod han har tilkiøbt sig sin Laurbærkrands; thi tusende emme Forestillinger laae myrdede for vor Seyerherre.

Men

Men da han dog havde besluttet at følge den Kiæmpe, Æren, som den kiæmpeagtige Digter Lee kalder den, saa fattede han det Forsæt, at skrive et Afskeedsbrev til Sophie; hvorfor han gik hen til et Huus, som ikke var meget langt borte, og da han der var bleven forsynet med alt det, han behøvede, saa skreev han som følger:

Madame:

„Naar De overveyer den Tilstand, jeg „skriver i, saa er jeg vis paa, at Deres gode „Hierte vil tilgive alt det Modstridige eller Uri„melige, som mit Brev indeholder; thi en„hver Ting flyder her af et Hierte, der er saa „fuldt, at intet Sprog kan udtrykke, hvad det „siger mig.

„Jeg har besluttet, Madam! at adlyde „Deres Befalinger ved at flye for stedse fra „Deres dyrebare, Deres elskværdige Ansigt. „Disse Befalinger ere i Sandhed grusomme; „men det er en Grumhed, som kommer fra „Skiæbnen, ikke fra min Sophie. Skiæb„nen har giort det nødvendigt, nødvendigt „for Deres Frelse, at forglemme, at der no-

„gen Tid var saadan en Elendig til, som „jeg er.„

„Troe mig, jeg vilde ikke melde Dem „det allermindste om alle mine Lidelser, dersom „jeg kunde tænke, at det var mueligt, de „kunde undgaae at blive hørt af Dem. Jeg „kiender Deres gode og ømme Hierte, og vilde „ikke gierne opvække nogen af de Smerter hos „Dem, som De altid føler for Ulykkelige. O! „lad intet af det, De skal høre om min haarde „Skiæbne, foraarsage Dem et Øyebliks Be„kymring; thi efter at have mistet Dem, er „alt det øvrige for mig som Intet.

„O, Sophie! det er haardt at forlade „Dem, det er endnu haardere at bede Dem at „forglemme mig, og dog forbinder den oprig„tigste Kierlighed mig til begge Dele. Tilgiv „mig, at jeg forestiller mig, at enhver Erin„dring om mig kan giøre Dem uroelig; men „kan jeg være stolt af det i min Elendighed, „o! saa opofre mig, paa hvad Maade det skal „være, for Deres Roelighed. Tænk, at jeg „aldrig elskede Dem, eller tænk, hvor lidet „jeg i Sandhed fortiener Dem, og lær at for-

„agte

„ agte mig for en Indbildning, som aldrig kan
„ straffes for haardt. — Jeg er ikke i Stand
„ til at sige mere. — Skyts-Engle bevogte
„ Dem for stedse. „

Nu søgte han i sine Lommer efter Lak, men fandt hverken det eller noget andet; thi da han var ude af sig selv, havde han kastet alle Ting fra sig, og, iblant det øvrige, den Tegnebog, han havde faaet af Herr Altværd, som han endnu ikke havde aabnet, og som han nu først erindrede sig.

Folkene i Huset forsynede ham med en Oblat, som han betienede sig af; og da han havde forseglet sit Brev dermed, gik han i en Hast tilbage til Bækken, for at søge efter det, han havde tabt der. Paa Veyen mødte han sin gamle Ven, sorte Jacob, som fortalte ham, hvor bedrøvet han var over hans Ulykke; thi den havde allerede naaet hans og hele Naboelaugets Øren.

Jones underrettede Jægeren om hans Tab, og denne gik strax tilbage med ham til Bækken, hvor de igiennemsøgte enhver Busk og alt Græsset i hele Engen, saavel hvor Jones

ikke havde været, som hvor han havde været, men ganske uden Nytte. De fandt intet; og endskiønt Sagerne vare paa den Tid i Engen, saa forsømte de dog at søge efter dem paa det eeneste Sted, hvor de laae, nemlig i den omtalte Jacobs Lommer; thi han havde just nylig fundet dem, og da han til al Lykke havde mærket, hvor meget der var, saa havde han meget omhyggelig giemt dem til hans eget Brug.

Efter at Jægeren havde viist sig ligesaa flittig i at søge efter det tabte Gods, som om han havde haabet at finde det, bad han Herr Jones at erindre sig, om han ikke havde været paa noget andet Sted: "For„ sagde han, „dersom De havde tabt dem her for saa kort „Tid siden, saa maatte Sagerne have været „her endnu; for det er meget usædvanligt, at „nogen passerer her forbi;„ og det var ogsaa virkelig af en Hændelse, at han var selv kommen igiennem den Mark, for at legge Snare for Harer, som han Morgenen efter skulde forsyne en Vildtkræmmer i Bath med.

Nu opgav Jones alt Haab om at faae det igien, som han havde tabt, og tænkte næsten

sten ikke mere derpaa; men vendte sig til sorte Jacob, og spurgte ham med en alvorlig Mine: om han vilde bevise ham den største Gunst i Verden.

Jacob betænkte sig noget, og svarede: „Min Herre! De veed, at De har at befale „over alt det der staaer i min Magt, og jeg „vilde ønske af mit Hierte, at det stod i min „Magt at tiene Dem.„ Dette Spørgsmaal satte ham ellers virkelig i Forvirring; thi ved at sælge Vildt, havde han samlet sig en ganske artig Sum Penge i Herr Westerns Tieneste, og nu frygtede han, at Jones vilde have laant lidet af ham; men han kom snart ud af den Angest, ved det Jones bad ham at bringe et Brev til Sophie. Dette lovede han at giøre med stor Fornøyelse; og jeg troer i Sandhed, at der ere ikkun faa Tieneſter, som han jo med Glæde havde beviist Herr Jones: thi han var virkelig saa taknemmelig imod ham, som han kunde være, og var ligesaa brav Mand, som de i Almindelighed ere, der elske Penge meer end nogen anden Ting i Verden.

De

De bleve begge eenige om, at Jomfrue Honour var det beste Middel til at faae Brevet til Sophie. Derpaa skiltes de ad. Jægeren tog hiem til Herr Westerns, og Jones gik til et Ølhuus en halv Fierding-Vey derfra, for at bie der, indtil hans Bud kom tilbage igien.

Aldrig saasnart kom Jacob hiem, førend han mødte Jomfrue Honour, og da han først havde prøvet hende ved adskillige Spørgsmaal, saa gav han hende Brevet til hendes Frøken, og fik paa samme Tid et fra hende til Herr Jones, som Honour fortalte ham, hun havde baaret paa sit Bryst den hele Dag, og at hun nu begyndte at tvivle om at faae nogen Leylighed til at blive af med det.

Jægeren vendte i en Hast og med Glæde tilbage til Jones, som forlod ham saasnart han havde faaet Brevet, brækkede det med Heftighed, og læste som følger:

Min Herre!

„ Det er umueligt at beskrive, hvad jeg „ har følt, siden jeg saae Dem sidst. Det, at „ De for min Skyld taalte den grumme forhaa-

„ nende

„ nende Maade, min Fader begegnede Dem paa,
„ har paalagt mig en Forbindelse, som jeg altid
„ skal erkiende. Da De kiender hans hidsige
„ Temperament, saa beder jeg, at De for min
„ Skyld vil søge at undgaae ham. Jeg vilde
„ ønske, at jeg havde nogen Trøst at sende Dem;
„ men troe dette, at intet uden den yderste Vold-
„ somhed skal bringe mig til at give min Haand
„ eller mit Hierte til nogen, som det kunde giøre
„ Dem ondt, at jeg gav dem til. „

Jones læste dette Brev vel hundrede gange, og kyste det ligesaa ofte. Nu bragte hans Kierlighed alle hans heftige Ønsker tilbage igien i hans Siel; han fortrød, at han havde skrevet Sophie til paa den Maade, som vi have seet; men han fortrød endnu mere, at han havde brugt den Tid, da hans Bud var borte, til at skrive og afsende et Brev til Herr Altværd, hvori han troligen lovede og forbandt sig til at slaae alle Tanker om hans Kierlighed af Hovedet. Men da han kom saa meget til sig selv igien, at han kunde tænke sig om med Koldsindighed, saa mærkede han tydelig, at hans Tilstand var hverken forbedret eller forandret ved

Sophies

Sophies Brev, uden for saavidt som den havde givet ham et lidet Glimt af Haab om een eller anden lykkelig Hændelse i Fremtiden, siden hun vilde blive ham bestandig. Han fattede derfor den samme Beslutning som tilforn, tog Afskeed med sorte Jacob, og gik videre frem til en Bye, som laae omtrent fem Fierding-Vey derfra, hvor han havde bedet Herr Altværd at sende hans Tøy hen til ham, dersom det ikke behagede ham at kalde sin Dom tilbage.

Det trettende Capitel.

Sophies Opførsel ved denne Leylighed, som ingen af hendes Kiøn, der er i Stand til at opføre sig paa samme Maade som hun, vil laste; tilligemed Opløsningen af en indviklet Sag for Samvittighedens Domstoel.

Sophie havde hendrevet de sidste fire og tyve Timer paa en ikke meget behagelig Maade. I en stor Deel af dem havde hendes Faster underholdt hende med Forelæsninger over Forsigtighed, og anbefalet hende at følge den fine Verden, hvor Kierlighed, (saaledes sagde den gode

Dame)

Dame) nu omstunder bliver ganske udleet, og hvor Fruentimmerne ansee Giftermaal ligesom Mandfolkene offentlige Betieninger: som Midler til at giøre deres Lykke, og til at bringe sig frem i Verden. Denne Text havde Frøken Western med al hendes Veltalenhed giort Anmærkninger over i adskillige Timer.

Endskiønt nu disse dybsindige Forelæsninger passede sig kun lidet til Sophies Smag og Tilbøyelighed, saa plagede de hende dog mindre, end hendes egne Tanker om Natten, da hun ikke fik hendes Øyne lukkede.

Men endskiønt hun hverken kunde sove eller finde nogen Roelighed i hendes Seng, saa havde hun dog intet, som kaldte hende op af den. Hendes Fader fandt hende altsaa endnu i den, da han kom hiem fra Herr Altværd, og det var ikke førend efter Klokken ti om Formiddagen. Han gik lige op til hendes Kammer, og, da han saae, at hun var ikke oppe endnu — raabte han: — "Naa! Du er her altsaa end„nu i god Behold, og saaledes har jeg beslut„tet at beholde Dig." Derpaa lukkede han Døren i Laas, og gav Nøglen til Honour,

efter

efter at han først havde givet hende den strængeste Befaling, med store Løfter om Belønninger for hendes Troeskab, og de skrækkeligste Trudseler om Straf, dersom hun forraadede det, der var hende betroet.

Honour var befalet, at hun ikke maatte lade Frøkenen komme ud af hendes Kammer, uden Junkerens egen Tilladelse, og ikke lade nogen komme til hende, undtagen han og hendes Faster; men hun skulde selv bringe Sophie alt, hvad hun behagede, uden Pen, Blæk og Papiir, som hun ikke havde Tilladelse at benytte sig af.

Junkeren befalede sin Datter at klæde sig paa, og at være tilstæde ved Bordet om Middagen. Deri adlydede hun ham; og da hun havde sat der den sædvanlige Tid, blev hun igien bragt til hendes Fængsel.

Om Aftenen bragte Fangefogeden Honour hende det Brev, som hun havde faaet af Jægeren. Sophie læste det med megen Agtsomhed to eller tre gange igiennem, og kastede sig derefter paa Sengen, og brast ud i en Flod af Taarer. Jomfrue Honour udviiste megen

Be-

Bestyrtelse over denne Opførsel, og kunde ikke bare sig for at bede hende meget heftig om, at faae Aarsagen at vide til denne Bedrøvelse. Sophie svarede hende intet i nogen Tid, og derpaa sprang hun pludselig op, greb hendes Pige ved Haanden, og raabte: "Ah, Honour! det er ude med mig.„ "Himlen forbyde det!„ raabte Honour, "jeg vilde ønske, at Brevet havde været brændt, førend jeg „havde bragt det til Deres Naade. Jeg tænkte „i Sandhed, at det vilde have trøstet Deres „Naade, ellers skulde det have været Fanden „i Vold, førend jeg vilde have rørt det.„ „Honour„ sagde Sophie, "Hun er en god „Pige, og det er forgieves at jeg giør mig Umage „for at skiule min Svaghed længer for hende. „Jeg har fæstet mit Hierte til et Mandfolk, „der har forladt mig.„ "Og er Herr Jones„ svarede Pigen, "saa troelos?„ "Han „har taget Afskeed med mig for stedse„ sagde Sophie, "i dette Brev. Ja, han har endog „bedet mig at forglemme sig. Kunde han

„ have forlangt det, dersom han havde elsket
„ mig? Kunde han have taalt saadan en Tanke?
„ Kunde han have skrevet saadant et Ord? „
„ Nej, han kunde ikke „ raabte Honour, og
„ dersom den beste Mand i Engelland skulde
„ bede mig om at forglemme sig, saa skulde jeg
„ rigtig nok tage ham paa hans Ord. Jo, jo!
„ jeg er vis paa, at Deres Naade har giort
„ ham for megen Ære ved nogen Tid at tænke
„ paa ham. En ung Frøken, som kan vælge,
„ hvem hun vil i hele Landet. — Og saa er der
„ saa sandelig, om jeg maae være saa drisstig at
„ sige min ringe Meening, den unge Herr Bli-
„ fil, som, foruden det, at han er kommen af
„ skikkelige Forældre, og vil blive een af de
„ største Junkere her rundt omkring, er i Sand-
„ hed, efter min ringe Meening, meget kiønnere
„ og nok saa artig en Karl; og desuden er han
„ et ungt Menneske af en meget dydig Caracteer,
„ og kan trodse alle Naboerne, om de kan sige
„ saa meget som Kis til hans Kat; han løber
„ ikke efter nogen skiden pialtet Tøs, og man

„ kan

„kan heller ikke legge ham nogen Horeunge til.
„Forglemme ham! ja i Sandhed! jeg takker
„min Herre og min Gud, at jeg bryder mig
„ikke saa meget om mit sidste Løfte, at jeg
„skulde lade nogen Karl bede mig to gange om
„at glemme sig. Dersom den Beste af dem
„alle vilde begynde at byde sig til at sige saa
„skammeligt et Ord til mig, saa skulde han
„aldrig faae Lov til at komme i Selskab med mig
„tiere, saalænge der ellers var nogen anden Ung-
„karl i Riget. Og nu er der i Sandhed, som jeg
„nylig sagde, den unge Herr Blifil „ — Navn
„ikke dette forhadte Navn igien„ raabte So-
phie. "Ja, Frøken!„ sagde Honour, "der-
„som Deres Naade ikke kan lide ham, saa er
„der flere raske, smukke, unge Karle, som vilde
„frie til Deres Naade, dersom de fik den mindste
„Opmuntring; jeg troer ikke, at der er nogen
„Ungkarl hverken i dette eller næste Grevskab,
„som jo vilde strax komme, for at byde sig til,
„dersom Deres Naade vilde kun see ud, som
„om De havde Lyst til ham.„ "Hvad for

„et nedrigt Creatur holder hun mig for „ raabte Sophie, "siden hun plager mine Øren „med saadan Sladder; jeg hader alle Mand„folk.„ "Ja, det har Frøkenen Ret i!„ sa ede Honour, "Deres Naade har nok „Aarsag til at faae Modbydelighed for dem. „At blive slet begegnet af saadan en stakkels „Horeunge, saadan en Tigger-Knægt!„ "Hold „Eders uforskammede Mund„ raabte Sophie, "hvor tør I nævne hans Navn med „Foragt for mig? Han begegne mig ilde! nei, „hans arme blødende Hierte leed mere, da han „skrev disse grumme Ord, end mit, da jeg læste „dem. O! han er blot Helte-Dyd og Engle„Godhed. Jeg skammer mig over min svage „Kierlighed, at jeg har lastet det, som jeg „burde beundre. — O, Honour! det er mit „Beste allene, som han seer paa: for min Skyld „opofrer han baade sig og mig. — Frygt for „at giøre mig ulykkelig, har drevet ham til „Fortvivlelse.„ "Det er mig meget kiert„ sagde Honour, "at høre, at Deres Naade

„tager

„ tager ogsaa det i Betragtning; for der kan i
„ Sandhed ikke komme andet ud, end Elendig-
„ hed og Ulykke, naar De giver Deres Hierte
„ til een, der er jaget paa Døren, og eyer ikke
„ en halv Skilling.„ "Jaget paa Døren?„
raabte Sophie hastig. "Hvorledes? Hvad
„ vil hun sige dermed?„ "Ey, Frøken! al-
„ drig saasnart fortalte Herren Junker Alt-
„ værd, at Herr Jones havde bydet sig til at
„ giøre Opvartning hos Deres Naade, førend
„ Junkeren klædde ham ganske nøgen af, og
„ jagede ham paa Døren.„ "Ha!„ sagde
Sophie, "jeg har været den forbandede, ulyk-
„ salige Aarsag til hans Undergang! — jaget
„ nøgen paa Døren! — Der Honour! tag alle
„ de Penge jeg har, tag Ringene af mine Fin-
„ gre — her er mit Uhr, bær det altsammen
„ hen til ham — gaae, faae fat paa ham
„ strax.„ "For Guds Skyld, Frøken!„
svarede Jomfrue Honour, "betænk dog, om
„ Herren skulde savne noget af alt dette, saa skulde
„ jeg jo svare til det; jeg maae derfor bede De-

„res Naade, at De ikke vil skille Dem ved „Deres Uhr og Juveler. Desuden tænker „jeg, at Pengene kan i Sandhed være nok, „og dem kan Herren ikke faae det mindste at „vide om. „ "See her da!„ raabte Sophie, „tag hver Skilling jeg eyer, faae strax fat paa „ham, og giv ham det. Gaae, spild ikke et „Øyeblik. „

Jomfrue Honour gik strax efter Befaling, og da hun fandt sorte Jacob neden for Trappen, saa gav hun ham Pungen, som indeholdt sexten Gvineer, og disse var Sophies hele Forraad; thi hun var alt for ædelmodig til at være riig, endskient hendes Fader var meget gavmild imod hende.

Da sorte Jacob havde faaet Pungen, gik han hen til Øllhuset; men paa Veyen opkom der en Tanke i hans Hoved: om han ikke skulde beholde disse Penge ogsaa? Men hans Samvittighed forskrækkedes over dette Indfald, og begyndte at bebreyde ham hans Utaknemmelighed imod sin Velgiører. Hvortil hans

Gier-

Gierrighed svarede, at det burde han have betænkt tilforn, da han skilte den arme Jones ved hans fem hundrede Pund: at det var urimeligt, om ikke et aabenbart Hyklerie, at lade som han fik Opstigelser over saadanne Smaating, da han havde slaaet sig til Roelighed ved det, som var meget mere. Hvorpaa Samvittigheden, som en god Procurator, stræbte at distingvere imellem ganske at forgribe sig paa det, der er een betroet, som her, hvor han havde faaet Tingene i Hænderne, og blot at dølge noget, der var fundet, som i forrige Fald. Dette giorde Gierrigheden latterligt, og sagde, at det var at distingvere, hvor der ingen virkelig Forskiel var, og paastod for Alvor: at naar man eengang havde opgivet al Paastand paa Ære og Dyd i eet Tilfælde, saa var der ingen, som tog sin Tilflugt til dem i et andet. Kort at sige: den arme Samvittighed havde vist nok tabt Sagen, havde Frygten ikke kommet den til Hielp, og beviist med megen Umage, at den virkelige

Forskiel imellem disse to Handlinger laae ikke i de forskiellige Grader af Ære, men i Sikkerheden; thi han vovede meget lidet ved at delge de fem hundrede Pund, da han derimod stod stor Fare for at blive røbet, om han beholdt de sexten Gvineer.

Ved denne venskabelige Hielp af Frygten erholdt Samvittigheden en fuldkommen Seyer i sorte Jacobs Siel, og tvang ham til at give Jones Pengene, efter at den havde giort ham nogle faa Complimenter for hans Redelighed.

Det fiortende Capitel.

Et kort Capitel, som indeholder en kort Samtale imellem Junker Western og hans Søster.

Frøken Western havde været ude den hele Dag. Junkeren mødte hende, da hun kom hiem igien; og da hun spurgte ham om Sophie,

phie, saa berettede han hende, at hun var i sikker Forvaring. "Hun er lukket inde i „hendes Kammer„ raabte han, "og Jo„nour har Nøglen.„ Hans Miner vare fulde af en forfærdelig stor Viisdom og Skarpsindighed, da han gav sin Søster denne Underretning, saa det er rimeligt, at han ventede, at hun skulde høyligen bifalde det, han havde giort; men hvor bedrog hans Haab ham ikke, da hun saae paa ham med den foragteligste Mine, og raabte: "I Sandhed, min „Broder! De er ogsaa den allersvageste Mand „i Verden. Hvorfor vil De ikke lade mig „raade for min Niece? Hvorfor vil De blande „Dem derimellem? Nu har De fordervet alt „det, som jeg har anvendt min Tale til at „bringe i Orden. Imedens jeg har giort mig „Umage for at opfylde hendes Siel med for„nuftige Grund-Regler, har De opirret hende

„ til at forkaste dem. De Engelske Fruentim-
„ mer ere Gud ſkee Lov ingen Slavinder, min
„ Broder. Vi bør ikke lukkes inde, ſom de
„ Spanſke og Italienſke. Vi have ligeſaa
„ ſtor Ret til Frihed, ſom De ſelv. Vi maae
„ overbeviſes ved Fornuft og Overtalelſe allene,
„ og ikke beherſkes med Magt. Jeg har ſeet
„ Verden, min Broder! og jeg veed nok,
„ hvad Grunde jeg ſkal benytte mig af; og
„ derſom Deres Daarlighed ikke havde hindret
„ mig, ſaa ſkulde jeg have formaaet hende til
„ at indrette hendes Opførſel efter de fornuf-
„ tige og forſtandige Regler, jeg før lærte hen-
„ de.„ "Ja viſt! jeg har altid Uret„ ſag-
de Junkeren. "Min Broder!„ ſvarede Frø-
kenen, "De har ikke Uret, uden naar De
„ blander Dem i Ting, ſom ere oven over
„ Deres Kundſkab. De maae dog tilſtaae mig,
„ at jeg har ſeet meeſt i Verden, og det

„ havde

„ havde været en Lykke for min Niece, om „ hun ikke var bleven taget fra min Opsigt: „ det er ved det, hun har været hiemme hos „ Dem, at hun har lært disse romanske Be„ greb om Kierlighed, og saadan Sladder. „ „ Du tænker dog vel ikke, haaber jeg „ raabte Junkeren, " at jeg har lært hende saadant „ noget. „ " Deres Uvidenhed, min Bro„ der! „ svarede hun, " overvinder næsten, „ som den store Milton siger, min Taalmo„ dighed (*). „ " Fanden tage Milton! „ svarede Junkeren. " Dersom han var saa ufor„ skammet at sige mig det i mine Øyne, saa „ skulde jeg give ham en Haberdudas, om han „ ogsaa var aldrig saa stor en Mand. Din Taal„ modighed! ja, naar vi skal tale om det, saa be„ høver

(*) Maaskee Læseren maae overvinde sin egen Taalmodighed, dersom han søger om dette i Milton.

„ høver jeg meer Taalmodighed, for at lade
„ mig behandle, som en opløben Skoledreng,
„ som jeg bliver det af Dig. Tænker Du,
„ at ingen har nogen Forstand, uden han
„ har været ved Hoffet? For Dievelen! det
„ vilde see kiønt ud i Verden, ifald vi alle vare
„ Tosser, undtagen et Kobbel Rundhoveder og
„ Hannoverske Rotter. Og for Pokker! jeg haa-
„ ber, der vil komme en Tid, at vi kan giøre
„ dem til Tosser igien, og saa skal enhver nyde
„ det, der er hans eget: der er det altsammen,
„ min Søster. Jeg haaber at see dette, Sø-
„ ster, førend de Hannoverske Rotter have op-
„ ædt alt vor Korn, og ikke efterladt os noget
„ at leve af, uden Roer.„ "Nu vidner jeg,
„ min Broder!„ raabte hun, "at De er
„ langt over min Forstand. Deres Snik
„ Snak om Roer og Hannoverske Rotter, er
„ ganske uforstaaelig for mig.„ "Jeg troer
„ nok „

„nok„ raabte han, "at Du skiøtter ikke om „at høre noget om dem; men Landets Beste „vil dog desuagtet lykkes, om ikke een gang saa „en anden.„ "Jeg vilde ønske„ svarede Frøkenen, "at De vilde tænke lidet paa De„res Datters Beste, for De maae troe mig, „hun er i større Fare end Landet.„ "Og „nu nylig„ sagde han, "skiændte Du paa „mig, fordi jeg tænkte paa hende; og da vilde „Du have, jeg skulde overlade hende til Dig.„ „Og dersom De vil love mig, ikke at blande „Dem mere derimellem„ svarede hun, "saa „vil jeg, af Høyagtelse for min Niece, paa„tage mig den Byrde.„ "Velan, gier det „da„ sagde Junkeren, "For Du veed, jeg „har altid holdt med den Meening: at Fruen„timmer vare best skikkede til at dreye Fruen„timmer.„

Derpaa

Derpaa gik Froken Western fra ham, mumlede noget ved sig selv med en foragtelig Mine om Fruentimmerne og Nationens Bestyrelse, og tog strax Veyen hen til Sophies Kammer, som nu kom ud igien af hendes Fangsel, efter at hun havde været en heel Dag indelukt.

Thomas Jones

syvende Bog.

Som indeholder tre Dage.

Det første Capitel.

En Sammenligning imellem Verden og Skuepladsen.

Verden er ofte bleven sammenlignet med Skuepladsen; og mange alvorlige Skribentere, saavelsom og Poeter have betragtet det menneskelige Liv som et stort Skuespil, der lignede næsten i alle Henseender de theatralske Forestillinger, som man fortæller, at Thespis først har opfundet, og som siden ere blevne optagne med saa stort et Bifald og Fornøyelse i alle polerede Lande.

Denne Tanke er gaaet saavidt, og er bleven saa almindelig, at nogle Ord, som egentlig

hørte til Theatret, og som først ere blevne anvendte lignelseviis paa Verden, blive nu brugte uden Forskiel og efter Bogstaven om begge. Saaledes ere de Ord Skueplads og Scene ved den almindelige Brug blevne ligesaa sædvanlige for os, naar vi tale om Livet i Almindelighed, som naar vi indskrænke os til dramatiske Værker; og naar man taler om Handlinger, som foretages bag Teppet, saa falde vi snarere paa at tænke paa St. James, end paa Drurylane.

Det kunde synes at være let nok at gjøre reede for alt dette, naar man overveyer, at Skuepladsen viser ikke andet, end en Forestilling, eller som Aristoteles kalder det: en Efterabelse af det, som er virkelig til, og derfor burde vi maaskee gjøre dem en stor Compliment, som have været i Stand til at efterabe Livet saa vel i deres Skrifter eller ved deres Spil, at deres Skilderier ere paa en vis Maade blevne blandede med eller tagne for Originalerne.

Men vi ere virkelig ikke saa meget for at gjøre disse Folk Complimenter; vi behandle dem som Børn pleye at behandle deres Dukketøy, og finde større Fornøyelse i at pibe dem ud og

gjøre

giøre Nar ad dem, end i at beundre dem, i hvor ypperlige de end ere. Der ere mange andre Aarsager, som have bragt os til at indsee denne Overensstemmelse imellem Verden og Skuepladsen.

Nogle have betragtet den største Deel af Menneskene som Skuespillere, som de, der paatage sig Caracterer, der ikke ere deres egne, og som de i Sandhed ikke have bedre Adkomst til, end Skuespilleren har til at blive anseet for Alvor for den Konge eller Keyser, han forestiller. Saaledes kan Hykleren kaldes en Skuespiller, og Grækerne gave dem ogsaa begge eet og det samme Navn.

Livets Korthed har ogsaa givet Anledning til denne Sammenligning; saaledes siger den udødelige Shakespear:

Vort Liv er som en ussel Skuespiller,
Der kun en stakket Tid paa Pladsen larmer, prunker,
Og høres siden aldrig meer.

For denne borgede Citation vil jeg give Læseren en anden meget ædel til Vederlag, og denne troer jeg, kun faa have læst; den er taget af et Poema, kaldet Guddommen, som kom

ud for omtrent ni Aar siden, og er for længe siden begravet i Forglemmelse: et Beviis paa, at gode Bøger ligesaa lidet som gode Mennesker altid overleve de slette:

Hver Handling har fra Dig (*) Oprindelse,
Hvert Riges Flor, og hver en Konges Fald!
See, Tidens Skueplads nu aabner sig,
Der træde Helte efter Helte frem,
I største Pragt hinanden følge de:
Hist seyrer een, hist flyder Kongeblod,
Hver spiller Rollen, ham Dit Forsyn gav,
Og Du dem bøyer til Dit Øyemed!
En liden Tid i Solen glimre de,
Og svinde da som Røg hen for Dit Vink!
Slet intet Spoer af alt man finder meer;
Kun blot Erindringen det engang var.

Men i alle disse og i enhver anden Sammenligning af Livet med Skuepladsen, er Liighеden altid taget af Skuepladsen allene; ingen har, saavidt jeg erindrer, betragtet Tilskuerne ved dette store Skuespil.

Men da Naturen ofte viser nogle af sine beste Handlinger for et meget fuldt Huus, saa vil Tilskuernes Opførsel ligesaavel tilstæde den omtalte

(*) Guddommen.

omtalte Lignelse, som Skuespillernes. Paa denne Tidens store Skueplads sidder Vennen og Kunstdommeren: her er Klappen og Raaben, Piben og Hvislen, kort: alt hvad man nogentid saae eller hørde paa den Kongelige Skueplads.

Lad os undersøge dette i eet Tilfælde: for Exempel i den store Mængde Tilskueres Opførsel ved det Optrin, som Naturen behagede at vise i det tolvte Capitel i den foregaaende Bog, hvor den bragte sorte Jacob ind, og lod ham løbe bort fra sin Ven og Velgiører med fem hundrede Pund.

Jeg er overbeviist om, at de som sadde i Verdens øverste Gallerie, begyndte ved denne Hændelse med deres sædvanlige Skraal; og alle deres gemene Skieldsord fik uden Tvivl Luft ved denne Leylighed.

Dersom vi havde nedsteget til den næste Rad af Tilskuerne, skulde vi have fundet en ligesaa stor Grad af Afskye, men mindre Støy og Skiælden; dog ønskede de gode Fruentimmer her sorte Jacob Fanden i Vold, og mange af dem ventede hvert Øyeblik, at den koefødde Personage skulde komme og hente sit Bytte.

Parterret var uden Tvivl deelt som sædvanlig: de, som finde Behag i Heltedyd og fuldkomne Caracterer, indvendede, at man ikke burde anbringe saadanne Exempler paa Nedrighed, uden at straffe dem meget haardt, at andre kunde see sig i Speyl deri. Nogle af Forfatterens Venner raabte: — "Seer I vel, mine Herrer! den Karl er en Slyngel; men med alt det, er det dog Natur." Og alle de unge Kunstdommere, Skriverkarle, Læredrenge o. s. v. kaldte det lavt, og gave sig til at hvisle.

Logerne førte sig op med deres sædvanlige Høflighed. De fleste af dem gave agt paa noget andet: nogle af de faa, som vendte Øynene til Skuepladsen, erklærede, at det var en ond Mand, og andre vilde ikke give deres Tanker tilkiende, førend de først havde hørt, hvad de beste Kunstdommere sagde.

Men vi, som blive indladte bag Maskinerne paa Naturens store Skueplads, (og den Forfatter, som ikke har dette Fortrin, bør aldrig skrive andet end Ordbøger og Regler for at bogstavere) vi kunne bedømme Handlingen uden at fatte nogen fuldkommen Afskye for Personen,

som

som Naturen maaskee ikke har bestemt til at spille en slem Rolle i alle dens Skuespil; thi i denne Henseende signer Livet allermeest Skuepladsen, da det er ofte een og den samme Person, som forestiller Spitsbuben og Helten; og det er rimeligt, at den, som i Dag opvækker Beundring, vil i Morgen paadrage sig Had. Ligesom Garrick, som jeg anseer for det største Genie i Sørgespil, som Verden nogen Tid frembragte, nedlader sig undertiden til at spille Narren, saa giorde ogsaa den store Scipio og den viise Lælius det for mange Aar siden efter Horatz's Sigende; ja Cicero fortæller: at de have været "utroelig barnagtige.„ — Det er sandt, disse spillede Narren, ligesom min Ven Garrick, blot for Spøg; men adskillige store Caracterer have i utallige Begivenheder i deres Liv spillet Narren saa fortreffeligen for Alvor, at man har havt megen Aarsag til at tvivle, om deres Viisdom eller Naragtighed havde Fortrinet, eller om de havde større Rettighed til at fordre Bifald end Dadel, Beundring eller Foragt, Kierlighed eller Had af Verden.

Men de Personer, som have hendrevet nogen Tid bag Maskinerne paa denne store Skueplads, og ere ikke allene blevne fuldkommen bekiendte med de forskiellige Forklædninger, man der paatager sig; men endogsaa med den naragtige og egensindige Maade, som Lidenskaberne, der indrette og bestyre denne Skueplads, opføre sig paa, (thi Fornuften, som har Patentet, veed man nok er en doven Karl, og viser sig sielden) kunne vist nok have lært at forstaae Horatz's bekiendte: nil admirari, eller oversat: ikke forgabe sig i noget.

En eeneste ond Handling udgiør ikke mere en Spitsbube i Livet, end en eeneste slet Rolle paa Skuepladsen. Lidenskaberne tvinge ofte, ligesom Directeurerne for en Skueplads, Folk til Roller, uden at see til deres Dømmekraft, og undertiden uden at have den mindste Hensigt til deres Talenter. Saaledes kan Menneskets selv fordømme, hvad det giør, ligesaavel som Skuespilleren: ja, man seer endog ofte, at Lasten passer sig ligesaa lidt til somme Folk, som Jagos Caracteer vilde passe til Herr Wilhelm Mills's ærlige Ansigt.

En

En redelig og virkelig fornuftig Mand er derfor aldrig hastig til at fordømme; han kan dadle en Ufuldkommenhed, ja endog en Last, uden Vrede imod den skyldige Person. Med et Ord: det er den samme Daarlighed, den samme Barnagtighed, den samme slette Opdragelse, og det samme slette Hierte, der kommer al Støy og Oprør afsted, baade i Livet og paa Skuepladsen. De værste Mennesker tage i Almindelighed de Ord Slubbert og Spitsbube meest i deres Mund, ligesom de sletteste Karle ere meest færdige til at raabe slet i Parterret.

Det andet Capitel.

Indeholder en Samtale, som Jones holdt med sig selv.

Tilig om Morgenen fik Jones sine Sager fra Herr Allværd, og følgende Svar paa sit Brev:

Min Herre!

„Jeg har faaet Befaling af min Mor-
„broder, at lade Dem vide, at siden han ikke
„greeb til de Midler, som han brugte imod
„Dem, uden efter det nyeste Overlæg og efter

„den fuldkomneste Overbeviisning om Deres „Uværdighed, saa vil De aldrig være i Stand „til at frembringe den mindste Forandring i „hans Beslutning. Han forundrer sig meget „over Deres Indbildninger, naar De siger, at „De har afstaaet al Paastand paa en ung „Dame, som det er umueligt, at De nogen „Tid har havt nogen paa, da hendes Fødsel „og Rigdom har ophøyet hende saa uendelig „meget over Dem. Tilsidst har jeg Befaling „at sige Dem, at det eeneste Beviis min Mor„broder fordrer af Dem paa Lydighed imod „hans Villie, er, at De strax forlader dette „Land. Jeg kan ikke slutte dette, uden at give „Dem mit Raad, som en Christen, at De „for Alvor vil tænke paa at forbedre Deres „Levnet; og, at De maae faae Naade dertil, „skal altid være dens Bøn, som er

Deres ydmygste Tiener
W. Blifil.

Mange stridende Lidenskaber bleve opvakte i vor Helts Siel ved dette Brev; men den omme vandt Seyer over den hidsige og vrede, og en Flod Taarer kom tilpas til at

hielpe

hielpe ham, og forekomme den Ulykke, at enten hans Hoved var bleven forstyrret eller hans Hierte var brustet.

Men dog skammede han sig snart over dette Middel; han sprang op, og raabte: "Vel-
„an da! jeg vil give Herr Altværd det eeneste
„Beviis, han fordrer paa min Lydighed. Jeg
„vil gaae i dette Øyeblik — men hvorhen? —
„Ey! lad Lykken raade derfor; siden der er ingen
„anden, som anseer det for magtpaaliggende,
„hvad der skal blive af mig Elendige, saa
„skal det ogsaa være mig ligegyldigt. Skal
„jeg allene bryde mig om det, som ingen an-
„den — Ha! har jeg ikke Aarsag til at tænke,
„at der er en anden? — Een som gielder
„meer end den hele Verden! — — Ja, jeg kan,
„jeg bør troe, at min Sophie er ikke ligegyl-
„dig over, hvad der skal blive af mig. Skal jeg
„da forlade denne eeneste Ven? — Og saadan
„en Ven? Skal jeg ikke blive hos hende? —
„Hvor? Hvorledes kan jeg blive hos hende?
„Har jeg noget Haab om nogen Tid at see
„hende, endskiønt hun ønskede det ligesaa meget
„som jeg selv, uden at udsætte hende for hen-

„des

„des Faders Vrede? Og til hvad Nytte? Tør „jeg tænke paa, at anholde hos saadan en „Skabning, om at samtykke i hendes egen Un„dergang. Skal jeg søge en Lidenskab, der „betales saa dyrt? — Skal jeg luske omkring i „Landet ligesom en Tyv, for at opnaae denne Hen„sigt? — Nej! jeg foragter, jeg afskyer den „Tanke. Farvel, min Sophie! min Elskvære„dige, min Elskede.„ — Her standsede Smerten hans Tale, og fik Luft igiennem hans Øyne.

Og da han nu havde besluttet at forlade Landet, saa begyndte han at raadslaae med sig selv, hvor han skulde gaae hen. Hele Verden laae, som Milton siger, for ham, og Jones havde ligesaa lidet som Adam nogen, som han kunde søge Trøst og Hielp hos. Alle hans Bekiendtere vare ogsaa Herr Altværds, og han havde ingen Aarsag til at haabe, at nogen af dem vilde understøtte ham, da han havde slaaet Haanden af ham. Store og gode Mænd burde i Sandhed være meget vaersomme i den Maade, de afskeedige deres Underhavende paa; thi Følgen for de ulykkelige Stakler er dog, at alle andre afskeedige dem ogsaa.

Hvad

Hvad Levemaade han skulde udvælge, eller hvad Forretninger han skulde opofre sig til, var en anden Betænkning; og her var Udsigten ganske melancholsk og tom. Enhver Handtering, enhver Handel fordrede lang Tid, og det som værre var, Penge; thi Sagerne ere saaledes beskafne, at den Regel: "der kommer Intet „ af Intet „ er ikke mere sand i Physiken end i Politiken, og enhver, som har stor Pengemangel, er derved ganske udelukket fra at erhverve sig Penge.

Tilsidst aabnede Havet, denne giestfri Ven imod de Elendige, sine store Arme for at imodtage ham, og han besluttede strax at imodtage dets artige Tilbud, eller, at jeg skal udtrykke mig mindre i Lignelser, han besluttede at gaae til Sees.

Denne Tanke opkom ikke saa snart hos ham, førend han strax greeb den fat: han leyede derfor strax Heste, og gav sig paa Veyen til Bristol, for at fuldføre sit Forsæt.

Men førend vi følge ham paa dette Tog, maae vi vende lidet tilbage til Herr Westerns, og see, hvad der videre hændtes den indtagende Sophie.

Det

Det tredie Capitel.

Indeholder adskillige Samtaler.

Den Morgen, da Herr Jones reyste, kaldte Freken Western Sophie ind i hendes Kammer, og fortalte hende først, at hun nu havde erholdet hendes Frihed af hendes Fader, og gav sig derpaa til at holde en lang Forelæsning for hende om Ægtestanden, som hun afhandlede ikke som en romansk Plan til en Lykke, der har sin Oprindelse af Kierlighed, eftersom Poeterne beskrive den: ikke heller talede hun noget om de Hyemeed, som Theologerne lære os at troe, at den er indstiftet for med saa hellig Myndighed: hun betragtede den snarere som en Banque, som fornuftige Fruentimmer sætte deres Midler i med den største Fordeel, for at faae større Renter af dem, end de ellers kunde vente.

Da Freken Western holdt op, svarede Sophie: " at hun var meget lidet i Stand til „ at disputere med en Dame af hendes Fasters „ store Kundskab og Erfarenhed, i Besynder„ lighed om noget, som hun havde tænkt saa „ lidet paa, som Ægtestanden. „

„ Di-

„Disputere med mig, mit Barn!„ svarede den anden, „det venter jeg i Sandhed „ikke heller. Jeg skulde i al Sandhed kun have „meget liden Nytte af at have seet Verden, der„som jeg skulde disputere med een af Deres „Alder. Jeg har paataget mig denne Umage, „for at undervise Dem. De gamle Philoso„pher, som for Ex. Socrates og Alcibia„des og andre, pleyede ikke at disputere med „deres Disciple. De maae betragte mig, som „Socrates; jeg spørger Dem ikke om Deres „Mening, men jeg underretter Dem allene om „min.„ - Og af disse sidste Ord vil Læseren uden Tvivl slutte, at hun havde ligesaa lidet læst Socrates's som Alcibiades's Philosophie; men vi kunne i Sandhed ikke tilfredsstille hans Nysgierrighed i den Henseende.

„Madam!„ raabte Sophie, „jeg har „aldrig bildt mig ind at stride imod nogen af „Deres Meeninger, og jeg har, som jeg sagde „Dem, endnu aldrig tænkt paa denne Sag, „og skal maaskee heller aldrig tænke paa „den.„

„So-

„Sophie!„ svarede hendes Faster, "det „er i Sandhed meget daarligt at forstille Dem „saaledes for mig. De Franske skal ligesaa „snart faae mig til at troe, at de tage frem„mede Byer ind allene for at forsvare deres eget „Land, som De kan bilde mig ind, at De „endnu aldrig har tænkt for Alvor paa Ægte„standen. Hvor kan De lade, mit Barn! „som De vilde nægte, at De har tænkt paa at „indgaae et Forbund, da jeg kiender det Par„tie saavel, som De ønske at indgaae det med? „Et Forbund der er saa unaturligt, og strider „saa meget imod Deres Fordeel, som et en„kelt Forbund med de Franske vilde stride imod „Hollændernes Fordeel! men dersom De hid„indtil ikke har tænkt paa denne Sag, saa for„sikrer jeg Dem, at det nu er den høye Tid; „thi min Broder har besluttet strax at slutte „Tractaten med Herr Blisil, og jeg er en „Slags Garant i denne Sag, og har lovet De„res Samtykke.„

„Madam!„ raabte Sophie, "det er „det eeneste Tilfælde, hvori jeg hverken kan „adlyde Dem eller min Fader; for det er et

„Par-

„Partie, som jeg behøver kun at tænke meget „lidet paa, for at afslaae det.„

„Dersom jeg ikke var ligesaa stor en Phi„losoph, som Socrates selv„ svarede Frøken Western, "saa vilde De overvinde min „Taalmodighed. Hvad Indvendinger kan De „have imod den unge Herr Blifil?„

„En meget grundig Indvending, efter „mine Tanker„ svarede Sophie — "jeg „hader ham.„

„Vil De da aldrig lære at bruge Ord „ret?„ svarede Fasteren. "De burde i Sand„hed raadføre Dem med Bailey's Dictionaire, „mit Barn! Det er umueligt, at De kan hade „en Mand, der ikke har forurettet Dem. „Ved at hade meener De derfor ikke andet, „end at De ikke kan lide ham, og det er ingen „tilstrækkelig Aarsag til ikke at gifte sig med „ham. Jeg har kiendt mange Par, som kunde „slet ikke lide hverandre, men levede dog meget „smukt og vel sammen. Troe mig, mit Barn! „jeg veed det bedre end De. Jeg troer, De „maae tilstaae mig, at jeg har seet Verden, og „der er ikke een af mine Bekiendtere, som jo

„heller vil have, at man skal troe, at hun ikke „kan lide, end at hun kan lide hendes Mand. „Det Modsatte er ganske af Moden, og saa„dan romansk Sladder, at man kan ikke taale „at tænke derpaa.„

„I Sandhed, Madam!„ svarede Sophie, "jeg vil aldrig gifte mig med en Mand, „som jeg ikke kan lide. Naar jeg lover min „Fader, at jeg aldrig vil indgaae noget Gifter„maal imod hans Villie, saa tænker jeg, at „jeg kan haabe, han vil heller aldrig tvinge „mig imod min Tilbøyelighed.„

„Tilbøyelighed!„ raabte Fasteren med megen Hidsighed, "Tilbøyelighed! Deres For„vovenhed bestyrtser mig. Et ungt Fruentim„mer paa Deres Alder, og Ugift, at tale om „Tilbøyelighed! Men, hvad endog Deres Til„bøyelighed kan være, saa har min Broder nu „besluttet det; og siden De taler om Tilbøye„lighed, saa vil jeg raade ham at haste med „Tractaten. — Tilbøyelighed!„

Derpaa kastede Sophie sig ned for hendes Fødder, og Taarerne begyndte at trille ud af hendes skinnende Øyne; hun bad hendes

Faster:

Faster: "at have Medlidenhed med hende, og „ ikke at blive saa vreed og opbragt, fordi hun „ ikke vilde samtykke i at giøre sig selv ulykkelig, „ og anførde ofte, at det angik hende allene, og „ at det var hendes Lykke, der blev sat paa „ Spil. „

Ligesom Rettens Midler, naar de, efter den Myndighed, deres Ordre giver dem, have grebet en ulykkalig Skyldner, see paa alle hans Taarer uden at røres, imedens at den elendige Fange forgieves søger at opvække Medlidenhed, forgieves fører hans kierlige Kone frem, som nu berøves hans Selskab, hans lille sladdrende Dreng og forskrækkede Pige, som Aarsager til Modstand paa hans Side: de gode Herrer derimod ere blinde og døve til alle Elendigheder, høve sig høyt over alle Bevæggrunde af Menneske-Kierlighed, og beslutte at overgive deres ynkværdige Bytte i Arrestforvarerens Hænder:

Saaledes var den politiske Froken ikke mindre blind imod Sophies Taarer, ikke mindre døv imod alle hendes Benner, og ikke mindre bestemt til at overgive den skiælvende Pige i Arrestforvarerens, Blisils, Hænder. Hun

svarede med megen Heftighed: " Det er langt
„ fra, Sophie! at det angaaer Dem allene;
„ Deres Andeel er den mindste, eller i Sand-
„ hed dog den mindst vigtige. Det er Deres
„ Families Ære, som man bør see paa i dette
„ Forbund, De er allene Instrumentet. Bil-
„ der De Dem ind, Froken! at man tænker
„ allene paa Prindsessen, naar man formæhler
„ to Kongeriger med hverandre, som naar en
„ Prindsesse af Frankerig bliver formæhlet med
„ Spanien? Nej, det er mere et Partie imel-
„ lem to Kongeriger, end imellem to Personer.
„ Det samme skeer i store Familier, som vore.
„ Forbundet imellem Familierne er det fornem-
„ meste. De burde agte Deres Families Ære
„ høyere, end Deres egen Person; og dersom en
„ Prindsesses Exempel ikke kan indgive Dem
„ disse ædle Tanker, saa kan De dog i Sand-
„ hed ikke beklage Dem, da De ikke bliver be-
„ handlet værre end alle Prindsesser. „

„ Jeg haaber, Madam! „ svarede So-
phie, " at jeg aldrig skal giøre noget, som skal
„ vanære min Familie; men hvad Herr Blifil
„ angaaer, da har jeg bestemt mig imod ham,

„ og

„ og ingen Magt skal formaae noget for ham
„ hos mig, i hvad der endog skal følge paa.„

Nu havde Herr Western, som havde været saa nær, at han havde hørt den største Deel af den foregaaende Samtale, ingen meer Taalmodighed tilbage; han brød derfor ind i Kammeret i den heftigste Vrede, og skreeg: "Die-
„ velen annamme mig, skal Du ikke tage ham;
„ han annamme mig, skal Du ikke! det er saa me-
„ meget Du veed — det er saa meget Du veed —
„ Ja, Dievelen annamme mig, skal Du ikke!

Froken Western havde samlet en tilstrækkelig Forraad af Vrede, for at bruge den til Sophie; men nu anvendte hun den ganske paa Junkeren: " Men, min Broder!„ sagde hun,
„ det er dog forskrækkeligt, at De vil blande Dem
„ i en Sag, som De havde ganske overladt
„ mig at afgiøre. Høyagtelse for min Familie
„ har kommet mig til at paatage mig at være Mel-
„ lemhandler, for at rette de politiske Feyl,
„ som De har begaaet i Deres Datters Op-
„ dragelse; for det er Dem, min Broder! det
„ er Deres bagvendte Opførsel, der har oprykket
„ al den Sæd, jeg i forrige Tider havde saaet i

„hendes spæde Hierte. — Det er Dem selv,
„som har lært hende at være ulydig.„ —
„For Dievelen!„ raabte Junkeren, og Skum-
met stod ham ud af Munden, "De var i Stand
„til at overvinde Fandens Taalmodighed selv?
„Har jeg nogen Tid lært min Datter at være
„ulydig? — Her staaer hun; tael nu oprig-
„tig, min Pige! bad jeg Dig nogensinde at
„være ulydig imod mig? Har jeg ikke giort alt,
„hvad jeg kunde, for at føye og fornøye Dig,
„og for at faae Dig til at adlyde mig? Og hun
„var ogsaa meget lydig imod mig, imedens hun
„var et lille Barn, førend Du tog hende til
„Dig, og fordervede hende ved at opfylde hen-
des Hoved med et heelt Bundt Hofgriller. —
„Hvad — hvad — hvad — hørde jeg ikke,
„at Du fortalte hende, at hun skulde opføre
„sig ligesom en Prindsesse? Du har giort Pi-
„gen til en Whig, og hvorledes skulde da
„hendes Fader, eller nogen anden, kunne vente
„nogen Lydighed af hende?„ "Min Bro-
„der!„ svarede Frøken Western med en meget
foragtelig Mine, "jeg kan ikke beskrive Dem den
„Foragt, jeg har for Deres Politik i alle Hen-
„seen-

„ seender; men jeg vil ligeledes lade den unge
„ Frøken selv dømme, om jeg har nogen Tid
„ lært hende at være ulydig. Har jeg ikke
„ tvertimod, Niece, stræbt at give Dem et sandt
„ Begreb om de forskiellige Forhold en menne-
„ skelig Skabning staaer i til Selskabet? Har jeg
„ ikke havt uendelig Umage med at vise Dem,
„ at Naturens Lov har paalagt Børn Pligter
„ imod Deres Forældre? Har jeg ikke fortalt
„ Dem, hvad Plato siger om den Sag? —
„ En Sag, som De var saa forfærdelig uvi-
„ dende om, det første De kom under min Op-
„ sigt, saa jeg troer virkelig, at De ikke kiendte
„ Forholdet imellem Fader og Datter. „ " Det
„ er Løgn „ svarede Western, " Pigen er ikke
„ saadan en Tosse; voxe mig op, og blive elleve
„ Aar gammel, uden at vide, at hun var i Fa-
„ milie med hendes Fader? „ " O meer end
„ gothiske Uvidenhed! „ svarede Frøkenen —
„ og Deres Opførsel fortienede Stokkeprygl, det
„ kan jeg fortælle Dem, min Broder! „ " Ih
„ saa kan Du jo give mig dem, om Du troer,
„ Du er i Stand dertil „ raabte Junkeren;
„ Ja, jeg troer, at min Datter der hemme vil

„ endog være strax til reede, for at hielpe Dig. „
„ Min Broder „ sagde Frøken Western, " end-
„ skiønt jeg foragter Dig meer, end jeg kan for-
„ klare Dig, saa vil jeg dog ikke taale Din Ufor-
„ skammenhed længer: jeg beder derfor, at min
„ Vogn maae strax giores færdig; thi jeg har
„ besluttet at forlade Dit Huus denne Mor-
„ gen. „ " Det er vel, saa bliver jeg af med
„ Dig „ svarede han, " jeg kan saa ikke taale
„ Din Uforskammenhed længer, naar vi skal tale
„ om det. For Dievelen! det er næsten allene
„ nok til at faae min Datter til at fatte alt for
„ slette Tanker om min Forstand, naar hun hø-
„ rer, Du fortæller mig hvert Øyeblik, at Du
„ foragter mig. „ " Det er ikke mueligt, det
„ er ikke mueligt „ svarede Frøkenen, " at no-
„ gen kan fatte alt for slette Tanker om saadan
„ en Biørn. „ " Biørn „ raabte Junkeren,
„ jeg er ingen Biørn; ney — og heller ikke et
„ Aasen; ney — og heller ingen Rotte. Ma-
„ dam! erindre Dem det — jeg er ingen Rotte.
„ Jeg er en retskaffen Engelsmand, og ikke af
„ Din Hannoverske Yngel, der har ædt Nationen
„ op. „ " Du er een af de viise Mænd „

raabte

raabte hun, "hvis dumme Grundsætninger „ have ødelagt Nationen, ved at svække Gou„ vernementets Magt hiemme, ved at tage Mo„ det fra vore Venner, og opmuntre vore Fien„ der uden for Landet.„ "Ha, ha! kommer „ Du nu tilbage til Din politiske Sladder igien„ raabte Junkeren, "den agter jeg ikke meer, „ end jeg agter en F — t.„ Og dette sidste Ord ledsagede og udpyntede han med den Handling, som af alle muelige Handlinger passede sig best dertil. Jeg vil ikke bestemme, om det var dette Ord, eller den Foragt, han udviiste for hendes politiske Indsigter, som rørte Freken Western meest; men hun brød ud i det heftigste Raserie, brugte saadanne Talemaader, som det ikke skikker sig at anføre her, og løy strax ud af Huset. Og hverken hendes Broder eller hans Datter fandt for godt at standse eller at følge hende; thi den eene var saa forvirret af Bekymringer, og den anden af Vrede, at de kunde næsten ikke røre sig af Stedet.

Dog sendte Junkeren det samme Holla efter hans Søster, som man pleyer at sende efter en Hare i sit Løb, naar den først er bleven drevet

op af Hundene. Han var virkelig en stor Mester i dette Slags Skraal, og havde et Holla, som passede sig til enhver af de fleste Begivenheder i Livet.

Fruentimmer, der, ligesom Frøken Western, kiende Verden, og have lagt sig efter Philosophie og Politik, vilde strax have benyttet sig af den Sindsforfatning, Herr Western da var i, og indstrøet nogle faa kunstfulde Complimenter til hans Forstand, paa hans fraværende Modstanderindes Bekostning; men Sophie var Enfoldigheden selv. Ved hvilket Ord vi ikke have i Sinde at give Læseren at forstaae, at hun var tosset, hvilket man i Almindelighed troer at have den samme Bemærkelse, som enfoldig; thi hun var virkelig en fornuftig Pige, og hendes Forstand var af den første Classe; men hun manglede al den nyttige Kunst, som Fruentimmerne anvende til saa meget godt i Livet, og som ofte den meest Tossede besidder, da den snarere har sin Oprindelse i Hiertet, end i Hovedet.

Det

Det fierde Capitel.

Et Skilderie paa en Landsbye-Junker, malet efter Naturen.

Da Herr Western havde vel endt hans Holla, og trukket sit Veyr, begyndte han at beklage Mændenes ulykkalige Tilstand paa en meget rørende Maade: "De blive altid„ sagde han, „plagede af een eller anden forbandet Mærs „Indfald; mig synes jeg var haardt nok deran „med Din Moder for een Mand; men nu, da „jeg er blevet af med hende, er der endda en anden „Mær paa Halsen af mig. Men Fanden tage „min Paryk, om jeg vil lade mig sidde paa „Hovedet af nogen af dem paa den Maade.„

Førend denne ulykkelige Hændelse med Blifil kom, havde Sophie aldrig havt en eeneste Trætte med hendes Fader om nogen Ting, uden naar hun havde forsvaret hendes Moder, som hun havde holdt saa meget af; endskiønt hun miste hende, da hun var kun elleve Aar gammel. Den stakkels Kone havde troligen tient Junkeren, som hans fornemmeste Pige, lige siden deres Bryllup, og han havde belønnet denne Opførsel med at være det, som Verden kalder: en

god

god Mand. Han bandede hende sielden, maaskee ikke over eengang om Ugen, og han slog hende aldrig. Hun havde ikke den mindste Aarsag til at mistænke ham, og var fuldkommen Herre over hendes Tid; thi hendes Mand brød hende aldrig, han var hele Morgenen ude, og øvede sig i Marken, og Aftenen hendrev hun med sit Drikke-Selskab. Hun saae ham i Sandhed næsten aldrig, uden ved Bordet, hvor hun havde den Fornøyelse at skiære den Mad for, som hun tilforn havde hiulpet at lave til. Bordet forlod hun omtrent fem Minuter efter at de andre Tienere vare ude af Stuen: hun blev der allene, for at drikke den første Skaal. Det lod, som dette skeede efter Herr Westerns Befaling; for det var een af hans Regler: at Fruentimmerne burde komme ind tilligemed det første Fad, og gaae ud efter det første Glas. Og det var nok heller ikke vanskeligt, at adlyde disse Befalinger; thi Samtalen (om man kan bruge dette Ord) var sielden saadan, at den kunde underholde en Dame. Den bestod fornemmelig i at huje, synge, fortælle Jagt-Tildragelser, liderlige Historier, og i at bagtale Fruentimmer og Regieringen. Men

Men det var dog den eeneste Tid, at Herr Western saae sin Kone; thi naar han kom i Seng til hende, var han de fleste Tider saa drukken, at han kunde ikke see; og i Jagt-Tiden stod han altid op, førend det var Dag. Saaledes var hun jo fuldkommen Herre over hendes Tid, og havde desuden en Vogn og fire Heste til sin Tieneste, naar hun lystede, men de slette Naboer og Veye giorde til al Ulykke, at hun havde kun liden Nytte deraf; thi ingen, som havde nogen stor Agt for sin Hals, vilde passere disse, og ingen, som havde nogen stor Agt for sin Tid, vilde besøge hine. Men hun giengieldede ikke, at jeg skal være oprigtig imod Læseren, denne Føyelighed saa meget, som man kunde have ventet; thi hun var bleven giftet bort imod hendes Villie af en kierlig Fader, som havde anseet Partiet meest fordeelagtigt for hende, saasom Junkeren havde omtrent tre tusende Pund om Aaret af hans Gods, og hendes hele Formue beløb sig ikke til meer end otte tusende Pund. Derover var hun maaskee bleven lidt fortredelig i Sindet, og man kunde snarere see hende an for en god Tieneſtepige, end

en god Kone. Hun var ikke heller altid saa ganske vel fornøyet med den forfærdelige støyende Munterhed, som Junkeren tog imod hende med; og hun giengieldede den ikke engang med en mild Mine. Desuden vilde hun een og anden Gang blande sig i Sager, som ikke kom hende ved; for Exempel hendes Mands forfærdelige Drikken, som hun, de faa gange han gav hende Leylighed dertil, satte ham i Rette for i de mildeste Udtryk. Og hun havde ogsaa engang i hendes Liv bedet ham at bringe hende til London i et Par Maaneder; men han havde afslaaet hende det ganske, siden han nok vidste, at alle gifte Mænd i London ere Hanredere.

Af denne sidste og mange andre gode Aarsager, hadede Western tilsidst sin Kone af sit ganske Hierte; og ligesom han aldrig dølgede dette Had, førend hun døde, saa forglemte han det ikke heller siden; men naar nogen Ting gik ham i mindste Maade imod, som: naar Veyret ikke duede til Jagten, eller der var en Sygdom iblant hans Hunde, eller nogen anden Ulykke traf ind, saa gav han altid sin Vrede Luft, ved at skiælde paa den Afdøde, sigende —

„Der-

„Dersom min Kone nu havde levet, vilde hun „ret have giort sig til gode derover.„

Denne Skiælden vilde han i sær gierne begynde med, naar Sophie var nærværende; thi da han elskede hende meer end nogen anden, saa var han virkelig jaloux over, at hun havde elsket hendes Moder mere, end ham. Og denne Jalousie forøgede Sophie næsten altid ved saadanne Leyligheder; thi han lod sig ikke nøye med, at falde hendes Øren besværlig, ved at behandle hendes Moder saa slet; men han giorde sig endog Umage for at faae hende til at give denne slette Opførsel et tydeligt Bifald; dog kunde han aldrig, hverken ved Løfter eller Trudseler, formaae hende til at opfylde hans Begiering.

Af denne Aarsag vil maaskee nogle af mine Læsere forundre sig over, at Junkeren ikke bar ligesaa stort Had til Sophie, som til hendes Moder; men jeg maae sige dem, at Had er ikke en Virkning af Kierlighed, ikke engang naar Jalousie kommer dertil. Det er meget mueligt, at Personer, der ere jaloux, kunne dræbe dem, de ere jaloux over, men hade dem,

kunne

kunne de aldrig; og da denne Meening er en temmelig drøy Mundfuld, og har nogen Liighed med et Paradox, saa vil jeg forlade Læseren lidt, at han kon tænke den vel efter, og derfor slutte Capitelet.

Det femte Capitel.

Sophies ædelmodige Opførsel imod hendes Faster.

Sophie taug stille til det vi have fortalt, at hendes Fader sagde, og svarede ikke engang, uden ved at sukke; men da han ikke forstod Øyensproget, saa vilde han ikke lade sig nøye, uden hun vilde bifalde hans Meening noget tydeligere. Dette fordrede han nu af sin Datter, og fortalte hende paa hans sædvanlige Maade, at han vilde gierne troe, at hun var i Stand til at tage alles Partie imod ham, ligesom hun altid havde holdt med den Ting, hun havde havt til Moder. Da Sophie endnu taug stille, raabte han: "Hvad? Er Du stum? „Hvorfor svarer Du ikke? Var Din Moder ikke „en forbandet Mær imod mig? Svar mig paa „det. Hvad! jeg troer, Du seer ogsaa Din

„Fader

„Fader over Skuldrene, og holder ham ikke „for god nok at tale til?„

„For Himlens Skyld, min Fader!„ svarede Sophie, „udleg ikke min Taugshed „paa saa grum en Maade. Jeg vilde i Sand„hed heller døe, end være skyldig i nogen Man„gel af Ærbødighed imod Dem; men, hvor„ledes tør jeg vove at tale, naar et hvert af „mine Ord maae enten fortørne min kiere Fa„der, eller overbevise mig om den forfeste Utak„nemmelighed, saavelsom om Mangel paa den „barnlige Kierlighed, jeg endnu skylder den „beste Moder; thi det var min Moder i Sand„hed altid imod mig.„

„Og Din Faster, hun er vel ogsaa den „beste Søster, kan jeg tænke?„ svarede Jun„keren. „Vil Du kun være saa artig at til„staae mig, at hun er en Mær? Det tænker jeg, „jeg kan nok med Rette paastaae af Dig.„

„Jeg er i Sandhed min Faster meget „forbunden, min Fader!„ sagde Sophie, „hun har været en anden Moder imod mig.„

„Og vel ogsaa en anden Kone imod mig?„ svarede Western. „Altsaa vil Du tage hendes

„Partie. Vil Du da ikke tilstaae, at hun har „opført sig, som den nedrigste Søster i Ver„den?„

„Jeg maatte paa min Ære lyve mit „Hierte skammelig paa, om jeg giorde det!„ svarede Sophie, "jeg veed, at min Faster og „De, min Fader, ere meget forskiellige i de„res Tænkemaade; men jeg har hørt over tu„sinde gange, at hun har bevidnet den største „Kierlighed for Dem; og jeg er overbeviist „om, at det er saa langt fra, at hun er den „værste Søster i Verden, at der ere meget faa, „som elske en Broder høyere, end hun elsker „Dem.„

„Og alt dette vil sige saa meget„ svarede Junkeren, "som at jeg har Uret? Aa ja „vist, aa ja vist! Fruentimmerne have altid „Ret, og Mandfolkene altid Uret.„

„Forlad mig, min Fader!„ raabte Sophie, "det siger jeg ikke.„

„Hvad, siger Du det ikke?„ svarede Faderen. "Du er jo saa uforskammet at sige, at hun „har Ret; følger det da ikke nødvendig deraf, „at jeg har Uret? Og maaskee jeg ogsaa har

„Uret

„ Uret i at taale, at saadan en presbyterianſk
„ hannoveranſk Mær kommer i mit Huus; hun
„ kan jo beſkylde mig for, hvad hun vil, inden
„ jeg veed et Ord deraf, og mage det saa, at
„ mit Gods falder til Regieringen. „

„ Det er saa langt fra, min Fader! at
„ hun vil giøre Dem eller Deres Gods nogen
„ Skade, „ sagde Sophie, " at jeg er vis
„ paa, hun vilde have efterladt Dem alle hen-
„ des Midler, dersom hun var død i Gaar. „

Jeg vil ikke paatage mig at afgiøre, om Sophie havde nogen Hensigt med disse sidste Ord eller ey; men det er vist, at de trængde sig meget dybt ind i hendes Faders Øren, og frembragte en meget mærkeligere Virkning, end alt det, hun havde sagt tilforn. Han imodtog Lyden af dem paa samme Maade, som man tager imod en Kugle i Hovedet. Han sprang i Veyret, famlede og blegnede: hvorpaa han taug stille over et Minut, og begyndte saa igien at stamme paa følgende Maade: " I Gaar! vil-
„ de hun have efterladt mig alle hendes Midler
„ i Gaar! i Gaar? Og hvorfor just i Gaar af
„ alle de Dage, der ere i Aaret? Dersom hun

„nu døer i Morgen, saa tænker jeg, hun vil „testamentere dem til en-anden, og det maa„skee uden for Familien.„ "Min Faster er „meget hidsig, min Fader!„ raabte Sophie, „og jeg kan ikke svare for, hvad hun kan giøre, „saalænge hun er opbragt.„

„Ikke det!„ svarede Faderen, "og sig „mig engang, hvem har været Aarsag til, at „hun er bleven opbragt? Ja, hvem har vir„kelig opbragt hende? Var ikke hun og Du „allerede haardt til Ords, førend jeg kom ind „i Værelset. Og var ikke al vor Trætte des„uden om Dig? Jeg har ikke været i Trætte „med min Søster i mange Aar, uden for Din „Skyld; og nu vil Du kaste hele Skylden paa „mig, som om jeg var Aarsag i, at hun vilde „lade hendes Midler komme ud af Familien. „Jeg burde ikke heller have ventet det bedre; det „ligner den Maade, Du giengielder al min „øvrige Godhed paa.„

„Dersom jeg har været saa ulykkelig, at „være Aarsag til denne Trætte„ raabte So„phie, "saa beder jeg Dem, paa mine Knæ„der jeg Dem, at De vil stræbe at forlige

„Dem

„Dem igien med min Faster, og ikke taale, at „hun forlader Deres Huus i denne heftige ra„sende Vrede. Hun er et Fruentimmer af et „meget godt Hierte, og nogle faa høflige Ord „vilde giøre hende god igien. — Jeg beder „Dem min Fader!„

„Altsaa skal jeg gaae, og bede om For„ladelse for Din Forseelse, skal jeg?„ svarede Western. "Du har tabt Haren af Sigte, „og jeg skal trække allevegne omkring, for at „finde den igien? Dog, dersom jeg endda var vis „paa„ — Her standsede han; og da Sophie blev ved at bede ham, saa formaaede hun ham endelig dertil. Da han havde udstødt to eller tre bittre spodske Talemaader imod hans Datter, skyndte han sig det beste, han kunde, for at faae hans Søster tilbage igien, førend hendes Vogn kunde blive færdig.

Derpaa vendte Sophie tilbage til hendes Sørgekammer, hvor hun overgav sig til al den Overdaadighed (om jeg tør bruge det Udtryk) der er i en om Bekymring. Hun læste det Brev, hun havde faaet fra Jones meer end eengang igiennem. Hendes Muffe blev ogsaa brugt ved

denne Leylighed, og hun badede Brevet og Muffen og sig selv i sine Taarer. I denne Tilstand anvendte den venskabelige Jomfr. Honour hendes yderste Kræfter, for at trøste sin bedrøvede Frøken; hun igientog mange unge Herrers Navn for hende, berømte deres Egenskaber og Personer, og forsikrede Sophie, at hun kunde vælge sig, hvem af dem hun vilde. Disse Midler maae vist nok være blevne brugte med megen Nytte i saadanne Sygdomme, ellers vilde saa erfaren en Practicus, som Jomfrue Honour, aldrig have dristet sig til at anvende dem; ja, jeg har hørt, at Kammerpige-Facultetet holder dem for ligesaa sikre, som noget Middel i det hele Fruentimmer-Dispensatorium. Men om Sophies Sygdom var indvortes forskiellig fra de Tilfælde, som den lignede i udvortes Kiendemærker, vil jeg ikke bestemme; vist nok er det, at den gode Kammerpige giorde mere ondt end godt, og opbragte hendes Frøken (hvilket dog ikke var en let Sag) tilsidst saa meget, at hun jog hende bort fra sig i en vreed Tone.

Det

Det siette Capitel.

Indeholder mange forskiellige Ting.

Junkeren naaede just sin Søster, da hun vilde stige ind i Vognen, og formaaede hende deels med Magt og deels ved Bønner til at befale, at hendes Heste skulde bringes tilbage igien i Stalden. Dette lykkedes ham uden stor Vanskelighed; thi Frøkenen var, som vi allerede have ladet os forstaae med, meget let at forsone, og elskede hendes Broder inderlig, endskient hun foragtede hans Forstand, eller snarere hans liden Kundskab om Verden.

Den stakkels Sophie, som først havde bragt dette Forliig paa Bane, blev nu et Offer derfor. De bleve begge eenige, om at dadle hendes Opførsel; de erklærede samtlig Krig imod hende, og gave sig strax til at raadslaae, hvorledes de kunde føre denne Krig paa den eftertrykkeligste Maade. I denne Henseende foreslog Frøken Western ikke allene strax at slutte Tractaten med Herr Altværd, men endog at fuldføre den paa Timen, og sagde: "at man „kunde paa ingen Maade komme nogen Vey

„ med hendes Niece, uden ved voldsomme Mid-
„ ler, som hun var overbeviist om, at Sophie
„ var ikke fe m nok til at imodstaae. „ " Ved
„ voldsomme „ sagde hun, " meener jeg snarere
„ hastige Midler; thi hverken bør eller kan vi
„ forsøge noget, for at indslutte eller fuldkom-
„ men at tvinge hende. Vor Plan maae være
„ indrettet til at overrumple, og ikke til at løbe
„ Storm. „

Da dette var besluttet, kom Herr Blisil for at giøre Opvartning hos sin Kiereste. Aldrig saasnart hørde Junkeren, at han var kommen, førend han gik ud, efter hans Søsters Raad, for at give hans Datter Befalinger om, hvorledes hun burde tage imod hendes Elsker; og dette giorde han med de bitterste Forbandelser og Trudseler om Straf, ifald hun var ulydig.

Junkerens Fremfusenhed kuldkastede alt, hvad der kom ham i Mode, og Sophie var, som hendes Faster saae meget viseligen forud, ikke i Stand til at staae ham imod. Hun fandt sig derfor i at tage imod Blisil; uagtet hun havde neppe Mod eller Styrke nok til at sige, at hun samtykkede; og det var i Sandhed ikke

heller

heller saa let en Sag at give en Fader, som hun elskede saa meget, et reent Afslag. Havde denne Omstændighed ikke været, saa vilde hun maaskee have sluppet med at være meget mindre ferm, end hun virkelig var; men det er ikke usædvanligt, at tilskrive Frygten allene de Handlinger, som for en stor Deel frembringes af Kierlighed.

For altsaa at opfylde sin Faders udtrykkelige Befaling, tog Sophie nu imod Herr Blisils Opvartning. Jeg har lagt Mærke til, at Optrin som disse ere meget lidet underholdende for Læseren, naar de skildres med Vidtløftighed. Her vil jeg derfor holde mig nøye til een af Horatz's Regler, der lærer Forfattere at forbigaae alt det, som de mistvivle om at sætte i et skinnende Lys. En Regel, der efter mine Tanker er overmaade nyttig, saavel for Historieskriveren som for Poeten, og som maatte i det mindste have den gode Virkning, naar den blev efterfulgt, at mangen et stort Onde (thi saaledes kaldes alle store Bøger) derved blev forandret til et mindre.

Den store Kunst, som Blisil udviiste ved denne Sammenkomst, vilde maaskee have formaaet Sophie til at have giort en anden Mand i hans Omstændigheder til sin Fortroelige, og at have aabenbaret ham hendes Hiertes hele Hemmelighed; men hun havde fattet saa slette Tanker om dette unge Menneske, at hun havde besluttet ikke at fortroe ham noget; thi naar Eenfoldighed staaer paa sin Post, er den ofte Karl for Snedighed. Hendes Opførsel imod ham var derfor ganske tvungen, og just saadan, som man i Almindelighed foreskriver Jomfruer den, naar een, som er bestemt til at blive deres Mand, giør anden gang formelig Opvartning hos dem.

Men endskiønt Blisil erklærede for Junkeren, at han var fuldkommen fornøyet med den Maade, han var bleven imodtaget paa, saa var dog Western, som tilligemed hans Søster havde staaet paa Luur og hørt alle Ting, ikke saa vel fornøyet. Han besluttede derfor, i Følge af den viise Frøkens Raad, at drive det saavidt som mueligt, og henvendte sig til sin tilkommende Svigerson i Jagt-Sproget, og skreeg

efter

efter et høyt Holla: " Efter hende, min Dreng!
„ efter hende, afsted, afsted, saadan skal det
„ være. Der ligger hun, der ligger hun, der
„ ligger hun. — Aldrig være undseelig eller
„ staae og gabe, skal jeg, skal jeg? — Alt-
„ værd og jeg kan giøre det altsammen af i Ef-
„ termiddag, og lad os saa holde Bryllup i
„ Morgen. „

Blisil paatog sig den meest fornøyede Mine, og svarede: " Da der er ingen Ting i Verden, „ min Herre! som jeg ønsker saa heftig, som at „ blive forbunden med Deres Familie, naar „ jeg undtager min Foreening med den elskvær- „ dige og fortienestfulde Sophie, saa kan De „ lettelig forestille Dem, hvor utaalmodig jeg „ maae være af Længsel efter at see mig selv i „ Besiddelse af begge mine høyeste Ønsker. „ Dersom jeg derfor ikke har overhængt Dem „ nok i denne Henseende, saa maae De allene til- „ regne min Frygtagtighed det; thi jeg var bange „ for at fortørne Frøkenen, om jeg giorde mig „ Umage for at skynde mere paa saa lykkeligt et „ Udfald, end Ærbarhedens og Velanstændig- „ hedens Regler ville tillade. Men dersom

„ Deres

„Deres Forbøn, min Herre! kunde formaae „hende til at fritage mig for nogle af Formali„teterne„ —

„Fanden i Vold med Formaliteterne„ svarede Western, „det er lutter Polsesnak og „Vræv. Jeg siger Dig jo, hun skal tage Dig i „Morgen. Du vil nok lære at kiende Verden be„dre siden, naar Du kommer til min Alder. „Fruentimmerne give aldrig deres Samtykke, „gode Karl! saalænge de kunne slippe for det: „det er ikke Moden. Dersom jeg havde biet „efter hendes Moders Samtykke, saa havde „jeg været Ungkarl endnu, den Dag i Dag „er. — Efter hende, efter hende, afsted, efter „hende! det er Sagen, Du vilde Krabat! „Jeg siger Dig, hun skal tage Dig i Morgen „tilig.„

Blifil lod sig da overvinde af Junkerens vældige Velvalenhed; og da de vare komne overeens om, at Western skulde slutte Contracten med Altværd om Eftermiddagen, saa tog Elskeren hiem, efter at han først havde bedet dem indstændig, at de ikke vilde bruge nogen Vold imod Frøkenen, ved at haste næsten paa samme

Maade,

Maade, som en pavelig Inqviſitor beder Slutteren: at han vil ikke bruge nogen Vold imod den Kiætter, som bliver overgivet til ham, og som Kirken allerede har fældet Dom over.

Og sandt at sige, saa havde Blifil ogsaa fældet Dom over Sophie; thi uagtet han havde ladet sig forstaae for Western, at han var meget vel fornøyet med den Maade, han var bleven modtaget paa, saa var han dog slet ikke tilfreds dermed, uden for saavidt han derved var bleven overbeviist om hans Kiæreſtes Had og Foragt, som igien havde frembragt ligesaa stor Had og Foragt paa hans Side. Man kunde maaskee spørge: hvorfor han da ikke strax giorde Ende paa hans Frierie? Jeg svarer: for een, saavelsom for adskillige andre ligesaa gode Aarsager, som vi nu ville begive os til at aabenbare for Læseren.

Endskiønt Herr Blifil var ikke af Jones's Temperament, eller færdig til at spise hvert et Fruentimmer, han saae, saa var det dog langt fra, at han manglede den Lyst, som man siger, at alle Dyr have tilfælles. Tilligemed denne Lyst havde han ogsaa den skiønnende Smag,

som

som tiener til at veyleede Folk, naar de ville udvælge sig Fode for deres forskiellige Lyster, og den lærte ham at betragte Sophie, som en meget nydelig Mundfuld, og at see paa hende med den samme Lyst, som en Kramsfugl opvækker hos en Epicuræer. Men de Bekymringer, som nu nagede Sophies Siel, forhøyede snarere hendes Skionhed, end formindskede den; thi hendes Taarer giorde hendes Øyne klarere, og hendes Bryster hævede sig høyere ved hendes Sukke. Der er i Sandhed ingen, som har seet Skionheden i sin høyeste Glands, uden den, som har seet den ulykkelig. Blifil saae derfor nu med større Begierlighed paa denne menneskelige Kramsfugl, end da han saae hende sidst, og hans Begierlighed blev slet ikke formindsket ved den Afskye, han mærkede, hun havde for ham. Den tiente tvertimod snarere til at forhøye den Fornøyelse, han lovede sig i at røve alle hendes Yndigheder, da det vilde være en Triumph for ham, foruden den Vellyst, han vilde smage derved. Ja han havde endnu nogle andre Øyemeed med at faae hendes Person fuldkommen i sin Magt; men disse have vi alt for

stor

stor Afskye for til blot at nævne dem: og Hævnen selv havde ogsaa sin Deel i de Fornøyelser, som han lovede sig. At kunne stikke den arme Jones ud, og skille ham ved hendes Kierlighed, var en nye Spore til hans Foretagende, og lovede ham endnu een Henrykkelse meer i at nyde hende.

Foruden alle disse Øyemeed, som for nogle Personer, der giøre sig Skrupler over alle Ting, kunde synes at smage for meget af Ondskab, havde han endnu een Hensigt, som faa Læsere ville anse med nogen stor Afskye. Og det var Herr Westerns Gods, som han vilde give heelt og holdent til hans Datter og hendes Afkom; thi saa yderlig overdreven var denne ømme Faders Kierlighed, at naar hans Barn kun vilde samtykke i at være ulykkelig med den Mand, han valgte hende, saa brød han sig ikke om, hvor dyrt han kiøbte ham.

Af disse Aarsager ønskede Herr Blifil Partiet saa meget, at han havde i Sinde at bedrage Sophie, ved at stille sig an, som han elskede hende, og ligesaa at bedrage hendes Fader og hans egen Morbroder, ved at stille sig an, som

han

han var elsket af hende. Hertil benyttede han sig af den gudfrygtige Herr Hartmanns Regler, som sagde: at naar det Øyemeed, man foresætter sig, er overeensstemmende med Religionen, (som Ægtestanden virkelig er) saa kan det være ligemeget, hvor ugudelige end de Midler ere, som man bruger dertil; ligesom han ved andre Leyligheder pleyede at anvende Vierecks Philosophie, der lærte: at Øyemedet er ligegyldigt, naar Midlerne, som bruges dertil, kun ere gode, og kunne bestaae med moralsk Retskaffenhed. Sandt at sige, saa vare der kun faa Begivenheder i Livet, hvori han jo kunde drage Fordeel enten af den eene, eller den anden af disse store Læremesteres Grundsætninger.

Der behøvedes i Sandhed kun lidet Bedragerie, for at narre Herr Western, som troede, at hans Datters Tilbøyelighed var af ligesaa liden Betydenhed, som Blifil selv bildte sig ind. Men da Herr Altværd var af en ganske anden Meening, saa var det uundgaaelig nødvendigt at forblinde ham. Heri hialp ogsaa Herr Western Blifil saa vel, at det lykkedes ham uden Vanskelighed; thi da Sophies Fa-

der

der havde forsikkret Herr Altværd, at hun havde stor Kierlighed til Blifil, og at alt det, han havde mistænkt hende for, i Henseende til Jones, var ganske falskt, saa havde Herr Blifil ikke nødig at giøre andet, end at bekræfte Junkerens Sigende, og dette giorde han paa saa tvetydig en Maade, at hans Samvittighed var in Salvo, og han havde dog den Fornøyelse at bibringe hans Morbroder en Løgn, uden at have begaaet den Forseelse at fortælle ham den. Da Herr Altværd spurgte ham om Sophies Tilbøyeligheder, og sagde: at han vilde paa ingen Maade være med i at tvinge en ung Dame til et Giftermaal, som var imod hendes Villie, saa svarede han: at det var meget vanskeligt at forstaae, hvad unge Damer virkelig meente; at hendes Opførsel imod ham var fuldkommen saa artig, som han ønskede den; og, dersom han kunde troe hendes Fader, saa havde hun al den Kierlighed for ham, som nogen Elsker kunde ønske sig. "Hvad Jones angaaer,, sagde han, "som det gior mig ondt, jeg maae „kalde en Slyngel, endskiønt hans Opførsel „imod Dem, min Morbroder, undskylder fuld-

„ kommen denne Titel; da maae hans egen For-
„ fængelighed, eller maaskee visse ugudelige
„ Hensigter, have forledet ham til at rose sig
„ af det, der ikke var sandt; thi dersom Freken
„ Western havde baaret nogen virkelig Kierlig-
„ hed til ham, saa skulde han, i Betragtning
„ af hendes store Midler, aldrig have forladt
„ hende, som De dog have sikre Underretninger
„ om, at han har. Og endelig forsikkrer jeg Dem,
„ min Herre! at jeg ikke for nogen Ting, ja
„ ikke for hele Verden, vilde samtykke i at gifte
„ mig med denne unge Dame, dersom jeg ikke
„ var overbeviist om, at hun bar al den Kier-
„ lighed for mig, som jeg kunde ønske mig. „

Denne ypperlige Maade at fortælle en Usandhed med Hiertet allene, ved Hielp af Tvetydighed og Bedragerie, uden at giøre Tungen skyldig deri, har beroliget mangen en stor Bedragers Samvittighed; og dog, naar vi betænke, at det er Alvidenheden, som disse stræbe at bedrage, saa ville vi uden Tvivl mærke, at det er kun en meget liden Trøst, som de derved kunne tilveiebringe sig, og at den kunstige og fine Forskiel imellem at meddele en Løgn, og

at

at sige den, er neppe den Umage værd, som den koster.

Altværd var meget vel tilfreds med det, som Herr Western og Herr Blifil fortalte ham, og derfor blev Tractaten efter to Dages Forløb sluttet. Nu var der da ingen Ting tilbage af det, der burde gaae foran Præstens Forretning, uden det, Procuratorerne har at bestille ved saadanne Leyligheder, og dette truede at ville tage saa megen Tid op, at Western tilbød sig heller at indgaae, hvad det skulde være, end at forhale det unge Pars Lykke. Han tog sig virkelig saa heftig af det, og skyndede saa meget derpaa, at en uvedkommende Person maatte have sluttet, at han var mere Hovedperson i dette Partie, end han virkelig var; men denne Hidsighed var ham naturlig ved alle Leyligheder, og alt, hvad han tog sig paa, forrettede han saaledes, som om hans hele Lyksalighed i Livet beroede paa, at det lykkedes ham.

Faderens og hans Svigersøns foreenede Overhæng havde uden Tvivl overtalt Herr Altværd, som ikke heller kunde lide nogen Forhaling i at giøre andre lykkelige, dersom Sophie

ikke selv havde forekommet det, ved at gribe til saadanne Midler, som giorde Ende paa den hele Tractat, og skilte baade Kirken og Loven ved den Taxt, som disse viise Indretninger have fundet for got at legge paa det menneskelige Kiøns Forplantelse paa en lovlig Maade. Men derom mere i det næste Capitel.

Det syvende Capitel.

En besynderlig Beslutning af Sophie, og et endnu mere besynderligt Kneeb af Jomfrue Honour.

Endskiønt Jomfrue Honour var i sær hengiven til hendes egen Fordeel, saa bar hun dog nogen Godhed for Sophie. Sandt at sige, saa var det meget vanskeligt for nogen at kiende den unge Dame, uden at elske hende. Aldrig saasnart hørde hun derfor denne nye Tidende, som hun troede var meget vigtig for hendes Frøken, førend hun ganske forglemte den Vrede, hun var bleven opbragt til för to Dage siden, da Sophie paa saa ubehagelig en Maade jog hende fra sig, og løb hastig ind til hende, for at underrette hende derom.

Be-

Begyndelsen af hendes Tale var ligesaa haſtig, ſom den Maade, hun kom ind i Kammeret paa. "Søde Frøken!„ ſagde hun, „hvad tænker Deres Naade vel? Jeg er i Sandhed ganſke ude af mig ſelv af Skræk, og dog troede jeg det var min Pligt at fortælle Deres Naade „det, endſkiønt De bliver maaſkee vreed derfor; for vi Tienere kan ikke altid vide, hvad „der vil giøre Herſkabet vreedt, ſiden altiing bliver lagt en ſtakkels Tiener til Laſt. Naar „vort Herſkab ikke er i godt Lune, ſaa kunne vi „være viſſe paa at blive ſkiældte ud; og jeg „kan ſaa ſandelig ikke undre mig over, at Deres Naade er i ſaa ſlet Lune, for De maa nok „blive beſtyrtet og forſkrækket derover„ — „Kiere Honour! lad mig dog vide, hvad det er, „uden nogen længer Fortale„ ſagde Sophie. „Jeg forſikrer hende, der ere faa Tin„ſom jeg „bliver beſtyrtet, og endnu færre, ſom jeg bliver forſkrækket over.„ "Min ſøde Frøken!„ ſagde Honour, "jeg hørde, at Herren talede „til Præſten Supple om at faae Bevillingen „i Eftermiddag, og jeg hørde i Sandhed at „han ſagde, at Deres Naade ſkulde have Bryl-

„lup i Morgen tilig.„ Sophie blegnede ved disse Ord, og igientog med Heftighed: "i Mor„gen tilig!„ — "Ja, Freken!„ svarede den troe Kammerpige, "jeg vil giøre min Eed paa „at jeg hørde, at Herren sagde det.„ "Hun „har baade bestyrtset og forskrækket mig saa me„get Honour„ sagde Sophie, "at jeg er „færdig at tabe Liv og Aande. Hvad skal jeg „giøre i denne radsomme Tilstand?„ "Jeg „vilde ønske, at jeg var i Stand til at give „Deres Naade et godt Raad.„ "Raad „mig da!„ raabte Sophie, "kiere Honour! „raad mig! tænk, hvad hun vilde giøre, om „hun var selv i den Tilstand.„ "Jeg vilde „i Sandhed ønske, Freken!„ raabte Honour, „at Deres Naade og jeg kunde bytte med hver„andre, men jeg meener, uden at Deres Naade „skulde lide noget derved, for jeg vilde i Sand„hed ikke ønske Dem det saa ondt, at De skulde „komme til at tiene. Men om det nu var saa, at „jeg var i den Tilstand, saa skulde jeg ikke „finde nogen Vanskelighed deri; for efter min „ringe Meening, er den unge Junker Blisil „en meget smuk, behagelig og yndig Mand.„ —

„Sladdre

„Sladdre mig ikke saadant noget dumt Tøy for!„ raabte Sophie. — "Dumt Tøy!„ igientog Honour, "Hvorfor — nu ja, det er vist „nok, det der er een Mands Livret, det kan „være Forgift for en anden, og det samme er „ligesaa sandt om Fruentimmer.„ "Ho„nour!„ sagde Sophie, "jeg vilde heller „jage en Dolk ind i mit Hierte, end nedlade „mig til at blive den foragtelige Karls Kone.„ „Gud bevare mig, Frøken!„ svarede Honour, "nu forskrækker De mig i Sandhed, „saa jeg er færdig at miste min Forstand. Jeg „maae dog bede Deres Naade, at De ikke vil lade „saadanne ugudelige Tanker opkomme hos Dem. „Gud bevare mig! jeg skiælver i Sandhed over „min hele Krop. Min sede Frøken! betænk — „at blive nægtet christen Jord, at blive begra„vet ude paa Landeveyen, at lade en Stage „blive drevet heel igiennem Kroppen paa sig, „saadan som Forpagteren Halfpenny blev til„reedt ved Oxcross, og han har rigtig nok „gaaet og spøget der lige siden den Tid; for „der er adskillige Folk, som have seet ham. „Det kan i Sandhed ikke være nogen anden

„ end Fanden selv, som kan bringe noget Men-
„ neske saadanne ugudelige Tanker i Hovedet;
„ for det er vist nok ikke nær saa ugudeligt at
„ skade hele Verden, som at skade sig selv, og
„ det har jeg hørt sige af mere end een Person.
„ Dersom Deres Naade har saadan en forskræk-
„ kelig Modbydelighed for den unge Mand, og
„ hader ham saa meget, at De kan ikke taale
„ at tænke paa at gaae i Seng med ham; for
„ der kan i Sandhed gierne være saadanne An-
„ tipathier til i Naturen, at man vilde heller røre
„ ved en Skruptudse, end ved somme Folks
„ Krop „ —

Sophie havde været alt for meget henrevet af sine egne Betragtninger til at give meget agt paa den foregaaende ypperlige Tale, som hendes Pige holdt for hende; hun afbrød hende derfor, uden at give hende noget Svar derpaa, og sagde: " Honour! jeg har bestemt mig:
„ jeg har besluttet at forlade min Faders Huus
„ i denne Aften; og dersom hun har det Ven-
„ skab for mig, som hun saa ofte har roest sig
„ af, saa gior hun mig Selskab. „ " Det
„ vil jeg, Frøken! og det til den anden Ende

„ af

„ af Verden„ svarede Honour, " men jeg
„ beder Deres Naade dog at betænke Følgerne,
„ inden De foretager Dem nogen forvoven Hand-
„ ling. Hvor meener Deres Naade at tage
„ hen? „ " Der er en Dame af Stand i Lon-
„ don „ svarede Sophie, " som jeg er noget i
„ Slægt med: hun opholdt sig i nogle Maane-
„ der paa Landet hos min Faster. I al denne
„ Tid var hun meget artig imod mig, og var
„ saa fornøyet over mit Selskab, at hun bad
„ min Faster indstændig om, at tillade mig at
„ reyse til London med hende. Siden hun er
„ en meget bekiendt Dame, saa vil jeg let finde
„ hende, og jeg tvivler ikke paa, at hun jo vil
„ tage meget vel og artigen imod mig. „ " Jeg
„ vilde ikke gierne, at Deres Naade skulde for-
„ lade sig for meget derpaa „ svarede Honour,
„ for den første Dame jeg var hos, pleyede at
„ bede Folk meget indstændig ind til sig; men
„ naar hun siden hørde, at de kom, saa magede
„ hun det stedse saaledes, at hun var ude af
„ Veyen. Og desforuden, om nu denne Dame
„ endog vilde blive meget glad over at see Deres
„ Naade, for alle Mennesker maae blive glade

„over at see Deres Naade, det er nu baade „vist og sandt, saa vilde hun dog, naar hun „hørde, at Deres Naade var løbet bort fra „Herren „ — " Hun tager Feyl, Honour!„ svarede Sophie, " hun agter en Faders Myn„dighed meget mindre end jeg; thi da hun „nødte mig saa meget, at jeg skulde tage med „hende til London, og jeg da nægtede at tage „derhen uden min Faders Tilladelse, saa loe „hun mig ud med Foragt, kaldte mig en tosset „Landsbypige, og sagde: at jeg vilde blive en „allerkiereste Kone, siden jeg kunde være saa „lydig en Datter. Derfor tvivler jeg ikke paa, „at hun jo baade vil tage imod mig og beskytte „mig, indtil min Fader kan blive nogenledes „rimelig igien, naar han mærker, at jeg er „ude af hans Magt.„

„Vel nok, Freken!„ svarede Honour, „men, hvorledes tænker Deres Naade at komme „bort? Hvor vil de faae Heste eller Vogn fra; „for Robert vil vist ikke lade Deres egen Hest „komme ud af Stalden uden Herrens udtrykke„lige Befaling, siden alle Tienestefolkene have „faaet et lille Rys om, hvorledes Sagerne

„staa

„ staae imellem Herren og Dem. „ " Jeg har „ i Sinde at tage Flugten og gaae bort, ime„ dens Dørene endnu ere aabne „ svarede Sophie, " mine Been ere Gud skee Lov i Stand „ til at bære mig: de have baaret mig mangen „ en lang Aften efter en Fiolin, og det i ikke „ meget behageligt Selskab, og de vil vist hielpe „ mig i at løbe bort fra saa afskyeligt et Selskab „ for mit hele Liv. „ " O Himmel, Frøken! „ veed Deres Naade, hvad De siger? „ raabte Honour, " tænker De at gaae omkring paa „ Landet om Natten, og det allene? „ " Ikke „ allene! „ svarede Frøkenen, " Hun har jo lovet „ mig, at giøre mig Selskab. „ " Ja vist! „ svarede Honour, " jeg vil følge Deres Naade „ hele Verden igiennem; men det var næsten „ ligesaa godt for Deres Naade, at De var „ allene, for jeg er saa ikke i Stand til at forsvare „ Dem, om nogle Røvere eller andre slette Folk „ skulde møde Dem. Ja, jeg vilde blive lige„ saa forfærdelig forskrækket, som Deres Naade, „ for de vilde vist nok tage os begge to med „ Vold. Betænk desuden, Frøken! hvor koldt „ det er nu om Natten, vi vare jo i Stand til at

„ fryse

„fryse ihiel.„ "En god frisk Gang„ svarede Sophie, "skal nok beskytte os imod Kulden; „og dersom Hun ikke kan forsvare mig imod „slette Folk, Honour! saa skal jeg forsvare „hende; derfor vil jeg tage en Pistol med mig, „og der ligger altid to, som ere ladte, paa Sa„len.„ "Sede Frøken! De forskrækker mig „meer og meer„ raabte Honour, "Deres „Naade vil dog vist ikke vove at skyde den af! „jeg vilde heller løbe, hvad Fare det skulde „være, end Deres Naade skulde giøre det.„ „Hvorfor det?„ svarede Sophie smilende, „vilde hun ikke skyde en Pistol af, Honour! „paa enhver, som vilde antaste hendes Ære?„ „Eens Ære, Frøken!„ sagde Honour, "er „i Sandhed en dyrebar Skat, i sær for os stak„kels Tienestepiger, for man kan næsten sige, at „den er vort Levebrød; men jeg har et dødeligt „Had til alle Skydegevær, for der skeer saa „mange Ulykker med dem.„ "Ja, ja!„ sagde Sophie, "jeg troer nok jeg kan holde „hendes Ære sikker, uden store Omkostninger, „og uden at tage noget Slags Vaaben med „os; for jeg har i Sinde at tage Heste i den

„første

„ første Bye, vi komme til, og vi blive neppe „ anfaldne paa Veyen derhen. Seer hun vel, „ Honour! jeg har da besluttet at tage bort, og „ dersom hun vil følge med mig, saa lover jeg „ hende, at belønne hende efter min allerydersie „ Evne. „

Denne sidste Bevæggrund virkede stærkere paa Honour, end alt det foregaaende; og da h n saae, at Frøkenen havde fast besluttet det, saa holdt hun op at raade hende derfra. Derpaa begyndte de at overlegge Maaden og Midlerne til at udføre deres Anslag. Og her mødte dem en meget haard Vanskelighed, og denne var: hvorledes de skulde faae deres Tøy med dem? Men denne Vanskelighed overvandt Frøkenen meget lettere end Pigen; thi naar en Dame eengang har fattet den Beslutning at løbe hen til en Elsker, eller at løbe fra een, saa blive alle Hindringer anseete for Smaating. Honour derimod blev ikke tilskyndet af saadan en Bevæggrund, hun havde ingen Henrykkelser at haabe, og heller ingen Skræk at løbe fra; og foruden den virkelige Værdie af hendes Klæder, som udgiorde en stor Deel af hendes Vel-

stand,

stand, havde hun ogsaa en urimelig Kierlighed til nogle Kioler og andre Ting, fordi de enten klædte hende ved, eller fordi hun havde faaet dem af een eller anden særdeles Person, eller fordi hun havde kiøbt dem nylig, eller fordi hun havde havt dem længe, eller for andre Aarsager, der vare ligesaa gode som disse, saa at hun kunde ikke taale at efterlade disse stakkels Sager, og udsætte dem for Herr Westerns Vrede; thi hun tvivlede ikke paa, at de jo vilde blive Martyrer for hans Raserie.

Da den opfindsomme Jomfrue Honour havde anvendt al hendes Veltalenhed til at raade Frøkenen fra hendes Foretagende, men fandt, at hun var fuldkommen uovertalelig, saa kom hun tilsidst frem med et Middel til at faae hendes Klæder bort; hun vilde nemlig, mage det saa, at hun skulde blive jaget paa Døren den samme Aften. Sophie bifaldt dette Middel meget; men tvivlede om, at hun kunde udføre det. "Aa, Frøken!„ raabte Honour, "det „maae Deres Naade overlade til mig. Vi „Tienestefolk vide meget vel, hvorledes vi skulle „erholde den Gunst af vore Herskaber; dog

„kan

„kan de nok undertiden, naar de skylde os meer „Løn, end de kan strax betale, tage imod al „den Tort vi giøre dem, og neppe kiære sig „om, at vi sige dem op. Men Junkeren er „ikke af det Slags. Og siden Deres Naade „har besluttet at begive sig paa Reysen i Aften, „saa vædder jeg, at jeg skal faae min Afskeed „i Eftermiddag.„ Derpaa blev det afgiort, at hun skulde pakke noget Linnet og en Nathabit til Sophie ind imellem hendes eget Tøy, og det giorde Frøkenen ikke mere ondt at forlade alle sine andre Klæder, end det giør en Søemand ondt at kaste andres Gods over Bord, for at redde sit eget Liv.

Det ottende Capitel.

Indeholder ikke meget ualmindelige Optrin af Skiænderie.

Jomfrue Honour var aldrig saasnart gaaet fra den unge Frøken, førend et vist Væsen, (thi jeg vilde ikke gierne, som den gamle Kone hos Ovivedo, giøre Djevelen Uret ved en falsk Anklagelse, siden han maaskee havde slet intet at bestille her) førend et vist Væsen siger jeg, ind-

gav

gav hende, at det var rimeligt, at hun kunde giøre sin Lykke ved at opofre Sophie og alle hendes Hemmeligheder til Herr Western. Mange Betragtninger tilskyndede hende at giøre denne Bekiendelse. Den behagelige Udsigt til en smuk Belønning for saa stor og behagelig en Tieneste, som hun derved giorde Junkeren, fristede hende til Gierrighed; og desuden opvækkede Faren ved dette Foretagende, Uvisheden om det vilde lykkes, Natten, Kulden, Rovere og Voldsmænd, hendes Frygt. Alle disse virkede saa stærkt paa hende, at hun havde næsten besluttet at gaae lige hen til Junkeren, og aabenbare den hele Sag. Men hun var dog alt for oprigtig en Dommer til at fælde nogen Dom paa den eene Side, førend hun havde hørt, hvad der kunde siges paa den anden. Og her frembød sig først en Reyse til London, som understøttede Sophie meget; thi hun havde en heftig Længsel efter at see et Sted, hvor hun indbildte sig at finde Fornøyelser, der allene maatte vige for dem, en henrykt Helgen forestiller sig i Himmelen. Da hun dernæst vidste, at Sophie var meget ædelmodigere end hendes

des Herre, saa lovede hendes Troeskab hende en større Belønning, end hun kunde vente for Forræderiet. Derpaa eftertænkte hun alle de Artikler, som havde opvakt hendes Frygt paa den anden Side, baade paa langs og paa tvers, og fandt, da hun havde sigtet dem alle, at der var meget lidet ved dem. Saaledes vare begge Vægtskaalene bragte nogenledes i Balance, da hun kastede hendes Kierlighed til Frøkenen paa hendes Redelighedes Skaal, og bragte den derved til at synke; men i det samme faldt der hende en Omstændighed ind, som kunde have havt farlige Virkninger, dersom dens hele Vægt var bleven smukt lagt paa den anden Skaal. Dette var den lange Tid, der vilde gaae, inden Sophie kunde blive i Stand til at holde sine Løfter; thi hun havde vel Ret til hendes Moderne-Arv, naar hendes Fader døde, og til tre tusinde Pund, som en Morbroder havde testamenteret hende, naar hun naaede en vis Alder; men der var længe til endnu, og mange Hændelser kunde hindre den unge Frøken i den Ædelmodighed, hun havde i Sinde at vise, da derimod den Belønning, hun kunde vente sig

af Herr Western, kunde faaes strax. Imedens hun saaledes stod og tænkte paa dette, sendte Sophies Skyts-Engel, eller den Engel, som raadede over Jomfrue Honours Redelighed, eller maaskee blot Slumpelykke, hende en Hændelse i Møde, som paa eengang reddede hendes Troeskab, og lettede hende endog hendes forehavende Forretning.

Froken Westerns Pige giorde Paastand paa stor Rang over Jomfrue Honour i adskillige Henseender. For det første var hun af høyere Stand; thi hendes Oldemoder paa Moderens Side var en temmelig nær Cousine til en vis Irlandsk Pair. For det andet fik hun større Løn, og for det tredie, havde hun været i London, og havde følgelig seet meer af Verden. Hun havde derfor altid opført sig tilbageholdende imod Jomfrue Honour, og havde altid fordret de Tegn paa Forskiel, som alle Classer af Fruentimmer vedligeholde og fordre i Omgang med dem, der ere ringere end de. Siden nu Honour ikke altid vilde tænke, som hun, om denne Lærdom, men overtraadde ofte den Ærbødighed, som den anden fordrede, saa

var

var Freken Westerns Pige aldeles ikke tilfreds med hendes Selskab. Hun havde en inderlig Længsel efter at komme tilbage til hendes Frøkens Huus, hvor hun herskede over alle de andre Tienestefolk, ligesom hun vilde. Men hendes Haab havde slaaet hende meget feyl om Morgenen; thi Freken Western havde forandret sit Sind, just da hun stod og vilde tage bort; og siden den Tid havde hun stedse været i det, som man i Almindelighed kalder: et slet Lune.

I dette Lune, som nu ikke var synderlig behageligt, kom hun ind i det Værelse, hvor Honour stod og streed med sig selv, paa den Maade, som vi nylig fortalte. Aldrig saasnart saae Honour hende, førend hun talede til hende i følgende forbindtlige Udtryk: "See, „ Jomfrue! jeg mærker vi endnu længer skal „ have den Fornøyelse af hendes Selskab; jeg var „ saamæn bange for, at den Trætte imellem Her„ren og hendes Freken skulde berøvet os den. „ „ Jeg veed ikke, Jomfrue!„ svarede den anden, "hvad hun vil sige med hendes vi og os. „ Jeg forsikrer hende, at jeg anseer ikke nogen af

„ Tieneſtefolkene her i Huſet for Selſkab, der „ ſkikker ſig for mig. Jeg haaber, jeg kan „ gaae i Selſkab med deres Overmænd, hvad „ Dag i Ugen det ſkal være. Jeg taler juſt ikke om „ hende, Jomfrue Honour! for hun er et vel „ opdraget ungt Fruentimmer; og naar hun „ havde ſeet lidt mere af Verden, ſaa vilde jeg „ ikke ſkamme mig ved at ſpadſere med hende i „ St. James Park. „ " Heyda, Heyda! jeg „ tør ſværge paa, at Jomfruen giver ſig Airs! „ Jomfrue Honour! Hum! Jomfruen kunde „ nok kalde mig ved mit Tilnavn; for endſkiønt „ min Frøken kalder mig kun Honour, ſaa har jeg „ dog et Tilnavn, ligeſaavel ſom andre Folk. „ „ Skamme ſig ved at ſpadſere med mig! „ ſagde hun, " Hillemænd! jeg er vel alle Dage ligeſaa „ god ſom hun, ſkulde jeg haabe. „ " Siden „ hun giengielder min Høflighed paa den Maa- „ de „ ſagde den anden, " ſaa maae jeg ſige „ hende, Jomfrue Honour! at hun er ikke „ nær ſaa god, ſom jeg. Paa Landet er man rig- „ tig nok nødt til at tage til Takke med alle „ Slags gemeent Tøy; men i Byen beſøger jeg „ ingen, uden Kammerpiger hos Damer af

„ Stand.

„ Stand. Der er virkelig nogen Forskiel, „ Jomfrue Honour! imellem mig og Dem, „ skulde jeg haabe. „ " Det haaber jeg og- „ saa „ svarede Honour; der er nogen For- „ skiel i vor Alder, og — jeg meener ogsaa i „ vore Personer. „ Da hun udtalede disse sidste Ord, saa streg hun sig forbi Frøken Westerns Pige med den meest opirrende og foragtelige Mine, satte Næsen i Veyret, slog med Nak- ken, og stødte med Heftighed imod Fiendens Posche med hendes. Den anden Dame slog een af hendes meest ondskabsfulde Lattere op, og sagde: " Stakkels Kræe! J er for lav for min „ Vrede, og det er langt under mig, at skiændes med „ saadan en forvoven nævis Tøyte. Men jeg „ maae dog fortælle Jer, min Tøs! at Jeres Op- „ førsel viser saavel Jeres nedrige Stand, som Op- „ dragelse; og begge Dele giøre Jer ret skikket til „ at være en gemeen Tieneste-Tøs hos en Lands- „ bye-Pige. „ " Torteer mig ikke min Frøken! „ raabte Honour, " det vil jeg ikke lide af „ Jer; hun er saa meget bedre end Jeres, „ som hun er baade yngere, og ti tusinde gange „ smukkere. „

Her kom til al Ulykke, eller snarere til al Lykke, Frøken Western ind til dem, og saae hendes Pige i Taarer, som begyndte at flyde i større Overflødighed, da hun nærmede sig; og da Frøkenen spurgte hende om Aarsagen dertil, saa underrettede hun hende strax, at det Kræe derhenne, (meenende Honour) var Skyld i hendes Taarer, ved den grove Maade, hun begegnede hende paa. "Og jeg kunde have for„agtet alt det, hun sagde til mig, Frøken!„ blev hun ved, "men hun var saa forvoven, at „beskiæmme Deres Naade, og at kalde Dem „hæslig. — Ja, Frøken! hun kaldte Dem en „hæslig gammel Kat, og det sagde hun mig i „mine Øyne. Jeg kunde ikke taale, at De„res Naade blev kaldet hæslig.„ — "Hvor„for igientager hun hendes Uforskammenhed „saa ofte?„ svarede Frøken Western. Og derpaa vendte hun sig til Jomfrue Honour, og spurgte hende: "Hvor hun torde driste sig „til at nævne hendes Navn uden Ærbødig„hed?„ "Uden Ærbødighed, Frøken?„ svarede Honour, "jeg har slet ikke nævnet De„res Navn; jeg sagde kun, at somme Folk vare

„ikke

„ ikke saa smukke, som min Frøken, og det veed
„ De i Sandhed selv, ligesaavel som jeg.„
„ Hvad, Skidtfos!„ svarede Frøkenen, "jeg
„ skal lære saadan en næsviis Tøyte, som Jer,
„ at det skikker sig ikke for Jer at tale om mig;
„ og dersom min Broder ikke jager Jer bort
„ paa Timen, saa vil jeg aldrig sove meer i
„ hans Huus. Jeg skal hen og have fat paa
„ ham, og faae Jer jaget paa Porten paa Øye-
„ blikket.„ "Jaget paa Porten!„ raabte Ho-
nour, "og om det nu skede, saa er der meer
„ end een Plads i Verden. Gode Tienestefolk
„ have Gud skee Lov ikke nødig at være for-
„ legne for at faae Pladser; og dersom De vil
„ jage alle dem paa Porten, som ikke ville holde
„ Dem for smuk, saa vil De meget snart
„ komme til at fattes Tienestefolk, det kan jeg
„ fortælle Dem.„

Til Svar herpaa brumlede eller snarere tordnede Frøken Western noget ud; men da det var neppe nogen articuleret Lyd, saa kunne vi ikke være visse paa hendes Ord. Vi ville derfor lade være at indrykke en Tale, som, endog naar den blev allerbest, ikke vilde giøre hende megen Ære.

Derpaa gik hun, for at søge om hendes Broder, med et Ansigt, der var saa fuldt af Raserie, at hun lignede snarere een af Furierne, end nogen menneskelig Skabning.

Da de to Kammerpiger vare allene, opkom der paa nye en Trætte imellem dem, som snart frembragte en mere virksom Striid. Her fik den ringeste Pige Seyeren; men ikke, førend hun først havde mistet adskilligt Blod, lidt Haar, Kniplinger og Netteldug.

Det niende Capitel.

Herr Westerns kloge Opførsel, som en Magistrats-Person. Et Vink til Freds-Dommere, angaaende de nødvendige Egenskaber, som en Skriver bør have, tilligemed overordentlige Exempler paa Raserie hos en Fader, og Kierlighed til ham hos hans Datter.

Logici bevise undertiden meer, end de skulde, og Politici bedrage sig ofte selv, i at legge en Plan. Og nær havde det samme hændtes Jomfrue Honour, som i Steden for at redde hendes øvrige Klæder, havde nær maget det saaledes, at hun ikke engang havde faaet dem ud,

som

som hun havde paa Kroppen; thi aldrig saasnart hørde Junkeren, at hun havde beskiæmmet hans Søster, førend han svoer vel tyve Eder paa, at han vilde sende hende til Bridewell.

Freken Western havde et meget godt Hierte, og var sædvanlig meget eftergivende. Hun havde nylig forladt en Vognmandskarl den Forseelse, at han havde kiørt hendes Post-Chaise overende ned i en Grøft: ja, hun havde endog overtraadt Loven, ved ikke at ville forfølge en Straten-Røver, som havde ikke allene skilt hende ved en Sum Penge, men endog ved hendes Øhrenringe, og havde tillige bandet hende, og sagt: "Saadan en vakker Tøs, som „Jer, behøver ingen Juveler at pynte sig med, „Fanden tage Eder saa sandt. „ Men nu, saa foranderlig er vor Sindsbeskaffenhed, og saa lidet ligne vi os selv paa forskiellige Tider, nu vilde hun ikke vide af nogen Formildelse at sige: og hverken al Honours forstilte Forrrydelse, eller alle Sophies indstændige Bønner kunde formaae hende til at afstaae fra at bede hendes Broder med Hestighed om, at fuldføre det, som Retten truede den stakkels Tøs med.

Men til al god Lykke havde Skriveren en Egenskab, som ingen Skriver hos en Freds-Dommer burde mangle, nemlig: nogen Indsigt i Rigets Love. Han hvidskede derfor Dommeren i Ørene, at han vilde gaae uden for hans Myndighed, dersom han dømte Pigen til Bridewell, siden hun ikke havde forsøgt paa at bryde Freden. "For jeg er bange, Herre!„ sagde han, "at De kan ikke dømme nogen til Bri„dewell efter Loven for blot Mangel paa „Levemaade.„

I vigtige Sager, i sær de, som angik Vildtet, agtede Dommeren ikke altid meget paa Skriverens Paamindelser; thi mange Freds-Dommere troe, at de have en stor Magt til at handle efter eget Godtbefindende, naar de skulle udøve det, som Loven befaler i den Henseende, og i Kraft deraf, begaae de efter eget Behag ofte Forseelser, undertiden Tyverier, under Paaskud af at opsøge og borttage de Gevæhr, som gjøre Vildtet Skade.

Men denne Forseelse var ikke af saa høy en Natur, og ikke heller saa farlig for Selskabet. Her lagde Dommeren derfor noget

Mærke

Mærke til Skriverens Advarsel; thi han var virkelig allerede to gange blevet anklaget for den Kongelige-Ret i London, og havde ikke Lyst til at forsøge det den tredie gang.

Junkeren gav sig derfor en meget viis og betydelig Mine, og fortalte hans Søster efter en Indgang af adskillige Hum og Hem, at han efter moednere Overlæg var af de Tanker: "at „siden der var intet Fredsbrud, saadan som „Loven kalder „ sagde han, "at brække en „Dør op, eller at brække et Gierde ned, eller „at slaae Hovedet i Stykker paa een, eller an„dre saadanne Maader at brække noget paa, „saa kunde Sagen ikke regnes til nogen skam„melig Ting, eller Misgierning, eller Skade; „og derfor var der ikke heller nogen Straf for „den i Loven. „

Frøken Western sagde: "at hun forstod „Loven meget bedre, og vidste, at Tieneſtefolk „vare blevne meget haardt straffede, fordi de „havde beskiæmmet deres Herskaber; „ og derpaa nævnede hun en vis Freds-Dommer i London, der, som hun sagde, "gierne sendte Tieneste„folk til Bridewell, naar det skulde være,

„saa-

„saasnart som en Herre eller Frue forlangede „det.„

„Det er dem ligt nok!„ raabte Junkeren, "maaskee det er saa i London; men Lo„ven er anderledes paa Landet.„ Herpaa fulgte en meget lærd Strijd imellem Broderen og Søsteren angaaende Loven, som vi vilde gierne indrykke her, dersom vi troede, at mange af vore Læsere kunde forstaae den. Tilsidst vendte begge Partier sig til Skriveren, som erklærede, at Dommeren havde Ret, saa at Frøkenen maatte tilsidst lade sig nøye med den Erstatning, at Honour blev jaget paa Porten, og deri samtykkede Sophie strax med megen Fornøyelse.

Saaledes fornøyede Lykken sig efter Sædvane med to eller tre løyerlige Indfald, og magede endelig alleting paa det Beste for vor Heltinde, hvis Bedragerie lykkedes hende meget vel, i Betragtning af, at det var det første, hun nogentid havde udøvet. Og sandt at sige, saa har jeg altid troet, at den ædle Deel af det menneskelige Kiøn vilde blive meget for haard for den Nedrige Deel, dersom de kunde overtale

tale sig til at blive skyldige i en Last, eller om de holdt for, at det var Umagen værdt at blive det.

Honour spillede sin Rolle til den høyeste Fuldkommenhed. Aldrig saasnart saae hun, at hun ikke stod i nogen Fare for Bridewell, et Ord, som havde frembragt de rædsommeste Forestillinger i hendes Sind, førend hun paatog sig den Mine igien, som Skrækken tilforn havde lidet formindsket, og nedlagde hendes Plads med ligesaa megen forstilt Fornøyelse, eller snarere Foragt, som nogentid er bleven udviist ved at afstaae meget vigtigere Poster. Derfor ville vi, om Læseren saa behager, hellst sige, at hun afstod sin Plads — hvilket man og altid har anseet for at have samme Bemærkelse, som at blive jaget bort, eller at faae sin Afskeed.

Herr Western befalede hende at være meget hurtig i at pakke ind; thi hans Søster erklærede, at hun vilde ikke sove een eneste Nat længer under Tag med saa uforskammet en Tøs. Hun begyndte derfor at arbeyde, og skyndte sig saa meget, at hun var færdig tilig om Aftenen. Derpaa fik hun hendes Løn, og pakkede

sig

sig med alt hendes Tøy, til en stor Fornøyelse for alle og enhver; men for ingen større, end for Sophie, som havde bestilt sin Pige til at møde sig, paa et vist Sted, ikke langt fra Huset, just ved den forskrækkelige og rædsomme Time Klokken tolv, og begyndte derfor at lave alting tilrette til hendes egen Bortreyse.

Men først maatte hun tage imod to ubehagelige Besøgelser, den eene af hendes Faster, og den anden af hendes Fader. Frøken Western begyndte vel at tiltale hende paa en meget mere myndig Maade end tilforn; men hendes Fader begegnede hende saa voldsomt og fornærmeligt, at hun blev ganske forskrækket, og lod, som hun vilde opfylde hans Villie. Dette behagede den gode Junker saa meget, at han forandrede hans sure Miner til Smiil, og hans Trudsler til Løfter; han svoer, at hans hele Siel var indviklet i hendes, og at hendes Samtykke (thi saaledes forklarede han de Ord: "De veed, „min Fader! at jeg maae ikke og kan ikke nægte „at adlyde Deres uimodsigelige Befalinger „) havde giort ham til det lykkeligste Menneske. Derpaa gav han hende en stor Banco-Seddel, som

hun

hun kunde anvende til hvad for Smaating hun vilde, og kyssede og omfavnede hende paa den kierligste Maade, imedens Glædes-Taarer trillede ud af de Øyne, som for faa Øyeblikke siden gnistrede af Vrede imod den Person, som han elskede høyest af alle.

Exempler paa saadan en Opførsel af Forældre ere saa almindelige, at Læserne ville uden Tvivl ikke forundre sig meget over Herr Westerns hele Omgang; men giøre de det dog, saa maae jeg tilstaae, at jeg kan ikke begribe Aarsagen; siden man, efter mine Tanker, ikke kan tvivle paa, at han elskede sin Datter med den ømmeste Kierlighed. Det er sandt, mange Forældre have giort det samme; og dog have de giort deres Børn fuldkommen ulykkelige ved denne samme Opførsel, som, uagtet man seer den hos de fleste Forældre, dog altid har forekommet mig som den urimeligste af alle de Urimeligheder, der nogentid ere opkomne i Hovedet paa den besynderlige, underlige Skabning, Mennesket.

Den sidste Deel af Herr Westerns Opførsel giorde saa stærk en Virkning paa Sophies

omme Hierte, at den indgav hende en Tanke, som hverken hendes politiske Fasters hele Sophisterie, eller alle hendes Faders Trudsler nogensinde havde frembragt hos hende. Hun havde saadan en kierlig Ærbødighed for hendes Fader, og elskede ham saa heftig, at hun neppe nogentid havde behageligere Følelser, end de, som opkom hos hende over den Deel, hun saa ofte tog i at bidrage noget til hans Fornøyelse, og maaskee undertiden til endnu høyere Vellyster for ham; thi han kunde aldrig styre sin Glæde, naar han hørde, at man berømmede hende; og det havde han den Fornøyelse at høre næsten hver den Dag, han levede. Derfor giorde den Forestilling, at hun kunde giøre hendes Fader uendelig lykkelig ved at samtykke i dette Partie, et heftigt Indtryk paa hendes Siel. Desuden virkede den overmaade store Gudfrygtighed, der var i saadan en Lydighed, meget heftig paa hende, siden hun havde en meget dyb Følelse af Religion; og da hun endelig overveyede, hvor meget hun selv skulde lide; thi hun vilde virkelig næsten blive et Offer, eller en Martyr for barnlig Kierlighed og Pligt, saa

følede

følede hun en behagelig Kildren i en vis liden Passion, som, endskiønt den er ikke meget nær beslægtet med Religion eller Dyd, er dog ofte saa artig at hielpe begge meget i at fuldføre deres Anslag.

Sophie var henrykt i Betragtninger over saadan en Helte-Gierning, og begyndte at smigre sig selv med alt for tilige Lykønskninger, da Cupido, som laae skiult i hendes Muffe, i det samme krøb frem, og sparkede, ligesom Polichinelle i et Marionet-Spil, alting ud for ved sig. Sandt at sige, saa tilintetgiorde nogle Tanker om hendes kiære Jones, og noget, endskiønt langt borte værende Haab, som i sær angik ham, strax alt det, som barnlig Kierlighed, Gudsfrygt og Stolthed havde med foreenede Bestræbelser arbeydet paa at udføre; thi vi lade haant om at bedrage vore Læsere, eller at forsvare vor Heltindes Caracteer, ved at tilskrive hendes Handlinger en overnaturlig Magt.

Men førend vi gaae videre med Sophie, maae vi nu see os lidt tilbage efter Herr Jones.

Det tiende Capitel.

Indeholder adskillige Ting, der ere maaskee naturlige nok, men kun lave.

Læseren vil behage at erindre sig, at vi forlode Herr Jones, i Begyndelsen af denne Bog, paa Veyen til Bristol, da han havde besluttet at forsøge sin Lykke til Søes, eller i Sandhed snarere at flye fra sin Lykke paa Landet.

Det hændte sig til al Ulykke, (og det er ikke meget usædvanligt) at den Veyviser, som tog sig paa at ledsage ham, vidste ikke selv Vey: da han derfor var kommet ud af det rette Spoer, og skammede sig ved at spørge sig for, saa travede han frem og tilbage, indtil det var hen imod Aften, og det begyndte at blive mørkt. Jones fattede Mistanke om hvad, der var skeet, og fortalte Veyviseren, hvad han frygtede for; men han paastod, at de vare paa den rette Vey, og lagde til: at det vilde være underligt, om han ikke skulde vide Veyen til Bristol, endskiønt det vilde virkelig have været mere underligt, om han havde vidst den, siden han var aldrig kommet den Vey før i hans hele Liv.

Jones

Jones satte ikke saa blind en Troe til hans Veyviser, at han jo, da de kom til en Landsbye, spurgte den første Karl, han saae: „om de vare paa Veyen til Bristol?„ „Hvor „kom I fra?„ raabte Karlen. „Det kan „være Jer det samme„ svarede Jones noget hidsigt. „Jeg vil vide, om dette er Veyen til „Bristol?„ „Veyen til Bristol!„ raabte Karlen, og kløede sig i Hovedet, „jeg troer „knap I vil komme til Bristol ad denne Vey „i Aften, gode Herre!„ „Siig os da, min „kiere Ven!„ svarede Jones, „hvilken der „er den rette Vey„ — „I maae være kom„met ud af Jeres Vey, gode Herre!„ raabte Karlen, „og vor Herre veed hvorhen, for „denne Vey gaaer til Gloceſter.„ „Nu vel „da!„ svarede Jones, „og hvilken Vey „gaaer da til Bristol?„ „Ey, I gaaer jo fra „Bristol!„ svarede Karlen. — „Altsaa maae „vi gaae tilbage igien?„ sagde Jones. „Ja „vist maae I!„ svarede Karlen. — „Vel „nok; men naar vi nu komme tilbage til Top„pen af Høyen, hvad Vey skal vi da tage?„ — „I skal gaae ligefrem.„ — „Men jeg erin-

„drer mig, at der ere to Veye, een paa den „høyre og een paa den venstre Haand.„ — „I maae gaae af Veyen paa den høyre Haand, „og saa gaaer I ligefrem; men I maae ikke „glemme, at I først dreyer om paa Jeres høyre „Haand, og saa paa Jeres venstre Haand, og „saa paa Jeres høyre igien; saa kommer I til „Junkerens, og derpaa maae I gaae ligefrem, „og dreye om paa venstre Haand.„

Nu kom der en anden Karl til, og spurgte: hvad Vey Herrerne agtede sig? — Og da Jones havde underrettet ham derom, saa kloede han sig bag Ørene, og derpaa lænede han sig op til en Stang, som han havde i Haanden, og begyndte at fortælle ham: at han maatte holde sig paa høyre Haand henved en Miil eller halvanden, eller saa omtrent, og saa maatte han dreye om paa venstre Haand, saa vilde han komme til Herr John Bearnes's. "Men „hvem er Herr John Bearnes?„ svarede Jones. "Gud bevare mig!„ raabte Karlen, „kiender I ikke Herr John Bearnes? Hvor „kom I fra?„

Disse

Disse to Karle havde næsten overvundet Jones's Taalmodighed, da en simpel Mand, der saae vel ud, (han var virkelig en Qvæker) talede saaledes til ham: "Jeg mærker, Du er „kommet ud af Din Vey, min Ven! og der„som Du vil lyde mit Raad, saa forsøger Du „ikke paa at finde den igien i Aften: det er næ„sten mørkt, og det er vanskeligt at træffe den „rette Vey; desuden ere adskillige nylig blevne „udplyndrede imellem Bristol og dette. Her „er et ganske skikkeligt godt Huus næst ved, „hvor baade Du og Dit Dyr kan blive vel be„værtede til i Morgen.„ Efter liden Overtalelse samtykkede Jones i at blive der til om Morgenen, og blev altsaa ført til Vertshuset af hans Ven.

Verten, som var en meget høflig Karl, fortalte Jones, at han haabede, han vilde undskylde den slette Beværtning; thi hans Kone var taget ud, og havde lukket næsten alle Ting inde, og taget Nøglerne med sig. Men Sagen selv var, at den Datter, hun holdt meest af, havde just havt Bryllup, og var nu reyst hiem med hendes Mand; og at hun, tilligemed hen-

des Moder, havde næsten skilt den stakkels Mand ved alt hans Gods og Penge; thi endskiønt han havde adskillige Børn, saa tænkte Moderen dog allene paa den eene Datter, som var hendes Kiærledegge; og for at føye dette eene Barn, vilde hun med Fornøyelse have opofret alle de andre, og hendes Mand med oven i Kiøbet.

Endskiønt Jones var ikke meget skikket til noget Slags Selskab, og vilde helst have været allene, saa kunde han dog ikke imodstaae den redelige Qvækers Overhæng, som var blevven destomere begierlig efter at sidde hos ham, ved det han havde mærket den Tungsindighed, der var saa kiendelig baade i hans Ansigt og Opførsel, og som den stakkels Qvæker troede at vilde blive noget formindsket ved hans Selskab.

Efter at de havde hendrevet nogen Tid saaledes, at min ærlige Ven kunde have troet, at han var i en Forsamling, begyndte een eller anden Geist, formodentlig den Nysgierrige, at tilskynde Qvækeren, saa han tog sig for at tale: „Min Ven!„ sagde han, "jeg mærker, at „der er hændet Dig een eller anden Ulykke;

„men

„ men jeg beder Dig, vær ikke trøstesløs. Maa-
„ skee Du har mistet en Ven. Dersom saa er,
„ saa maae Du betænke, at vi ere alle dødelige.
„ Og hvorfor vil Du være bedrøvet, da Du
„ veed, at Din Bedrøvelse kan ikke nytte Din
„ Ven noget? Vi blive alle fødte til Bedrø-
„ velse. Jeg har selv mine Sorger ligesaavel
„ som Du, og efter al Rimelighed meget større
„ end Du. Endskiønt jeg har et Gods, som der
„ ingen Gield hæfter paa, og som indbringer
„ mig hundrede Pund om Aaret, der er saa me-
„ get, som jeg behøver; endskiønt jeg har en Sam-
„ vittighed, som er Gud skee Lov frie for La-
„ ster; endskiønt mit Legeme er sundt og stærkt, og
„ der er ingen, som kan kræve noget af mig,
„ som en Gield, eller beskylde mig for at have
„ giort Uret — saa skulde det dog giøre mig
„ ondt, min Ven! om jeg skulde troe, at Du
„ var ligesaa elendig som jeg. „

Her endede Qvækeren med et dybt Suk, og Jones svarede strax: " Det giør mig meget ondt, „ min Herre! at De er selv saa ulykkelig: men „ hvad er Aarsagen dertil? „ " Aa, min Ven! „ svarede Qvækeren, " en eeneste Datter er Aar-

„ sagen dertil. Een eeneste, som var min sterste
„ Glæde paa Jorden, og som nu er løbet bort fra
„ mig i denne Uge, og har giftet sig imod min
„ Villie. Jeg havde faaet et Partie til hende,
„ som kunde have skikket sig for hende: en for-
„ nuftig stille Mand, og det een, som havde noget
„ til Beste; men hun vilde endelig vælge selv,
„ og nu er hun løbet bort med en Ungkarl, som
„ eyer ikke otte Skilling. Dersom hun var
„ død, som jeg tænker, Din Ven er, saa havde
„ jeg været lykkelig. „ " Det er meget forun-
„ derligt, min Herre! „ sagde Jones. " Hvad?
„ vilde det ikke være bedre for hende, at hun
„ var død, end at hun nu skal gaae om og tig-
„ ge „ svarede Quækeren, " for Karlen eyer,
„ som jeg sagde Dig, ikke otte Skilling, og
„ hun kan i Sandhed ikke vente, at jeg skal
„ give hende en Skilling meer. Ney, siden hun
„ har giftet sig af Kierlighed, saa lad hende
„ leve af Kierlighed, om hun kan, lad hende
„ bringe hendes Kierlighed til Torvs, og see,
„ om nogen vil give hende noget Sølv, eller
„ ikkun en halv Skilling for den. „ " De veed
„ selv best Deres egne Bekymringer, min Herre! „

svarede

svarede Jones. "Det maae have været en „ længe overlagt Plan til at bedrage mig „ blev Qvækeren ved, " for de have kiendt hverandre „ fra de vare Børn af, og jeg prædikede altid „ for hende imod Kierlighed — og fortalte „ hende over tusende gange, at den var ikke an„ det end Daarlighed og Ugudelighed. Ja! „ den snue Tøs lod endog, som hun vilde høre „ mig, og foragte alle Kiødets Vellyster; og „ dog brød hun tilsidst ud af et Vindue, to Trap„ per i Veyret; for jeg havde rigtig nok begyndt „ at fatte nogen Mistanke til hende, og havde „ derfor lukket hende meget omhyggelig inde, for „ at faae hende giftet efter mit Hoved Morgenen „ derefter; men hun narrede mig i en Tid af „ nogle faa Timer, og løb hen til den Kiereste, „ hun selv havde valgt sig, og saa spildte de „ ingen Tid, men lode sig vie, og gik til Engs „ sammen, og det tilsammen i en Tid af een „ Time. „

„ Men det skal ogsaa være det værste Ar„ beyde for dem begge, som de nogen Tid have „ giort; thi for mig maae de sulte ihiel, eller „ tigge, eller stiæle tilsammen. Jeg vil aldrig

„ give nogen af dem en halv Skilling. „ Her sprang Jones op, og raabte: " De maae vir- „ kelig undskylde mig, jeg vilde ønske, De vilde „ forlade mig. „ " Kom, kom, min Ven! „ sagde Qvækeren, " giv ikke Sorgen Rum, Du „ seer, at der ere andre Folk elendigere end Du. „ „ Jeg seer der ere rasende, Narre og nedrige „ Folk til i Verden „ raabte Jones — " Men „ lad mig give Dem et Raad. Send Bud „ efter Deres Datter og Svigerson, og lad „ dem hente hiem, og vær ikke selv den eeneste „ Aarsag til en Persons Elendighed, som De „ paastaaer at elske. „ " Sende Bud efter hen- „ de og hendes Mand, og lade dem hente hiem? „ raabte Qvækeren høyt, " ney, jeg vilde heller sen- „ de Bud efter de to største Fiender, jeg har i „ Verden. „ " Ja, saa gaae De selv hiem, „ eller hvorhen De behager! „ sagde Jones, „ for jeg vil ikke sidde længer i saadant et Sel- „ skab. „ — Ja ja, min Ven! „ svarede Qvæ- keren, " jeg skiøtter ikke om at nøde mit Sel- „ skab paa nogen. „ Derpaa bød han sig til at tage Penge op af Lommen; men Jones stødte ham temmelig hastig ud af Værelset.

Ind-

Indholdet af Qvækerens Tale havde rørt Jones saa dybt, at han gloede meget vildt om sig al den Tid han talede. Dette havde Qvækeren mærket, og det, saavelsom hans øvrige Opførsel, havde indgivet den gode velklædte Herre den Tanke, at hans Selskabs-Broder var ikke ved sine fulde Sandser. Qvækeren blev derfor ikke opbragt over den Skam, han havde giort ham; men snarere rørt af Medlidenhed over hans ulykkelige Omstændigheder. Disse Tanker meddelede han Verten, og bad ham, at han vilde bære megen Omsorg for hans Giest, og begegne ham med den største Høflighed.

„ Jeg vil i Sandhed ikke være saa høflig „ imod ham „ sagde Verten, " thi, endskiønt „ han har Galoner paa Vesten, saa lader det „ dog til, at han er ikke mere en stor Herre end „ jeg er det; men en stakkels Landsbye-Hore- „ unge, som er opdraget i en stor Junkers Huus, „ omtrent halvottende Mile herfra, og er nu „ jaget paa Døren (vist nok ikke for hans Dyds „ Skyld). Jeg vil see at faae ham ud af mit „ Huus, saasnart som mueligt; om jeg ogsaa „ skal miste min Betaling for det, han har fortæret,

„ saa

„saa er det dog bedre at tabe først end sidst:
„det er saa ikke over et Aar siden, at jeg mi-
„stede en Selvskee. „

„Hvad! taler Du om en Landsbye-Hore-
„unge, Robert!„ svarede Qvækeren, "Du
„maae vist nok tage feyl af Karlen. „

„Ney, gior jeg ikke!„ svarede Robert,
„den der viser ham Vey, kiender ham meget
„godt, og han har sagt mig det. „ Thi Vey-viseren havde aldrig saasnart taget Plads ved Skorstenen i Kiekkenet, førend han rigtig nok havde fortalt hele Selskabet alt det, han vidste, eller nogentid havde hørt om Jones.

Saasnart Qvækeren var bleven underret-tet af Karlen om Jones's ringe Fødsel og fat-tige Omstændigheder, saa forsvandt al hans Medlidenhed for ham; og denne ærlige simple Mand gik hiem, optændt af ligesaa heftig en Vrede, som en Hertug kunde have følet, naar han var blevet beskiæmmet af saadan en Person.

Verten selv fattede ligesaa stor Foragt for hans Giæst, saa at han fortalte Jones, da han ringede med Klokken, for at komme i Seng, at han kunde ingen Seng faae der. Foruden

det,

det, at Robert foragtede sin Gjæst for hans ringe Stands Skyld, havde han ogsaa Mistanke om, at han havde voldsomme Hensigter, som vare, efter hans Tanker, at passe paa en gunstig Leylighed til at plyndre Huset. Dog kunde han gierne have været meget roelig for den Frygt, ved hans Kones og Datters vise Forsigtighed; thi de havde allerede borttaget alt det, der ikke hørde Stedet til; men han var mistænkelig af Naturen, og var nu blevet det meer, i sær siden han mistede sin Skee. Kort at sige: Frygten for at blive ganske udplyndret, opslugede den trøstelige Betragtning: at der var intet, som kunde stiæles fra ham.

Da Jones havde faaet at vide, at han ingen Seng kunde faae, saa satte han sig meget vel tilfreds i en stor Stoel, som var giort af Siiv; og Sønnen, som nylig havde skyet hans Selskab i meget bedre Værelser, var saa artig at aflegge en Besøgelse hos ham i hans ringe Hul.

Verten blev hindret fra at gaae i Seng af hans Frygt. Han gik derfor tilbage til Kiøkken-Ilden, hvorfra han kunde see den eeneste

Dør,

Dør, som gik ind til den Stue, eller snarere det Hul, hvor Jones sad. Og Vinduet i Værelset var saaledes indrettet, at det var umueligt, at noget Creatur, der var større end en Kat, kunde komme ud igiennem det.

Det ellevte Capitel.

Et Soldater-Selskabs Hændelser.

Verten sad lige over for Døren til Stuen, og havde besluttet at holde Vagt der den hele Nat. Vejviseren og en anden Karl giorde længe Tieneste med ham, endskiønt de hverken vidste hans Mistanker, eller selv havde nogle. Den rette Aarsag til deres Vaagen, giorde dog tilsidst Ende paa den; thi det var intet andet, end det gode og stærke Øll, som de havde drukket en meget stor Mængde af, hvorefter de først vare blevne høyrøstede, og havde giort megen Allarm, og siden efter vare begge faldne i Søvn.

Men det stod ikke i Liqveurens Magt at dæmpe Roberts Frygt. Han blev ved at vaage i hans Stoel, og fæstede hans Øyne stadig paa Døren, som gik ind til Jones's Værelse, indtil en heftig Dundren paa den yderste

Port

Port kaldede ham op fra sit Sæde, og nødte ham til at lukke op. Dette havde han aldrig saasnart giort, førend hans Kiokken var strax fuldt af Herrer i røde Kioler, som alle fusede ind paa ham, paa ligesaa støyende en Maade, som om de havde havt i Sinde at tage hans lidet Kastell ind med Storm.

Nu blev Verten nødt til at forlade sin Post, for at forsyne hans mangfoldige Giester med Øl, som de raabte saa forskrækkelig paa. Den anden eller tredie gang han kom op af Kielderen, saae han Herr Jones staae for Ilden, midt imellem Soldaterne; thi man kan let forestille sig, at saa godt et Selskabs Ankomst maatte giøre Ende paa enhver Søvn, undtagen den, som den sidste Trompet allene skal vække os af.

Da Selskabet nu havde temmelig vel slukket deres Tørst, saa stod intet tilbage, uden at betale Regningen: en Omstændighed, som ofte frembringer stor Ulykke og Misfornøyelse imellem Herrerne af de lavere Classer. De ere gierne meget tilbøyelige til at giøre store Vanskeligheder, naar der skal afgiøres, hvad der falder en-

hver

hver til at betale, efter den strængeste uddelende Retfærdighed, som befaler: at enhver bør betale i Forhold til den Mængde, han har drukket. Denne Vanskelighed mødte nu ogsaa, og blev større, ved det at nogle af Herrerne havde hastet saa forskrækkelig meget, at de vare marscherede af, saasnart de havde drukket den første gang, og havde ganske forglemt at bidrage noget til at betale den omtalte Regning.

Nu opkom der en heftig Strid, hvori man kunde sige, at et hvert Ord blev bevidnet med en Eed; thi Ederne vare i det mindste ligesaa mange, som alle de andre Ord, de talede. I denne Trætte talede hele Selskabet paa eengang; og enhver syntes at giøre sig Umage for at forringe den Summa, som det faldt ham til at betale, saa at den rimeligste Slutning, man kunde forudsee, var, at en stor Deel af Regningen vilde falde Verten til at betale, eller (hvilket er det samme) vilde aldeles ikke blive betalt.

Al den hele Tid talede Herr Jones med Sergeanten; thi den Officeer havde slet ingen Deel i den da værende Trætte, da han efter en

Sædvane

Sædvane fra utænkelige Tider var fri for alle Tilskud.

Nu blev Trætten saa hidsig, at den syntes at nærme sig til at blive afgiort paa en militair Maade, da Herr Jones i det samme trinede frem, og dovede al deres Skraalen paa eengang, ved at erklære, at han vilde betale den hele Regning, som endelig ikke beløb sig til meer end fem Mark.

Denne Erklæring forskaffede Jones hele Selskabets Tak og Bifald. De Ord: ærefuld, ædel og værdig Herre gave Gienlyd i Værelset, ja Verten selv begyndte at faae bedre Tanker om ham, og vilde næsten ikke mere troe den Fortælling, som Vejviseren havde forebragt om ham.

Sergeanten havde underrettet Herr Jones om, at de marscherede imod Rebellerne, og ventede at blive anførte af den berømte Hertug af Cumberland. Af dette kan Læseren mærke en Omstændighed, som vi have ikke holdt for raadeligt at meddele ham tilforn, nemlig: at dette tildrog sig just paa den Tid, da den sidste Oprør var paa det høyeste; og Banditerne

vare ogsaa virkelig marscherede ind i Engeland, og havde, som man troede, i Sinde at slaaes med Kongens Tropper, og at forsøge paa at trænge sig frem til Hovedstaden.

Iblant de Ingredientser, Jones var sammensat af, vare der ogsaa nogle heroiske, og han ønskede Frihedens og den protestantiske Religions ærefulde Sag meget Godt af sit ganske Hierte. Det var derfor ingen Under, at det i hans Omstændigheder, der kunde have forsvaret en meget mere romansk og vild Handling, kunde falde ham ind at tiene som Volontair i dette Tog.

Den anførende Officeer havde sagt alt, hvad der stod i hans Magt, for at opmuntre og forfremme denne gode Tilbøyelighed, fra det første Øyeblik, han var bleven underrettet derom; og nu udraabte han høyt denne ædle Beslutning, der blev imodtaget med stor Fornøyelse af det hele Selskab, som skreeg: Gud velsigne Kong Georg og deres Velbaarenhed, og derpaa lagde de til med mange Eeder: "Vi ville „staae Jer begge bi til den sidste Draabe af „vort Blod.„

Den

Den Herre, som hele Aftenen igiennem havde siddet og pimpet sig i Øllhuset, formaaede en Corporal til at giøre samme Tog, ved visse Bevæggrunde, som han havde puttet ham i Haanden. Nu blev Herr Jones's Vadsæk lagt op paa Bagage-Vognen, og Tropperne vare i færd med at rykke videre frem, da Veyviseren trinede hen til Jones, og sagde: "jeg „haaber, at Herren vil tage i Betragtning, „at Hestene have været ude hele Natten, og „at vi have reyst meget af vor Vey.„ Jones blev bestyrtset over denne uforskammede Fordring, og fortalte, hvor retfærdig hans Sag var, til Soldaterne, som alle vare eenige i at bande Veyviseren, fordi han vilde giøre sig Umage for at bedrage saadan en Herre. Nogle sagde, at han burde bagbindes: andre, at han fortiente at løbe Spidsrod, og Sergeanten truede ad ham med sin Stok, og ønskede, at han havde ham under sig; thi saa, sveer han hiertelig, vilde han statuere Exempel paa ham.

Men Jones lod sig neye med at straffe ham paa en nægtende Maade, marscherede

af med hans nye Kammerater, og overlod Veyviseren den elendige Hevn at bande og forhaane ham, og i det sidste hialp Verten ham, og sagde: „jo, jo! det er en kiøn een, det skal jeg svare for. „En vakker Herre, i Sandhed, at gaae ud som „Soldat. Han skulde ogsaa gaae med Galoner paa Vesten. Det er dog et gammelt og „et sandt Ordsprog: det er ikke alt Guld der „glimrer. Jeg er ret glad over, at mit Huus er „bleven ham vel qvit. „

Den hele Dag igiennem marscherede Sergeanten og den unge Soldat sammen, og den første, som var en snuu Karl, fortalte den sidste mange underholdende Historier om hans Krigstog, endskiønt han virkelig aldrig havde giort noget; thi han var kun nylig kommen i Tienesten, og havde ved hans egen ferme Opførsel sat sig saaledes i Gunst hos hans Officerer, at han var bleven forfremmet til et Korsgevær, men dog fornemmelig formedelst hans Fortieneſter i at hverve; thi deri havde han meget ypperlige Indsigter.

Der herskede megen Munterhed og Spøg iblant Soldaterne imedens de marscherede, hvori

hvori de mange Tildragelser, som havde hændet sig i deres sidste Qvarterer, bleve erindrede, og enhver spøgte, ligesom han behagede, med stor Frihed med hans Officerer. Nogle af dem vare meget grove, og deres Spøg grændsede meget nær til Forargelse. Dette erindrede vor Helt om den Sædvane, han havde læst om hos Grækerne og Romerne, at de tillode deres Slaver paa visse Feste og ved høytidelige Leyligheder, at bruge en uindskrænket Frihed i deres Tale til deres Herrer.

Vor lille Armee, som bestod af to Compagnier Fodfolk, var nu kommen til det Sted, hvor de skulde giøre Halt den Aften. Sergeanten underrettede da hans Lieutenant, som var den befalende Officeer, at de havde faaet fat paa to Karle paa den Dags Marsch, af hvilke den eene, sagde han, var saa smuk en Karl, som han nogensinde havde seet; (og meente ham, som havde pimpet sig) thi han var næsten sex Fod høy, vel proportioneret, og havde stærke Lemmer; og den anden (nemlig Jones) kunde nok gaae an for det bageste Geleed.

Nu bleve de nye Soldater bragte frem for Officeren, som først undersøgte ham, der var sex Fod høy, siden han blev først fremstillet for ham, og kom derpaa til at see Jones. Saasnart Lieutenanten saae ham, kunde han ikke bare sig for at udvise nogen Bestyrtelse; thi foruden det, at han var velklædt, og af Naturen meget artig, havde han en betydelig værdig Mine i sit Ansigt, som man sielden finder iblant almindelige Folk, og som dog ikke er uadskillelig forenet med fornemme Folks Lineamenter.

„Min Herre!„ sagde Lieutenanten, "min „Sergeant siger mig, at De har Lyst til at „enroulleres i det Compagnie, som for nærvæ„rende Tid staaer under min Commando; der„som saa er, min Herre! saa ville vi med den „største Fornøyelse tage imod Dem, da De see „ud til at giøre Compagniet stor Ære ved at „tiene deri.„

Jones svarede: "at han havde aldrig „talt et Ord om at enroulleres; men at han „med den største Nidkiærhed tog Deel i den „ærefulde Sag, de skulde slaaes for, og at „han havde stor Lyst til at tiene som Volon„tair.„

„tair.„ Til Slutning giorde han Lieutenanten nogle Complimenter, og bevidnede ham, at det vilde være ham en stor Fornøyelse at staae under hans Commando.

Lieutenanten giengieldede hans Høflighed, roeste hans Beslutning, tog ham i Haanden, og bød ham til at spise til Middag med sig og de øvrige Officerer.

Det tolvte Capitel.

Et Officeer-Selskabs Hændelser.

Lieutenanten, som vi talede om i det foregaaende Capitel, og som anførte dette Partie, var nu næsten tredsindstyve Aar gammel. Han var meget ung, da han kom til Armeen, og havde tient som Fændrik i Slaget ved Tannieres: der var han blevet to gange saaret, og havde viist sig saa tapper, at Hertugen af Marlborough strax efter dette Slag havde giort ham til Lieutenant.

I denne Plads var han blevet lige siden, nemlig næsten i fyrretyve Aar; og i den Tid havde han seet, at mange vare blevne ham foretrukne, og maatte nu taale den Ydmygelse at

lade sig commandere af Drenge, hvis Fædre laae ved Patten, da han først kom i Tieneſten.

Men denne ſlette Lykke kom ikke allene af det, at han ikke havde nogle Venner iblant de formaaende Mænd. Han havde havt den Ulykke at falde i Unaade hos hans Oberſt, ſom havde commanderet det Regiment i mange Aar. Men det uforſonlige Fiendſkab, ſom denne Mand bar til ham, reiſte ſig ikke af nogen Forſømmelſe, eller Mangel i hans Tieneſte, ſom Officeer, eller af nogen anden Feyl, ſom han havde begaaet, men allene af hans Kones Uforſigtighed; thi hun var et meget ſmukt Fruentimmer, og, endſkiønt hun elſkede ſin Mand overmaade høyt, ſaa vilde hun dog ikke tilkiøbe ſig hans Forfremmelſe for nogle viſſe Gunſtbeviisninger, ſom Oberſten forlangte af hende.

Den ſtakkels Lieutenant var endnu mere ulykkelig deri, at han hverken vidſte, at Oberſten virkelig var hans Fiende, eller havde nogen Mistanke derom, imedens han følede Virkningerne deraf; thi han kunde ikke fatte Mistanke om et Fiendſkab, ſom han var ſig bevidſt, at han ikke havde givet nogen Aarſag til; og

hans

hans Kone lod sig nøye med, at have reddet sin Dyd, uden at nyde nogen Triumph for hendes Øyer, da hun frygtede, at hendes Mands strænge Agt for sin Ære kunde let have forledet ham.

Denne ulykkelige Officeer (thi saaledes tænker jeg, man kan kalde ham) havde mange gode Egenskaber, foruden hans Fortieneſter i hans Profession; thi han var en gudfrygtig, ærlig og godhiertig Mand, og havde opført sig saa vel i hans Commando, at han var høyt agtet og elsket, ikke allene af Soldaterne ved hans Compagnie, men endog af hele Regimentet.

De andre Officerer, som marscherede med ham, vare en Fransk Lieutenant, som havde været længe nok borte fra Frankerig til at forglemme hans eget Sprog, men ikke længe nok i Engelland, til at lære Engelsk, saa at han talede virkelig slet intet Sprog, og var ikkun forstaaelig ved de almindeligste Leyligheder. Desuden var der endnu to Fændriker, begge meget unge, hvoraf den eene var opdraget un-

der en Procurators Opsigt, og den anden var en vis Adelsmands Kieldermester-Kones Søn.

Saasnart Middagsmaaltidet var forbi, underrettede Jones Selskabet om den Munterhed, der havde været imellem Soldaterne paa deres Marsch, "og dog tør jeg sværge paa„ sagde han, "at de vilde ligne Grækerne mere end „Trojanerne i deres Opførsel, i hvor meget „de end skreeg og steyede.„ "Grækerne og „Trojanerne!„ sagde een af Fændrikerne, „hvad Fanden ere de for nogle? Jeg har hørt „tale om alle de Tropper, der ere i Europa, „men aldrig om saadanne nogle, som de.„

„Giør Dem ikke meer uvidende end De „er, Herr Northerton!„ sagde den værdige Lieutenant. "Jeg troer dog, De har hørt „noget om Grækerne og Trojanerne, endskiønt De har maaskee aldrig læst Popes „Homer; men nu erindrer jeg, siden Herren „taler om det, at han ligner Trojanernes „Marsch ved Gaase-Kiækken, men roeser Græ„kerne meget for deres Taugshed, og Cadet„ten har paa min Ære stor Ret i hans An„mærkning.„

„Par

„Par Dieu! mey ufker dem meyet got„ sagde den Franske Lieutenant, "mey ar læst „dem i Skoel i dans Madame Daciere, des Grec„ques des Trojans, di slaaes for en Fruuntim„mer — oui, oui, mey ar læst dem all.

„Fanden tage Homo, det ønsker jeg af „mit ganske Hierte „ sagde Northerton, „jeg bær Mærker i min R— af ham endnu. „Der er Thomas ved vort Regiment, han „har altid en Homo i Lommen. Dievelen „annamme mig, om jeg ikke brænder den, der„som jeg nogentid faaer fat paa den. Og saa „er der endnu en anden forbandet Kieltring, „Corderius, som har kostet mig mangen et „godt Slag.„

„De har altsaa gaaet i Skolen, Herr „Northerton!„ sagde Lieutenanten.

„Ja, Dievelen annamme mig, har jeg „saa!„ svarede han, "og Fanden stod i min „Fader, den gang han satte mig deri. Den gamle „Nar vilde endelig have, jeg skulde være Præst; „men Fanden tage mig, om jeg gior, tænkte „jeg ved mig selv: jeg skal nok pusse Jer, J „gamle Tosse, J skal Fanden ikke faae mig no„

„gentid

„ gentid til at faae Smag paa Jeres Sladder.
„ Der er Jacob Oliver ved vort Regiment,
„ han slap ogsaa net op for at blive en Kobler;
„ og det havde ogsaa været en stor Ynk, for,
„ Fanden tage mig, er han ikke een af de smuk-
„ keste Karle i hele Verden; men han drev det
„ endnu videre i at narre den gamle Nar, end
„ jeg, for han kan hverken læse eller skrive. „

„ De giver Deres Ven en meget god Ca-
„ racteer „ sagde Lieutenanten, "og jeg tør
„ sige, han fortiener den. Men, kiere Nor-
„ therton! afleg dog den taabelige, saavelsom
„ ugudelige Vane, at bande; thi jeg forsikrer,
„ De bedrager Dem selv, om De troer, at der
„ er nogen Vittighed eller Levemaade deri. Jeg
„ kunde ogsaa ønske, at De vilde rette Dem
„ efter mit Raad, og lade være at beskiæmme
„ den geistlige Stand. Forargelige Navne paa
„ og Betragtninger over en heel Stand kunne
„ aldrig forsvares, men i Besynderlighed, naar
„ det er saa helligt et Embede, der angri-
„ bes; thi at beskiæmme Standen, er at be-
„ skiæmme Embedet selv, og jeg overlader til
„ Dem selv at dømme om, hvor uanstændig

„ saadan

„ saadan en Opførsel er for Mænd, som gaae i
„ Krig, for at forsvare den protestantiske Reli-
„ gion. „

Herr Adderly, saaledes var den anden Fændriks Navn, havde hidindtil siddet og slaaet hans Hæle imod hverandre, og nynet en Vise, uden, som det lod, at høre noget efter, hvad der blev talt; men nu svarede han: "O, „ Monsieur! on ne parle pas de la Religion „ dans la guerre. „ "Vel sagt, Jacob!„ raabte Northerton, "dersom Religionen var „ den eeneste Aarsag, saa skulde Præsterne faae „ Lov til at holde deres Feldtslag selv for mig. „

„ Jeg veed ikke, hvad Deres Tanker ere, „ mine Herrer!„ sagde Jones, "men efter „ mine Tanker kan ingen stride for en ædlere „ Sag, end for sin Religion; og i det lidet, „ jeg har læst af Historien, har jeg lagt Mærke „ til, at ingen Soldater have fægtet saa tap- „ pert, som de, der have været antændte af „ Nidkiærhed for Religionen. Hvad mig an- „ gaaer, da er den Deel, jeg tager i Prote- „ stanternes Vel, ikke en ringe Bevæggrund „ for mig til at tiene som Volontair for dets

„ Skyld,

„ Skyld, endskiønt jeg tør haabe, at jeg elsker „ min Konge og mit Fæderneland ligesaa høyt, „ som nogen anden Mand i det. „

Nu gav Northerton Adderly et Vink, og hviskede sagte til ham: " hør til Pralhans „ Adderly, hør til ham! „ hvorpaa han vendte sig til Jones, og sagde: " Det forneyer mig, „ min Herre! at De have valgt vort Regiment „ til at tiene som Volontair i; for jeg mær„ker, at dersom vor Præst engang skulde tage „ sig en Taar for meget, saa kan De gierne for„rette hans Embede. Jeg forestiller mig, at „ De har været ved Universitet; maae jeg ud„bede mig den Artighed at faae at vide, ved „ hvad Collegium? „

„ Min Herre! „ svarede Jones, " det „ er saa langt fra, at jeg har været ved Univer„sitetet, at jeg meget mere har havt den sam„me Fordeel, som De: jeg har aldrig gaaet i „ Skole. „

„ Jeg forestillede mig det allene „ raabte Fændriken, " fordi jeg mærkede, at De var „ saa lærd. „ — " Aa, min Herre! „ svarede Jones, " det er ligesaa mueligt for et Men-

„ neske

„ neske at vide noget, uden at have gaaet i „ Skole, som at have gaaet i Skole, uden at „ vide noget. „

„ Vel sagt, unge Volontair! „ raabte Lieutenanten, " De giorde paa min Ære bedre „ i at lade ham være, Northerton, for han er „ for slem for Dem. „

Northerton fandt ikke stor Smag i Jones's Glose; men dog troede han ikke, at denne Opirrelse var tilstrækkelig for at give ham Ret til at slaae til ham, eller til at skiælde ham ud for en Slyngel eller Slubbert, som vare de eeneste Svar, der da faldt ham ind. Han taug derfor stille; men besluttede, at benytte sig af den første Leylighed til at giengielde Jones's Spog, ved at mishandle ham.

Nu kom Touren til Jones at frembringe en Skaal, og han kunde ikke bare sig, at han jo maatte nævne hans kiære Sophie; og det giorde han desto snarere, da han troede, at det var umueligt, at nogen af de, der vare nærværende, kunde giette den Person, han meente.

Men Lieutenanten, som var den, der skulde bedømme Skaalen, var ikke fornøyet

med

med Sophie allene. Han sagde: "han maatte „ have hendes Tilnavn „ hvorpaa Jones betænkte sig lidet, og nævnede strax efter Freken, Sophie Western. Fændrik Northerton erklærede: "at han ikke vilde drikke hendes „ Sundhed i den samme Omgang, som han „ drak den Piges Sundhed, han vilde nævne: „ med mindre der var nogen vilde sige god for „ hende. „ "Jeg har kiendt een Sophie Western„ sagde han, "som havde lagt hos de „ halve af de unge Karle ved Bath, og maaskee denne er den samme. „ Jones forsikkrede ham meget høytidelig om det Modsatte, og bevidnede: "at den unge Dame, han nævnede, var af Stand, og meget riig. „ "Ja, „ ja! „ svarede Fændriken, "det er hun ogsaa. Dievelen annamme mig! er det ikke „ den selv samme; og jeg vædder om fer Flasker „ Burgundie, at Thomas French ved vort „ Regiment bringer hende i vort Selskab, paa „ hvad for et Vertshuus det skal være i Bridges„ Strædet. „ Derpaa begyndte han at beskrive hendes Person meget nøye (thi han havde seet hende hos hendes Faster) og sluttede med

at

at sige: "at hendes Fader havde et stort Gods „i Sommersetshire.„

Ømme Elskere kunne ikke taale den mindste Spøg med deres Kiereſters Navne. Dog følede Jones ikke denne Bagtalelse saa hastig, som han maaskee burde have følet den, endskiønt han var baade Elsker og Helt nok af Temperament. Sandt at sige, saa havde han kun seet lidet af denne Slags Vittighed, og forstod den derfor ikke saa strax, men bildte sig længe ind, at Herr Northerton havde virkelig taget den, han elskede, for en anden. Nu vendte han sig derimod til Fændriken med en alvorlig Mine, og sagde: "Jeg beder Dem, min Herre! at „De vil vælge Dem en anden, at udøve De„res Vittighed paa; for jeg forsikrer Dem, „jeg vil ikke taale, at De spøger med denne „Dames Caracteer.„ "Spøge!„ raabte Fændriken, "Fanden tage mig, om jeg nogen„sinde i mit Liv har sagt noget mere for Alvor. „Thomas French af vort Regiment havde „baade hende og hendes Faster ved Bath.„ „Saa maae jeg ogsaa sige Jer for Alvor„

raabte Jones, "at J er den meest uforskam-
„mede Slyngel paa Jorden.„

Aldrig saasnart havde han udtalet disse Ord, førend Fændriken, tilligemed en heel Ladning Eeder, kastede en fuld Flaske i Hovedet paa Jones. Den ramte ham lidet over den høyre Tinding, og slog ham strax ned til Jorden.

Da Seyerherren mærkede, at Fienden laae uden Bevægelse, og at Blodet løb i temmelig Overflødighed ud af Munden, saa begyndte han at tænke paa, at forlade Pladsen, hvor han nu ikke kunde erhverve sig meer Ære; men Lieutenanten satte sig derimod, ved at træde frem for Døren, og saaledes at afskiære ham Flugten.

Northerton overhang Lieutenanten meget om at komme ud, og anførte de slette Følger det vilde have, om han blev der, spørgende tillige, hvad han vel kunde have giort mindre? „For Fanden!„ sagde han, "jeg skiæmtede „kun med den Karl. Jeg har aldrig hørt no-„get ondt om Froken Western, saalænge jeg „har levet.„ "Har J ikke„ sagde Lieutenanten, "saa fortiener J ogsaa fuldkommen at

„blive

„ blive hængt, saavel for at skiæmte saaledes, „ som for at bruge saadanne Vaaben. J er „ min Fange, min gode Herre! og J maae „ ikke røre Jer af Stedet, førend her kommer „ en Vagt, der er i Stand til at bevogte Jer. „

Saa stor en Ærbødighed havde denne Fændrik for Lieutenanten, at alt det hidsige Mod, som havde slaaet vor arme Helt til Jorden, vilde neppe have ophidset den omtalte Fændrik til at trække Kaarde imod Lieutenanten, dersom der havde hængt een og dinglet ved Siden af ham; men den Franske Officeer havde giemt alle Kaarderne, som hang i Værelset, fra Begyndelsen af Klammeriet, saa at Herr Northerton var nødt til at oppebie det endelige Udfald af Sagen.

Den Franske Herre og Herr Adderly havde efter den commanderende Officeers Begiering opreist Jones's Legeme; men da de mærkede ikkun lidet, (om noget) Tegn til Liv i ham, saa lode de ham igien falde. Adderly bandede ham, fordi han havde overblødet hans Vest, og Franskmanden erklærede sig: "Par Dieu! „ mey int rør di Engelsmand, di mort, mey ar

„ ort di Engels Laav, Lov, va di kald: æng „ op di man, qui rørt am sids. „

Den gode Lieutenant gik hen til Døren, og ringede med det samme paa Klokken. Opvarteren kom strax ind, og han blev bortsendt efter nogle Soldater og en Feldtskiær. Disse Befalinger, tilligemed det Opvarteren fortalte, bragte ikke allene Soldaterne til veye, men sammenkaldte baade Verten og hans Kone og Tienestefolk, og alle de øvrige, som paa den Tid vare af en Hændelse i Vertshuset.

At beskrive enhver Ting, og at fortælle den hele Samtale i det paafølgende Optrin, staaer ikke i min Magt, undtagen jeg havde fyrretyve Penne, og kunde skrive med dem allesammen paa eengang, ligesom Selskabet talede. Læseren maae derfor lade sig nøye med de mærkværdigste Hændelser, og han kan maaskee meget vel undskylde mig for det øvrige.

Det første man giorde, var, at forsikkre sig Northertons Person. Han blev overgivet til ser Mand med en Corporal i Spidsen af dem, og saaledes blev han ført fra et Sted, som han var meget villig til at forlade; men til al

Ulykke

Ulykke til et andet Sted, som han var meget uvillig at gaae til. Saa underlige ere ærgierrige Ønsker: i det samme Øyeblik, dette unge Menneske havde opnaaet den omtalte Ære, vilde han, sandt at sige, have været meget fornøyet, om han havde kunnet tage hen i en Afkrog af Verden, hvor Rygtet derom aldrig skulde have naaet hans Øren.

Vi forundre os, og maaskee Læserne ogsaa, over det: at Lieutenanten, en værdig og god Mand, vilde bære større Omsorg for at forsikkre sig Gierningsmanden, end for at redde den saarede Persons Liv. Vi anføre denne Anmærkning, ikke fordi vi have i Sinde at giøre rede for saa underlig en Opførsel; men paa det at een eller anden Kunstdommer ikke skal giøre sig til af at have opdaget den. Vi vilde lade disse Herrer vide, at vi kunne see det Underlige, der er ved en Caracteer, ligesaa godt, som de selv; men at vor Forretning er at fortælle Handlingerne saaledes, som de ere; og naar vi have giort det, saa tilkommer det den lærde og indsigtsfulde Læser at raadføre sig med Naturens originale Bog, hvoraf vi have udskrevet et

hvert Træk, som forekommer i vor Bog, endskiønt vi ikke altid anføre den egentlige Side deraf, for at bekræfte det.

Det Selskab, som nu var kommet til, var ganske anderledes sindet. De opsatte deres Nysgierrighed, i Henseende til Fændriken, indtil de siden kunde see ham i en mere fornøyelig Stilling. Deres hele Omsorg og Agtpaagivenhed gik allene ud paa det blodige Legeme, som laae paa Gulvet; og da det var blevet opreist, og sat i en Stoel, saa begyndte man snart at opdage nogle Tegn til Liv og Bevægelse. Saasnart Selskabet saae disse Tegn, (thi i Førstningen troede de i Almindelighed, at Jones var død) saa begyndte de alle paa eengang at foreskrive Midler for ham; thi da ingen af Facultetet var tilstæde, saa paatog enhver sig denne Forretning.

„En Aareladelse!„ raabte hele Værelset med een Stemme; men til al Ulykke var der ingen Operateur ved Haanden; alle skreege da: „hent Barberen!„ men ingen rørde sig af Stedet. Adskillige Hiertestyrkninger bleve ligeledes foreskrevne paa den samme unyttige Maade,

indtil

indtil Verten fordrede en Kande stærkt Øll op, tilligemed en Skaal, som han sagde: " var den „ beste Hiertestyrkning i hele Engelland. „

Den Person, som fornemmelig hialp noget ved denne Leylighed, eller den eeneste, som giorde nogen sand Tieneste, eller som syntes at giøre nogen, var Vertinden. Hun klippede nogle af sine Haar af, og lagde dem paa Vunden, for at stille Blodet. Derpaa gav hun sig til at gnide Jones's Tindinger med sine Hænder; og efterat hun havde udviist stor Foragt for hendes Mands Raad til Øll, sendte hun een af sine Piger ind i hendes eget Kammer efter en Flaske Brændeviin, som hun formaaede Jones til at tage en meget god og stor Slurk af, saasnart den blev bragt ind, da han ogsaa just var kommet til sine Sandser igien.

Strax efter kom Feldtskiæren, som besaae Vunden, rystede med Hovedet, lastede alt, hvad der var giort, og befalede, at Patienten skulde strax i Seng, hvor vi holde for godt at overlade ham nogen Tid til hans Roelighed, og ville derfor her giøre Ende paa dette Capitel.

Det trettende Capitel.

Vertindens store Snildhed. Feldtskiærens store Lærdom, og den værdige Lieutenants grundige Indsigter i casuistiske Sager.

Da den saarede Person var bleven bragt i Seng, og Huset begyndte at blive lidet roeligt efter den Støy, som denne Hændelse havde foraarsaget, saa talede Vertinden saaledes til den commanderende Officeer: "Min Herre!„ sagde hun, „jeg er bange, at dette unge Menneske ikke „har opført sig saavel imod Deres Velbaarenhed, som han burde; og om han var bleven „dræbt, saa havde han efter mine Tanker ikke „faaet andet, end hvad han havde fortient: „for naar Adelsmænd tillode deres Undermænd „at gaae i Deres Selskab, saa burde de rigtig „nok holde sig paa deres egen Boldgade; men „faa af dem veed, som min første Mand pleyede „at sige, hvorledes de skal giøre det: hvad mig „angaaer, da er jeg vis paa, at jeg havde al„drig taalt, at saadanne Karle includerede „sig i Herrernes Selskab; men jeg tænkte, han „var selv Officeer, indtil Sergeanten sagde „mig, at han var kun en Recrut.„

„Hun

„Hun tager feyl i den hele Sag, min „kiere Vertinde!„ svarede Lieutenanten. "Det „unge Menneske opførte sig overmaade vel, og „jeg troer, han er en meget bedre Adelsmand „end Fændriken, som mishandlede ham. Der„som denne unge Karl døer, saa vil den Per„son, der slog ham, have meest Aarsag til at „sørge derover; for Regimentet vil da blive af „med en meget oprørsk Karl, som er en Forargelse „for Armeen; og dersom han slipper fra Ret„tens Hænder, saa skal det være min Sag, „Madam! Der er det altsammen.„

„Ey ey, Hillemænd!„ sagde Vertinden, " hvem skulde have tænkt det? Ey, ey, „ey! det fornøyer mig, at Deres Velbaarenhed „vil handthæve Retten, og det bør ogsaa rigtig „nok skee imod enhver. Adelsmænd bør ikke „dræbe fattige Folk, uden at staae til Ansvar „derfor. En fattig Mand har en Siel, der „kan blive salig, ligesaavel som de, der ere for„nemmere end han.„

„Hun gior i Sandhed Volontairen Uret, „Madam!„ sagde Lieutenanten, " jeg tør svær„ge paa, han er af større Adel end Officeeren.„

„Ey, ey!„ raabte Vertinden, "ja, seer „man vel, ja! min første Mand var en klog „Mand; han pleyede at sige: man kan ikke al„tid kiende det Indvortes af det Udvortes. Ja, „dette kunde dog maaskee ogsaa have været smukt „nok; for jeg saae ham aldrig, førend han var „ganske overblødet. Hvem skulde have tænkt „det? Maaskee det er en ung Adelsmand, som „har været ulykkelig i sin Kierlighed. Hille„mænd! dersom han skulde døe, hvad for en „Sorg vilde det ikke være for hans Forældre? „Fanden maae vist nok have besat den ugudelige „Knægt, siden han kunde giøre saadan en Gier„ning. Han er rigtig nok en Forargelse for „Armeen, som Deres Velbaarenhed siger; „for de fleste Herrer ved Armeen, som jeg no„gensinde har seet, ere et ganske andet Slags „Folk, og see ud, som om de skiottede ikke „mere om at udgyde christen Blod, end an„dre Folk: jeg meener dem, der ere i en civil „Vey, som min første Mand pleyede at sige. „Naar de komme i Krig, saa maae der rigtig „nok udgydes Blod; men det bør man ikke „laste dem for. Jo flere af vore Fiender de

„kan

„kan dræbe der, jo bedre er det; og jeg ønsker „af mit ganske Hierte, at de kunde dræbe en„hver Moders Siel af dem.

„O, fy Madam!„ sagde Lieutenanten smilende: "hver Moders Siel er ogsaa alt „for blodgierrigt et Ønske.„

„Ney, slet ikke, min Herre!„ svarede hun, "jeg er aldeles ikke blodgierrig, undta„gen imod vore Fiender, og der er intet ondt „i det. Det er rigtig nok naturligt for os at „ønske, at vore Fiender maatte døe, at Krigene „engang kunde faae Ende, og vore Skatter blive „formindskede, for det er forskrækkeligt at be„tale saa meget, som vi maae. Der maae vi „nu give over sex Daler for Lysningen, og dog „har vi stoppet til alt, hvad vi kunde: jeg er „vis paa, vi har næsten giort Huset mørkt, „siger jeg. Til Accisemanden siger jeg: jeg tænk„te, I burde være god imod os; jeg er vis paa, „vi ere gode Venner med Regieringen, og det „er vi ogsaa ganske rigtig, for vi betaler Penge „nok til den: og dog tænker jeg ofte hos mig selv, „at Regieringen troer ikke, at den er os mere „forbunden, end dem, som ikke betale den en

„halv

„halv Skilling. Ja! hvad skal man sige, det „er Verdens Maade. „

Saaledes tog hun afsted, da Feldtskiæren kom ind i Værelset. Lieutenanten spurgte ham strax, hvorledes Patienten befandt sig; men han svarede allene med at sige: "Jeg troer be„dre, end han vilde have været nu, dersom „jeg ikke var bleven kaldet; og desuagtet vilde „det maaskee have været en Lykke, om jeg var „bleven kaldet tiligere. „ "Jeg haaber, min „Herre!„ sagde Lieutenanten, "at Hierne„Skallen er ikke brækket. „ "Hum!„ raabte Feldtskiæren, "Fracturer ere ikke altid de far„ligste Tilfælde. Contusioner og Lacerationer „ere ofte ledsagede af værre Tilfælde og ulyk„keligere Følger, end Fracturer. Folk, som „ikke veed noget deraf, slutte, at alting er vel, „naar Hierne-Skallen ikke er brækket, da jeg „derimod heller seer, at hele Hierne-Skallen „er brækket i smaa Stykker, end nogle af de „Contusioner, jeg har havt under Hænder. „ „Jeg haaber „ sagde Lieutenanten, "at der „ere ikke saadanne Tilfælde her. „ "Tilfæl„de!„ svarede Feldtskiæren, "ere ikke altid

„ordent-

„ ordentlige eller bestandige. Jeg har seet me-
„ get slemme Tilfælde om Morgenen, at blive
„ forandrede til bedre om Middagen, og at
„ blive værre igien om Aftenen. Om Vunder
„ kan man i Sandhed sige med Rette: Nemo
„ repente fuit turpissimus. Jeg blev eengang,
„ erindrer jeg, kaldet til en Syg, som havde
„ faaet en heftig Contusion i hans Tibia, hvor-
„ ved den yderste Cutis var lacereret, saa at der
„ var løbet en stor Deel Blod ud, og de ind-
„ vortes Membraner vare saa sønderslidte, at
„ Os eller Benet kunde sees meget tydeligt igien-
„ nem Aabningen af Vulnus eller Vunden. Da
„ der nu kom nogle Feber-Tilfælde til; thi Pulsen
„ var exubererende og indicerede megen Aarela-
„ delse, saa frygtede jeg en pludselig Mortifica-
„ tion; og for at forekomme den, giorde jeg
„ strax en stor Aabning i en Aare paa den ven-
„ stre Arm, og tog tyve Unzer Blod, som jeg
„ havde ventet at finde meget tykt og slimet,
„ eller coaguleret, som det er i pleuritiske Syg-
„ heder; men til min Forundring var det rosen-
„ farvet og sundt, og i Consistence var det ikkun
„ lidet forskielligt fra deres Blod, som ere fuld-

„ komnen

„kommen sunde. Derpaa lagde jeg en Fomen-
„tation paa den lidende Deel, som svarede
„fuldkommen til min Hensigt, og efter at den
„var bleven tre eller fire gange forbunden, be-
„gyndte der at flyde tyk Pus eller Materie ud af
„Vunden, hvorved Cohæsionen — — — Men
„maaskee jeg udtrykker mig ikke selv saa fuld-
„kommen vel, at De kan forstaae mig.„
„Ney!„ svarede Lieutenanten, "jeg kan i
„Sandhed ikke sige, at jeg forstaaer en eeneste
„Stavelse.„ "Ja, saa vil jeg ikke trætte
„Deres Taalmodighed, min Herre!„ sagde
Feldtskiæren, "kort at sige: inden sex Uger var
„min Patient i Stand til at gaae paa sine
„Been, ligesaa fuldkommen som han kunde,
„førend han fik denne Contusion.„ "Jeg on-
„sker, at De vilde underrette mig„ svarede
Lieutenanten, "om den Vunde, som den unge
„Herre har været saa ulykkelig at faae, seer ud
„til at blive dødelig.„ "Min Herre!„ sva-
rede Feldtskiæren, "at sige om en Vunde vil
„blive dødelig eller ikke, den første gang man
„forbinder den, vilde være en meget skrøbelig
„og daarlig Indbildning. Vi ere alle dødelige,

„og

„ og der møde ofte Tilfælde i en Cuur, som de „ største Mænd af vor Profession ikke kunne see „ forud. „ "Men meener De da, han er i „ Fare?„ sagde Lieutenanten. "I Fare? Ja „ i Sandhed„ raabte den anden. "Hvem er „ der vel iblant os, som man kan sige, ikke er „ i Fare, endog med den største Sundhed? Kan „ man altsaa sige, at een, der har saa slem en „ Vunde, som denne, er ikke i Fare? Alt det, „ jeg kan sige for nærværende Tid, er, at det „ var vel, jeg blev kaldet, som jeg blev; og „ maaskee det havde været bedre, om man havde „ kaldet mig før. Jeg skal see til ham i Mor- „ gen tilig; men lad ham imidlertid blive holdt „ overmaade stille, og drikke dygtig Havre- „ suppe. „ "Vil De ikke tillade ham Melk, „ som er adskilt med Canariesæk, Herr Doctor?„ raabte Vertinden. "Jo saa mæn„ raabte Doctoren, "naar den kun er brav tynd. „ "Og „ lidt Suppe paa en lille Kylling„ sagde hun. — "Jo, jo!„ svarede han, "en Kyl- „ linge-Suppe er meget god. „ "Maae jeg „ ikke ogsaa nok lave ham lidet Gelee?„ sagde Vertinden. "Jo nok!„ svarede han, "Geleer

„ ere

„ere meget gode for Vunder, thi de befordre „Cohæsionen. „ Og det var en Lykke, at hun ikke nævnede Kraft-Supper eller skarpe Saucer; thi Doctoren havde vist heller villet tillade dem, end miste sine Fortieneſter der i Huset.

Aldrig saasnart var Doctoren gaaet, førend Vertinden begyndte at udbasune hans Rygte for Lieutenanten, som, af det korte Bekiendtskab, han havde til ham, ikke havde fattet nær saa gunstig en Meening om hans Indsigter i Lægekunsten, som den gode Kone og hele Naboelauget havde, og det maaskee med Rette; thi endskient jeg er bange for, at den gode Herr Doctor var lidet naragtig, saa kunde han derfor gierne være en meget god Feldtskiær.

Da Lieutenanten sluttede af Feldtskiærens lærde Tale, at Herr Jones var i stor Fare, saa gav han Befaling, at Herr Northerton skulde bevogtes meget nøye, og besluttede at følge ham hen til en Fredsdommer om Morgenen efter, og at betroe den Franske Officeer til at føre Tropperne til Glocester; thi endskiønt han hverken kunde læse, skrive eller tale noget Sprog, var han dog for Resten en god Officeer.

Om

Om Aftenen sendte vor Anfører Bud til Herr Jones, at han vilde besøge ham, om det ikke var ham til for stor Ulejlighed. Dette Tilbud tog Jones meget heftig og taknemmelig imod. Lieutenanten gik altsaa op i hans Værelse, hvor han fandt den Syge meget bedre, end han ventede; ja, Jones forsikkrede sin Ven, at han havde allerede været oppe for længe siden, dersom Feldtskiæren ikke udtrykkelig havde forbudet ham det; for det syntes ham, at han var saa vel, som han nogen Tid havde været, og han følede ingen anden Ulejlighed af hans Vunde, end en yderlig Ømhed paa den Side af Hovedet.

„Det vilde forneye mig meget„ sagde Lieutenanten, "om De var saa vel, som De „troer; thi da kunde De være i Stand til at „skaffe Dem selv Ret strax; for naar en Sag „ikke kan bilegges, og man har faaet et dygtigt „Slag, saa er det best at tage fat paa Karlen, jo „før jo heller. Men jeg er bange De troer, at „De er bedre, end De virkelig er, og at han „vilde have for store Fordele over Dem.„

„Men jeg vil dog forsøge det„ svarede Jones, "om De saa behager, og De vil være „saa god at laane mig en Kaarde, for jeg har „ingen her, som hører mig til.„

„Min Kaarde er hiertelig gierne til De„res Tieneste, min kiere Ven!„ raabte Lieutenanten og kyssede ham. "De er en brav Karl, „og jeg holder meget af Deres Mod, men jeg „frygter for Deres Kræfter; thi at faae saa„dant et Slag, og at miste saa meget Blod, „maae vist have svækket Dem meget; og end„skiønt De føler ingen Mangel paa Kræfter i De„res Seng, saa er det dog meget rimeligt, at „De vil føle det efter et Slag eller to. Jeg „kan ikke give mit Samtykke til, at De tager „fat paa ham i Aften; men jeg haaber, De „vil være i Stand til at naae os, inden vi „komme mange Dages Marsch i Forveyen, saa „giver jeg Dem min Ære i Pant paa, at De „skal blive tilfredsstillet, eller ogsaa den Karl, „som har giort Dem denne Tort, skal ikke blive „ved vort Regiment.„

„Jeg vilde ønske„ sagde Jones, "at „det var mueligt at afgiøre den Sag i Aften.

„Nu

„Nu, De have talt til mig derom, har jeg slet „ingen Roelighed paa mig.„

„O, tænk aldrig derpaa!„ svarede den anden, "nogle faa Dage giøre ingen Forskiel. „De Saar, vor Ære faaer, ligne ikke dem, vi „faae paa Legemet; de blive ikke værre af det, „at Curen opsættes. Det kan jo være Dem det „samme, om De bliver tilfredsstillet nu eller om „en Uges Tid.„

„Men sæt, at jeg blev værre„ svarede Jones, "og jeg døde af Følgerne af min nærvæ„rende Vunde.„

„Saa behøver De ikke at slaaes, for at „faae Deres Ære igien!„ svarede Lieutenanten. "Jeg skal selv lade Deres Caracteer ve„derfares Ret, og bevidne for hele Verden, „at De havde i Sinde at opføre Dem, som „De burde, dersom De havde levet.„

„Det giør mig endnu ondt, at det skal „opsættes. Jeg er næsten bange for at sige „det til Dem, som selv er Soldat; men end„skiønt jeg har været meget vild, saa er jeg „dog virkelig i Grunden, og i mine alvorlige „Øyeblikke en Christen.„

„Jeg forsikkrer Dem, at jeg er det og„saa„ svarede Officeeren, "og det saa nid„kiær en Christen, at jeg fornøyede mig over, „at De paatog Dem Religionens Sag ved „Bordet i Middags, og endnu er jeg lidet vreed „paa Dem, fordi De vilde lade Dem forstaae „med, at De er bange for at erklære Deres „Troe, for hvem det skulde være.„

„Men, hvor skrækkeligt maae det være„ raabte Jones, "for een, som er virkelig en „Christen, at vedligeholde Ondskab i sit Bryst, „tvertimod hans Befalinger, som har udtryk„kelig forbudet det? Hvorledes kan jeg være i „Stand til at giøre det paa min Syge-Seng, „eller, hvorledes skal jeg giøre mit Regnskab, „saalænge jeg har saadan en Post, som denne, i „mit Bryst imod mig.„

„Ja, jeg troer nok, der er saadan en „Befaling„ raabte Lieutenanten; "men en „ærekiær Mand kan ikke holde den, og De „maae være ærekiær, om De vil tiene ved Ar„meen. Jeg erindrer, at jeg engang fremsatte „denne Sag for vor Capellan over en Bolle „Punsch, og han tilstod, at det var en meget

„vanske-

„ vanskelig Sag; men han sagde: at han troe-
„ de, man kunde tilstaae Soldaterne nogen
„ større Frihed i dette eene Tilfælde, og det er
„ vist nok vor Pligt, at haabe det; thi hvem kunde
„ holde ud at leve uden Ære. Ney ney, min
„ kiere Ven! vær kun en god Christen, saalænge
„ som De lever; men vær ogsaa en ærekiær
„ Mand, og taal aldrig nogen Fornærmelse.
„ Aldrig skal alle de Beger, eller alle de Præ-
„ ster der ere i Verden, nogensinde faae mig
„ dertil. Jeg elsker min Religion meget høyt,
„ men jeg elsker min Ære høyere. Der maae
„ være nogen Feyltagelse i Ordene, i Texten,
„ eller i Oversættelsen, eller i den Maade, man
„ forstaaer det paa, eller ogsaa i andre Hensee-
„ der; men i hvordan det end er, saa bør en
„ Mand staae denne Fare; thi han bør redde sin
„ Ære. Slaae Dem derfor til Roelighed i
„ Aften: jeg skal nok staae Dem inde for en
„ Leylighed til at hævne Dem.„ Her gav han Jones et troefast Kys, trykkede ham i Haanden, og tog Afskeed.

Men endskiønt Lieutenantens Maade at slutte paa, beroeligede ham selv, saa beroeligede

den dog ikke fuldkommen hans Ven. Jones tænkte derfor længe paa denne Sag, og fattede tilsidst en Beslutning, som Læseren vil finde i det næste Capitel.

Det fiortende Capitel.

I al Sandhed et meget forskrækkeligt Capitel, og som faa Læsere burde driste sig til at tage fat paa om Aftenen, i sær om de ere alleue.

Jones tog en stor Skaal Kyllinge- eller snarere Hane-Suppe til sig med en meget god Appetit, og havde gierne spiist Hanen med, som den var lavet paa, og et Pund reget Kiød oven i Kiøbet. Da han derpaa ikke mærkede nogen Mangel, enten paa hans Sundhed eller Mod, saa besluttede han at staae op, og søge sin Fiende.

Men først sendte han Bud efter Sergeanten, som var den første, han havde havt Bekiendtskab til iblant disse militaire Herrer. Til al Ulykke havde denne værdige Officeer drukket sig fuld lige efter Bogstaven, og havde derpaa taget sin Tilflugt til sin Hovedpude, hvor han snorkede saa høyt, at det var ikke en let

Sag

Sag at bringe nogen Lyd til hans Øren, som vilde være i Stand til at dæmpe den, der kom ud af hans Næseboerer.

Men da Jones blev ved i sin Begierlighed efter at see ham, saa opfandt endelig een af Karlene der i Gaarden, som havde et godt Skraal, et Middel til at forurolige ham i hans Søvn, og at underrette ham om sit Ærinde. Saasnart Sergeanten kunde begribe det, stod han op; og da han havde Klæderne paa, indfandt han sig paa Timen. Jones holdt det ikke for raadeligt, at underrette Sergeanten om hans Hensigt, endskiønt han kunde have giort det med den største Sikkerhed; thi Corporalen var selv en ærekiær Mand, og havde dræbt sin Karl. Han havde derfor gierne tiet med denne Hemmelighed, saavelsom med enhver anden, for hvis Opdagelse der ikke var udsat nogen Belønning. Men da Jones ikke kunde kiende hans Dyder efter saa kort et Bekiendtskab, saa var denne Varsomhed maaskee forsigtig og roesværdig nok.

Han begyndte derfor med at fortælle Sergeanten: at, da han nu var kommet til Armeen,

saa skammede han sig ved, at han ikke havde det Redskab, som var dog det nødvendigste for en Soldat, nemlig en Kaarde, og lagde til, at han vilde være ham uendelig forbunden, om han vilde skaffe ham een. "Jeg vil,, sagde han, "give Dem, hvad De med Rimelighed „kan fordre derfor; og jeg forlanger ikke, at „Hæftet skal være Selv, naar kun Klingen er „god, og Kaarden saadan, at en Soldat kan „uden Skamme hænge den ved Laaret af sig.,,

Sergeanten, som vel vidste, hvad der var hændet, og havde hørt, at Jones var i meget farlige Omstændigheder, sluttede strax af saadant et Bud, saa sildig om Aftenen, og fra et Menneske i hans Tilstand, at han ikke maatte være ret rigtig i Hovedet. Siden nu hans Vittighed (efter den sædvanlige Forstand af Ordet) var altid tilreede, saa faldt det ham ind, at han kunde giøre sig nogen Fordeel af det Lune, den Synge var i. "Min Herre!,, sagde han, „jeg troer jeg kan tiene Dem: jeg har een, „som er meget ypperlig. Hæftet er ikke af Selv, „det er sandt, og det skikker sig ikke heller, som „De selv sagde, for en Soldat; men Hæftet

„er

„ er anstændigt nok, og Klingen er een af de „ beste i Europa. — Det er en Klinge, som — „ en Klinge, som — Kort at sige: jeg vil hente „ den i Øyeblikket, at De kan see den, og „ svinge den. — Det forneyer mig af mit „ ganske Hierte, at jeg seer, at Deres Velbaa- „ renhed er saa vel. „

Han kom strax tilbage igien med Kaarden, og gav den til Jones, som tog den, drog den ud, og fortalte derpaa Sergeanten, at den var ret god, og bad ham at sige Prisen derpaa.

Nu begyndte Sergeanten at holde en heel Tale, for at berømme sine Varer. Han sagde, ja han bekræftede det med de troefasteste Eeder, at Klingen var taget fra en meget høy Fransk Officeer i Slaget ved Dettingen. "Jeg tog „ den selv„ sagde han, "fra hans Side, efter- „ at jeg havde knust Hovedet paa ham. - Hæftet „ var Guld. Og det solgte jeg til een af vore „ peene Herrer; for, der er nogle af dem, som „ Deres Velbaarenhed selv veed, der agte Hæf- „ tet af en Kaarde mere, end Klingen. „

Her standsede den anden ham, og bad ham dog at nævne Prisen. Sergeanten, som troede,

at Jones var ganske fra Forstanden, og meget nær ved hans Endeligt, var bange, at han skulde fornærme hans Familie, ved at begiere for lidet. — Men efter at have betænkt sig et Øyeblik, lod han sig nøye med at forlange tyve Guineer, og svoer paa, at han vilde ikke sælge den ringere til hans egen Broder.

„Tyve Guineer!„ sagde Jones i den yderste Forundring. "Han tænker vist nok, at „jeg er gal, eller at jeg har aldrig seet en Kaar„de før. Tyve Guineer! Naa, i Sandhed! „jeg tænkte dog ikke, at han vilde giøre sig „Umage for at bedrage mig! — Der, tag „Kaarden? — Ney! nu jeg betænker mig, „vil jeg beholde den hos mig, og vise hans Offi„ceer den i Morgen, og med det samme sige „ham, hvad han forlangte af mig for den.„

Sergeanten der havde, som vi før sagde, altid sin Vittighed (in sensu prædicto) tilreede, saae nu tydelig, at Jones var ikke i den Tilstand, han havde troet, han var i, og udviiste derfor ligesaa stor en Forundring, som Jones tilforn, og sagde: "Jeg er vis paa, at jeg „ikke har begiert saa overmaade meget af Dem.

„Des-

„Desuden maae De betænke, at det er den „eeneste Kaarde jeg har, og at jeg maae staae „Fare for, at min Officeer bliver vreed paa „mig, naar jeg gaaer selv uden Kaarde. Og „naar man legger alt dette sammen, saa troer „jeg i Sandhed ikke, at tyve Skilling er saa „overmaade dyrt. „

„Tyve Skilling!„ raabte Jones, "Jh! „nu fordrede han jo nylig tyve Guineer af „mig.„ "Hvorledes!„ raabte Sergeanten. — „Deres Velbaarenhed maae i Sandhed have „taget feyl, eller ogsaa jeg har selv taget feyl — „men jeg er i Sandhed ogsaa kun halv vaa- „gen. — Tyve Guineer! det var i Sandhed „ingen Under, at Deres Velbaarenhed blev „saa opbragt. Og jeg skulde ogsaa begiere „tyve Guineer! — Ney, jeg meente tyve Skil- „ling, det forsikkrer jeg Dem; og naar Deres „Velbaarenhed vil ret eftertænke alle Ting, saa „haaber jeg, at De ikke anseer det saa skræk- „lig dyrt. Det er sandt, De kan kiøbe en „Kaarde, der seer ligesaa godt ud for færre „Penge; men — „

Her

Her afbrød Jones ham, og sagde: "Det „er saa langt fra, at jeg vil prutte med ham; „jeg vil heller give ham en Skilling meer end han „forlanger. „ Derpaa gav han ham en Guinee, bad ham at gaae hen at legge sig igien, ønskede ham en god Marsch, og lagde til: at han haabede at hente dem ind, førend Compagniet naaede Worcester.

Sergeanten tog meget høflig Afskeed, fuldkommen tilfreds med hans Salg, og ikke lidet fornøyet over den snedige Maade, hvorpaa han reddede sig ud af den Knibe, han var kommet i over den Tanke, at den Syge var ikke rigtig i Hovedet.

Saasnart Sergeanten var gaaet, stod Jones op, og klædde sig ganske paa; han førte sig endog sin Kiole, der viiste meget tydelig de Stremme Blod, som havde flødt ned af den, eftersom den var hviid. Derpaa tog han sin nys kiøbte Kaarde i Haanden, og var i Færd med at gaae ud af Døren, da det faldt ham pludselig ind, hvad han nu vilde giøre. Han begyndte derfor at eftertænke, at det var mueligt, at han om faa Minuter kunde berøve et Menneske Livet,

eller

eller selv miste det. "Meget vel," sagde han, "og hvorfor vover jeg mit Liv? For min Ære. "Og hvem er dette Menneske? En Slyngel, "som har fornærmet og spottet mig, uden at "jeg havde opirret ham. Men, er Hævnen ikke "forbudet af Himmelen? — Jo; men den bli- "ver os paalagt af Verden. Men skal jeg da ad- "lyde Verden tvertimod Himlens udtrykkelige "Befalinger. Skal jeg heller paadrage mig "den guddommelige Vrede, end blive kaldet — "ha! — Cujon — Slyngel? — Nev, jeg vil "ikke tænke mere derpaa: jeg har besluttet det, "og jeg maae staaes med ham."

Klokken havde nu slaaet Tolv, og alle i Huset vare i Seng, undtagen den Skildvagt, som stod og passede paa Northerton, da Jones aabnede sagte sin Dør, og gik ud, for at faae fat paa sin Fiende, hvis Fængsels Beliggenhed Karlen i Huset havde noye beskrevet ham. Det er ikke let at forestille sig en mere grædelig Figur, end den, han da giorde. Han havde, som vi før sagde, en lys Kiole paa, der var næsten skiult med Striber af Blod. Hans Ansigt, som savnede dette Blod, og desuden tyve Unzer endnu,

endnu, som Feldtskæren havde tappet af ham, var meget blegt. Rundt om hans Hoved var en stor Bandage, der ikke saae en Turban meget uliig. I den høyre Haand bar han Kaarden, og i den venstre et Lys, saa at den blodige Banqvo fortiente ikke engang at blive sat i Ligning med ham. Jeg troer i Sandhed aldrig, at der nogensinde var opsteget saa græsseligt et Spøgelse paa en Kirkegaard, eller i Hovedet paa nogen af de gode Folk, som komme sammen om Aftenen ved Jule-Tider i Sommersetshire.

Det første Skildvagten saae vor Helt at nærme sig, begyndte hans Haar at løfte hans Grenadeer-Hue sagte i Veyret, og i det samme begyndte hans Knæ at støde sammen imod hverandre. Derefter blev hans hele Legeme angrebet værre, end om han havde havt Feberen: hvorpaa han skied sit Gevær af, og faldt næsgruus ned paa sit Ansigt.

Jeg kan ikke sige, om Frygt eller Mod var Aarsag til at han skied, ikke heller om han virkelig sigtede efter den, han var bange for; men giorde han det, saa traf han ham til al Lykke ikke.

Da

Da Jones saae, at Karlen faldt, giættede han Aarsagen til hans Frygt, og kunde ikke bare sig for at smile derover; men tænkte ikke det mindste paa den Fare, han nylig havde undgaaet. Derpaa gik han forbi Karlen, der laae endnu, ligesom han var faldet, og gik ind i det Værelse, hvor han havde hørt, at Northerton var indsluttet. Og der fandt han i en eensom Stilling — et tomt Pælemaal, som stod paa Bordet, hvorpaa der var spilt noget Øll, af hvilket man kunde see, at Værelset havde nylig været beboet, men nu var det ganske ledigt.

Jones indbildte sig da, at det kunde gaae ind til et andet Værelse; men i hvor meget han end søgte, kunde han dog ikke finde nogen anden Dør, end den, han kom ind af, hvor Skildvagten ogsaa havde staaet. Derpaa gav han sig til at kalde adskillige gange paa Northerton ved hans Navn; men ingen svarede, og det hialp ikke til andet, end til at bestyrke Skildvagten i sin Skræk; thi derved blev han overbeviist om, at Volontairen var død af sin Vunde, og at hans Geist var kommen, for at faae fat paa Morderen. Nu laae han der i al

den

den Angest, som Skræk fører med sig, og jeg ønsker af mit ganske Hierte, at nogle af de Skuespillere, som herefter skal forestille een, der gaaer fra sig selv af Skræk, havde seet ham, at de kunde have lært at efterfølge Naturen, i Stedet for at giøre adskillige gamle Narrestreger og Grimaser for at fornøye Galleriet, og faae dets Bifald.

Da vor Helt mærkede, at Fuglen var floyet, og han havde tilsidst tabt alt Haab om at finde ham, men frygtede med Rette, at Skuddet vilde bringe hele Huset i Oprør, saa blæste han sit Lys ud, stial sig sagte tilbage igien til sit Kammer, og gik til Sengs; men han vilde ikke have været i Stand til at komme der, uden at blive opdaget, dersom der havde været nogen anden oppe af de samme Trapper, end han, undtagen en eeneste Person, som maatte holde Sengen for Gigt; thi førend han naaede Døren til sit Kammer, var Salen, hvor Skildvagten havde staaet, halv fuld af Folk, nogle i deres Skiorter, andre ikke halv paaklædte, som alle spurgte hverandre meget alvorligt, hvad der var paa Færde.

Nu

Nu fandt man Soldaten liggende paa det samme Sted og i den samme Stilling, som vi nys forlod ham i. Nogle gave sig strax til at reise ham i Veyret, og andre sluttede, at han var død, men de mærkede snart, at de havde taget feyl; thi han streed ikke allene med dem, som lagde Haanden paa ham, men han gav sig endog til at brøle som en Tyr. Han bildte sig virkelig ind, at det var ligesaa mange Geister eller Dieveler, der havde fat paa ham; thi da hans Indbildningskraft var opfyldt med Skræk over det Syn, han havde havt, saa forvandlede han alt det, han saae og følede, til lutter Geister og Spøgelser.

Tilsidst fik Mængden endelig Bugt med ham, og han kom op paa Beenene. Da der siden kom Lys ind, og han saae to eller tre af sine Kammerater, kom han lidet til sig selv igien; men da de spurgte ham, hvad der var paa Færde, svarede han: "jeg er Dødsens, det er „ det altsammen, jeg er Dødsens, jeg kan ikke for„ vinde det igien; jeg har seet ham. „ "Hvem „ har Du seet Jacob?„ sagde een af Solda„ terne. "Ih! jeg har seet den unge Volon-

„ tair, som blev dræbt i Gaar. „ Derpaa ønskede han de største Ulykker over sig, om han ikke havde seet Volontairen, at han var ganske blodig, og spyede Ild baade af Næse og Mund, at han var gaaet forbi ham ind i det Kammer, hvor Fændrik Northerton var, og at han da havde grebet Fændriken i Halsen, og var fløyet bort med ham i et Torden-Skrald.

Denne Fortælling blev meget naadig optaget af hele Forsamlingen. Alle Fruentimmerne, som vare tilstæde, troede den stadig, og bad Himlen bevare dem, fra at begaae Mord. Imellem Mandfolkene var der ogsaa mange, som satte Troe til Historien; men andre giorde Nar af den, og holdt den for latterlig; og en Sergeant, som var nærværende, svarede meget koldsindigen: " Han vil nok faae andet at „ vide, gode Karl! for saaledes at sove og drem„ me paa sin Post. „

Soldaten svarede: " De kan straffe mig, „ om De vil; men jeg var ligesaa lys vaagen, „ som jeg er nu, og Fanden tage mig, som han „ har giort ved Fændriken, om jeg ikke saae den „ døde Mand, som jeg siger Dem, med Øyne

„ i Ho-

„ i Hovedet, der vare saa tykke og røde, som „ to store Fakler. „

Nu vare baade Commandeuren over Tropperne og Commandeuren i Huset begge komne til; thi da den første laae endnu vaagen paa den Tid, og hørde, at Skildvagten skiød, saa troede han, at det var hans Pligt at staae strax op, endskiønt han ikke just frygtede, at der var nogen stor Ulykke paa Færde: den anden derimod havde en meget større Frygt for, at hendes Skeer og Kander skulde være paa Marschen, uden at hun havde givet nogen Befaling dertil.

Vor arme Skildvagt, som Synet af denne Officeer var ikke meget kiærkomnere, end det Spøgelse, han, efter hans Meening, saae før, fortalte da den græsselige Historie igien med mange Tillæg af Blod og Ild; men han var saa ulykkelig, at ingen af de sidst nævnte Personer vilde troe ham; thi endskiønt Officeeren havde megen Religion, saa var han dog fri for al saadan Frygt, og desuden havde han heller ingen Mistanke om, at Jones var død, da han nylig havde forladt ham i den Til-

stand, som vi veed. Vertinden derimod, som ikke havde alt for megen Religion, var just ingen Hader af Spøgelse-Læren; men der var een Omstændighed i Fortællingen, som hun vidste var ikke sand, og derom ville vi nu strax underrette Læseren.

Men enten nu Northerton var afhentet i Torden eller Ild, eller paa hvad for en Maade han end var kommen bort, saa er det vist, at at hans Legeme var ikke længer i Fængselet. Hvoraf Lieutenanten giorde en Slutning, der ikke var den meget uliig, som den nys omtalte Sergeant havde giort, og befalede, at Skildvagten skulde strax sættes fast. Saaledes blev ved en besynderlig Vending af Lykken, (men som dog ikke er meget usædvanlig i det militaire Liv) den, som før holdt Vagt over en anden, nu selv bevogtet.

Det femtende Capitel.

Slutningen af den foregaaende Hændelse.

Foruden Mistanken om, at den stakkels Skildvagt havde sovet, havde Lieutenanten endnu en værre Tanke om ham, og det var, at han

var

var en Forræder; thi da han troede ikke et Ord af Spegelse-Historien, saa bildte han sig ind, at det var altsammen opdigtet, blot for at bedrage ham, og at Karlen havde virkelig ladet sig bestikke af Northerton, for at lade ham slippe ud. Og dette forekom ham saameget rimeligere, som han syntes, at det var unaturligt, at een kunde blive forskrækket, som var bekiendt for saa brav og dristig en Karl, som nogen ved Regimentet, der havde været med i adskillige Feldtslag, havde saaet en heel Deel Vunder, og havde, med eet Ord, altid opført sig selv, som en god og tapper Soldat.

Paa det at Læseren altsaa ikke skal fatte den mindste slette Tanke om saadan en Person, saa ville vi ikke bie et Øyeblik, inden vi redde hans Caracteer fra Mistanke om saadan en Last.

Herr Northerton var da, som vi tilforn have anmærket, fuldkommen fornøyet med den Ære, han indlagde sig ved den omtalte Handling. Han havde maaskee seet, eller hørt, eller giættet, at Misundelse gierne følger Berømmelse. Dog vil jeg hermed ikke sige, at han havde nogen hedensk Tilbøyelighed til at

troe paa, eller dyrke Gudinden Nemesis; thi jeg er vis paa, at han aldrig havde hørt hendes Navn. Han var desuden en meget virksom Karl, og havde en naturlig Modbydelighed for de smaa Vinter-Qvarterer i Kastellet ved Glocester, som det var rimeligt, at en Freds-Dommer kunde give ham Anviisning paa. Han var ikke heller ganske fri for nogle uroelige Tanker i Henseende til en vis Træ-Bygning, som jeg, for at rette mig efter Folk, ikke vil nævne, endskiønt jeg tænker, man burde heller ære denne Bygning, end skamme sig derved, da den giør, eller i det mindste kunde giøre det borgerlige Selskab mere Nytte, end næsten alle andre offentlige Bygninger. For ikke at anføre flere Aarsager, saa havde Herr Northerton, med eet Ord at sige: Lyst til at reyse bort den Aften, og der var intet andet tilbage for ham, end at ophitte Maaden, det kunde skee paa, og dette syntes at være noget vanskeligt.

Endskiønt denne unge Herre var noget kroget i sin Caracteer, saa var han dog meget lige i sin Person; thi han var meget stærk og velskabt. De fleste Fruentimmer holdt ogsaa for,

at

at han havde et smukt Ansigt; thi det var bredt og rødmusset, og han havde desuden temmelig gode Tænder. Disse Ydigheder kunde ikke andet, end giøre Indtryk paa Vertinden, som fandt ikke liden Smag i saadan en Skiønhed. Hun havde virkelig en sand Medlidenhed med det unge Menneske; og da hun hørde af Feldtskiæren, at det saae ud til at gaae galt med Volontairen, saa fattede hun Mistanke om, at det siden efter ikke vilde see vel ud for Fændriken. Hun bad derfor om Tilladelse til at giøre ham et Besøg; og da hun mærkede, at han var meget tungsindig, saa forøgede hun hans Melancholie anseelig, ved at fortælle ham, at der var neppe noget Haab om Volontairens Liv. Derpaa gav hun ham nogle Vink, som han strax tog imod med Begierlighed, saa at de kom snart til at forstaae hverandre; og endelig blev det afgiort, at Fændriken skulde ved et vist Tegn klattre op igiennem Skorstenen, og da den løb sammen med den i Kiøkkenet, saa kunde han gaae ned igien der, og det skulde hun give ham Leylighed til, ved at passe, at der var ingen, som saae det.

Men at vore Læsere, som ere af en anden Sindsbeskaffenhed, ikke skulle tage Anledning heraf til at fordømme al Medlidenhed alt for hastig, som en Daarlighed, der kunde skade det borgerlige Selskab, saa holde vi det for raadeligt at melde en anden Omstændighed, som uden Tvivl kunde have nogen liden Deel i denne Handling. Det hændte sig just, at Fændriken paa den Tid havde en Summe hos sig af halvtredsindstyve Pund, men den hørde i sig selv hele Compagniet til; thi Capitainen var kommen i Trætte med Lieutenanten, og havde derfor betroet Fændriken Compagniets Penge. Disse Penge fandt han for godt at nedlegge hos Vertinden, formodentlig som et Pant eller en Forsikkring paa, at han vilde komme igien, og svare til den Beskyldning, man giorde imod ham; men under hvad for Vilkaar det skeede eller ikke, saa er det vist, at hun fik Pengene, og Fændriken sin Frihed.

Af denne gode Kones naturlige Medlidenhed kunde Læseren maaskee have ventet, at hun strax skulde have giort Forben for den stakkels Skildvagt, da hun saae, at han blev sat fast

for

for en Handling, som hun vidste, han var uskyldig i; men enten det nu kom af det, at hun havde allerede udtømmet hendes hele Medlidenhed i den nylig anførte Tildragelse, eller af det, at denne Karls Lineamenter ikke kunde røre hende, endskiønt de vare ikke meget forskiellige fra Fændrikens, det vil jeg ikke tage mig paa at bestemme; men hun var saa langt fra at forsvare denne Fange, at hun meget mere forhøyede hans Brøde for Officeeren, og erklærede med opløftede Øyne og Hænder, at hun vilde ikke have havt nogen Deel i en Morders Flugt for hele Verden.

Nu var alting igien mere roeligt, og de fleste af Selskabet gik til Sengs igien. Men Vertinden havde slet ingen Lyst til at sove, enten formedelst hendes naturlige Virksomhed, eller af Frygt for hendes Kiekkentøy, hvorfor hun formaaede Officeererne, da de dog skulde marschere bort inden en Times Forløb, til at hendrive denne Tid med hende over en Bolle Punsch.

Jones, som havde lagt vaagen i al den Tid, havde hørt en stor Deel af den Støy og Allarm, som der havde været, og blev nu me-

get nysgierrig, for at faae nogen nøyere Underretning derom. Han vendte sig derfor til sin Klokke, som han ringede i det mindste tyve gange med uden nogen Nytte; thi Vertinden var saa munter og høyrøsted med hendes Selskab, at man kunde ikke høre nogen Lyd der, uden den hun gav fra sig, og jo mere Karlen og Stuepigen, som sadde begge i Kiekkenet (thi hverken torde han sidde oppe eller hun legge sig allene) hørde Klokken ringe, jo mere forskrækkede bleve de, og vare ligesom naglede fast, hvor de sad.

Da de endelig engang holdt inde med deres Sladdren, saa naaede Lyden til al Lykke Vertindens Øren, hvorpaa hun raabte paa begge hendes Tienestefolk, som strax adlydede hende, og kom. "Joel!„ raabte hun, "hører „I ikke, at Herren ringer? Hvorfor gaaer I „ikke op.„ "Det er ikke min Sag„ svarede Karlen, "at varte dem op paa Kamrene, „det er Lisbeth Stuepiges Sag.„ "Naar „vi skal tale om det„ svarede Pigen, "saa er „det slet ikke min Sag at varte Mandfolkene op. „Jeg har rigtig nok giort det somme Tider,

„men

„men Dievelen annamme mig, om jeg gier „det tiere, siden J gior saa meget Væsen af „det.„ Da Jones blev ved at ringe meget stærk, saa blev Madamen vreed, og svoer, at hun vilde jage Karlen paa Porten den samme Morgen, dersom han ikke gik op strax. "Det „faaer ikke at hielpe, Madam!„ svarede han; „jeg vil ikke giøre en andens Forretninger.„ Derpaa vendte hun sig til Pigen, og stræbte at formaae hende dertil med det Gode, men forgieves. Lisbeth var ligesaa ubøyelig som Joel, begge paastode, at det var ikke deres Sag, og at de ikke vilde giøre det.

Derpaa gav Lieutenanten sig til at lee, og sagde: "Kom! jeg vil giøre Ende paa denne „Trætte.„ Og derpaa vendte han sig til Folkene, og roeste dem for deres Bestandighed i at blive ved det, de eengang havde sagt; men han var dog vis paa, sagde han, at naar den eene vilde beqvemme sig til at gaae, saa vilde den anden ogsaa. Heri samtykkede de begge strax paa Timen, og gik alsaa meget kierligen, og tæt ved hverandre op sammen. Da de vare borte, formildede Lieutenanten Vertindens Vrede, ved

at

at oplyse hende om Aarsagen, hvorfor de begge vare saa uvillige til at gaae allene.

De kom snart ned igien, og underrettede Vertinden, at den syge Herre var saa langt fra at være død, at han talede ligesaa fermt, som om han var frisk, og at han lod formelde sin Compliment til Capitainen, at det vilde fornøye ham, om han maatte have den Ære at see ham, inden han marscherede af.

Den gode Lieutenant føyede ham strax i hans Forlangende, og satte sig ned hos ham, hvorpaa han fortalte ham det hele Optrin, og sluttede med, at han havde i Sinde at straffe Skildvagten paa en exemplarisk Maade.

Derefter fortalte Jones ham den rene Sandhed, og bad ham: "ikke at straffe den „arme Skildvagt, som jeg er overbeviist om„ sagde han, "er ligesaa uskyldig i Fændrikens „Flugt, som han er i at opspinde en Løgn, eller „i at giøre sig Umage for at bedrage Dem.„

Lieutenanten tang nogle Øyeblik, og svarede saa: "Velan! siden De beviser, at Kar„len er uskyldig i den eene Deel af Beskyldnin„gen, saa vil det være umueligt at bevise ham

„den

„den anden over, siden han var ikke den eene-
„ste Skildvagt. Men jeg har Lyst til at straffe
„den Knægt, fordi han var en Cujon. Dog,
„hvem veed, hvad Virkning saa skrækkeligt et
„Syn kan giøre? Og sandt at sige, saa har
„han altid ført sig vel op imod en Fiende. Kom
„an! det er godt at see noget Tegn til Religion
„hos disse Karle; og derfor lover jeg Dem, at
„han skal blive sat i Frihed, naar vi marschere
„af. Men hør, Trommen gaaer! Et Kys
„endnu, min gode Dreng! Vær ikke uroelig,
„og forhast Dem ikke; men erindre Dem den
„christelige Lærdom om Taalmodighed, og jeg
„tør forsikkre Dem, at De vil snart være i
„Stand til at skaffe Dem Ret, og at faae en
„ærefuld Hævn over den Karl, som har for-
„nærmet Dem.„ Derpaa reyste Lieutenan-
ten, og Jones giorde sig Umage for at falde i
Søvn.

Ende paa det første Bind af Thomas Jones.

Thomas Jones ottende Bog.

Som indeholder over to Dage.

Det første Capitel.

Et forskrækkeligt langt Capitel om den underfulde Skrive-Art, som nok er det længste af alle vore Indledning-Capitler.

Siden vi nu begynde paa en Bog, hvori vi, ved at fortsætte vor Historie, ville blive nødte til at fortælle adskillige mere besynderlige og bestyrtsende Ting, end noget af alt det, som endnu er fore-

kommet, saa vil det ikke være af Veyen i Forerindringen eller Indlednings-Capitlet at sige noget om den Skrive-Art, som man kalder den underfulde. Saavel for vor egen, som for andres Skyld, ville vi stræbe at bestemme denne Skrive-Arts rette Grændser, og intet kan i Sandhed være mere nødvendigt, da Kunstdommere (*) af forskiellige Temperamenter her gierne forfalde til meget forskiellige Yderligheder; thi nogle ere færdige til at tilstaae med Herr Dacier, at det, som er umueligt, kan dog gierne være rimeligt (**), og andre have saa liden historisk eller poetisk Troe, saa de holde for, at intet er mueligt eller rimeligt, som de ikke have seet Magen til.

For det første troer jeg altsaa, at man med Rimelighed kan fordre af enhver Skribent, at han bør holde sig inden for Muelighedens Grændser, og stedse erindre sig, at det er neppe mueligt for nogen at troe, at et Menneske har giort

(*) Ved dette Ord meene vi her, og mange andre Steder i vort Verk, enhver af vore Læsere.

(**) Det var en Lykke for Herr Dacier, at han ikke var en Irlænder.

giort noget, der er ham umueligt at giøre. Denne Overbeviisning frembragte maaskee mange Historier om de gamle hedenske Guder; thi de fleeste af dem have en poetisk Oprindelse. Poeten vilde gierne føye sin vellystige og udsvævende Indbildningskraft, og tog derfor sin Tilflugt til den udstrakte Magt, som Læserne ikke kunde domme om, eller rettere holdt for uendelig, saa at de ikke kunde falde i Forundring over noget Underværk, som blev fortalt derom. Dette har man anført, som et stort Forsvar for Homers Mirakler, og han kan maaskee ogsaa forsvares derved, ikke som Herr Pope vil have det, fordi Ulysses fortalte en Hoben daarlige Løgne til Pheacierne, der var et meget dumt Folk; men fordi Poeten selv skreev for Hedninger, der ansaae poetiske Fabler for Troes-Artikler. Hvad mig angaaer, da maae jeg tilstaae, jeg er saa medlidende af Naturen, at jeg ønsker, Polyphemus havde indskrænket sig til hans Melk-Diæt, og havde reddet sit Øye. Ikke heller kunde Ulysses være mere bedrøvet end jeg, da hans Selskab var blevet forvandlet til Svin af Circe, som siden, efter mine Tan-

ker, viiste alt for stor Høyagtelse for Menneske-Kiød, til at man skulde troe, hun var i Stand til at forvandle det til Flesk. Jeg ønsker ligeledes af mit ganske Hierte, at Homer kunde have vidst den Regel, som Horatz foreskriver: at man ikke bør lade overnaturlige Personer handle, saa længe man kan undgaae det; saa skulde man ikke have seet hans Guder komme ned i almindelige Ærinder, og ofte opføre sig saaledes, at de ikke allene tabe al Ret til Ærbødighed, men blive endog udsatte for Spot og Foragt. En Opførsel, som maatte støde en lettroende gudfrygtig og klog Hedning, og som man aldrig kan forsvare, uden man vil bifalde en Meening, som jeg undertiden har været meget tilbøyelig til at antage, nemlig: at denne berømmelige store Poet, (og det var han i Sandhed) havde i Sinde at giøre den Overtroe, som herskede paa hans Tid og i hans Land, latterlig derved.

Men jeg har opholdt mig for længe ved en Lærdom, der ikke kan være af nogen Nytte for en christen Forfatter; thi da han ikke kan indføre nogen af den himmelske Hær, som udgiør

gior en Deel af hans Troes-Bekiendelse, saa er det forskrækkelig barnagtigt, at igennemsøge den hedenske Theologie, for at faae fat paa nogen af de Guder, som for længe siden ere blevne nedstyrtede fra deres udødelige Throne. Lord Schaftesbury har giort den Anmærkning: at intet er mere koldt, end naar en Poet i vore Tider anraaber en Muse; han kunde have tillagt, at intet kan være mere urimeligt. Det er mere ziirligt, at en nyere Poet anraaber en Vise, som nogle have troet, Homer giorde, eller en Kande Øl med Forfatteren af Hudibras, og den har maaskee indblæst mere Poesie og Prosa, end alt det Vand, der er i Hippocrene eller Helicon.

Det eeneste Slags overnaturlige handlende Personer, som paa nogen Maade kan tilstaaes os Nyere, ere Geister; men disse vilde jeg raade enhver Forfatter at være overmaade sparsom med. De maae, ligesom Rottekrud og andre farlige Lægemidler bruges med den yderste Forsigtighed; og jeg vilde aldeles ikke raade til, at de skulde indføres i saadanne Verker, eller af saadanne Forfattere, som det kunde skade

eller giøre meget ondt, at blive udleet af Læserne.

Hvad underjordiske Folk og Feer angaaer, da vil jeg med frit Forsæt ikke tale om dem, siden jeg ikke gierne vilde sætte Grændser for de forfærdelige store Genier, for hvis store Indbildningskraft den menneskelige Naturs Grændser ere for snævre, hvis Verker man bør ansee som en nye Skabning, og som følgelig have Ret til at giøre, hvad de ville, med deres eget.

Mennesket er derfor, uden ved meget overordentlige Leyligheder, det høyeste Væsen, som fremstiller sig for vor Historieskrivers eller vor Poets Pen; og naar man vil fortælle dets Handlinger, maae man tage sig meget nøye i Agt, for at overskride den handlende Persons Kræfter.

Men Mueligheden er ikke allene tilstrækkelig til at undskylde os, vi bør ligeledes holde os til Rimelighedens Regler. Jeg troer det er Aristoteles's Meening, eller om det ikke er hans, da en anden viis Mands Meening, der vil gielde ligesaameget som hans, naar den bliver ligesaa gammel: "at en Poet, der fortæller

"noget,

"noget, som er utroeligt, ikke kan undskylde "sig med, at det, han fortæller, har virkelig til- "draget sig.„ Dette kan man maaskee antage at være sandt, i Henseende til Poesien; men i Henseende til Historieskriveren kan det ikke gielde; thi han er forbunden til at anføre Tingene saaledes, som han finder dem, endskiønt de kunne være saa overordentlige, at der udfordres ikke en liden Grad historisk Troe til at faae dem til Livs. Saadanne vare Xerxes's ulykkelige Udrustning, som Herodot har beskrevet, eller Alexanders lykkelige Krigstog, som Arrian har optegnet. Saadanne vare i de seenere Tider den Seyer, som Henrik den Femte erholdt ved Agincourt, eller den, Carl den Tolvte af Sverrig vandt ved Narva. Jo mere vi tænke paa disse Exempler, jo mere forunderlige forekomme de os.

Men da saadanne Hændelser ikke allene forekomme i Historien, men udgiøre endog virkelig væsentlige Dele deraf, saa er Historieskriveren ikke allene undskyldt i at anføre dem saaledes, som de have tildraget sig; men det vilde endog være utilgiveligt, om han udelod eller forandrede dem. Derimod ere der andre Tildragel-

ser, hverken saa vigtige eller saa nødvendige som disse, og dem kan man gierne være saa heftige at forbigaae for den vantroe Læsers Skyld, endskiønt de blive aldrig saa meget bekræftede. Hertil hører den mærkværdige Historie om Jørgen Villiers Geist, som det havde været meget bedre at giøre en Forærring af til Dr. Drelincourt, at den kunde have holdt Frue Veales Geist med Selskab, der staaer foran i hans Tale om Døden, end at indføre den i saa alvorligt et Værk, som Rebellionens Historie.

Sandt at sige, saa kan Historieskriveren undertiden forfalde til det Underfulde, men aldrig til det Utroelige, dersom han vil indskrænke sig til det, som har virkelig tildraget sig, og ganske forkaste enhver Omstændighed, som han er fuldkommen overbeviist om er falsk, uagtet den bliver aldrig saa meget bekræftet. Han vil ofte opvække Forundring og Bestyrtelse hos hans Læsere; men aldrig det vantroe Had, som Horatz taler om. Vi forsee os derfor i Almindelighed imod denne Regel ved at falde til Opdigtelser, og forlade Rimeligheden, som Historieskriveren sielden, om nogensinde, gaaer fra, saa-

længe

længe han ikke forlader sin Caracteer, og bliver Romanskriver. Men heri have dog de Historieskrivere, som fortælle offentlige Tildragelser, een Fordeel for os andre, som indskrænke os til Optrin i det private Liv. Deres Credit bliver længe understøttet, ved det at Handlingerne, de fortælle, ere almindelig bekiendte, og offentlige Tidender og mange Forfatteres eenstemmige Vidnesbyrd bekræfte deres Sandruehed hos de tilkommende Slægter. Saaledes troer Efterkommerne, at der har været en Trajan og en Antonin, en Nero og en Caligula til, og ingen tviler om, at saa gode og saa onde Mænd jo engang have herskket over Mennesker.

Men vi, som befatte os med private Caracterer, som søge om i de meest forborgne Afkroge, og drage Exempler paa Dyder og Laster frem af Huler og Kroge i Verden, viere i en langt farligere Tilstand. Siden det, vi fremføre, er ikke offentlig bekiendt, siden vi have ingen overeensstemmende Vidnesbyrd, ingen offentlige Tidender, der kunne understøtte og bekræfte det, vi fortælle, saa klæder det os best, at holde os ikke allene inden for Mueligheders, men endogsaa

inden for Rimelighedens Grændser, og det i sær, naar vi ville afmale noget, som er meget godt og elskværdigt. Nedrighed og Daarlighed vil man lettere troe, om de endog ere aldrig saa vidt drevne; thi vore onde Hierter understøtte og bestyrke os i at troe saadant.

Saaledes kunne vi maaskee uden stor Fare fortælle Fischers Historie, som længe havde nydt sit Bred hos den adelmodige Herr Derby; og da han engang en Morgen havde taget imod en betydelig Gave af hans Haand, skiulte sig, for at sætte sig i Besiddelse af det, der endnu var tilbage i hans Vens Giemmer, i eet af de offentlige Contoirer i Temple, som man maatte gaae igiennem, for at komme ind i Herr Derbys Værelser. Der hørte han i mange Timer, at Herr Derby fornøyede sig ved et Giæstebud, som han just den Aften gav hans Venner, og som Fischer var indbudet til. I al den Tid opkom der ikke een eeneste kierlig og taknemmelig Tanke hos ham, som kunde have holdt ham fra sit Forsæt; men da den arme Mand havde fulgt sit Selskab ud igiennem Contoiret, kom Fischer pludselig frem fra Krogen, hvor han stod og lu-

rede,

rede, gik sagte bag efter sin Ven ind i hans Kammer, og skiød ham en Pistolkugle igiennem Hovedet. Dette vil blive troet, naar Fischers Been ere ligesaa meget forraadnede, som hans Hierte. Ja, man vil maaskee endog troe, at denne Nedrige gik to Dage efter paa Comoedien med nogle unge Fruentimmer, og saae Hamlet, og hørte med et uforandret Ansigt, at eet af Fruentimmerne, som tænkte kun lidt paa, hvor nær hun var ved Gierningsmanden, raabte: "Gode Gud! om den, som myrdede Herr Derby, nu var her!" hvorved han viiste, at han havde en mere forhærdet og følesløs Samvittighed, end Nero selv, som Svetonius fortæller om: "at Følelsen af hans "Forbrydelse var strax utaalelig efter hans Moders Død, og blev ved at være det; og at "hverken Soldaternes, eller Raadets, eller "Folkets Lykønskninger kunde formindske hans "skrækkelige Samvittigheds Nag."

Men vilde jeg paa den anden Side fortælle mine Læsere, at jeg havde kiendt en Mand, som ved sit skarpsindige Genie var bleven sat i Stand til at erhverve sig store Midler, i en Vey,

som

som ingen havde viist ham Begyndelsen til: at han derved fuldkommen havde bevaret sin Redelighed, og det ikke allene uden at giøre nogen den allermindste Fornærmelse eller Uret, men endog med stor Fordeel for Handelen og de offentlige Indkomsters Tilvext: at han havde anvendt een Deel af Indkomsterne af disse Midler til at vise en bedre Smag end de fleeste andre i Arbeyder, hvor den ædelste Værdighed var foreenet med den reneste Simplicitet, og den anden til at udvise en større Grad af Godhed, end alle Mennesker ved Kierligheds Gierninger imod saadanne, som intet udmærkede, uden deres Fortieneſter eller deres Elendighed: at han var meget vindskibelig i at opsøge fortieneſtfulde Folk, som leed Nød: at han var meget virksom i at hielpe dem, og ligesaa omhyggelig, (maaskee alt for omhyggelig) for at skiule, hvad han havde giort: at hans Huus, hans Boeskab, hans Hauger, hans Bord, hans private Tienstagtighed, og hans offentlige Godgiørenhed, at det alt tilkiendegav den Siel, det havde sin Oprindelse fra, og var altsammen i Henseende til dets indvortes Værdie rigt og ædelt, uden Glim-

mer-

mer-Stads eller udvortes Pralerie: at han i et hvert Forhold i Livet opførte sig fuldkommen dydig, viiste den største Ærbødighed for sin Skaber, var meget nidkiær og troe imod sin Konge, en meget kierlig Mand imod sin Kone, en artig Paarørende, en veldædig Patron, en varm og bestandig Ven, en indsigtsfuld og munter Selskabsbroder, god imod sine Tieneste-folk, tienstagtig imod sine Naboer, godgiørende imod de Fattige, og veltænkende imod alle Mennesker. Vilde jeg endnu desuden kalde ham viis, tapper, galant, og give ham alle de andre elskværdige Navne, vort Sprog eyer, saa kunde jeg sige med Sandhed:

— Qvis credit? nemo hercle! nemo;
Vel duo, vel nemo.

Og dog kiender jeg en Mand, som er alt det, jeg her har beskrevet. Men et eeneste Exempel (og jeg kiender virkelig ingen anden, der er saadan som han) er ikke tilstrækkeligt til at undskylde os, naar vi skrive for tusende, der aldrig have hørt noget om saadan en Person, eller nogen, der ligner ham. Saadan en rara avis bør man overlade til dem, der skrive Epitaphier, eller

til

til en Poet, der kan nedlade sig til at beskrive ham i et Vers af to Linier, eller sætte ham paa Riim paa en ligegyldig og skiødesløs Maade, uden at støde Læseren for Hovedet.

Endelig maae Handlingerne være saadanne, som ikke allene ere inden for Grændserne af den menneskelige Magt, og som man efter Rimelighed kan troe, at Mennesker vilde giøre; men de bør endog stemme overeens med de handlende Personers Caracterer, saa at de kunde have giort dem; thi det, som allene er underligt og bestyrtsende hos een, kan blive urimeligt, ja endog umueligt, naar det bliver fortalt om en anden.

Denne sidste Egenskab er det, de dramatiske Kunstdommere kalde Caracterens Vedligeholdelse, og den fordrer en meget overordentlig Grad af Dømmekraft, og en meget nøyagtig Kundskab om den menneskelige Natur.

En meget ypperlig Forfatter har paa en beundringsværdig Maade anmærket, at Ridkiærhed kan ligesaalidet drive et Menneske til at handle tvertimod sig selv, som en snell Strøm kan føre en Baad tvertimod dens Løb. Og jeg tør

sige,

sige, at om det ikke er umueligt, saa er det dog ligesaa urimeligt og ligesaa unaturligt, som noget andet man kan tænke, at et Menneske skulde handle ganske tvertimod det, hans Natur tilsiger ham. Vilde vel nogen Ting være mere anstødeligt for vor Troe, end om man tilskreev Nero det Beste af M. Antonins Historie, eller tillagde Antonin de værste af Neros Handlinger, da derimod begge Dele udgiøre det sande Underfulde, naar de fortælles om de Personer, som de egentlig tilhøre.

Vore nyere Comoedieskrivere ere næsten alle forfaldne til denne Feyl, som vi her have talet om: deres Helte ere i Almindelighed yderlig lastefulde, og deres Heltinder liderlige Tøyter i de første fire Optog; men i det femte blive hine meget værdige Folk, og disse dydige og fornuftige Fruentimmer; og Forfatteren er kun sielden saa artig, at give sig den Umage at forklare eller giøre nogen Reede for denne saa forfærdelig urimelige Forandring. Man kan i Sandhed ikke heller give nogen anden Aarsag derfor, end at Skuespillet nærmer sig da til Enden, som om det var ligesaa naturligt for en Lastefuld at

omvende

omvende sig i det sidste Optog af et Skuespil, som i det sidste Optog af hans Liv, hvilket vi i Almindelighed mærke, at det skeer paa Tyburn, et Sted, hvor Slutnings-Optrinet i nogle Comoedier ganske egentlig kunde være, da Heltene deri ere i Almindelighed berømmelige for de Egenskaber, som ikke allene bringe Folk til Galgen, men sætte dem endog i Stand til at giøre en Helte-Figur, naar de ere der.

Med disse faa Indskrænkninger troer jeg, det kan tillades enhver Forfatter at give sig af med det Underfulde, saa meget han behager: ja, han vil endog destomere erhverve sig Læsereus Agtsomhed, og henrykke ham, jo mere han kan overrumple ham, naar han kun holder sig efter disse Regler for Troeværdighed. Efter eet af de største Geniers Anmærkning i hans femte Capitel af Bathos, "er den største Kunst "i al Poesie at blande Sandhed med Digt, "for at foreene det Troeværdige med det Be-"styrtsende."

Thi endskiønt enhver god Forfatter vil indskrænke sig til det, der er rimeligt, saa er det dog slet ikke nødvendigt, at hans Caracterer

eller

eller Hændelser skulle være daglige, almindelige, eller gemeene, saadanne som tildrage sig i enhver Gade eller et hvert Huus, eller som man kan finde iblant indenlandsk Nyt i Aviserne. Ikke heller kan man forbyde ham at vise mange Personer og Ting, som mange af hans Læsere maaskee aldrig have kunnet faae nogen Kundskab om. Naar Forfatteren nøye iagttager de anførte Regler, saa har han giort sit, og har Rettighed til at fordre, at Læseren bør sætte nogen Troe til ham, og saa er Læseren virkelig skyldig i en critisk Vantroe, dersom han ikke troer ham. Jeg erindrer mig, at en ung Dames Caracteer i et Skuespil blev af Mangel paa saadan Troe eenstemmig lastet, som unaturlig paa Skuepladsen, af en stor Deel Skriverkarle og Læredrenge, endskiønt mange Damer af den første Classe i forveyen havde givet den deres Bifald, og een af dem, der ere meget bekiendte for at besidde stor Forstand, havde erklæret, at den var et sandt Skilderie paa Halvdelen af de unge Damer, som hun kiendte.

Det andet Capitel.

Hvori Vertinden besøger Herr Jones.

Da Jones havde taget Afskeed med hans Ven Lieutenanten, forsøgte han at lukke sine Øyne; men forgieves. Hans Sind var alt for forvirret og aarvaagent til, at han kunde dysses i Søvn; da han derfor havde fornøyet eller rettere plaget sig med at tænke paa sin Sophie, indtil det var Dag, fordrede han noget Thee: hvorpaa Vertinden selv var saa artig at aflegge en Besøgelse hos ham.

Det var ogsaa den første gang, hun havde seet ham, eller i det mindste lagt Mærke til ham; men da Lieutenanten havde forsikkret hende, at han virkelig var en ung Herre af Stand, saa besluttede hun at vise ham al den Ærbedighed, hun kunde; thi sandt at sige, saa var dette Huus eet af dem, hvor man, for at bruge Avisernes Sprog, bliver beværtet paa den honetteste Maade for sine Penge.

Aldrig saasnart havde hun begyndt at lave Theen, førend hun ogsaa begyndte at tale. "Ah, min Herre!" sagde hun, "mig synes

"at

" at det er en stor Ynk, at saadan en smuk ung
" Herre vil fornedre sig til at omgaaes med disse
" Soldaterknægte: jeg vil vædde, at de anseer
" sig for store Herrer; men de skulde dog, som
" min første Mand altid sagde, erindre, at det
" er os, der betale dem. Og det er i Sandhed
" meget haardt at være forbundne til baade at
" betale og holde dem, som vi Kroefolk maae.
" Jeg havde tyve af dem her i Aftes, foruden
" Officeererne, og dog vil jeg, naar vi skal
" tale derom, heller have Soldaterne end Offi-
" ceererne; thi der er aldrig nogen Ting, der er
" god nok til de Spradere, og jeg er vis paa,
" at Herren vilde sige, det var slet intet, om
" De saae deres Regninger. Jeg forsikrer Dem,
" jeg har havt meget mindre Umage med en god
" Landsbye-Junkers Familie, som vi faae ti til
" tolv Rigsdaler af for en Nat, foruden det,
" Hestene fortære. Og dog er jeg vis paa, at der er
" neppe een af alle disse Knægte, der jo troer,
" at han er ligesaa god, som nogen Junker paa
" fem hundrede Pund om Aaret. Jo, det kan
" nok fornøye mig at høre deres Tienere løbe
" om efter Dem, og raabe: Deres Naade! De-

"res Raade! Pokker i Vold med saadan en
"Raade, og saa fortærer de knap en Rigsort til
"Mands. Saa er der saadan en Sværgen
"imellem dem, at jeg er i Sandhed færdig at
"gaae fra Vid og Forstand derover. Jeg holder
"for, at ingen Ting kan lykkes iblant saadanne
"Folk; og her har een af dem behandlet Dem
"paa saa grum en Maade. Jeg tænkte nok,
"at de øvrige vilde sætte ham i Sikkerhed, for
"de hænge alle sammen; og dersom De endog
"havde været i Livsfare, som jeg fornøyer mig
"over at see, at De ikke er, saa vilde det have
"været disse ugudelige Folk ligemeget; de vilde
"dog ladet Morderen gaae. Gud bevare mig!
"jeg vilde ikke have saadan en Synd at svare
"for, for hele Verden. Men endskiønt det
"lader, som De nu med Guds Hielp kan komme
"Dem igien, saa er der dog endnu Lov og Ret
"til; og dersom De vil antage Procurator
"Small, saa tør jeg sværge paa, at han vil
"faae Karlen til at rømme Landet, endskiønt
"han er maaskee allerede borte, for de Karle
"ere her i Dag og borte i Morgen. Men nu
"haaber jeg, De vil blive klogere for Eftertiden,

"og

" og vende tilbage til Deres Venner; jeg væd-
" der, de ere alle meget elendige over, at de have
" mistet Dem, og dersom de kun vidste, hvad
" der har tildraget sig; dog, mig synes, jeg
" vilde ikke, at de skulde vide det for hele Ver-
" den. Kom! kom! vi veed nok, hvad det er
" altsammen; men dersom den eene ikke vil,
" saa vil nok den anden: saa smuk en Person
" behøver aldrig at fattes Kierester. Dersom
" jeg var i Deres Sted, er jeg vis paa, at jeg
" vilde heller see, at den smukkeste Pige, der
" var til, blev hængt, end give mig til Soldat
" for hendes Skyld. — Aa! bliv kun ikke saa
" rød i Hovedet, (thi han blev just meget rød),
" jeg tør vædde, at Herren tænkte, jeg vidste
" slet ikke noget af Froken Sophie.„ " Hvor-
" ledes?„ sagde Jones, og sprang op i Vey-
ret, " kiender Hun min Sophie?„ " Om jeg
" kiender hende, jo! det troer jeg!„ sagde Vertin-
den, " hun har lagt mangen en god gang i dette
" Huus.„ " Maaskee med hendes Faster?„
sagde Jones. — " Aa! ja vist.„ raabte Vert-
inden. " Jo! jo! jeg kiender den gamle Fro-
" ken meget vel, og sandt at sige, saa er Fro-

" ken Sophie et nydeligt ungt Creatur. „ " Et " nydeligt Creatur! „ raabte Jones. " O, " Himmel!

" Den Engel smuk maae males, som hende ligne skal;
" Thi hun har alt i Eye, hvad vi om Himlen troe:
" Beundringsværdig Glands, sand ubesmittet Dyd,
" Og uophørlig Fryd og evig Kierlighed.

" Men kunde jeg nogensinde have troet, at " Hun havde kiendt min Sophie! „ " jeg vilde " ønske „ sagde Vertinden, " at De kiendte " halv saa meget til hende, som jeg. Hvad " vilde De ikke have givet for at sidde ved Si- " den af hendes Seng. Hvilken en indtagende " Hals har hun ikke! Hendes elskværdige Lem- " mer have strækket sig i denne selv samme Seng, " De nu ligger i. „ " Her! „ raabte Jones, " har Sophie nogensinde lagt her? „ — " Ja " vist har hun! her i denne selv samme Seng „ sagde Vertinden, " hvor jeg vilde ønske, at " De havde hende i dette Øyeblik; og saavidt " jeg veed, ønsker hun det maaskee ogsaa, for " hun har nævnet Deres Navn for mig. „ — " Ha! „ raabte Jones, " nævnede hun no- " gentid hendes arme Jones? — Nu smi-

" grer

"grer Hun mig, jeg kan aldrig troe det.„
"Jh, jo vist giorde hun„ sagde Vertinden,
"saa sandt som jeg haaber at komme i Guds
"Rige, og Fanden tage mig, om jeg siger et
"Ord meer, end hvad der er sandt. Jeg har
"hørt, at hun har nævnet Herr Jones, det
"forstaaer sig, i al Tugt og Erbarhed; men
"dog kunde jeg mærke, at hun tænkte en god
"Deel meer, end hun sagde.„ "Aa, min
"kiere Moer!„ raabte Jones, "jeg er ikke
"værdig, at hun skulde tænke paa mig. Aa!
"hun er lutter Mildhed, Artighed, Godhed.
"Hvorfor blev saadan en Elendig til, som jeg
"for at giøre hendes kielne Brøst uroeligt et
"Øyeblik? Hvorfor er jeg saa ulykkalig? Jeg,
"som gierne vilde udstaae alle de Plager og
"Elendigheder, som nogen Dievel nogentid
"opfandt til det menneskelige Kiøn, for at for-
"skaffe hende noget godt; ja de haardeste Piin-
"sler selv vilde ikke giøre mig elendig, vidste
"jeg kun at hun var lykkelig.„ "Ja! seer
"De vel„ sagde Vertinden, "jeg sagde
"hende nok, at De var en bestandig Elsker.„ —
"Men sig mig, min kiere Madam! naar eller

"hvor har Hun faaet noget at vide om mig;
"thi jeg har aldrig været her tilforn, og jeg er-
"indrer ikke heller, at jeg nogen Tid har seet
"Hende.„ "Ja, det er ogsaa umueligt for
"Dem„ svarede hun, "for De var ganske
"liden, da jeg havde Dem paa mit Skiød hos
"Junkerens.„ — "Hvorledes! hos Junke-
"rens?„ sagde Jones. "Kiender hun da
"den store og gode Herr Altværd?„ "Ja saa
"sandelig gior jeg saa„ sagde hun, "hvem
"kiender ikke ham her paa Landet?„ — "Ryg-
"tet om hans Godhed„ svarede Jones, "maae
"have strækket sig videre end hertil; men Himlen
"allene kan kiende ham, kan kiende den Ædel-
"modighed, den har udcopieret efter sig selv,
"og sendt ned paa Jorden, som et Mynster af
"sig. Menneskene ere ligesaa uvidende om
"saadan guddommelig Godhed, som de ere
"uværdige dertil; men ingen er saa uværdig
"dertil, som jeg selv: jeg, som han ophøyede
"saa meget: jeg, som han tog til sig, som hun
"nok selv veed, endskiønt jeg var et fattigt uægte
"Barn: som han udkaarede, og holdt som sin
"egen Søn, jeg har vovet at giøre ham vred

"ved

"ved mine Daarligheder, jeg har paadraget
"mig hans Hevn: ja, jeg fortiener det alt;
"thi jeg vil aldrig være saa utaknemmelig at
"troe, at han har været uretfærdig imod mig.
"Ney, jeg har fortient at blive jaget paa Dø-
"ren, som jeg ogsaa er blevet, og nu troer
"jeg„ sagde han, "at Madamen vil ikke laste
"mig, fordi jeg har givet mig til Soldat, i sær
"med saadan en Capital i min Pung.„ Og
ved disse Ord rystede han Pungen, som der
var kun meget lidet i, og som Vertinden syntes
endnu, at der var mindre i.

Den gode Vertinde blev, (efter den al-
mindelige Talemaade) ligesom hun var slaaet
paa Øret ved denne Opdagelse. Hun svarede
meget koldsindig: "at det var vist nok, at Folk
"kunde best selv domme om deres Omstændig-
"heder.„ — "Men hør!„ sagde hun, "mig
"synes jeg hører nogen kalde paa mig. Nu
"kommer jeg! nu kommer jeg! Fanden staaer i
"alle vore Folk; ingen af dem har Øren at
"høre med. Jeg maae gaae ned: dersom De
"vil have meer Froekost, saa skal Pigen kom-
"me op. Nu kommer jeg!„ og ved disse Ord

sløy hun ud af Døren, uden at tage Afskeed; thi gemeene Folk holde meget paa deres Respect: Personer af Stand vise De vel Ærbødighed gratis imod, men deres Ligemænd bevise de den aldrig, uden at passe nøye paa, at de blive vel betalte for deres Umage.

Det tredie Capitel.

Hvori man seer Feldtskiæren anden gang.

Paa det at Læseren ikke skal begaae den Feyl at troe, at Vertinden vidste mere, end hun virkelig vidste, eller forundre sig over, at hun vidste saa meget, vil det være nødvendigt, førend vi gaae videre, at fortælle ham: at Lieutenanten havde sagt hende, at det Navn Sophie havde været Aarsag til Trætten, og hvad det øvrige, som hun vidste, angaaer, saa vil den skarpsindige Læser let see, paa hvad Maade hun kom til det, i det foregaaende Optrin. Hun besad virkelig iblant andre Dyder en stor Nysgierrighed, og tillod aldrig med hendes gode Villie, at nogen reyste bort af hendes Huus, førend hun havde udfrittet saa meget, som hun kunde, om deres Navne, Familier og Omstændigheder.

Hun

Hun var aldrig saa snart gaaet, førend Jones, i Steden for at legge Mærke til hendes Opførsel, begyndte at tænke paa, at han laae i den Seng, som man havde fortalt ham, at hans kiære Sophie havde lagt i. Dette opvakte tusende kielne og ømme Tanker, som vi vilde opholde os længer ved, dersom vi ikke toge i Betænkning, at saadanne Elskere udgiøre en meget ubetydelig Deel af vore Læsere. I denne Tilstand fandt Feldtskiæren ham, da han kom, for at forbinde hans Vunde. Da Doctoren efter at have udspurgt ham, mærkede, at hans Puls var uordentlig, og hørde, at han ikke havde sovet, erklærede han, at han var i stor Fare; thi han frygtede for, at der vilde indfinde sig en Feber, og den vilde han have forekommet ved Aareladelse; men Jones vilde ikke underkaste sig det; han erklærede, at han vilde ikke miste mere Blod, og sagde: "vil De kun "være saa god at forbinde mit Hoved, min "gode Doctor! saa tvivler jeg slet ikke paa, at "jeg jo kommer mig om een Dag eller to. „

"Jeg vilde ønske„ svarede Feldtskiæren, "at jeg kunde forsikkre Dem om, at De kunde

"komme

" komme Dem om en Maaned eller to. Kom-
" me Dem! jo mæn! ney, Folk komme sig
" ikke saasnart af saadanne Contusioner, og det
" er ikke heller Tider til, at mine Patienter
" skulde lære mig, hvad jeg bør giøre. Jeg paa-
" staaer, at jeg vil giøre en Revulsion, inden
" jeg forbinder Dem. "

Jones blev meget haardnakket ved sin Paastand. Tilsidst gav Doctoren dog efter, og fortalte ham med det samme, at han vilde ikke svare for, hvad der kunde følge paa, og haabede, at han da vilde lade ham vederfares den Ret at erkiende, at han havde raadet ham det Modsatte, og dette lovede den Syge ham at giøre.

Doctoren tog sin Tilflugt til Kiøkkenet, hvor han henvendte sin Tale til Vertinden, og beklagede sig bitterlig over hans Patients ulydige Opførsel, fordi han ikke vilde lade sig aarelade, da han dog havde Feberen.

" Saa maae det være en Ede-Feber " sagde Vertinden, " for han har alt i Morges
" sluget to store Stykker ristet Brød med Smør
" paa i sig til Froekost. "

" Det

"Det kan gierne være," sagde Doctoren, "jeg har kiendt Folk, der have ædt under Fe-"beren, og det kan man meget let giøre Reede "for; thi den Syrlighed, som avles ved den "febrilske Materie, kan pirre Nerverne i Mel-"lemgulvet, og derved foraarsage en Slags "Hunger, som man ikke let kan skille fra en "naturlig Madlyst; men Maden bliver da ikke "fordøyet eller assimileret til Melksaft, altsaa "vil den gnave Karrenes Aabninger, og følge-"lig forøge Feber-Tilfældene. Jeg troer i "Sandhed, at Herren er i stor Fare; og der-"som han ikke bliver aareladt, er jeg bange for, "at han vil døe."

"Vi skal jo alle døe, enten tilig eller sil-"dig;" svarede den gode Kone, "det rager jo "ikke mig. Jeg skulde dog ikke haabe, at De "vilde have, jeg skulde holde ham, imedens De "aarelader ham, min kiere Doctor. — Men "hør engang! lad mig hviske Dem et Ord i "Øret: jeg vil raade Dem, førend De gaae "for vidt, at see Dem om, hvem der skal be-"tale Dem."

"Hvem

"Hvem der skal betale mig!" sagde Doctoren, og sprang i Veyret, "Ih! jeg meente, "jeg havde en Adelsmand i Cuur, har jeg "ikke?"

"Det tænkte jeg ogsaa, ligesaavel som "De," sagde Vertinden, "men alle Ting ere "just ikke det, de see ud til at være, som min "første Mand altid sagde. Jeg kan fortælle "Dem, at han er en lumpen gemeen Knægt. "Dog maae De ikke lade Dem mærke med, at "jeg har talt med Dem derom; men jeg har "altid været af den Meening, at Folk der have "noget at forrette sammen, bør lade hverandre "saadant noget vide."

"Og jeg har taalt, at saadan en Karl," raabte Doctoren i Hidsighed, "vilde give sig af "med at lære mig! Skal jeg høre paa, at jeg "bliver sat i rette i min Praxis af een, som "ikke vil betale mig. Det er mig kiert, at jeg "har giort denne Opdagelse i Tide. Nu skal "jeg see, om han vil lade sig aarelade eller ey." Derpaa løb han strax op af Trappen, slog Døren op med Hæftighed, og vaagnede den stakkels Jones op af en meget god Søvn, som han

just

just var faldet i, og det som endnu var værre, af en behagelig Drøm om Sophie.

"Vil De aarelades eller ey?„ raabte den forbittrede Doctor. "Jeg har allerede "sagt Dem min Beslutning „ svarede Jones, "og jeg ønsker af mit ganske Hierte, at De "havde rettet Dem efter mit Svar, for De "har vækket mig af den sødeste Søvn, jeg "nogensinde laae i min hele Livstid. „

"Ja, ja!„ raabte Doctoren: "mange "gen een har døset sit hele Liv bort. Søvn "er ligesaa lidet altid god, som Mad; men erindre Dem, at det er sidste gang jeg spørger "Dem: vil De aarelades?„ "Og det er sidste "gang jeg svarer Dem „ sagde Jones: "ney "jeg vil ikke. „ "Ja, ja!„ sagde Feldtskieren, "saa toer jeg mine Hænder, og beder, at "De vil betale mig for den Umage jeg allerede "har havt: For to Reyser, fem Skilling for "hver; for to Forbindninger, ligesaa meget, og "en halv Krone for Aareladelse. „ "Jeg haaber "dog„ svarede Jones, "at De har ikke i "Sinde at forlade mig i denne Tilstand. „ "Jo i Sandhed har jeg saa!„ sagde den anden.

"Da

"Da har De opført Dem meget nedrig imod "mig, og jeg vil ikke give Dem en halv Skil- "ling.„ "Meget vel„ raabte Feldtskiæren, "det første Tab er det beste. Hvad Dievelen "meente Vertinden med at lade mig kalde til "saadan en Landløber.„ Og paa disse Ord fløy han strax ud af Værelset; hans Patient vendte sig om, og faldt snart i Søvn; men han var ikke saa lykkelig, at hans Drøm kom igien.

Det fierde Capitel.

Hvori der forekommer een af de løyerligste Barberere, som der nogensinde er talt om i Historien, Barberen fra Bagdad, og han i Don Quixote ikke engang undtagne.

Klokken var nu slaaet fem, da Jones vaagnede op af en lille Søvn paa syv Timer, og var blevet saa forfrisket, og befandt sig saa vel, og ved saa godt et Lune, at han besluttede at staae op og klæde sig paa. Han aabnede derfor sin Vadsæk, og tog reent Linnet og andre Klæder ud; men trak først en Frakke paa, og gik ned i Kiøkkenet, for at bestille sig noget, som kunde stille

stille en vis Allarm, som han mærkede Begyndelsen til i hans Mave.

Han mødte Vertinden, talede meget høflig til hende, og spurgte: "hvad han kunde faae "til Middag?„ "Til Middag!„ sagde hun, "det er underligt at tænke paa Middagsmad "saa til Dags. Vi har ikke det ringeste tilla- "vet i Huset, og Ilden er næsten ude.„ "Det "er vel nok„ sagde han, "men jeg maae have "noget at spise, og det er mig næsten ligegyl- "digt, hvad det er; for jeg har, sandt at sige, "aldrig været mere sulten i mit hele Liv.„ "Ja, saa troer jeg„ sagde hun, "at der er "et Stykke koldt Oxekiød med Roer til, som "vil være ret godt til Dem.„ — "Intet kan "være bedre„ svarede Jones, "men jeg vilde "være Hende meget forbunden, om Hun vilde "lade det blive opvarmet.„ Heri lovede Vertinden at føye ham, og sagde smilende: "at hun "var glad over at see, at han var kommet sig "saa vel.„ Thi vor Helts Mildhed var næsten uimodstaaelig, og desuden var hun i sig selv ikke noget ondt Fruentimmer; men hun el-

skede Pengene saa meget, at hun hadede alt det, der havde nogen Liighed med Fattigdom.

Nu gik Jones op igien, for at klæde sig paa, imedens hans Middagsmad blev tillavet, og efter hans Ordre kom der imidlertid en Barbeer til ham.

Denne Barbeer, som var bekiendt under Navn af Lille Benjamin, var en overmaade fælsom og loyerlig Karl, hvorved han ofte havde paadraget sig adskillige smaa Ulevligheder, for Ex. Ørefigen, Spark for Rumpen, Stokkeprygl, o. s. v. thi alle forstaae just ikke Spøg, og de, som forstaae det, ere ofte misfornøyede med, at det er dem selv, det gaaer ud over. Men denne Last var ulægelig hos ham; og naar han fik et lystigt Indfald, kunde man være vis paa, at han kom ud med det, uden at bryde sig det mindste om Person, Tid eller Sted, endskiønt han ofte havde lidt meget derfor.

Desuden havde han mange andre Besynderligheder i hans Caracteer, som jeg ikke vil tale om, siden Læseren vil selv let mærke dem, naar han bliver mere bekiendt med denne overordentlige Person.

Jones

Jones var utaalmodig efter at blive paaklædt af en Aarsag, som man let kan forestille sig; han syntes derfor, at Barberen var noget langsom i at tillave Sæben, og bad ham at skynde sig; hvortil den anden svarede ganske alvorlig (thi hans Muskler gik aldrig af Lave ved nogen Leylighed): "Festina lente er et Ordsprog, "som jeg vidste, længe førend jeg rørde ved nogen Rageknive.„ "Jeg mærker Han er lærd, "min Ven!„ svarede Jones. "Lidt!„ svarede Barberen, "non omnia possumus omnes.„ "Endnu meer!„ sagde Jones, "jeg "troer Han er ogsaa stærk i at ramse Vers op.„ "Jeg beder om Forladelse, min Herre!„ sagde Barberen, "non tanto me dignor honore.„ Derpaa gik han til sin Forretning, og sagde: "I al den Tid jeg har givet mig af med at "sæbe ind, har jeg aldrig kunnet opdage meer, "end to Aarsager til at lade sig barbere. Den "eene er for at faae Skiæg, og den anden for "at blive af dermed. Jeg giætter, min Herre! "at det kan ikke være længe siden De begyndte "at lade Dem rage af den første Aarsag, og "De har paa min Ære havt Lykke dertil; for

" man kan sige om Deres Skiæg, at det er
" tondenti gravior. „ " Og jeg giætter „ sag-
de Jones, " at Du er en meget løyerlig Karl. „
" De tager meget feyl, min Herre! „ sagde
" Barberen, " jeg er alt for meget hengiven til
" at studere Philosophie; hinc illæ lacrymæ, min
" Herre! det er min Ulykke det: Alt for stor
" Lærdom har ødelagt mig. „ " Jeg vil i Sand-
" hed gierne tilstaae Ham, min Ven! „ sagde
Jones, " at Han besidder mere Lærdom, end
" der i Almindelighed hører til Hans Handte-
" ring; men jeg kan ikke indsee, hvorledes det
" kan have været Ham til Skade. „ " Aa,
" min Herre! „ svarede Barberen, " min Fa-
" der giorde mig just arveløs derfor. Han var
" Dandsemester, og fordi jeg kunde læse førend
" jeg kunde dandse, fattede han saadan en Af-
" skye for mig, at han gav hver en Skilling,
" han havde, til hans andre Børn. — — Be-
" faler De ogsaa, at Deres Tindinger —
" Aa! jeg beder om Forladelse, jeg troer der
" er hiatus in manuscriptis. Man sagde, at
" De vilde gaae i Krig; men nu seer jeg nok,
" at det er ikke noget om. „ " Hvoraf slutter

" Han

" Han det?„ sagde Jones. " De er i Sand-
" hed alt for viis en Mand„ svarede Barbe-
ren, " til at føre et Hoved med Huller i til Kri-
" gen; thi det var jo det samme, som at føre
" Kull til Newcastle.„

" Du er paa min Ære en meget løyerlig
" Person„ sagde Jones, " og jeg holder meget
" af Dig, fordi Du er saa lystig. Det skal
" være mig en stor Fornøyelse, om Du vil
" komme til mig, naar jeg har spiist, og drikke
" et Glas med mig; jeg længes efter at blive
" nøyere bekiendt med Dig.„

" Aa, min kiere Herre!„ sagde Barbe-
ren, " jeg kan giøre Dem tyve gange saa stor
" en Fornøyelse, om De vil tage derimod.„
" Hvorledes det, min Ven?„ raabte Jones. —
" Jh! jeg vil drikke en heel Flaske med Dem,
" om De saa behager; for jeg elsker et godt Hierte
" meget høyt; og siden De har udfundet, at
" jeg er en løyerlig Karl, saa vil jeg frasige
" mig alle mine Indsigter i Physiognomien, om
" De ikke har eet af de beste Hierter i Verden.„
Nu gik Jones ned igien, meget net klædt, og
den smukke Adonis giorde neppe en mere elsk-

værdig Figur. Dog fandt Vertinden ingen Yndigheder hos ham; thi den gode Kone lignede Venus slet ikke, hverken i hendes Person eller Smag. Det havde været en Lykke for Pigen Anne, om hun havde seet ham med Madamens Øyne; thi den stakkels Pige blev saa heftig forelsket i Jones i en Tid af fem Minuter, at hendes Kierlighed siden kostede hende mangt et Suk. Denne Anne var meget smuk og ligesaa kræsen; thi hun havde givet en Gaardskarl og to unge Bønderkarle i Naboelauget Kurven; men vor Helts smukke Øyne optøede al hendes Jis i et Øyeblik.

Da Jones kom tilbage til Kiekkenet, var der endnu ikke dækket Bord til ham, og der havde i Sandhed ikke heller været nødvendigt endnu, siden hans Mad var endda in statu quo, ligesaavel som Ilden, der skulde varme den op. Dette feylslagne Haab kunde have opbragt mangt et philosophiskt Temperament; men paa Jones giorde det ikke saadan en Virkning. Han gav allene Vertinden en mild Irretesættelse, og sagde: "at han nok vilde spise sit Oxekiød koldt, "siden det var saa vanskeligt at faae det var-

"met."

met.„ Men nu blev den gode Kone rørt, enten af Medlidenhed eller af Skam, eller af jeg veed ikke hvad for en Bevæggrund, og skiældede først engang rundt paa hendes Tienestefolk, fordi de ikke havde adlydet de Befalinger, som hun aldrig havde givet dem, og befalede derpaa Opvarteren at dække i Solen. Derefter tog hun selv fat paa Maden for Alvor, og fik den snart færdig.

Den Soel, Jones nu blev ført ind i, havde virkelig faaet sit Navn, ligesom Lucus, a non lucendo; thi det var et Værelse, som der næsten aldrig var kommet Soel ind i. Det var i Sandhed det fletteste Værelse i hele Huset, og det var en Lykke for Jones, at der var intet værre. Nu var han desuden alt for hungrig til at mærke nogen Feyl deri; men da han først havde stillet sin Sult, befalede han Opvarteren at bringe sig en Flaske Viin i et bedre Værelse, og lod sig mærke med nogen Fortrydelse over, at han var blevet viist ind i et Fængsel.

Opvarteren adlydede hans Befaling, og efter nogen Tid kom Barberen, som vist nok

ikke havde ladet ham vente saa længe efter sit Selskab, dersom han ikke havde været i Kiøkkenet, og hørt paa Vertinden, der underholdt en heel Cirkel, som hun havde samlet rundt omkring sig, med den arme Jones's Historie, som hun tildeels havde erfaret af Jones's egen Mund, og tildeels sammensat af hendes eget vittige Hoved; thi hun sagde: "at han var en "stakkels fattig Bondedreng, som Herr Alt-"værd havde taget i sit Huus, hvor han var "blevet opdraget, som en Dreng; men at han "nu var jaget paa Døren for hans slette Stre-"ger, i sær fordi han vilde forføre den unge "Frøken, og formodentlig ogsaa fordi han havde "plyndret Huset; for, hvorledes skulde han ellers "være kommet til de faa Penge, han har. — "Og det er vores Adelsmand! — Aa, ja "vist!„ — "Een fra Herr Altværds Huus!„ sagde Barberen. "Hvad er da hans Navn?„ — "Jh! han sagde, at hans Navn var Jones„ sagde hun, "maaskee han gaaer under et frem-"med Navn. Ja, han fortalte mig ogsaa, "at Junkeren havde holdt ham, som sin egen "Søn, endskiønt han nu var blevet uenig med "ham.„

" ham.„ " Og er hans Navn Jones, saa " har han sagt sandt „ sagde Barberen, " for " jeg har nogle Paarørende, som boe i den " Deel af Landet; ja somme Folk sige ogsaa, at " han er hans Søn.„ " Hvorfor gaaer han " da ikke under sin Faders Navn?„ " Det kan " jeg ikke sige„ sagde Barberen; " mange " Folkes Sønner gaae ikke under deres Fædres " Navne.„ " Ja„ sagde Vertinden, " der- " som jeg kunde troe, at han var en Adels- " mands Søn, om det ogsaa var uden om, saa " vilde jeg føre mig ganske anderledes op imod " ham; thi mange af disse Horeunger komme " til at blive store Mænd, og man bør aldrig, " som min stakkels første Mand pleyede at sige, " støde en Giest for Hovedet, naar han er en " Adelsmand.„

Det femte Capitel.

En Samtale imellem Herr Jones og Barberen.

Den forrige Samtale holdt hun, deels imedens Jones sad til Bords i Fængselet, og deels imedens han ventede paa Barberen i Stuen. Og

saasnart Samtalen var forbi, giorde Herr Benjamin, som vi nylig sagde, sin Opvartning hos ham, og blev meget høflig imodtaget og anmodet om at sætte sig ned. Derpaa skiænkede Jones et Glas fuldt af Viin, og drak hans Skaal under Titel af Doctissime tonsorum. " Ago tibi " gratias „ sagde Barberen, hvorpaa han saae meget vist paa Jones, og sagde med stor Alvorlighed og med en synlig Forundring, som om han erindrede sig et Ansigt, han havde seet tilforn: " maae jeg bede, min Herre! om " den Gunst, at De vil sige mig, om Deres " Navn er ikke Jones? „ Hvortil den anden svarede: " Jo! — Pro Deum atque homi- " num fidem! „ sagde Barberen, " hvor un- " derlig falde dog ikke Tingene ud i Verden! " jeg er Deres underdanigste Tiener, min Herr " Jones. Jeg mærker, at De ikke kiender " mig, og det er i Sandhed heller ingen Un- " der, siden De har aldrig seet mig, uden een- " gang, og da var De meget ung. Siig mig, " min Herre! hvorledes lever den gode Herr " Altværd? Hvorledes lever ille optimus om- " nium patronum? „ " Jeg mærker „ sagde

Jones,

Jones, "at Han virkelig kiender mig; men "jeg er ikke saa lykkelig at kunne erindre mig "Ham.„ — "Det forundrer jeg mig ikke "over„ raabte Benjamin, "men jeg forun- "drer mig over, at jeg ikke kiendte Dem før, "for De har ikke forandret Dem det allermind- "ste. Og maae jeg spørge Dem uden Fortryg- "delse, min Herre! hvor De agter Dem hen, "siden De reyser ad denne Vey?„ "Fyld sit "Glas, Herr Barbeer!„ sagde Jones, og "giør ingen flere Spørgsmaal.„ "Ney!„ svarede Benjamin, "det er ikke min Hensigt "at falde Dem besværlig, min Herre! og jeg "haaber, at De ikke vil ansee mig for en Mand, "der er uforskammet og nøsviis af Nysgierrig- "hed; thi det er en Last, som ingen kan be- "skylde mig for; men jeg beder Dem om For- "ladelse: for naar en Herre, som De, reyser "uden Tienere, saa har man Aarsag til at troe, "at han er, som man siger, in statu incognito, "og maaskee jeg burde ikke have nævnet Deres "Navn.„ "Jeg maae tilstaae„ sagde Jo- nes, "at jeg ventede ikke, jeg havde været saa "vel bekiendt i denne Deel af Landet, som jeg

"mærker

" mærker, jeg er; dog vil jeg, for visse Aarsa-
" gers Skyld være Ham forbunden, om Han
" ikke nævner mit Navn til nogen, førend jeg
" er reyst herfra.„ " Pauca verba„ svarede
Barberen, " og jeg vilde ønske, at De var ikke
" kiendt af nogen her, uden af mig, for somme
" Folk kan ikke tie; men jeg forsikkrer Dem, at
" jeg kan holde en Hemmelighed hos mig selv.
" Mine Fiender selv maae tilstaae, at jeg be-
" sidder denne Dyd.„ " Og det er dog ikke det
" Caracteristiske ved Hans Profession, Herr Bar-
" beer!„ svarede Jones. " Aa, min Herre!„
sagde Benjamin, " non si male nunc & olim
" sic erit. Jeg forsikkrer Dem, jeg er hverken
" født eller oplærdt til at blive Barbeer. Jeg
" har hendrevet min meeste Tid imellem Folk af
" Stand, og, naar jeg skal selv sige det, saa veed
" jeg ogsaa lidt, hvad Skik og Brug er iblant
" saadanne Folk. Og dersom De havde holdt
" mig saa værdig til Deres Fortroelighed, som
" visse andre Folk, saa skulde jeg vist Dem,
" at jeg kunde bedre tie, end de. Jeg skulde
" ikke have vanæret Deres Navn i et offentligt
" Kiøkken. Og visse Folk har i Sandhed ikke

" ført

"fort sig vel op imod Dem, min Herre! for
"de har offentlig udraabt det, De har fortalt
"Dem om Deres Uenighed med Herr Alt-
"værd, og desforuden lagt Deres egen Løgn
"til, just saadanne Ting, som jeg veed, er Løgn. „
"Han sætter mig i en stor Forundring„ raabte
Jones. "Jeg fortæller Dem paa min Ære
"intet, uden hvad der er Sandhed „ svarede
Benjamin, "og jeg behøver ikke at sige Dem,
"at Vertinden var den Person, jeg meener.
"Jeg forsikkrer Dem, det rørte mig, at høre
"denne Historie, og jeg haaber, det er falskt alt-
"sammen; for jeg har stor Ærbødighed for
"Dem, det forsikkrer jeg Dem, jeg har, og har
"havt, lige siden De viiste Dem saa ædelmodig
"imod sorte Jacob; thi dette er der talet om
"hele Landet over, og jeg har faaet mere end
"eet Brev derom. Det gjorde Dem i Sand-
"hed elsket af enhver. De maae derfor tilgive
"mig; thi det var virkelig Bekymring over
"det, jeg hørde, der kom mig til at giøre Dem saa
"mange Spørgsmaale; for der er ingen næs-
"viis Nysgierrighed hos mig; men jeg elsket
"et godt Hierte, og deraf opkom amoris abun-
"dantia erga Te. „

En

En Ulykkelig troer let enhver Forsikkring om Venskab. Det var derfor ingen Under, at Jones, som, foruden det, at han var ulykkelig, var ogsaa overmaade aabenhiertig, strax troede alle Benjamins Forsikkringer, og trykkede ham op til sit Bryst. De latinske Brokker, som Benjamin havde anvendt nogle af temmelig vel, smagde just ikke af nogen dyb Lærdom, men syntes dog at røbe noget mere, end det, man venter af en almindelig Barbeer, og det samme viiste ogsaa hans hele Opførsel. Jones troede derfor, at det, han havde fortalt om sin Herkomst og Opdragelse, var sandt, og efter mange Anmodninger sagde han endelig: "Siden Han har hørt saa meget om mine Om-"stændigheder, min Ven! og det lader, som "Han er meget begierlig efter at vide Sandhe-"den, saa vil jeg fortælle Ham det altsammen, "om Han vil have Taalmodighed til at høre "mig." "Taalmodighed!" raabte Benjamin, "det vil jeg, om Capitelet blev aldrig saa "langt, og jeg er Dem meget forbunden, for "den Ære, De giør mig."

Nu

Nu begyndte Jones, og fortalte den hele Historie, hvoraf han ikkun udelod een eller to Omstændigheder, nemlig alt det, der havde tildraget sig den Dag, han sloges med Hartmann, og sluttede med hans Forsæt at ville gaae til Sees, indtil Rebellionen i Norden havde kommet ham til at forandre hans Hensigt, og ført ham til det Sted, hvor han da var.

Lille Benjamin var Agtpaagivenheden selv, og afbrød ikke Fortællingen en eeneste gang; men da den var forbi, kunde han ikke bare sig for at anmærke, at hans Fiender maatte endelig have opspundet noget meer imod ham, og fortalt det til Herr Altværd; thi ellers kunde saa god en Mand aldrig have bortjaget een, som han havde elsket saa høyt, paa saadan en Maade. Hvortil Jones svarede: "at han "tvivlede ikke paa, at man jo havde benyttet "sig af saadanne nedrige Kunster, for at styrte "ham."

Og det var i Sandhed neppe andet mueligt, end at enhver maatte giøre den samme Anmærkning, som Barberen, der i Sandhed ikke havde hørt en eeneste Omstændighed af Jones,

hvorfor

hvorfor han kunde blevet fordømt; thi nu bleve hans Handlinger ikke seete fra den fornærmende Synspunkt, som de vare foreſtillede i for Herr Altværd, og han kunde ikke heller anføre alle de falſke Anklagelſer, ſom Tid efter anden vare bragte for Herr Altværd imod ham; thi han vidſte ſelv ikke noget af dem. Desuden havde han ogſaa udeladt mange væſentlige Omſtændigheder i hans anførte Fortælling; og overhovedet ſaae i Sandhed alle Ting ſaa fordeelagtige ud for Jones, at det vilde ikke have været let for Ondſkaben ſelv at tillegge ham nogen Laſt.

Dog ſøgte Jones ikke at ſkiule eller forklæde Sandheden, ja han vilde have været meget meer uvillig til at taale, at Herr Altværd blev dadlet, fordi han havde ſtraffet ham, end han ſelv, fordi han havde fortient det. Men ſaaledes ſkeede det da, og ſaaledes vil det altid ſkee; thi en Perſon maae være nok ſaa redelig, ſom han vil, ſaa bliver dog hans egen Opførſel, naar han fortæller den, endog imod hans Villie, ſaa fordeelagtig for ham, at hans Laſter vil komme klarere ud af hans Mund, og lade al deres Ureenhed efter ſig, ligeſom urene

Liqveu-

Liqveurer, naar de blive vel afsiede; thi endskiønt Handlingerne kunne synes at være de samme, saa blive dog Bevæggrundene, Omstændighederne og Følgerne saa forskiellige, naar en Mand fortæller sin Historie selv, og naar hans Fiende fortæller den, at man neppe kan kiende, at det er de selv samme Handlinger, begge tale om.

Endskiønt Barberens graadige Øren havde faaet denne Historie til Livs, var han dog endnu ikke fornøyet. Der var endnu een Omstændighed tilbage, som hans Nysgierrighed, i hvor koldsindig den end var, længtes meget heftig efter at faae at vide. Jones havde fortalt om sin Kierlighed, og at han havde været Blifils Medbeyler; men han havde omhyggelig skiult den unge Dames Navn. Barberen bad derfor tilsidst efter nogen Betænkning og mange Hum og Hem, om Tilladelse til at spørge: "hvad "den Dame heed, som syntes at have været "den fornemmeste Aarsag til al denne Ulykke." Jones betænkde sig et Øyeblik, og sagde derpaa: "Siden jeg har betroet Ham saa meget, "og siden jeg frygter, hendes Navn er allerede

" blevet alt for bekiendt ved denne Leylighed,
" saa vil jeg ikke skiule det for Ham: hendes
" Navn er Sophie Western.„

" Proh Deum atque hominum fidem! Jun-
" ker Western har en voxen Datter! „ " Ja,„
raabte Jones, " og saadan en Datter, at der
" er ikke Mage til hende i Verden. Ney! al-
" drig saae noget Øye nogen saa smuk. Men
" det er den mindste af hendes ypperlige Egen-
" skaber! Saadan en Forstand! Saadan en
" Godhed. O! jeg kunde berømme hende evig,
" og dog udelade de halve af hendes Dyder. „
" Herr Western en voxen Datter! „ raabte
Barberen, " jeg kan erindre, at hendes Fader
" var en Dreng. Ja! Tempus edax rerum. „

Da Vinen nu var oppe, paastod Barbe-
ren endelig, at han ogsaa vilde give sin Flaske;
men Jones afslog det ganske, og sagde: " at
" han allerede havde drukket meer, end han bur-
" de, og at han nu vilde gaae op paa sit Kam-
" mer, hvor han ønskede, han kunde faae en
" Bog. „ " En Bog! „ raabte Benjamin;
" hvad for en Bog vil De have? En latinsk eller
" engelsk Bog? Jeg har nogle rare Bøger i
" begge

" begge Sprog. For Exempel: Erasmi Collo-
" quia, Ovid. de Triſtibus, Gradus ad Par-
" naſſum, og paa Engelſk har jeg adſkillige af
" de beſte Bøger, endſkiønt nogle af dem ere
" lidt forrevne; men jeg har en ſtor Deel af
" Stowe's Chronicke, det ſiette Bind af Po-
" pes Homer, det tredie Bind af Specta-
" tor, det andet Bind af Echard's romer-
" ſke Hiſtorie, Haandværksmanden, Ro-
" binſon Cruſoe, Thomas a Kempis, og
" to Bind af Thomas Browns Verker. "

" De ſidſte har jeg aldrig ſeet " ſvarede Jones, " vær ſaa god og laan mig eet af dem. " Barberen forſikkrede ham, at de vilde underholde ham meget, for han anſaae Forfatteren for een af de vittigſte Hoveder, ſom Nationen nogentid havde frembragt. Derpaa gik han hiem til ſit Huus, ſom laae tæt ved, og kom ſtrax tilbage igien: hvorpaa Jones paalagde Barberen den ſtrængeſte Taugshed, ſom han ſvoer at holde ubrødelig, og derpaa ſkiltes de fra hverandre. Barberen gik hiem, og Jones gik op paa ſit Kammer.

Det siette Capitel.

Hvori man vil faae flere af Herr Benjamins Talenter at see, saavelsom og at vide, hvem denne overordentlige Person var.

Om Morgenen efter var Jones noget urolig over, at Feldtskiæren havde forladt ham, da han frygtede for, at det vilde drage nogen Ulevlighed eller Fare efter sig, om hans Vunde ikke blev forbundet. Han spurgte derfor Opvarteren: "Hvad for andre Feldtskiærere man kunde "faae fat paa i Naboelauget.„ Opvarteren fortalte ham: "at der var een ikke langt der- "fra, men at han vidste, at han ofte havde af- "slaaet at tage sig af en Syg, naar der først "havde været sendt Bud efter en anden. Men "dersom Herren vil lyde mit Raad, saa er der "ingen Mand i hele Kongeriget, der kan be- "dre tage sig det paa, De forlanger, end Bar- "beren, som var hos Dem i Aftes. Vi an- "see ham for at være een af de Beste i hele "Naboelauget, naar nogen er blevet saaret; "for han har allerede giort adskillige store Cu- "rer, endskiønt han har ikke været her over tre "Maaneder.„

Jones

Jones sendte strax Opvarteren hen efter lille Benjamin, som strax lavede sig til efter det Fag, han hørde, man vilde bruge ham i, og kom; men med et Udseende og en Mine, der var saa forskiellig fra den, han gav sig, naar han havde Bækkenet under Armen, saa man neppe kunde kiende, at han var den samme Person.

"Naa Barbeer!„ sagde Jones, "jeg "mærker Han har mere end eet Haandværk. "Hvor kom det sig, at han ikke underrettede "mig derom i Aftes?„ "En Feldtskiær„ svarede Benjamin, "har en Profession, og ikke "et Haandværk. Aarsagen, hvorfor jeg ikke "fortalte Dem i Aftes, at jeg udøvede denne "Kunst, var, at jeg da troede, De var under "en andens Hænder, og jeg skiøtter ikke om at "blande mig i mine Medbrødres Forretninger: "Ars omnibus communis. Men om De nu "behager, saa vil jeg tage Deres Hoved i Øye"syn, min Herre! og naar jeg faaer seet De"res Hierneskal, vil jeg sige Dem mine Tan"ker om Deres Tilstand.„

Jones havde just ikke nogen stor Troe til denne nye Professor, men dog tillod han ham at løse Forbindningen op, og see til Vunden, som Benjamin oldrig saasnart saae, førend han begyndte at sukke, og ryste heftig med Hovedet. Herover blev Jones fortreden, og bad ham: "ikke at stille sig an, som en Nar; men "at fortælle ham, hvad Tilstand han fandt "ham i.„ "Skal jeg svare Dem som Feldt"skiær, eller som Ven?„ spurgde Benjamin. "Som Ven og alvorlig„ svarede Jones. "Nu saa vilde det da„ raabte Benjamin, "paa min Siel være en stor Kunst, at hindre "Dem fra at blive vel igien efter nogle faa "Forbindninger; og dersom De vil tillade mig "at legge noget af min egen Salve derpaa, saa "vil jeg svare for Udfaldet.„ Jones gav sit Samtykke dertil, og Benjamin anvendte sit Plaster paa Timen.

"See saa, min Herre!„ raabte Benjamin, "nu vil jeg, om De saa behager, "paatage mig min forrige Person igien; men "man er forbunden til at give sig en nogenledes "værdig Mine, naar man udøver disse Opera-

"tioner,

"tioner, ellers vil Folk ikke underkaste sig vor
"Behandling. De kan ikke forestille Dem,
"min Herre! hvor vigtigt det er for en Mand
"af en alvorlig Caracteer, at have et alvorligt
"Udseende. En Barbeer kan komme Dem til
"at lee; men en Feldtskiær bør snarere komme
"Dem til at græde.„

"Min Herr Barbeer, eller min Herr
"Feldtskiær, eller min Herr Barbeer-Feldt-
"skiær!„ sagde Jones — "Aa, min Her-
"re!„ svarede Benjamin, i det han faldt ham
ind i Talen: "Infandum, regina, jubes reno-
"vare dolorem. De erindrer mig om disse for-
"eenede Broderskabers gruesomme Skilsmisse,
"der har været begge disse Faculteter til saa stor
"en Skade, som alle Skilsmisser maae være,
"efter det gamle Ordsprog: vis unita fortior,
"hvilket der i Sandhed endelig maae være nogle,
"enten af det eene eller andet Broderskab, i
"Stand til at forklare. Hvad for et Slag
"var det ikke for mig, som foreener begge Fa-
"culteter i min egen Person!„ — "Hvad
"Navn Han nu ogsaa helst vil kaldes med„ sagde
Jones, "saa er Han een af de underligste og

"løverligste Karle, jeg nogen Tid har seet, og "der maae være noget meget forunderligt i "Hans Historie, som Han maae tilstaae, jeg "har Ret til at faae at vide." "Det tilstaaer "jeg gierne," sagde Benjamin, "og jeg vil "strax fortælle Dem det, om De har Leylighed "dertil nu; for jeg forsikrer Dem, det vil for- "dre en temmelig Tid." Jones fortalte ham, "at han kunde aldrig faae bedre Leylighed, "end da." "Naa! saa vil jeg da adlyde "Dem," sagde Benjamin, "men jeg vil først "lukke Døren i Laas, at ingen skal afbryde "os." Det giorde han, og derpaa nærmede han sig med en høytidelig Mine til Jones, og sagde: "jeg maae begynde med at fortælle Dem, "min Herre! at De har selv været den største "Fiende, jeg nogensinde har havt." Jones blev lidt underlig over denne pludselige Erklæring. "Jeg! Hans Fiende!" sagde han meget bestyrtset og noget alvorlig. "Ney, bliv "ikke vred!" sagde Benjamin, "for jeg for- "sikrer Dem, jeg er det ikke. De er fuld- "kommen uskyldig, De har aldrig havt i Sin- "de at giøre mig noget Ondt, for De var den

"gang

" gang et Barn; men jeg troer, jeg skal best
" oplyse alt dette, naar jeg nævner Dem mit
" Navn. Har De aldrig hørt noget om en vis
" Griffel, min Herre! som havde den Ære
" at blive anseet for Deres Fader, og den Ulykke
" at blive ødelagt i Bund og Grund for denne
" Æres Skyld. „ " Jo! jeg har rigtig nok
" hørt noget om denne Griffel„ sagde Jones,
" og jeg har altid troet, at jeg var hans Søn. „
" Ja! „ svarede Benjamin, " jeg er den
" Griffel! men her frikiender jeg Dem for al
" sønlig Lydighed; for jeg forsikkrer Dem, De
" er ikke min Søn. „ " Hvorledes! „ svarede
Jones, " er det mueligt, at en falsk Mis-
" tanke skulde have paadraget Ham alle de onde
" Følger, som jeg er alt for vel underrettet
" om. „ " Ja, det er mueligt! „ svarede
Benjamin, " for det forholder sig just saale-
" des. Men endskiønt det er naturligt nok for
" Menneskene at hade endog de uskyldige Aar-
" sager til Deres Ulykker, saa er jeg dog af en
" ganske anden Sindsforfatning: jeg har elsket
" Dem, lige fra den Tid af, da jeg hørde tale
" om Deres Opførsel imod sorte Jacob, som

" jeg sagde Dem før, og af vores overordent-
" lige Møde er jeg overbeviist om, at De er
" født til at give mig Erstatning for alt det, jeg
" har lidt for den Sags Skyld. Desuden
" drømte jeg, Natten førend jeg saae Dem, at
" jeg snublede over en Stoel, uden at komme til
" nogen Skade, og dette viiste mig tydelig, at
" der var noget godt i Vente for mig; og i Nat
" drømte jeg igien, at jeg reed bag ved Dem
" paa en melkehviid Hoppe; dette er en meget
" ypperlig Drøm, og betyder en meget god
" Lykke, som jeg ogsaa har besluttet at jage efter,
" dersom De ikke er saa grum at nægte mig det. „

" Jeg vilde være meget glad, Herr Grif-
" fel! „ svarede Jones, " om det stod i min
" Magt at give Ham Erstatning for det, Han
" har lidt for min Skyld; men for nærværende
" Tid seer jeg ikke nogen rimelig Leylighed der-
" til. Dog forsikrer jeg Ham, at jeg skal ikke
" nægte Ham noget, som staaer i min Magt at
" give Ham. „

" Det staaer i Sandhed ganske rigtig i
" Deres Magt „ svarede Benjamin, " for jeg
" begierer intet andet, end Tilladelse til at følge

" Dem

" Dem i Deres Feldtog, ja jeg er saa forkippet
" derpaa, at De vil dræbe baade en Barbeer og
" en Feldtskiær i eet Aandedræt, dersom De
" nægter mig det. "

Jones svarede smilende, at det skulde gjøre ham meget ondt, om han skulde være Aarsag til saa stor en Skade for Publicum. Derpaa fremsatte han mange fornuftige Aarsager, for at raade Benjamin, som vi herefter ville kalde Griffel, fra hans Forsæt; men det hialp aldeles ikke: Griffel forlod sig vist og fast paa hans Drøm om den melkehvide Hoppe.

" Desuden forsikrer jeg Dem, min Herre! " sagde han, " at jeg har saa stor en Tilbøyelig-
" hed til dette Tog, som det er mueligt, no-
" gen kan have, og gaae vil jeg, enten De til-
" lader mig at gaae i Deres Selskab, eller ey. "

Jones var ligesaa vel fornøyet med Griffel, som Griffel kunde være det med ham, og havde ikke seet paa sin egen Tilbøyelighed, men allene paa den andens Vel, da han bad ham at blive hiemme. Nu, da han mærkede, at hans Ven var saa bestemt, gav han tilsidst sit Samtykke dertil, men fattede sig strax igien, og sagde:

de: "Maaskee Herr Griffel tænker, jeg er "i Stand til at underholde ham, men det er "jeg virkelig ikke." Og derpaa tog han sin Pung op, og talte ni Guineer ud, som han forsikkrede var hans hele Formue.

Griffel svarede: "at han haabede allene "paa hans Gunst i den tilkommende Tid, for "han var fuldkommen overbeviist om, at det "vilde ikke vare længe, inden han vilde faae "nok at raade over. For nærværende Tid, "sagde han, troer jeg nok jeg er den rigeste af "os begge; men alt, hvad jeg har, kan De "benytte Dem af, og raade for, ligesom De ly- "ster; jeg vil, at De skal tage det altsammen, "og jeg udbeder mig allene, at jeg maae følge "Dem, som Deres Tiener: Nil desperandum "est Teucro duce & auspice Teucro." Men Jones vilde paa ingen Maade tage imod hans ædelmodige Tilbud.

De besluttede at reyse Morgenen derefter, men der opkom en Vanskelighed i Henseende til deres Bagage; thi Herr Jones's Vadsæk var for stor til, at de kunde føre den med sig uden Hest.

"Dersom

" Dersom jeg tør være saa dristig at sige " min Meening ,, sagde Griffel, " saa burde " denne Vadsæk, og alt, hvad der er i den, " blive tilbage, undtagen nogle faa Skiorter, " og dem kan jeg meget let bære for Dem. De " øvrige af Deres Klæder kan vi ganske sikkert " forvare i mit Huus. ,,

Denne Meening var ikke saasnart fremsat førend den blev bifaldet, og derpaa gik Barberen, for at lave alting til rette til det Tog, han havde i Sinde at gaae til.

Det syvende Capitel.

Som indeholder bedre Aarsager for Griffels Opførsel, end nogen af de, vi have seet endnu, samt Forsvar for Jones's Skrøbelighed, og nogle flere Anekdoter om Vertinden.

Endskiønt Griffel var eet af de meest overtroiske Menneskker, saa vilde han dog neppe have forlangt at følge Jones paa hans Tog, blot efter de Tegn, han tog af Stolen og den hvide Hoppe, dersom han ikke havde havt andre Udsigter, end at faae sin Deel af Byttet paa Valpladsen. Men Sagen var denne: da

Griffel

Griffel kom til at eftertænke den Fortælling, han havde hørt af Jones, kunde han ikke føre det i sit Hoved, at Herr Altværd vilde jage sin Søn (thi det troede han vist, han var) paa Døren, for nogen af de Aarsager, han havde anført. Derfor sluttede han, at det var altsammen intet andet, end en Opdigtelse, og at Jones, som de, der verlede Breve med ham, ofte havde fortalt om, at han havde en meget vild Caracteer, var virkelig løbet bort fra sin Fader. Det faldt ham derfor ind, at han kunde giøre Herr Altværd en Tieneste, om han kunde formaae den unge Herre til at vende tilbage til sin Fader, og derved haabede han at udslette al hans forrige Vrede imod sig, ja han bildte sig endog ind, at denne Vrede var forstilt, og at Altværd havde opofret ham for sin egen Æres Skyld. Og denne Tanke grundede han paa denne ypperlige Mands Opførsel imod Hittebarnet, og paa hans Grumhed imod sig; thi da han vidste, at han var uskyldig, saa kunde han ikke begribe, hvorledes nogen anden kunde anseе ham for skyldig; og endelig paa den Hielp, han hemmelig havde faaet, længe efter at den

aarlige

aarlige Gave var bleven taget offentlig fra ham, og som han ansaae som en Slags Belønning for sine Ulykker, eller snarere som et Middel til at forsone den Uret, Herr Altværd havde giort ham; thi jeg troer, det er meget usædvanligt, at Menneskene tilskrive den blotte Godgiørenhed de Velgierninger, de modtage, saalænge det er dem mueligt at angive nogen anden Bevæggrund derfor. Dersom han altsaa paa nogen Maade kunde overtale den unge Herre til at vende tilbage, tvivlede han ikke paa, at Herr Altværd jo vilde tage ham til Naade igien, og betale ham vel for hans Umage, ja han skulde endog komme hiem til hans Føde Egn, og dette var et Ønske, som Ulysses selv ikke havde giort med inderligere Attrac., end den stakkels Griffel.

Jones var ganske overbeviist om, at det, den anden havde sagt ham, var sandt, og troede, at Griffel havde ingen anden Bevæggrunde, end Kierlighed til ham, og Nidkierhed for Sagen, de skulde stride for: en lastværdig Mangel af Forsigtighed og Mistanke om andres Sanddruehed, hvorfor han fortiente meget at dadles.

Sandt

Sandt at sige, saa er der kun to Maader til at faae denne ypperlige Egenskab: den eene er lang Erfarenhed, og den anden er Natur, og denne sidste troer jeg, man ofte forklarer ved Genie og store naturlige Siele-Evner. Denne Maade er uendelig bedre end den anden, ikke allene fordi vi besidde den tiligere i vort Liv, men endog fordi den er meget mere ufeylbarlig og bestemmende; thi een, der er blevet nok saa tit bedraget, kan dog endnu haabe at finde andre, der ere mere ærlige; men ere der saa visse nødvendige indvortes Paamindelser om, at det er umueligt, maae han i Sandhed have meget liden Forstand, om han nogen Tid fører sig saaledes op, at det er mueligt, han kan bedrages. Jones havde ikke denne Gave af Naturen, og var alt for ung til at have faaet den ved Erfarenhed; thi man opnaaer sielden den mistroiske Viisdom, som man maae erhverve sig paa denne Maade, førend man er kommet meget langt hen i Livet; og det er maaskee Aarsagen, hvorfor nogle gamle Folk ere saa tilbøyelige til at foragte alles Forstand, der ere yngere, end de selv.

Jones

Jones hendreev den største Deel af Dagen i Selskab med en nye Bekiendt; og dette var ingen anden, end Verten i Huset, eller rettere Vertindens Mand. Han var ganske nylig kommet saavidt, at han kunde gaae ned af Trapperne igien efter et langt Anfald af Podagra, af hvilken Sygdom han i Almindelighed var nødt til at holde sig oppe paa sit Kammer den eene halve Deel af Aaret: i den øvrige Tid gik han omkring i Huset, smegede sin Pibe, og drak sin Flaske Viin med gode Venner, uden at bekymre sig det allermindste om nogen Slags Forretninger. Han havde, som man siger, havt en Opdragelse, som en Person af Stand, det er at sige: han var opdraget til ikke at giøre noget, havde tilsat hans faa Midler, som han havde arvet efter en Morbroder, en vindskibelig Landmand, paa Jagt, Hesteleb og Hane-Fægtning; og siden havde Vertinden taget ham i en vis Hensigt, som han alt for længe havde holdt op at opfylde, hvo for hun ogsaa nu hadede ham af sit ganske Hierte. Men da han var en trodsig haardnakket Karl, saa lod hun sig neye med at giøre ham bestandige Bebreydelser ved ufor-

deelagtige Sammenligninger imellem ham og hendes første Mand, hvis Berømmelser hun havde altid paa Tungen; og da hun for største Delen raadede over Gevinsten, saa paatog hun sig gierne at forsørge og bestyre Huset, og tillod endelig, efter mange forgieves Bestræbelser, at hendes Mand maatte raade over sig selv.

Om Aftenen, da Jones var gaaet op paa sit Kammer, opkom der en liden Trætte imellem dette kierlige Par, angaaende ham: "Du har pimpet Dig med Herren, seer jeg," sagde Vertinden. "Ja!" svarede Manden, "vi have knækket Halsen paa en Flaske sammen, "og han seer ud til at være en Adelsmand; han "forstaaer sig ret got paa Heste. Det er sandt, "han er ung, og har ikke seet meget af Verden "endnu, for jeg troer, han har ikkun været "ved meget faa Hesteløb." "Ha, Ha! han "er een af Dine Folk," sagde Vertinden, "er "han! Ja, han maae endelig være en Adels- "mand, naar han er med ved Hesteløb. Fan- "den tage saadanne Adelsmænd, jeg vilde saa "sandelig ønske, at jeg aldrig havde seet no- "gen af dem. Jo, jeg har nok Aarsag til at

"synes

" synes got om Hesteløb. „ " Det har Du „ sag-
de Manden, " for jeg har ogsaa været med, som
" Du veed. „ " Jo! „ svarede hun, " Du
" er ret en Kiøn een; jeg kan, som min første
" Mand pleyede at sige, sætte alt det Gode,
" jeg har saaet med Dig i mine Øyne, og endda
" see lige got. „ " Fanden fare efter Din
" første Mand „ raabte han. — " Bind mig
" ikke en bedre Mand, end Du selv er „ svarede
Konen; " dersom han havde levet endnu, havde
" Du ikke vovet at giøre det. „ " Altsaa tæn-
" ker Du „ svarede han, " at jeg har ikke lige-
" saa meget Mod, som Du; for Du har ban-
" det ham saa tidt, naar jeg har hørt paa det. „
" Om jeg har giort det „ sagde hun, " saa har
" jeg fortrydt det mangen en god gang; og der-
" som han var saa god at tilgive mig et Ord, som
" var sagt i Hastighed, eller saadant noget, saa an-
" staaer det ikke saadan een, som Du er, at kaste
" mig det i Næsen. Han opførte sig som en
" Mand imod mig, giorde han; og dersom jeg
" nogensinde brugte et ondt Ord imod ham i min
" Hidsighed, saa kaldte jeg ham dog aldrig en
" Stymper, for jeg skulde have løyet ham paa,

"dersom jeg havde kaldt ham en Stymper.„ Hun sagde endnu meget mere, men han hørde det ikke; thi da han havde tændt sin Pibe, rokkede han af, det beste han kunde. Vi ville derfor ikke udskrive mere af hendes Tale, da den nærmede sig mere og mere til noget, der er alt for grovt til at finde Sted i denne Historie.

Tilig om Morgenen indfandt Griffel sig ved Jones's Seng, færdig og udrustet til Reysen med hans Randsel paa Ryggen. Randselen havde han selv forfærdiget; thi foruden hans andre Professioner var han ogsaa ikke nogen slet Skrædder. Han havde allerede lagt sit hele Forraad af Linnet, som bestod i fire Skiorter, deri, hvortil han endnu lagde otte for Herr Jones, og derpaa pakkede han ogsaa Vadsækken ind, og var i Fred med at gaae hiem med den til hans Huus; men blev standset paa Veyen af Vertinden, som ikke vilde tillade, at noget maatte føres bort, førend Regningen var betalt.

Vertinden var, som vi for sagde, Eenevolds-Regentinde i Riget; det var derfor nødvendigt at rette sig efter hendes Love. Regningen

ningen blev altsaa strax skrevet, og steeg til en meget større Sum, end man kunde ha e ventet efter den Bevertning, Jones havde nydt. Og her er det vor Pligt at aabenbare nogle Grundsætninger, som Vertshuusfolk holde for at være de største Hemmeligheder i deres Haandtering; den første er: Naar de har noget, som er godt, og det hænder sig i Sandhed meget sielden, saa komme de allene frem dermed til saadanne Personer, som reyse med store Equipager; den anden: At de lade saadanne Folk betale ligesaa meget for de sletteste Vahre, som om de vare de beste; og endelig den tredie: At lade Giesterne betale dobbelt for alt, hvad de faae, naar de kun forlange lidet, saa at Regningen bliver dog altid den samme.

Da Regningen var skreven og afgiort, begav Jones sig paa Reysen med Griffel, der bar Randselen; men Vertinden nedlod sig ikke til at ønske ham en lykkelig Reyse; thi det lod, som dette Vertshuus blev besøgt af Folk af Stand, og, jeg veed ikke, hvoraf det kommer sig, men alle de, der have deres Levebrød af Folk af Stand, blive gierne ligesaa Uforskammede

imod alle andre Mennesker, som om de selv virkelig vare af Stand.

Det ottende Capitel.

Jones kommer til Glouceſter, og gaaer ind i Klokken. Hvorledes dette Huus var, og en Lomme-Procurators Caracteer, ſom Jones der mødte.

Da Herr Jones og Griffel, eller lille Benjamin (det Tilnavn lille var maaſkee givet ham af Spot; thi han var virkelig næſten ſex Fod høy) havde forladt deres ſidſte Qvarteer, paa den Maade, vi nylig have beſkrevet, fortſatte de deres Reyſe til Glouceſter, uden at der mødte dem noget, ſom fortiente at fortælles.

Ved Ankomſten der valgte de ſig det Huus til Opholdsſted, ſom fører en Klokke til Skildt, et ypperligt Huus, ſom jeg ret for Alvor anbefaler alle de af mine Læſere, ſom ville beſøge denne gamle Stad. Eyermanden deraf er en Broder af den ſtore Prædikant Whitefield, men han er aldeles ikke beſmittet med de fordervelige methodiſtiſke, eller noget andet Slags kiætterſke Grundſætninger. Det er en

god,

god, redelig, jevn Mand, der, efter mine Tanker, ikke let vil foraarsage nogen Forvirring, enten i Kirken eller Staaten. Jeg troer hans Kone har kunnet paastaae at være smuk, og hun er endnu en meget kiøn Kone. Hendes Person og Opførsel kunde have giort en skinnende Figur i de meest polerede Selskaber; men endskient hun maae vide, at hun besidder denne og mange andre Fuldkommenheder, saa lader det dog til, at hun er fuldkommen fornøyet og hengivet til den Stand, hun er sat i, og denne Hengivenhed har allene sin Oprindelse af hendes fornuftige og kloge Sindsforfatning; thi for nærværende Tid er hun ligesaa frie for alle methodistiske Meeninger, som hendes Mand. Jeg siger for nærværende Tid; thi hun tilstaaer selv reent ud, at hendes Broders Papirer giorde i Begyndelsen noget Indtryk paa hende, og at hun satte sig i Bekostning for en lang Kappe, for i den at vente paa Aandens overordentlige Bevægelser; men da hun havde forsøgt det i en tre Ugers Tid, og mærkede ikke, som hun selv siger, nogen Bevægelse, der var saa meget som en halv Skilling værd, saa lagde hun me-

get viselig Kappen bort, og forlod Secten. Med faa Ord: hun er en meget venlig, godhiertig Kone, og giør sig saa stor Umage for at være forbindtlig, at de Gieſter maae være meget knarvurne, der ikke ere overmaade vel fornøyede i hendes Huus.

Madam Whitefield var just af en Hændelse i Gaarden, da Jones og hans Følge marscherede ind. Hendes Skarpsindighed opdagede snart noget i vor Helts Miner, der skillede ham fra Pøbelen. Hun befalede derfor strax hendes Folk at vise ham ind i et Værelse, og strax efter bad hun ham til Bords hos sig selv, hvilken Indbydelse han tog meget taknemmelig imod; thi et meget mindre behageligt Selskab, end Madam Whitefields, og et meget slettere Maaltid, end det, hun havde tillavet, vilde i Sandhed have været velkomment efter saa lang en Fasten og saa lang en Vey, som de havde gaaet.

Ved Bordet var der, foruden Herr Jones og den gode Vertinde, en Advocat fra Salisbury. Denne var just den samme, som havde bragt Herr Altværd Underretning om Frue

Blifils

Blifils Død, og hvis Navn, som jeg troer, jeg den gang ikke anførde, var Dowling. Derforuden var der endnu en anden Person, som gav sig ud for Jurist, og opholdt sig et Steds i Naboelauget ved Linlinch i Sommersetshire. Denne Karl gav sig ud for en Jurist, siger jeg; men i sig selv var han een af de gemeeneste Lomme-Procuratorer, uden den mindste Forstand, uden nogen Slags Kundskab: een af dem, som man kan kalde Halen af Juristerne, et Slags Karle, der ere tilovers ved Professionen, der lade sig hyre af Advocaterne, og ride flere Mile for en halv Krone, end en Postkarl.

Under Maaltidet erindrede Juristen fra Sommersetshire sig Jones's Ansigt; thi han havde seet ham hos Herr Altværd, i hvis Kiokken han ofte havde aflagt Besøgelser. Han tog derfor Anledning til at sperge til den hele gode Familie, med den utvungne Fortroelighed, som vilde have anstaaet een af Herr Altværds fortroeligste Venner eller Bekiendtere; og han giorde i Sandhed ogsaa alt, hvad han kunde, for at saae de andre til at troe, at han var det, endskiønt han aldrig havde havt den Ære at

tale med nogen fornemmere Person i Huset, end Kielderfvenden. Jones besvarede alle hans Spørgsmaale meget høflig, endskiønt han ikke kunde erindre, at han nogentid havde seet denne Lomme-Procurator tilforn, og endskiønt han sluttede af hans udvortes Anseelse og Opførsel, at han tiltog sig Friheder mod sine Overmænd, som han aldeles ikke var berettiget til.

Saadanne Karles Selskab er det afskyeligste af alle for Folk, der have nogen sund Fornuft. Saasnart som derfor Dugen var tagen af Bordet, gik Herr Jones ud, og efterlod, paa en lidt barbarisk Maade, den stakkels Madam Whitefield til en Poenitentse, som jeg ofte har hørt Herr Timotheus Harris og andre Giestgivere af god Smag at beklage sig over, som den haardeste Følge af deres Stand; nemlig denne: at de ere forbundne til at holde deres Giester med Selskab.

Jones var aldrig saasnart gaaet ud af Stuen, førend Lomme-Procuratoren spurgte Madam Whitefield i en hviskende Tone: " om " hun vidste, hvem den smukke Spradere var? „ Hun svarede: " at hun aldrig havde seet denne

" Herre

" Herre tilforn. „ " Herre! jo, jo! „ svarede Lomme-Procuratoren, " en vakker Herre paa " min Siel! det er jo en Horeunge af en Karl, " som blev hængt, fordi han havde stiaalet " Heste. Han var kastet hen ved Herr Alt- " værds Dør, hvor een af Tienerne fandt ham " i en Æske, der var saa fuld af Regnvand, at " han vist var druknet deri, dersom han ikke var " giemt til en anden Skiebne. „ " Ey, ey! " jeg forsikkrer, De behøver ikke at nævne denne " Skiebne; vi veed meget vel, hvad De mee- " ner „ svarede Dowling med den meest got- tende Latter. " Junkeren „ blev den anden ved, " befalede, at han skulde tages ind, for " han er, som enhver veed, et godt Stakkel af " en Mand, og frygtede ellers at paadrage sig " nogen Ulevlighed; der blev da Horeungen op- " draget, og opfødt, og opklædt, lige for al Verden, " som han var en ung Herre; og der besov han " mig een af Tienestepigerne, og overtalte hende " til at sværge paa, at Herr Altværd selv hav- " de giort det. Siden efter slog han Armen " over paa en vis Herr Hartmann, en Præst, " blot fordi han satte ham til Rette for hans

" Hore-

" Horejagt, og siden skiød han en Pistol af efter
" Herr Blisil bag ved ham; og da Herr Alt-
" værd eengang laae syg, fik han fat paa en Trom-
" me, og trommede paa den, hele Huset over,
" for at hindre ham fra at sove; og desuden
" har han spillet tusende andre Pudser, hvorfor
" Junkeren klædde ham ganske nøgen af, og ja-
" gede ham paa Døren for omtrent fire eller
" fem Dage siden, just kort førend jeg forlod
" Egnen. "

" Og det gjorde Junkeren Ret i, " svarede Dowling; " jeg vidner, jeg vilde jage min
" egen Søn paa Døren, dersom han var skyl-
" dig i halvt saa meget. Men sig mig engang,
" hvad kalder denne smukke Herre sig? "

" Hvad han kalder sig! " svarede Lom-me-Procuratoren, " Jh! han kalder sig Tho-
" mas Jones. "

" Jones! " svarede Dowling lidt hid-sig. " Hvad! Herr Jones, som var i Herr
" Altværds Huus, var det den Herre, som
" spiiste til Middag med os? " " Just den selv
" samme " sagde den anden. " Jeg har ofte
" hørt tale om ham " svarede Dowling, " men

" jeg

"jeg har aldrig hørt noget ondt om ham.„
"Og dersom det halve af det, denne Herre har
"sagt, er sandt„ sagde Madam Whitefield,
"saa maae jeg sige, at Herr Jones har det be-
"drageligste Ansigt, jeg nogensinde saae; thi
"hans Udseende lover i Sandhed noget ganske
"andet, og af det lidet, jeg har seet af ham,
"kan jeg ikke sige andet, end at han er saa hø-
"fligt og artigt et Menneske, som nogen kan
"ønske at omgaaes med.„

Da Lomme-Procuratoren erindrede sig, at han ikke havde svoret, som han sædvanlig gjorde, førend han aflagde noget Vidne-byrd, saa begyndte han nu at bekræfte det, han havde sagt, med saa mange Eeder og Forbandelser, at Vertinden blev forskrækket, og gjorde Ende paa hans Banden, ved at forsikkre ham, at hun troede ham; hvorpaa han sagde: "Jeg haaber,
"Madamen troer, jeg vilde lade hoant om at
"fortælle saadant noget om nogen, uden jeg
"vidste, at det var sandt. Hvad Fordeel skul-
"de jeg have af at skille een, der aldrig gjorde
"mig noget ondt, ved hans gode Navn og
"Rygte? Jeg forsikkrer Dem, at hvert et

"Ord

"Ord jeg har sagt, er sandt, og hele Egnen "veed det.„

Da Madame Whitefield havde ikke nogen Aarsag til at fatte Mistanke om, at Lomme-Procuratoren kunde have nogen Bevæggrund eller Fristelse til at mishandle Jones, saa kan Læseren ikke laste hende, fordi hun troede det, han bekræftede saa trøstelig med saa mange Eeder. Hun forlod sig derfor ikke længer paa hendes Indsigt i Physiognomikken, men fattede fra den Tid af saa slette Tanker om hendes Giest, saa hun ønskede af ganske Hierte, at han var ude af Huset igien.

Hendes Mishag tog endnu til ved en Tidende, som hendes Mand kom ind med fra Kiokkenet, hvor Griffel havde fortalt Selskabet, at endskient han bar Randselen, og lod sig nøye med at opholde sig imellem Tienestefolkene, imedens Tom Jones (saaledes kaldte han ham) giorde sig tilgode i Stuen, saa var han dog ikke hans Tiener, men hans Ven og Selskabsbroder, og af ligesaa god Stand, som Herr Jones selv.

Dow-

Dowling sad hele Tiden og taug stille, beed sig i Fingrene, giorde Grimaser, fniisede, og saae forfærdelig lumsk ud; endelig aabnede han sine Læber, og bevidnede, at Jones lignede et ganske andet Slags Folk. Derpaa fordrede han sin Regning med den yderste Hastighed, erklærede, at han endnu den Aften skulde være i Hereford, beklagede sig over hans mange Forretninger, og ønskede, at han kunde dele sig i tyve Stykker, for at være tyve Steder paa eengang.

Nu gik ogsaa Lomme-Procuratoren, hvorpaa Jones bad Madam Whitefield, om hun vilde være saa artig at drikke Thee med ham; men hun afslog det, og begegnede ham paa en Maade, der var saa forskiellig fra hendes Opførsel om Middagen, at han blev ganske bestyrtet. Og strax efter mærkede han, at hendes hele Opførsel var bleven forandret; thi i Stedet for den naturlige Mildhed, som vi tilforn roeste hende for, havde hun nu en tvungen Alvorlighed i hendes Ansigt, der var saa ubehagelig for Jones, at han besluttede at forlade Huset endnu den samme Aften, endskiønt det var allerede temmelig sildig.

I at

I at bestemme Aarsagen til denne pludselige Forandring, var han dog noget uartig; thi foruden nogle haarde og ubillige Tanker om Fruentimmernes Vægelsindighed og Ubestandighed, begyndte han at fatte Mistanke om, at denne Mangel paa Høflighed imod ham reyste sig af hans Mangel paa Heste: et Slags Dyr, som man i Vertshusene troer, betale bedre for deres Rattelene, end de, der ride paa dem, siden de giøre ingen Lagener skidne, og som man derfor anseer for det beste Selskab, man kan ønske sig; men vi maae lade Madam Whitefield vederfares Ret; hun besad en meget ædlere Tænkemaade, hun var overmaade vel opdraget, og kunde være meget høflig imod enhver endskient de gik til Fods. Men Sagen var, at hun ansaae vor Hel for en lumpen Karl, og derfor behandlede ham, som saadan een, og der kunde Jones selv ikke have lastet hende for, dersom han havde vidst saa meget, som Læseren. Han maatte tvertimod have bifaldet hendes Opførsel, og have agtet hende destomere for den Ringeagtelse, hun viiste imod ham. Og det er i Sandhed een af de haardeste Følger af at skille Folk

paa

paa en ubillig Maade ved deres gode Navn og Rygte; thi een, som veed med sig selv, at han har et slet Rygte, kan med rette ikke blive vreed paa dem, der foragte og lade haant om ham; men bør snarere foragte dem, der søge hans Selskab, undtagen, naar de ved et fuldkommen fortroeligt Bekiendtskab og nøye Omgang ere overbeviiste om, at deres Vens Caracteer er bleven mishandlet paa en falsk og skammelig Maade.

Men Jones var ikke i den Forfatning; thi da han var ganske uvidende om den sande Aarsag, saa havde han god Grund til at være fortørnet over den Maade, hun begegnede ham paa. Han betalte derfor sin Regning, og fortsatte sin Reyse, ganske tvertimod Herr Griffels Villie, som, da han forgieves havde sagt meget derimod, endelig nedlod sig til at tage Randselen paa Ryggen, og følge sin Ven.

Det niende Capitel.

Som indeholder adskillige Samtaler imellem Jones og Griffel, angaaende Kierlighed, Kulde, Hunger, og andre Materier, som og Griffels Lykke, der med al Nød slipper fra at røbe sig for sin Ven, just da han stod paa Nippet til at gjøre det.

Nu begyndte de høye Bierge at kaste længere Skygger fra sig. Nu havde allerede den fiedrede Deel af Skabningen begivet sig til Hvile. Nu sad de fornemmeste Dødelige ved deres Middags-Taffel, og de Ringeste ved deres Aftensmad. Med et Ord: Klokken slog just fem, da Jones tog Afskeed med Gloucester. En Tid, da Nattens smudsige Fingre, siden det just var midt om Vinteren, vilde have draget dens mørke Teppe over hele Verden, dersom det ikke var blevet forbudt af Maanen, der nu begyndte at reyse sig op af sin Seng, hvor den havde sovet Dagen bort, for at sidde oppe hele Natten igiennem, og fremviiste et Ansigt, der var ligesaa breedt og rødt, som det, man seer paa nogle lystige Personer iblant de Dødelige, der ligesaavel giøre Nat til Dag, som den. Jones havde

ikke

ikke gaaet langt, førend han giorde denne smukke Planet en Compliment, vendte sig til sin Selskabsbroder, og spurgte ham: om han nogentid havde seet saa yndig en Aften? Da Griffel nølede med at besvare hans Spørgsmaal, bleo han ved at giøre Anmærkninger over Maanens Skiønhed, og igientog nogle Steder af Milton, som vist nok har overgaaet alle andre Poeter i at beskrive de himmelske Lys. Derpaa fortalte han Griffel den Historie i Spectator om de to Elskere, som vare komne overeens om at forneye sig selv, naar de vare langt borte fra hverandre, ved at gaae ud og see paa Maanen, paa en bestemt Tid; og forneyede sig saaledes ved den Tanke, at de begge betragtede een og den samme Ting, paa den samme Tid. "Disse "Elskere „ lagde han til, "maae have havt "Siele, der have været i Stand til at føle al "den Ømhed, der er i den Høyeste af alle men"neskelige Lidenskaber.„ "Det er ganske ri"meligt „ svarede Griffel, "men jeg vilde "endnu misunde dem mere, om de havde havt "Legemer, der ikke vare i Stand til at føle "Kulden; for jeg er næsten frossen ihiel, og jeg

" er meget bange for, at jeg skal miste et Stykke
" af min Næse, førend vi naae et andet Verts-
" huus. Det er ogsaa sandt, vi kan gierne
" vente, der vil komme en Straf over os for vor
" Daarlighed, i at løbe saaledes bort om Natte-
" Tider fra eet af de beste Vertshuse, jeg nogen-
" sinde satte min Fod i. Jeg kan sværge paa,
" jeg har aldrig seet flere gode Sager i mit hele
" Liv, og den største Herre i Landet kan ikke
" leve bedre i hans eget Huus, end der. At
" forlade saadant et Huus, og gaae og trave
" omkring i Landet, Gud veed, hvorhen, per
" devia rura viarum! jeg for min Deel siger
" ikke noget, men der kunde dog gives Folk, der
" havde lidt Menneskekierlighed nok til at slutte,
" at vi ikke ere ved vor fulde Fornuft og For-
" stand." " Fy, skam sig noget, Griffel!"
sagde Jones, " viis mere Mod og Mands
" Hierte: tænk paa, at han gaaer Fienden i
" Møde, og er bange for, at udsætte sig for
" lidt Kuld. Jeg vilde i Sandhed ønske, vi
" havde een, der kunde sige os, hvilken af disse
" Veye vi skal tage." " Maae jeg tage mig
" den Dristighed til at sige min Meening?"

sagde

sagde Griffel: "interdum stultus opportuna "loquitur.„ "Hvilken af dem vil Han da "raade os til at tage?„ sagde Jones. "Jh! "slet ingen af dem i Sandhed„ svarede Grif- fel, "den eeneste Vey vi ere visse paa at finde, "er den Vey, vi kom fra. Et godt, raskt Skridt "vil bringe os tilbage til Glouceſter i en Tid "af en Time; men dersom vi blive ved at gaae, "saa veed Himmelen, naar vi skal komme no- "gen Steds hen, for jeg seer i det mindste halv- "tredsindstyve Mile for ved mig, og ikke et "eeneste Huus paa den hele Vey.„ "Det er "sandt„ sagde Jones, "vi have her en smuk "Udsigt, som endnu bliver smukkere ved det "overmaade klare Maaneskin. Men nu vil "jeg gaae om paa venstre Haand, da det lader, "som den Vey fører lige til de Bierge, som "man sagde os, ligge ikke langt fra Worce- "ſter. Og dersom Han nu har Lyst til at for- "lade mig, saa kan Han giøre det her, og ven- "de tilbage igien; men jeg for min Deel har "beſluttet at blive ved at gaae.„

"Det er ikke artigt giort af Dem, min "Herre!„ sagde Griffel, "at mistænke mig

" for saadanne Hensigter. Det Raad, jeg gav
" Dem, var ligesaa meget for Deres Skyld,
" som for min egen; men siden De har beslut-
" tet at gaae videre, saa har jeg ogsaa besluttet at
" følge Dem. I præ! sequar Te. "

Derpaa gik de nogle Mile, uden at tale til hverandre, og imidlertid skkede Jones ofte, og Benjamin sukkede ligesaa bitterlig, endskient af en ganske anden Aarsag. Endelig stod Jones ganske stille, vendte sig om, og raabte: " Hvem veed, Griffel! om ikke den
" elskværdigste Skabning i Verden i dette Øye-
" blik fæster sine Øyne paa den selv samme Maa-
" ne, som jeg nu betragter. " " Det er meget
" mueligt, min Herre! " svarede Griffel,
" men dersom mine Øyne nu vare fæstede paa
" et godt Stykke Oxesteeg, saa maatte Fanden
" gierne tage Maanen og dens Horn med oven
" i Kiøbet. " " Gav vel nogen Tramontaner
" nogensinde saadant et Svar, " raabte Jones:
" sig mig engang, Griffel! har Du nogen-
" sinde i Dit hele Liv været i Stand til at føle
" Kierlighed, eller ere alle Spoer deraf bort-
" slidte af Din Hukommelse i den lange Tid? "

" Gud

"Gud bedre mig!„ raabte Griffel, "det "havde været godt for mig, om jeg aldrig hav- "de vidst, hvad Kierlighed er. Infandum Re- "gina jubes renovare dolorem. Jeg kan for- "sikkre Dem, at jeg har smagt alt det Ømme, "og Høye, og Bittre, der er i den Ludenskab. „ "Var Hans Kiereste da uartig?„ sagde Jo- nes, "Aa, ja vist! meget uartig, min Herre!„ svarede Griffel, "for, da hun havde faaet mig, "blev hun een af de meest forbandede Koner i "Verden. Men nu er hun, Himmelen skee "Tak! død og borte; og dersom jeg kunde troe, "hun var i Maanen, som jeg eengang har læst "i en Bog, hvis Forfatter paastod, at de Af- "dødes Siele opholde sig der, saa vilde jeg al- "drig see paa den, af Frygt for at blive hende "vaer; men jeg vilde ønske, at Maanen var et "Speyl for Deres Skyld, min Herre! og at "Freken Sophie Western nu stod for det. „ "Min kiere Griffel!„ raabte Jones, "hvad "var det for en Tanke! en Tanke, som jeg er "vis paa aldrig kunde opkomme hos nogen, "uden hos een, der har elsket. O, Griffel! "kunde jeg haabe at see det Ansigt endnu en-

" gang; men, desværre! alle disse gyldne Drøm-
" me ere forsvundne for stedse, og min eeneste
" Tilflugt i min tilkommende Elendighed, er
" at forglemme den, der tilforn udgiorde al min
" Lykke. " " Og mistvivlede De da virkelig
" om at see Freken Sophie Western igien? "
svarede Griffel; " dersom De vil følge mit
" Raad, saa vil jeg forbinde mig til, at De
" ikke allene skal faae hende at see, men endog
" indslutte hende i Deres Arme. Ha! opvæk
" ikke en Tanke af den Natur hos mig. Jeg
" har allerede strïdt saa meget, at jeg har over-
" vundet alle saadanne Ønsker. " " Ja! ön-
" sker De ikke at indslutte Deres Kiereste i De-
" res Arme, " sagde Griffel, " saa maae De
" i Sandhed ogsaa være en ganske overordent-
" lig Elsker. " " Lad os ikke tale mere der-
" om, " sagde Jones, " men sig mig, hvad
" var det for et Raad, Han talde om. " " For
" at give det i Krigssproget, siden vi ere Sol-
" dater, " sagde Griffel: " til Høyre vender
" Eder! Lad os gaae den samme Vey tilbage
" igien, som vi kom; vi kan endnu naae Glou-
" cester i Aften, endskient det er sildig; men

" blive

"blive vi derimod ved at gaae, saa lader det,
"saavidt jeg kan see, at vi kan faae Lov til
"at trave omkring, uden at komme til nogen
"Huus eller Gaard.„ "Jeg har allerede sagt
"Ham„ sagde Jones, "at jeg har besluttet
"at gaae videre; men jeg ønskede gierne, at
"Han vilde vende om igien. Jeg er Ham for-
"bunden for Hans Selskab hertil, og jeg be-
"der, at Han vil tage imod denne Guinee, som
"et lidet Beviis paa min Taknemmelighed.
"Ja, det vilde ogsaa være en Grumhed af mig,
"om jeg tillod Ham at gaae længer; for min
"fornemmeste Hensigt og mit største Ønske er,
"at jeg skal være oprigtig imod Ham, at døe
"en æresuld Død i mit Fædrenelands og min
"Konges Tieneste.„ "Hvad Deres Penge
"angaaer„ svarede Griffel, "saa beder jeg
"Dem, at De vil giemme dem, min Herre!
"jeg vil ikke tage imod noget af Dem paa nær-
"værende Tid; for nu, troer jeg, jeg er den
"rigeste af os begge. Og ligesom De har be-
"sluttet at gaae videre, saa har jeg besluttet at
"følge Dem, naar De gier det. Ja, nu
"synes mig ogsaa, at min Nærværelse er alde-

" les nødvendig, at jeg kan tage vare paa Dem,
" siden De har saa fortvivlede Hensigter; men
" jeg forsikkrer, at mine Hensigter ere meget
" klogere, for ligesom De har besluttet at falde
" i Slaget, om De kan, saa har jeg ligesaa
" fast besluttet, ikke at komme til nogen Skade,
" om jeg kan undgaae det. Og jeg trøster mig
" i Sandhed ogsaa ved at troe, at der vil ik-
" kun være liden Fare derved; for en catholsk
" Præst fortalte mig den anden Dag, at Sa-
" gen vilde snart være forbi, og det, efter hans
" Tanker, uden noget Slag.„ "Jeg har
" hørt, at man ikke altid bør troe en catholsk
" Præst„ svarede Jones, "naar han taler til
" sin Religions Fordeel.„ "Ja, men han
" var saa langt fra at tale noget til hans Reli-
" gions Fordeel„ svarede den anden, "at han
" forsikkrede mig, at Catholikerne ventede ikke
" at vinde noget ved Forandringen, for Prinds
" Carl var ligesaa god en Protestant, som no-
" gen i Engelland, og at intet, uden Hoyag-
" telse for det, der var Ret, kom ham og de
" øvrige af det catholske Partie til at være Ja-
" cobiter.„ "Jeg troer ligesaa lidet, at han

" er

" er Protestant, som jeg troer, at han har Ret,,
svarede Jones, " og jeg tvivler slet ikke om et
" lykkeligt Udfald, men ikke uden et Feldtslag,
" hvoraf han kan see, at jeg er ikke saa sangvi-
" nisk, som hans gode Ven, den catholske Præst.,,
" Ja, det er vist nok,, svarede Griffel, " at
" alle de Spaadomme, jeg nogensinde har læst,
" tale om en stor Deel Blod, som skal blive
" udgydet i den Trætte; og Melleren med de
" tre Tommelfingre, som nu lever, skal holde
" tre Kongers Heste, og staae i Blod op til
" sine Knæ. Gud forbarme sig over os alle,
" og sende os bedre Tider!,, " Hvad for Slad-
" der og dumt Tøy har Du ikke opfyldt Dit Ho-
" ved med!,, svarede Jones; " det kommer
" vel ogsaa fra den catholske Præst, kan jeg
" tænke. Uhyrer og Underværker ere de beste
" Beviiser til at understøtte forskrækkelige og uri-
" melige Lærdomme. Kong Georgs Sag er
" Frihedens og den sande Religions Sag: med
" andre Ord, den er den almindelige Menneske-
" Forstands Sag, og jeg vædder, den vilde vin-
" de, om endog Briareus selv med hans hun-
" drede Tommelfingre vilde staae op igien, og

" blive

"blive Møller." Til dette svarede Griffel slet intet. Jones satte ham i den yderste Forvirring ved denne Erklæring; thi vi maae her underrette Læseren om en Hemmelighed, som vi ikke have havt nogen god Leylighed til at aabenbare tilforn. Griffel var virkelig en Jacobit, og havde sluttet sig til, at Jones var af det samme Partie, og at han nu reyste, for at foreene sig med Rebellerne. En Meening, som var ikke ganske uden Grund; thi den høye Dame med det lange Liv, som Hudibras taler om, og det Uhyre, hos Virgil, med de mange Øyne, mange Tunger, mange Munde, og mange Øren, havde fortalt Historien om den Trætte, der var imellem Jones og Officeren med sin sædvanlige Agt for Sandheden. Sophies Navn blev i den Fortælling forandret til Pretendentens, og hans Sundhed, som Jones havde drukket, var Aarsagen til de Hug, han havde faaet. Dette havde Griffel hørt og troet for ganske vist og sandt. Det var derfor ingen Under, at han havde vedligeholdt den omtalte Meening om Jones, som han ogsaa nær havde aabenbaret den for, førend han mærkede,

kede, at han havde taget Feyl. Og det vil Læseren saa meget mindre undres over, naar han behager at erindre sig de tvetydige Talemaader, som Jones brugte, da han først aabenbarede sin Beslutning for Herr Griffel; og havde Udtrykkene endog været mindre tvetydige, saa kunde Griffel dog meget gierne have forklaret dem, som han vilde; saa stærk var han overbeviist om, at hele Nationen havde den samme Tilbøyelighed i Hiertet: ikke heller giorde det ham tvivlraadig, at Jones reyste i Selskab med Soldater; thi han havde den samme Meening om Armeen, som om den øvrige Deel af Nationen.

Men i hvor stor en Kierlighed han end kunde have for Jacob eller Carl, saa havde han dog endnu mere Kierlighed for lille Benjamin, end for nogen af de andre. Aldrig saasnart opdagede han derfor sin Reyse-Kammerats Grundsætninger, førend han holdt det for raadeligst at dølge sine egne, og udvortes at afstaae fra dem for den Mands Skyld, som han forlod sig paa, i Henseende til sin tilkommende Lykke; thi han troede aldeles ikke, at Jones's Sa-

ger

ger stode paa saa fortvivlet en Fod hos Herr Altværd, som de virkelig giorde; for han havde bestandig ført Brevveerling med nogle af hans Naboer, siden han forlod Egnen, og havde derved faaet meget at vide, mere i Sandhed, end der var sandt, om den store Kierlighed Herr Altværd bar til det unge Menneske, som, efter det man fortalte Griffel, skulde være hans Arving, og som han selv, som vi før sagde, troede for fuldt og vist, var Herr Altværds Søn.

Han indbildte sig derfor, at hvor stor Uenighed der end var imellem dem, saa vilde de vist blive forligte, naar Herr Jones kom tilbage. En Hændelse, som han lovede sig store Fordele af, dersom han kunde benytte sig af denne Leylighed til at sætte sig i Gunst hos den unge Herre; og dersom han paa nogen Maade kunde bidrage noget til, at han tog tilbage igien, saa tvivlede han ikke, som vi tilforn have sagt, at det jo vilde være ham ligesaa nyttigt til at sætte ham i Yndest hos Herr Altværd.

Vi have allerede anmærket, at han var en meget godhiertet Karl, og han har selv erklæret den heftige Hengivenhed, han havde til

Jones's

Jones's Person og Caracteer; men maaskee de Udsigter, jeg nys berørde, have ogsaa havt nogen liden Deel i at tilskynde ham til at paatage sig dette Tog, eller i det mindste i at drive ham til at blive ved deri, efter at han havde opdaget, at hans Herre og han, ligesom visse kloge Fædre og Sønner, havde hver sit modsatte Partie, endskiønt de reyste sammen som de beste Venner. Og denne Gisning falder jeg paa, ved det jeg har lagt Mærke til, at, endskiønt Kierlighed, Venskab, Høyagtelse, og andet saadant frembringer meget kraftige Virkninger paa den menneskelige Siel, saa udelade dog viise Folk sielden en vis Ingredients, naar de vilde bringe andre til at opfylde deres Hensigter, nemlig Fordeel. Den er eet af de ypperligste Lægemidler, og flyver, ligesom Wards Piller, paa eengang hen til den besynderlige Deel af Legemet, man ønsker, den skal virke paa, enten det er Tungen, Haanden, eller noget andet Lem, som den neppe nogensinde mangler at frembringe den forønskede Virkning hos i Øyeblikket.

Det tiende Capitel.

Hvori en overordentlig Hændelse møder vore Reysende.

Just da Jones og hans Ven endte deres Samtale i det foregaaende Capitel, kom de til Foden af en meget steil Høy. Her standsede Jones, saae op i Veyret, stod en Tid ganske stille og taug. Endelig raabte han til sin Selskabsbroder: "Griffel! jeg vilde ønske, jeg var "oppe paa Spidsen af denne Høy; der maae "vist være en fortryllende Udsigt, i sær da det "er saa lyst; thi det høytidelige Mørke, som "Maanen ligesom kaster paa alle Ting, er ube"skrivelig smukt, fornemmelig for en Indbild"ningskraft, der ønsker at hænge efter sørgelige "Forestillinger." "Det kan gierne være," svarede Griffel, "men dersom Spidsen af "Høyen er best skikket til at frembringe sørge"lige Forestillinger, saa troer jeg, at Foden "deraf vil snarest frembringe Glædelige, og disse "holder jeg for de Beste. Jeg kan vidne, at "mit Blod blev koldt i mig, da de nævnede "Spidsen af dette Bierg, som mig synes, er eet

"af

"af de Høyeste i hele Verden. Ney, ney! "skal vi see os om efter noget, saa lad det "være et Sted under Jorden, for at beskytte "os imod Kulden.„ — "Gier Han kun det„ sagde Jones, "men lad det ikke være længer "borte, end at Han kan høre mig herfra; saa "skal jeg skrige paa Ham, naar jeg kommer "tilbage.„ "De er dog vel ikke gal, Herre!„ sagde Griffel. "Jo i Sandhed er jeg saa„ svarede Jones, "ifald det er gal Mands Ar- "beyde at stige op paa denne Høy; men siden "Han allerede beklager sig saa meget over Kul- "den, saa vil jeg lade Ham blive her neden for; "jeg skal vist komme tilbage til Ham, inden en "Time.„ "Jeg beder om Forladelse, min "Herre!„ svarede Griffel, "jeg har beslut- "tet at følge Dem, hvor De gaaer.„ Nu var han virkelig bange for at blive tilbage; thi endskiønt han var Cujon nok i alle Henseender, saa var han dog meest bange for Spøgelser: en Frygt, som denne Tid paa Natten, og det vilde øde Sted, de vare paa, understøttede overmaa- de vel.

I det samme fik Griffel Øye paa Glimtet af et Lys imellem Træerne, som lod til at være meget nær ved dem. Hvorpaa han strax raabte i den største Henrykkelse: "O, min Herre! "endelig har Himmelen hørt mine Bønner, og "bragt os til et Huus: maaskee det er et Værts"huus; jeg beder Dem, min Herre! om De "har nogen Medlidenhed, enten med mig eller "Dem selv, foragt ikke Forsynets Godhed, "men lad os gaae lige hen til Lyset hist henne. "Enten det er et offentlig Værtshuus eller ikke, "saa er jeg vis paa, om det er christne Folk, "der bøe i det, at de vil ikke nægte Personer i "vor elendige Tilstand en liden Plads i Hu"set.„ Tilsidst gav Jones efter for Griffels indstændige Bønner, og derpaa gik de begge lige hen til det Sted, hvor Lyset kom fra.

De kom snart til Døren paa Huset eller Hytten; thi man kunde kalde det begge Dele i en temmelig egentlig Forstand. Jones bankede adskillige gange, uden at faae noget Svar inden fra: hvorover Griffel, hvis Hoved var ikke opfyldt med andet, end Spøgelser, Djevle, Hexe, og saadant noget, begyndte at skiælve,

og

og raabte: "Gud forbarme sig over os! Fol-
"kene maae vist nok alle være døde. Nu kan
"jeg ikke heller see noget Lys, og dog er jeg
"vis paa, jeg saae et Lys brænde her for et
"Øyeblik siden. — Ja! jeg har nok hørt om
"saadant noget før.„ — "Hvad har Du hørt
"om?„ sagde Jones. "Folkene ere enten
"faldne i en dyb Søvn, eller de ere rimeligviis
"bange for at lukke op, da det er paa saa een-
"ligt et Sted.„ Derpaa begyndte han at
raabe temmelig høyt; og tilsidst aabnede en gam-
mel Kone et Vindue oven paa, og spurgte:
"hvem de vare, og hvad de vilde?„ Jones
svarede: "de vare Reysende, som vare komne
"af deres Vey, og vare blevne førte derhen af
"et Lys, som de havde seet i Vinduet, og at
"de haabede at finde nogen Ild til at varme sig
"ved.„ "I hvem I end ere„ raabte Ko-
nen, "saa har I ikke noget at bestille her, og
"jeg lukker ikke nogen op paa denne Tid af Nat-
"ten.„ Nu begyndte Griffel, som var kom-
met til sig selv igien, ved at høre Lyden af en
menneskelig Stemme, at giøre de ydmygste Bøn-
ner, om at komme nogle Øyeblik ind til Ilden,

og sagde: "at han var næsten død af Kulde, "hvortil Frygten dog virkelig havde bidraget "ligesaa meget, som Kulden." Han forsikkrede hende, at den Herre, hun talede med, var een af de største Herrer i Riget, og fremdragte alle andre Bevæggrunde, undtagen een, som Jones dog siden lagde til, og det var Løfte om en halv Krone. En Stikpenge, der var alt for stor til, at saadan en Person kunde imodstaae den, i sær da Jones's smukke Anseelse, som Maanesskinnet viiste hende saa tydelig, tilligemed hans artige Opførsel, havde ganske bortjaget den Frygt, hun i Begyndelsen havde for, at de vare Tyve. Hun samtykkede derfor endelig i, at de maatte komme ind, og Griffel fandt til sin store Glæde en god Ild tilrede, som han kunde varme sig ved.

Men den gode Karl havde aldrig saasnart varmet sig, førend de Tanker, som altid vare de fornemmeste i hans Hoved, begyndte lidt at forstyrre hans Hierne. Der var ingen af hans Troes Artikler, som han troede mere paa, end paa Hexerie, og det er umueligt, at Læserne kan forestille sig en Figur, der var mere skikket

til

til at opvække Tanker derom, end den gamle Kone, som nu stod for ved ham; hun svarede ganske nøye til det Skilderie, Otway har malet i hans Faderløse Barn. Og dersom denne Kone havde levet under Jacob den Første, saa havde hendes Udseende været nok til at lade hende hænge, og det uden noget Vidne imod hende.

Mange andre Omstændigheder bidrog ogsaa til at bestyrke Griffel i hans Tanker: Det, at hun levede, som han da tænkte, saa allene paa saa eensomt et Sted, og i et Huus, som uden til syntes at være alt for godt til hende, og var inden i pyntet paa den netteste og ziirligste Maade. Sandt at sige, saa faldt Jones selv ikke i en liden Forundring over det, han saae; thi foruden det, at Værelset var overordentlig net, var det ogsaa prydet med en stor Deel Snorrepiberier og Rariteter, som kunde have tiltrukket sig en Kienders Opmærksomhed.

Imedens Jones beundrede disse Ting, og Griffel sad og skiælvede, i den faste Troe, at Huset hørte en Hex til, sagde den gamle Kone: "Jeg haaber, mine Herrer! at de skynde

"dem, det meeste de kan; for jeg venter min "Herre strax, og jeg vilde ikke for dobbelt saa "mange Penge, at han skulde finde dem her.„ "Altsaa har Hun en Herre!„ raabte Jones: "Hun maae undskylde mig, min kiere Moder! "men jeg faldt i Forundring over, at see alle "disse smukke Ting i Hendes Huus.„ "Aa, "min Herre!„ sagde hun, "dersom ikkun den "tyvende Deel deraf herde mig til, saa vilde "jeg holde mig for en riig Kone; men jeg be- "der Dem, min Herre! bliv her ikke meget "længer, for jeg venter ham hvert Øyeblik.„ — "Jh! han vil dog vel ikke blive vreed paa Hen- "de„ sagde Jones, "fordi Hun har beviist "os en almindelig Kierligheds Gierning.„ "Gud bedre mig, min Herre!„ sagde hun, "han er en underlig Mand, han ligner slet "ikke andre Folk. Han holder ikke Omgang "med nogen, og gaaer sielden ud, uden om "Natten, for han skiotter ikke om at blive seet, "og alle Folk her i Egnen ere ligesaa bange for "at møde ham; for hans Klædedragt er nok til "at forskrække dem, som ikke ere vante til at "see den. De kalde ham: Manden paa

"Høyen,

"Høyen, for der gaaer han om Natten; og "jeg troer ikke Folkene her i Egnen ere mere "bange for Fanden selv, end for ham. Han "vilde blive forskrækkelig vreed, om han fandt "dem her.„ "Kiere Herre!„ sagde Griffel, "lad os ikke støde den gode Mand for Hovedet: "jeg er færdig til at gaae, og jeg har aldrig væ"ret varmere mit hele Liv igiennem. — Jeg "beder Dem, Herre! lad os komme til at "gaae. — Der hænger nogle Pistoler over "Kaminen, hvem veed om de ikke ere ladte, og "hvad han bruger dem til?„ "Frygt kun ikke, "Griffel!„ sagde Jones, "jeg skal holde "Dig sikker for al Fare.„ — "Ja! naar vi "skal tale derom„ sagde Konen, "saa giør "han aldrig nogen Fortred; men det er i Sand"hed nødvendigt for ham, at have nogle Vaa"ben for hans egen Sikkerheds Skyld, for "der er mere end eengang giort Anfald paa hans "Huus, og det er ikke mange Nætter siden vi "hørde Tyve her omkring; og hvad mig an"gaaer, da forundrer jeg mig over, at han ikke "er blevet myrdet af een eller anden slet Karl, "siden han gaaer ud paa saadan en Tid, og det

"ganske allene; men Folk ere ogsaa, som jeg "før sagde, bange for ham, og desuden troer "jeg ikke, de tænke, at han har noget hos sig, "som er værdt at tage." "Af denne Sam="ling af Rariteter," sagde Jones, "skulde "man slutte, at Hendes Herre har reyst." "Ja, min Herre!" svarede hun: "han har "reyst meget. Der ere kun faa, der veed meer "om alle Slags Ting, end han: jeg bilder mig "ind, han har været ulykkelig i Kierlighed, "eller ogsaa, jeg veed ikke selv, hvad han har "for en Aarsag; men nu har jeg været hos "ham over i tredive Aar, og i al den Tid har "han neppe talt med sex levende Mennesker." Derpaa bad hun dem igien at gaae, og Griffel understøttede hendes Begiering, men Jones forhalede med Vilde Tiden; thi han var bleven meget nysgierrig, for at see denne overordentlige Person. Han blev derfor stedse ved at opbitte nye Spørgsmaale, endskiønt den gamle Kone sluttede hvert Svar, hun gav ham, med en Begiering, om at han vilde gaae; og Griffel gik saavidt, at han trak ham ved Opslaget, indtil den gamle Kone i det samme erklærede med

et

et forfærdet Aasyn, at hun hørde sin Herres Signal; og i det samme Øyeblik hørde man meer end een Stemme uden for Døren, som raabte: "Dievelen skal annamme Dig! hid med "Dine Penge paa Timen! Dine Penge, Slyn- "gel! eller vi skal knuse Dit Hoved, saa Hier- "nen skal løbe ned om Ørene paa Dig.„

"Gode Gud!„ raabte den gamle Kone, "nu har der i Sandhed nogle slette Menneskер "anfaldet min Herre. O, Gud! hvad skal jeg "giøre? Hvad skal jeg giøre?„ "Hvorle- "des!„ raabte Jones, "hvorledes? — Ere "disse Pistoler ladte?„ — "O, gode Herre! "der er i Sandhed ikke noget i dem. O, jeg "beder! myrde os ikke, mine Herrer!„ thi hun havde virkelig samme Meening om dem, der vare inde i Huset, som om dem uden for. Jones svarede hende ikke, men snappede et gammelt breedt Sværd, som hang i Værelset, og sprang strax ud af Huset, hvor han fandt den gamle Mand i Striid med to Røvere, som han bad om, at have Medlidenhed med sig. Jones giorde ingen Spørgsmaal, men gav sig til at arbeyde saa fermt med hans brede Sværd,

at Karlene slap strax, og bød sig ikke til at anfalde vor Helt, men gav sig til at rende, og undkom; thi han forsøgte ikke at forfølge dem, men lod sig nøye med at have reddet den gamle Mand, og desuden troede han ogsaa, at han havde giort sine Sager meget vel; thi, da Røverne løb, skreeg de begge med bittre Eder, at de vare Dødsens.

Jones løb strax hen, for at løfte den gamle Mand op; thi han var kastet omkuld i Slagsmaalet, og viiste sig tillige meget bange for, at Røverne skulde have giort ham nogen Skade. Den gamle Mand saae et Øyeblik stivt paa Jones, og raabte saa: — "Ney, "min Herre! jeg er ikke kommet til nogen stor "Skade, jeg takker Dem. Gud forbarme sig "over mig!„ "Jeg seer min Herre!„ sagde Jones, "at De ere ikke fri for Frygt, endog "for dem, der have været saa lykkelige at redde "Dem. Og jeg kan ikke heller laste Dem for "Deres Mistanke; men her har De i Sand- "hed ikke nogen virkelig Aarsag dertil; her ere "ingen andre, end Deres Venner. Da vi "vare komne ud af vor Vey i denne kolde Nat,

"saa

" saa toge vi os den Frihed, at varme os ved
" Deres Ild, og vi vare i færd med at gaae
" igien, da vi hørde, at De raabte om Hielp,
" som jeg maae sige, Forsynet allene synes at
" have sendt Dem. „ " Ja, Forsynet i Sand-
" hed! „ raabte den gamle Mand, " om det er
" sandt. „ — " Jeg forsikkrer Dem, at det
" er sandt „ raabte Jones, " her er Deres
" eget Sværd, min Herre! jeg har brugt det
" til Deres Forsvar, og nu giver jeg det tilbage
" igien i Deres egen Haand. „ Den gamle
Mand tog imod Sværdet, der var bestænkt med
hans Fienders Blod, saae nogle Øyeblik fast
paa Jones, og raabte saa med et Suk: " Jeg
" beder Dem om Forladelse, min Herre! jeg
" var ikke altid saa mistænkelig, og jeg er ikke
" heller nogen Ven af Utaknemmelighed. „
" Vær altsaa taknemmelig imod det Forsyn, som
" De skylde Deres Befrielse til. Hvad mig
" angaaer, da har jeg allene opfyldt Menneske-
" kierlighedens almindelige Pligter, og giort
" det samme imod Dem, som jeg vilde have
" giort imod enhver af mine Medmennesker, der
" var i Deres Tilstand. „ " Lad mig endnu see

" lidt

"lidt længer paa Dem„ ragbte den gamle Mand — "De er altsaa en menneskelig Skab- "ning? — Ja, De er maaskee. Kom! jeg "beder Dem, gaae lidt ind i min liden Hytte. "De har virkelig reddet mig.„

Den gamle Kone var deelt imellem Angest for hendes Herre, og Frygt for ham; og om det var mueligt, saa var Griffel endnu mere bange. Men da hun hørde, at hendes Herre talede artig til Jones, og mærkede, hvad der havde tildraget sig, saa kom hun til sig selv igien. Griffel derimod saae aldrig saasnart Manden, førend hans besynderlige Klædedragt indjog den arme Karl meget større Frygt, end den han tilforn havde følt, baade ved den besynderlige Beskrivelse, han havde hørt, og ved Allarmen uden for Døren.

Sandt at sige, saa var det ogsaa et Syn, som kunde have forskrækket en mere stadig Siel, end den, Herr Griffel havde. Han var en meget høy og rank Mand, med et langt Skiæg der var saa hvidt som en Snee. Hans Legeme var klædt i Skindet af et Asen, der var syet, som et Slags Kiole. Desuden havde han

Støvler

Støvler paa Benene, og en Hue paa Hovedet, som begge Dele vare giorte af andre Dyrs Skind.

Saasnart den gamle Mand kom ind i Huset, begyndte den gamle Kone at ønske ham til Lykke med, at han slap saa vel ud af Røvernes Hænder. "Ja!„ sagde han, "jeg slap i "Sandhed, Tak skee min Befrier.„ "Gud "velsigne ham„ svarede hun, "det er ret en "god Herre, det kan jeg forsikkre Dem. Jeg "var bange for, at Herren vilde være vreed, "fordi jeg har lukket ham ind; men jeg skulde "i Sandhed ikke heller have giort det, dersom "jeg ikke havde seet ved Maaneskinnet, at det "var en Herre af Stand, og at han var næsten frosset ihiel. Og det maae vist have været en god Engel, der sendte ham herhen, og "fristede mig til at giere det.„

"Jeg er bange„ sagde den gamle Mand til Jones, "at jeg har ikke noget, som De "kan spise eller drikke, min Herre! uden De "vil tage imod en Slurk Brændeviin; den har "jeg af en ypperlig Sort, som jeg har havt "hos mig over tredive Aar.„ Jones afslog

Tilbu-

Tilbudet paa en meget høflig og artig Maade, og derpaa spurgte den anden ham: "Hvor han "vilde gaaet hen, da han kom ud af sin Vey, "og sagde: jeg forundrer mig meget over, at "saadan en Person, som De seer ud til at være, "reyser til Fods paa saadan en Tid om Nat- "ten. Jeg forestiller mig, min Herre! at De "har hiemme her i Naboelauget, for De seer "ikke ud, som een, der er vandt til at reyse "langt, uden Heste."

"Det Udvortes" svarede Jones, "kan "ofte bedrage. Folk see undertiden ud til det, "som de ikke ere: jeg forsikkrer Dem, jeg har "ikke hiemme i denne Egn, og jeg veed neppe "selv, hvor jeg reyser hen."

"I hvem De end er, og i hvor De end "reyser hen" svarede den gamle Mand, "saa "er jeg Dem saa forbunden, at jeg aldrig kan "komme ud af Deres Gield."

"Jeg forsikkrer Dem endnu engang" svarede Jones, "at De slet ikke skylder mig noget; "for der er ingen Fortieneste i at vove det, som "jeg ikke sætter nogen Priis paa, for at tiene "Dem, og intet er saa foragteligt i mine Øyne, "som Livet."

"Det

"Det giør mig ondt, min unge Ven!„ svarede den gamle Mand, "at De har Aar- "sag til at anseе sig for saa ulykkelig paa Deres "Alder.„

"Jeg er i Sandhed det ulykkeligste Men- "neske paa Jorden, min Herre!„ svarede Jo- nes. — "Maaskee De har havt en Ven, "eller en Kiereste„ sagde den anden. "Hvor- "ledes kunde De nævne to Ord„ raabte Jo- nes, "der ere tilstrækkelige til at styrte mig i "Fortvivlelse.„ "Et hvert af dem er nok til "at styrte, hvem det skal være, i Fortvivlelse„ svarede den gamle Mand, "Jeg giør Dem in- "gen flere Spørgsmaal, min Herre! maa- "skee min Nysgierrighed har allerede forført "mig til at gaae forvidt.„

"Jeg kan i Sandhed ikke dadle en Lyst, "som jeg i dette Øyeblik føler i den høyeste "Grad hos mig selv„ svarede Jones. "De "maae tilgive mig, naar jeg forsikkrer Dem, "at alt det, jeg har seet eller hørt, siden jeg "kom ind i dette Huus, har bidraget til at op- "vække den høyeste Nysgierrighed hos mig. "Noget meget overordentligt maae have bestemt

"Dem

"Dem til denne Levemaade, og jeg har Aar-
"sag til at frygte, at Deres egen Historie er
"ikke frie for ulykkelige Hændelser.„

Her sukkede den gamle Mand, og taug i nogle Øyeblik; endelig saae han med Alvorlighed paa Jones, og sagde: "jeg har læst, at
"et godt Ansigt er en Recommendations Skri-
"velse. Dersom saa er, saa kan ingen nogen-
"sinde være stærkere recommenderet, end De.
"Dersom jeg ikke følede nogle indvortes Bevæ-
"gelser for Dem, saa maatte jeg være det utak-
"nemmeligste Uhyre paa Jorden; og jeg er vir-
"kelig bekymret over, at det ikke staaer i min
"Magt, at overbevise Dem om min Taknem-
"melighed paa anden Maade, end ved Ord.„

Jones betænkte sig et Øyeblik, og svarede: "at det stod i hans Magt at fornøye ham
"uendelig ved Ord. Jeg har tilstaaet min Nys-
"gierrighed„ sagde han, "behøver jeg at sige
"Dem, min Herre! hvor meget De vil for-
"binde mig, om De vilde bevise mig den Ar-
"tighed, at tilfredsstille den. Tillad mig der-
"for at bede Dem, om ingen Betænkninger
"holder Dem tilbage, at sige mig, hvad der har

"bevæ-

" bevæget Dem til, saaledes at forlade det men-
" neskelige Selskab, og at føre en Levemaade,
" som man tydelig nok kan see, De ikke er født
" til. "

" Efter det, der har tildraget sig, troer
" jeg neppe det staaer i min Magt at nægte Dem
" noget, " svarede den gamle Mand. " Dersom
" De altsaa har Lyst til at høre en ulykkelig
" Mands Historie, saa vil jeg fortælle Dem
" den. De slutter rigtig nok, naar De tæn-
" ker, at der i Almindelighed er noget overor-
" dentligt i deres Hændelser, som flye bort fra
" Selskabet; thi i hvor stridigt, ja endog uri-
" meligt det end lader, saa er det dog vist, at
" stor Menneske-Kierlighed fornemmelig gior
" os tilbøielige til at flye og skye det menneske-
" lige Kiøn: ikke saa meget for enhvers private
" og egne Laster, som for de, der staae i For-
" hold med andre, saasom Misundelse, Ond-
" skab, Forræderie, Grumhed, og et hvert an-
" det Slags onde Hensigter. Saadanne ere de
" Laster, den sande Menneske-Kierlighed af-
" skyer, og heller end den vil see dem og være
" iblant dem, skyer den Selskabet selv. Jeg

„ vil just ikke giøre Dem en Compliment, men De
„ kommer mig dog ikke for at være een af dem,
„ jeg vilde flye eller have Afskye for: ja, mig
„ synes endog, af de faa Ord, De har ladet
„ falde, at der er nogen Liighed i vore Hændel-
„ ser; men jeg haaber, at Deres vil faae et lyk-
„ keligere Udfald. „

Her giorde vor Helt og hans Vert hver-andre nogle Complimenter; og Verten vilde just til at begynde paa sin Historie, da Griffel afbrød ham. Hans Frygt var nu vel næsten borte, men nogle Virkninger af Skrækken vare dog end-nu tilbage. Han erindrede derfor Manden om det ypperlige Brændeviin, han havde talt om. Det blev strax baaret ind, og Griffel tog en god Slurk til sig.

Derpaa begyndte Manden, uden nogen videre Fortale, at fortælle det, som man kan læse i det følgende Capitel.

Det ellevte Capitel.

Hvori Manden paa Høyen begynder at fortælle sin Historie.

"Jeg er født i en Landsbye i Sommerset-
"shire, som kaldes Mark, Aar 1657. Min
"Fader var een af dem, som man kalder Selv-
"Eyere. Han havde et lidet Gods, der ind-
"rentede ham omtrent tre hundrede Pund om
"Aaret, og et andet, som han havde forpag-
"tet, gav ham næsten det samme. Han var
"en fornuftig og vindskibelig Mand, og saa
"god en Huusholder, at han kunde have ført
"et meget fornøyeligt og anstændigt Liv, der-
"som en Ertz-Skiændegiest af en Kone ikke hav-
"de forstyrret hans huuslige Roelighed. Men
"endskiønt denne Omstændighed maaskee giorde
"ham ulykkelig, saa giorde den ham dog ikke
"fattig; for han nødte hende næsten altid til at
"være hiemme, og vilde heller taale evige Be-
"brendelser hiemme i sit Hus, end at hans
"Midler skulde sættes overstyr, dersom han føyede
"hende i de Udsvævelser, hun havde Lyst til at
"begaae uden for det.,,

" Med denne Xantippe „ (saaledes heed ogsaa Socrates's Kone, sagde Griffel) " have " de han to Sønner, af hvilke jeg er den Yng- " ste. Han havde i Sinde at give os begge en " god Opdragelse; men min ældste Broder, der " til al Ulykke var min Moders Kiæledægge, " forsømte aldeles at lære noget. Efter at han " altsaa havde været fem eller sex Aar i Skolen " med liden eller ingen Fordeel, lod hans Læ- " remester min Fader vide, at det var til ingen " Nytte, at han blev der længer: hvorpaa min " Fader endelig føyede min Moder, og tog ham " hiem fra hans Tyrans Hænder: for saaledes " kaldte hun hans Læremester, endskiønt han " virkelig havde straffet Drengen meget mindre, " end hans Dovenskab fortiende; men dog, som " det lader, meget mere, end den unge Herre " syntes om; thi han klagede bestandig for sin " Moder over den haarde Medfart; og hun " gav ogsaa altid hans Klagemaal Gehør. „

" Ja, ja! „ raabte Griffel, " jeg har " ogsaa kiendt saadanne Mødre: jeg er selv blevet " ilde medhandlet af dem, og det meget ubilligt. " Saadanne Forældre fortiene at straffes ligesaa " meget, som deres Børn. „ Jo-

Jones skiændte paa Skolemesteren, fordi han faldt den anden saa ofte ind i Talen, og derpaa blev den Fremmede saaledes ved: "Min "Broder sagde da i hans femtende Aar Farvel "til al Undervisning, og til alle andre Ting, "saa nær som hans Hund og hans Flint, hvori "han var saa erfaren, at han, endskiønt De "maaskee vil ansee det for utroeligt, ikke allene "kunde træffe et fast Mærke meget vist, men "skiød ogsaa virkelig en Krage i sin Flugt i Luf-"ten. Han var ligeledes meget færdig til at "opsøge Harer, og blev snart bekiendt, for at "være een af de beste Jægere i Egnen. En "Ære, som baade han og hans Moder for-"nøyede sig saa meget over, som om han var "bleven anseet for en meget lærd Mand.

"Min Broders Tilstand kom mig i Be-"gyndelsen til at ansee min Skiæbne for meget "haard, da jeg blev holdt i Skolen, men jeg "forandrede snart mine Tanker; thi da jeg kom "temmelig hurtig afsted med det, jeg skulde "lære, saa blev mit Arbeyde snart let for mig, "og mine Studeringer saa fornøyelige, at Hel-"ligdagene vare den ubehageligste Tid for mig;

" thi min Moder, som aldrig havde elsket mig,
" frygtede nu, at jeg besad den største Deel af
" min Faders Kierlighed; og da hun mærkede,
" eller i det mindste troede at mærke, at nogle
" lærde Mænd, og i sær Præsten i Byen lagde
" mere Mærke til mig, end til min Broder,
" saa hadede hun mit blotte Syn, og giorde
" mit Hiem saa ubehageligt for mig, at det,
" som Skoledrengene kalde den fæle Mandag,
" var den glædeligste Dag for mig i hele Aaret.

" Da jeg havde gaaet Skolen igiennem i
" Taunton, blev jeg forflyttet til Exeter Col-
" legium i Oxford, hvor jeg blev i fire Aar;
" men ved Enden af disse reev en Hændelse mig
" ganske bort fra mine Studeringer, og denne
" Tid kan jeg med rette regne for Oprindelsen
" til alt det, der siden har hændtes mig i mit
" hele Liv.

" Der var ved det samme Collegium tillige
" med mig, en vis Sir George Gresham,
" et ungt Menneske, der eyede meget betyde-
" lige Midler, som han dog, efter hans Fa-
" ders Testamente, ikke maatte faae imellem
" Hænderne, førend han var fem og tyve Aar

" gam-

" gammel. Men hans Formynderes Velvil-
" lighed gav ham kun liden Aarsag til at klage
" over hans Faders overdreevne Forsigtighed;
" thi de tilstode ham fem hundrede Pund om Aa-
" ret, imedens han var ved Universitetet, hvor
" han holdt Heste og Maitresser, og førte et
" ligesaa ugudeligt og liderligt Levnet, som om
" han havde været fuldkommen Herre over hans
" Midler; thi, foruden de fem hundrede Pund
" som han fik af sine Formyndere, gjorde han
" Udveye til at kunne endnu fortære tusende
" Pund. Han var over een og tyve Aar gam-
" mel, og det var ham ikke vanskeligt at faae
" al den Credit, han forlangede.

" Iblant mange andre temmelig onde
" Egenskaber, havde dette unge Menneske een,
" der var ganske dievelsk: Han fandt en stor
" Fornøyelse i at styrte og ruinere unge Men-
" nesker, der ikke vare saa rige, som han, ved
" at trække dem ind i Omkostninger, som de
" ikke kunde taale saavel som han; og jo be-
" dre, og værdigere, og skikkeligere et ungt
" Menneske var, jo større Fornøyelse og Seyer
" var det ham, naar han faldt. Saaledes spil-

" lede han den Rolle, som er tillagt Dievelen,
" og gik omkring, og søgte, hvem han kunde
" opsluge.

" Jeg var saa ulykkelig at blive bekiendt
" og fortroelig med denne Herre. Den Be-
" rømmelse jeg havde indlagt mig ved min Flid
" i mine Studeringer, kom ham til at anse
" mig for een, der ret-skikkede sig til hans ugu-
" delige Hensigter; og min egen Tilbøyelighed
" giorde det let for ham, at fuldføre det, han
" havde i Sinde; for endskiønt jeg havde op-
" ofret mig med stor Flid til mine Bøger, og
" fandt stor Behag i dem, saa var der dog an-
" dre Fornøyelser, som jeg kunde finde meget
" større Glæde i; thi jeg var meget hidsig, hef-
" tig i mine Lyster, noget ærgierrig og overmaa-
" de forlieb af mig.

" Det varede ikke længe efter at jeg havde
" begyndt at omgaaes fortroelig med Sir Ge-
" orge, førend jeg tog Deel i alle hans Forly-
" stelser; og da jeg engang var kommet i denne
" Kreds, saa vilde hverken mine Tilbøyelighe-
" der eller min Hidsighed tillade mig at spille
" andre, end Hoved-Roller. Jeg gav ingen i

" Sel-

" Selskabet noget efter i nogen Udsvævelse, ja
" jeg viiste mig snart paa saa udmærket en Maa-
" de i alle Liderligheder og Uordener, at mit
" Navn i Almindelighed stod først i Fortegnel-
" sen paa dem, der havde forseet sig, og i Ste-
" det for at beklage mig, som Sir Georges
" ulykkelige Discipel, anklagede man mig, som
" den, der havde forført, ruineret den haabe-
" fulde unge Herre; thi, endskiønt han var den,
" der førte os an, og fuldførte alle de Ulykker,
" der skeede, saa blev han dog aldrig ansect
" derfor. Tilsidst paadrog jeg mig Vice-Canz-
" lerens Tiltale, og slap med al Nød for at
" blive jaget fra Universitetet.

" De kan lettelig forestille Dem, min
" Herre! at saadant et Liv, som jeg nu har be-
" skrevet, ikke kunde bestaae med nogen videre
" Fremgang i mine Studeringer, som jeg maatte
" forsømme mere og mere, jo mere jeg hengav
" mig til disse vilde Forlystelser. Det var vir-
" kelig en Følge deraf, men det var endnu ikke
" alt. Mine Udgifter overgik nu ikke allene
" mine forrige Indkomster, men endog de Til-
" læg, som jeg afvang min stakkels ædelmodige

" Fader, under Paaskud af Summer, der vare
" nødvendige til at berede mig til min forestaaende
" Grad, som Baccalaureus. Men mine For-
" dringer bleve tilsidst saa hyppige og saa over-
" drevne, at min Fader lidt efter lidt aabnede
" sine Øren for de Fortællinger, som han hørde
" fra adskillige Steder om min Opførsel paa
" denne Tid, og som min Moder aldrig manglede
" meget troeligen og høyt at igientage: jo, jo!
" lagde hun til, det er den smukke Herre, den lærde
" Mand, som giør sin Familie saa stor Ære,
" og som skal vedligeholde den. Jeg tænkte
" nok, hvad Enden vilde blive paa al hans
" Lærdom. Han skal ødelegge os alle i Bund
" og Grund, og hans ældre Broder er bleven
" nægtet det Nødvendige for hans Skyld, at
" den Opdragelse, kan jeg tænke, skulde blive
" desto fuldkomnere, som han nu betaler os
" saa skiønne Renter for: jeg forestillede mig nok,
" hvad Renter der vilde komme ud af det: for-
" uden mange andre saadanne Ting; men jeg
" troer, De har faaet Deres Fornøyelse af
" dette.

" Min

"Min Fader begyndte derfor at besvare
"mine Fordringer med Bebreydelser, i Stedet
"for Penge, og det bragte maaskee mine Sa-
"ger lidt hurtigere til Ende, end det ellers
"havde skeet; men havde han endog sendt mig
"alle sine Indkomster, saa kan De dog let
"forestille Dem, at De vilde kun forslaaet en
"ganske kort Tid for een, der satte ligesaa me-
"get til, som Sir George Gresham.

"Det er rimeligt, at den Forlegenhed
"jeg nu var i for Penge, og den Umueligbed
"jeg saae i at blive saaledes ved, kunde paa
"eengang have bragt mig tilbage til mine Sand-
"ser og mine Studeringer, dersom jeg havde
"aabnet mine Øyne, førend jeg blev indviklet
"i Gield, som jeg aldrig saae noget Haab til
"at redde mig ud af igien. Dette var ogsaa
"een af Sir Georges store Kunster, hvor-
"ved han fuldførte manges Ruin, som han
"siden beloe som Tosser og Narre, der vilde
"kappes, som han kaldte det, med een, der
"var saa riig, som han. For at opnaae denne
"sin Hensigt, pleyede han nu og da selv at
"giøre dem et lidet Forskud, for at vedlige-

"holde

"holde det ulykkelige unge Menneskes Credit
"iblant Folk, indtil endelig den selv samme
"Credit havde ruineret ham i Bund og Grund.

"Herved var mit Sind bleven ligesaa
"fortvivlet, som mine Omstændigheder; og der
"var neppe nogen Ugudelighed, som jeg jo
"tænkte paa, for at hielpe mig. Paa Selv-
"mord selv tænkte jeg med den største Alvorlig-
"hed; og jeg havde vist bestemt mig dertil, der-
"som en mere skammelig, men maaskee mindre
"syndig Tanke ikke havde jaget dette Forsæt ud
"af mit Hoved. Her standsede han et Øye-
"blik, og raabte saa: jeg vidner, at alle disse
"Aar have ikke aftoet det Skammelige i denne
"Handling, og jeg skal rødme ved at fortælle
"den." Jones bad ham at forbigaae alt,
hvad der kunde smerte ham, ved at fortælle det;
men Griffel raabte med Heftighed: "O! lad
"os høre det, min Herre! jeg holder meer af
"det, end af alt det øvrige, og, saa sandt som
"jeg vil arve Guds Rige, skal jeg ikke aaben-
"bare et Ord deraf." Jones vilde sat ham
til rette, men den gamle Mand hindrede det ved
at blive saaledes ved: "Jeg havde en Contuber-
"nal,

" nal, et meget fornuftigt, skikkeligt, ungt Men-
" neske, som, endskient han ikke havde meget
" at leve af, havde dog ved sin Sparsommelig-
" hed samlet sig hen imod fyrretyve Grineer,
" som jeg vidste, han gjemde i sin Skriverpult.
" Jeg passede derfor paa en bequem Leylighed,
" og stial Nøglen af hans Buxelomme, ime-
" dens han sov, og gjorde mig saaledes til Eyer
" af hans hele Rigdom; hvorpaa jeg lagde
" Nøglen igien i hans Lomme, og lod, som jeg
" sov, endskient jeg ikke lukkede et Øye i, men
" blev liggende i Sengen, til han stod op, og
" gik i Ben: en Øvelse, som jeg for længe
" siden var kommet af Vane med.

" Frygtsomme Tyve mage det ofte ved de-
" res overmaade store Forsigtighed saaledes, at
" de blive opdagede, da derimod de, som ere
" dristigere, undgaae det. Saaledes gik det
" ogsaa mig; thi havde jeg brudt hans Skri-
" verpult dristig op, saa havde jeg maaskee endog
" sluppet for at blive mistænkt; men da det var
" ganske tydeligt, at den Person, som havde
" bestiaalet ham, havde bemægtiget sig hans
" Nøgle, saa tvivlede han ikke paa, at hans

" Con-

" Contubernal jo var Tyven, saasnart han sav-
" nede sine Penge. Men da han var bange af
" sig, og langt under mig, saavel i Hensende
" til Styrke som Mod, saa vovede han ikke
" at beskylde mig derfor, af Frygt for slemme
" legemlige Følger, som han derved kunde paa-
" drage sig. Han gik derfor strax til Vice-Cantz-
" leren; og da han aflagde sin Eed om Tyve-
" riet og Omstændighederne derved, saa fik han
" lettelig en Dom over een, der havde saa slet
" et Rygte ved hele Universitetet.

" Til min Lykke laae jeg ikke hiemme paa
" Collegiummet den Nat: for jeg havde just om
" Dagen giort en vis ung Dame Selskab i en
" Chaise til Whitney, hvor vi havde været
" hele Natten; og da jeg om Morgenen tog
" tilbage til Oxford, mødte jeg een af mine
" Bekiendtere, som fortalte mig saa meget Nyt
" om mig selv, at det var nok til at faae mig
" til at lade mine Heste tage en anden Vey. "

" Talede han da noget om Dommen, min
" Herre! " sagde Griffel. Men Jones bad Manden at blive ved, uden at kiere sig om saadanne næsviise Spørgsmaal, hvorpaa han fortalte, som følger: " Jeg

"Jeg lod da alle Tanker fare om at vende
"tilbage til Oxford, og det første, som da
"faldt mig ind, var, at giøre en Reyse til
"London. Jeg fortalte denne Beslutning til
"min Dame, som i Begyndelsen giorde nogle
"Indvendinger derimod; men da jeg viiste hen-
"de mine Penge, samtykkede hun paa Timen.
"Derpaa skiød vi tvers igiennem Landet til den
"store Cirenceſter Vey, og skyndte os saa me-
"get, at vi fordreev den anden Aften i Lon-
"don.

"Naar De betænker det Sted, jeg nu
"var paa, og det Selskab, jeg var i, vil De
"efter mine Tanker let begribe, at det varede
"ikkun meget kort, inden jeg havde Ende paa
"den Sum, som jeg havde bemægtiget mig
"paa saa uretfærdig en Maade.

"Nu var jeg i en meget større Elendig-
"hed, end tilforn: jeg begyndte at mangle det
"Nødvendige; og det, som endnu giorde min
"Tilstand mere kummerfuld, var, at min Kie-
"reste, som jeg nu elskede overmaade høyt,
"var udsat for den samme Elendighed. At see
"et Fruentimmer, som man elsker, i Nød, uden

"at

" at være i Stand til at hielpe hende, og tillige
" indsee, at man har selv bragt hende i denne Til-
" stand, er uden Tvivl saa forskrækkelig en
" Pine, at ingen kan forestille sig den, uden de,
" der har følt den.„ " Det troer jeg af mit
" ganske Hierte„ raabte Jones, " og jeg yn-
" ker Dem overmaade meget;„ derpaa løb
han nogle gange om i Værelset, som om han
var ude af sig selv; endelig bad han om Forla-
delse, kastede sig i sin Stoel, og raabte: " Him-
" melen skee Tak! det har jeg undgaaet.„

" Denne Omstændighed„ blev Manden
ved, " forværrede min skrækkelige Tilstand saa
" meget, at den blev mig ganske utaalelig. Det
" var mindre smerteligt for mig at taale, at
" mine egne naturlige Lyster, som jeg ikke kun-
" de tilfredsstille, selv Hunger og Torst rasede
" inden i mig, end at aflade at opfylde, endog
" de daarligste Ønsker, der kunde opkomme hos
" et Fruentimmer, som jeg var saa rasende for-
" elsket i, at det var mit faste Forsæt at gifte
" mig med hende, endskiønt jeg vidste, hun
" havde været Maitresse hos fleer, end de halve
" af mine Bekiendtere. Men den gode Pige

" vilde

" vilde ikke samtykke i en Handling, der kunde
" giøre mig saa stor Skade i Verdens Øyne.
" Og da hun uden Tvivl havde Medlidenhed
" med de daglige Bekymringer, som hun mær-
" kede, jeg havde for hendes Skyld, saa beslut-
" tede hun at giøre en Ende paa min Nød. Ja
" hun fandt ogsaa snart Leylighed til at hielpe
" mig ud af min kummerfulde og forvirrede Til-
" stand; thi imedens jeg pinede mig med adskil-
" lige Opfindelser, for at skaffe hende Fornøyel-
" ser, var hun saa artig, at — forraade mig
" til een af hendes forrige Elskere i Oxford,
" ved hvis omhyggelige Bestræbelser jeg blev
" strax grebet og kastet i Fængsel.

" Her begyndte jeg først for Alvor at tænke
" paa min forrige slette Opførsel, paa de Vild-
" farelser, jeg havde været skyldig i, paa de Ulyk-
" ker, jeg havde paadraget mig selv, og paa
" den Sorg, jeg havde giort den beste Fader.
" Da jeg lagde min Kiærestes Troeløshed til alt
" dette, blev min Sindsforfatning saa græsse-
" lig, at Livet, i Stedet for at være behage-
" ligt for mig, blev mig overmaade afskyeligt,
" og med Glæde skulde jeg have omfavnet Do-

"den, som min kiereste Ven, dersom jeg hav-
"de kunnet det, uden at beskiæmme mig.

"Sessions-Tiden kom snart, og jeg blev
"efter Habeas Corpus bragt til Oxford,
"hvor jeg ventede at blive overbeviist om min
"Forseelse, og dømt. Men til min store For-
"undring mødte der ingen imod mig; og ved
"Enden af Sessionen blev jeg frikiendt, af
"Mangel paa Anklagere. Kort at sige: min
"Contubernal havde forladt Oxford, og hav-
"de enten af Dovenskab, eller af andre Aarsa-
"ger holdt op at bekymre sig om denne Sag.„

"Maaskee„ raabte Griffel, "han skiøt-
"tede ikke om, at have Deres Blod paa sig,
"og det giorde han Ret i. Dersom jeg skulde
"vidne imod een, der skulde hænges, saa var
"jeg siden aldrig i Stand til at ligge allene, af
"Frygt for at see hans Gespenst.„

"Snart maatte jeg tvivle om Dit Mod,
"eller om Du er klog mere, Griffel!„ sagde
Jones. "De kan lee mig ud saa meget som
"De vil, min Herre!„ sagde Griffel, "men
"dersom De vil høre en meget kort Historie,
"som jeg vil fortælle Dem, og som er baade

"vis

"vis og sand, saa vil De maaskee forandre "Deres Tanker. I den Bye, hvor jeg er "født — „ Her vilde Jones paalegge ham Taugshed; men den gamle Mand bad, at han vilde tillade ham at fortælle sin Historie, og lovede imidlertid at erindre sig det øvrige af sin.

Griffel blev da saaledes ved: "I den "Bye, hvor jeg er fød, boede der en Forpag- "ter, der heed Bridle, og han havde en Søn, "hvis Navn var Frantz, en vakker haabefuld "ung Dreng. Jeg gik i latinsk Skole med ham, "og erindrer, at han var kommet til Ovids "Epistler, og kunde undertiden tyde tre Linier "efter hverandre, uden at see i noget Lexicon. "Desuden var han en meget god Dreng, var "aldrig borte af Kirken om Søndagen, og "blev anseet for een af dem, der sang Psal- "merne best i det hele Sogn. Han pleyede rig- "tig nok nu og da at tage sig en Taar for me- "meget, men det var ogsaa den eeneste Feyl, "han havde.„ — "Naa! kommer Du snart "til Geisten„ raabte Jones. "Frygt kun "ikke, min Herre! jeg kommer Tids nok til "ham„ svarede Griffel. "De maae da vide,

" at Forpagteren Bridle mistede en Hoppe,
" en Fux, saavidt jeg kan erindre; og saa hændte
" det sig, at den unge Frantz kort derefter
" kom til et Marked i Hindon, jeg troer det
" var den — nu kan jeg just ikke huske, hvad Dag
" det var; men da han nu var der, hvad skeer
" saa? Der møder han mig en Mand paa hans
" Faders Hoppe. Frantz raabte strax: hold
" paa Tyven; og siden det var midt paa Marke-
" det, saa veed De selv, at det var umueligt
" for Manden at komme fra ham. Derpaa greeb
" de ham, og bragte ham til en Fredsdommer.
" Jeg erindrer mig, det var Fredsdommer Wil-
" longhby fra Noyle, en meget brav og god
" Mand, og denne kastede ham i Fængsel, og
" forbandt Frantz til en Recognition, troer
" jeg, de kalder det. Det er et vanskeligt Ord,
" det er sammensat af re og cognosco, men det
" har en anden Bemærkelse, end den simple,
" ligesom saa mange andre sammensatte Ord har.
" Hvad skeer? Endelig kom Dommeren Herr
" Page til Byen, for at holde Session, og
" saa blev Karlen hentet op, og Frantz blev
" ogsaa hentet op, som Vidne. Det er sandt, jeg

" kan

"kan aldrig glemme det Ansigt, Dommeren
"satte op, da han begyndte at spørge ham: hvad
"han havde at sige imod den, der sad i Fang-
"selet. Han kom den stakkels Frantz til at
"ryste og skiælve. Hør Karl! sagde Domme-
"ren, hvad har I at sige? Staae ikke der og
"mummel i Skiægget; tael reent ud! Men strax
"derefter blev han meget høflig imod Frantz,
"og begyndte at tordne paa den anden Karl;
"og da han spurgte ham: om han havde noget
"at sige til sin Undskyldning, saa sagde Kar-
"len, at han havde fundet Hesten. "Ey, ey!
svarede Dommeren, "Du er meget lykkelig;
"nu har jeg reyst her omkring i syrretyve Aar,
"og jeg har aldrig fundet nogen Hest; men jeg
"skal sige Dig noget, min Ven! Du har væ-
"ret mere lykkelig, end Du selv veed, for Du
"har ikke allene fundet en Hest, men ogsaa en
"Strikke, det kan jeg forsikkre Dig.,, "Jeg
"kan i Sandhed aldrig glemme disse Ord; og
"derpaa gav de dem allesammen til at lee, og
"hvem kunde vel bare sig? Derforuden kom han
"endnu frem med tusende andre Løyer, som jeg
"nu ikke kan erindre mig. Der var noget ved

" den Kundskab, han havde om Heste, som
" kom alle Folk til at lee. Dommeren maae i
" al Sandhed have været en meget brav Mand,
" og det en meget lærd Mand. Det er og-
" saa artige Løyer nok at høre paa saadanne For-
" hører, hvor det gaaer ud paa Liv og Død. Een
" Ting maae jeg dog tilstaae, jeg troede var no-
" get for haardt, og dette var: at Synderens Pro-
" curator fik ikke Lov til at tale for ham, end-
" skiønt han bad meget, at man vilde høre ham
" nogle faa Øyeblik; men Dommeren vilde slet
" ikke høre ham, endskiønt han tillod en anden
" Procurator at tale imod ham over en halv
" Time. Jeg maae tilstaae, jeg troede, det var
" haardt, at der saa mange skulde allesammen
" være een eeneste stakkels Karl paa Halsen:
" Dommeren og Retten, og de Eedsvorne, og
" Procuratorerne, og Vidnerne; og den arme
" Synder var endda i Baand og Lænker til.
" Ja! Karlen blev hængt, som det nu ikke
" heller kunde være andet; men den stakkels
" Frantz kunde aldrig være roelig over det.
" Han var aldrig i Mørke allene, uden han
" saae Karlens Gespenst.„ " Naa! og er det

" Din

" Din Historie? " raabte Jones. " Nej vist
" ikke, " svarede Griffel, " Gud forbarme sig over
" mig. — Nu kommer jeg just til det; for, da
" han en Nat kom fra et Ølhuus i en lang mørk
" Gade, løb han lige op imod ham, og Gespen-
" stet var ganske hvidt, og satte ind paa Frantz,
" og Frantz, som var en fiirskaaren Krabat, satte
" ind paa Gespenstet igien; og der var en grum-
" me Skiermydsel imellem dem, hvori den arme
" Frantz fik forskrækkelige Pryal: endelig saae
" han sit Snit til at krybe hiem; men han
" maatte saamæn holde Sengen over fiorten Da-
" ge, saa syg var han, deels af de Pryl, han havde
" faaet, og deels af Skrækken; og alt dette er
" baade vist og sandt, for hele Byen kan være
" Vidne til det. "

Den gamle Mand smilede til denne Historie, og Jones brød ud i en Skogger-Latter, hvorpaa Griffel raabte: " Ja, ja, min Herre!
" De kan lee af mig saa meget, som De vil,
" det har saa mange andre giort, i sær en vis
" Junker, som man troer, er ikke bedre end en
" Atheist; han vilde endelig have, fordi der
" blev fundet en død Kalv med et hvidt Hoved

" i den samme Gade, Morgenen efter, at Slags-
" maalet havde været imellem Frantz og den,
" som om en Kalv pleyede at sætte ind paa et
" Menneske. Desuden fortalte Frantz mig,
" at han vidste, at det var et Gespenst, og at han
" vilde giøre sin Eed paa det, ved hvad for en
" Ret det skulde være i hele Christenheden; og
" paa den Tid havde han ikke drukket meer, end
" en Pægel, eller to, eller saa omtrent. Vor
" Herre bevare os, og holde sin Haand over os,
" at vi ikke skal besmitte vore Hænder med Blod!
" det siger jeg for min Deel.„ " Nu, min
" Herre!„ sagde Jones til den gamle Mand,
" nu har Herr Griffel giort Ende paa sin Hi-
" storie, og jeg haaber, han vil ikke afbryde
" Dem mere, om De vil være saa artig at begyn-
" de, hvor De slap.„ Dette giorde han; men
siden han har havt Tid til at trække sit Veyr,
saa finde vi for got ogsaa at tilstaae Læserne det
samme, og ville derfor slutte dette Capitel her.

Det

Det tolvte Capitel.

Hvori Manden paa Høyen fortsætter sin Historie.

"Nu havde jeg faaet min Frihed igien", sagde den gamle Mand, "men jeg havde tabt mit "gode Navn og Rygte; thi der er stor Forskiel paa een, der er blot frikiendt af en Ret, "og een der er frikiendt i sit eget Hierte og i "Folks Tanker. Jeg vidste min Brøde, og "skammede mig ved at see nogen i Ansigtet, og "derfor besluttede jeg at forlade Oxford Morgenen efter, førend Dagens Lys røbede mig "for nogen.

"Da jeg var kommet ud af Byen, faldt "det mig først ind at vende tilbage til min Fader, og stræbe at faae Forladelse af ham. "Men da jeg havde ingen Aarsag til at tvivle "om, at han jo vidste alt, hvad der havde tildraget sig, og jeg kiendte hans store Afskye "for alle nedrige Handlinger, saa kunde jeg "ikke giøre mig noget Haab om, at han vilde "tage imod mig, i sær da jeg var alt for vis "paa, at min Moder giorde mig alle de Tiene-

" ster, hun kunde: ja, havde jeg endog været
" ligesaa vis paa min Faders Forladelse, som
" jeg var vis paa hans Vrede, saa tvivler jeg
" dog paa, at jeg kunde have havt den Dri-
" stighed at komme for hans Øyne, eller at jeg
" paa nogen Maade kunde have bequemmet mig
" til at leve og omgaaes med dem, som, jeg var
" overbeviist om, vidste, at jeg havde begaaet
" saa nedrig en Handling.

" Jeg skyndte mig derfor tilbage til Lon-
" don, det beste Tilflugtssted for Bekymring
" eller Skam, uden for Personer af en meget
" bekiendt Caracteer; thi her kan man nyde den
" Fordeel, der er ved Ensomhed, uden at ud-
" sætte sig for dens slette Følger, da man kan
" være eene, og i Selskab, paa een og den sam-
" me Tid, og imedens man gaaer eller sidder, uden
" at blive mærket, underholder Støy og Allarm
" den bestandige Forandring i Sielen, og hin-
" drer Legemets Safter fra at nære sig af sig
" selv, eller snarere af Bekymring og Skam,
" der er den allerusundeste Diæt i hele Ver-
" den, og den nære dog mange sig af i Overflø-
" dighed, men til deres egen Ulykke i Eenrom, da

" derimod

" derimod mange aldrig smage den, uden naar
" de ere iblant Folk.

" Men ligesom der er neppe noget menne-
" skeligt Gode uden noget Ondt, som følger
" med det, saa ere der ogsaa nogle, der ikke
" finde deres Regning ved denne Sindsbeskaf-
" fenhed hos Folk, at de ikke legge Mærke til
" andre, jeg meener saadanne Personer, der
" have ingen Penge; thi de, der ikke kiende os,
" kunne ikke bringe os ud af vor Forfatning, men
" vi faae ikke heller Klæde eller Føde af dem,
" og man kan ligesaa let sulte ihiel paa Leaden-
" hall Torv, som i de arabiske Ørkener.

" Paa den Tid var jeg saa lykkelig at
" være ganske frie for det store Onde, som det
" ansees for af adskillige Skribentere, der, efter
" mine Tanker have været overøsede dermed,
" nemlig: Penge. " " Om Forladelse, min
" Herre!" sagde Griffel, " jeg erindrer mig
" ikke nogen Skribent, som har kaldt det ma-
" lorum, men irritamenta malorum. Effo-
" diuntur opes irritamenta malorum. " " Ja,
" ja, min Herre!" blev den Fremmede ved,
" enten det nu er et Onde, eller Aarsagen til
" Ondt,

"Ondt, saa var jeg ganske blottet derfor, og
"tillige for Venner, og efter mine Tanker og-
"saa for Bekiendtere; men da jeg en Aften gik
"igiennem Inner Temple, og var meget
"hungrig og elendig, hørde jeg pludselig en
"Røst, som kaldte mig ganske frit ved mit
"Fornavn, og da jeg vendte mig om, kiendte
"jeg strax den Person, som hilsede mig, og
"erindrede, at han havde lagt paa Collegium-
"met med mig: han havde forladt Universitetet
"over for et Aar siden, og længe førend mine
"Ulykker begyndte. Denne Herre, hvis Navn
"var Watson, tog mig i Haanden, og viiste
"sig meget glad over at have mødt mig, og
"foreslog strax, om vi ikke skulde gaae hen og
"drikke en Flaske sammen. I Førstningen af-
"slog jeg Forslaget, og gav for, at jeg havde
"noget at forrette; men han bad mig og nødte
"mig saa meget, at Hungeren tilsidst overvandt
"min Stolthed, og jeg bekiendte, at jeg hav-
"de ingen Penge i min Lomme; dog opspandt
"jeg en Løgn, og undskyldte mig med, at jeg
"havde skiftet Buxer om Morgenen.„ Herr
Watson svarede: "Jeg tænkte, Jacob! at
"Du

" Du og jeg havde kiendt hverandre alt for længe
" til at tale om saadanne Smaating. Derpaa
" tog han mig ved Armen, og trak mig afsted,
" og det var ikke vanskeligt for ham; thi min
" egen Tilbøyelighed trak mig meget stærkere af-
" sted, end han kunde giøre det.

" Derpaa gik vi ind i Munkene, som
" De veed, er det rette Sted for al Munter-
" hed og Glæde. Da vi kom ind, vendte Herr
" Watson sig allene til Viintapperen, og kie-
" rede sig ikke om Kokken; thi han havde in-
" gen Mistanke om, at jeg ikke havde spiist til
" Middag. Men da Sagen forholdt sig ganske
" anderledes, saa smeddede jeg strax nok en Løgn,
" og fortalte ham, at jeg havde været i den an-
" den Ende af Byen i vigtige Forretninger, og
" havde af Hastværk ikke faaet andet, end en
" Mundfuld Lammekiød, saa jeg var ganske
" sulten igien, og ønskede, at han vilde legge
" nogen Oxesteeg til Vinen.„ " Somme Folk„
sagde Griffel, " burde belave sig paa en bedre
" Hukommelse, eller fandt De maaskee net op
" Penge nok i Deres Buxelomme til at betale
" den Mundfuld Lammekiød med?„ " De har

" Ret„

"Ret„ svarede den gamle Mand, "men jeg "troer, at saadanne Feyl kan ikke undgaaes, "naar man vil fare med Usandhed. — Men "for at komme til Historien igien — saa be- "gyndte jeg nu at agte mig overmaade lykkelig. "Maden og Vinen oplivede mig snart til den "høyeste Munterhed, og jeg havde stor For- "nøyelse i min gamle Bekiendters Selskab, "og det saa meget mere, som jeg troede, han "var ganske uvidende om det, der havde til- "draget sig ved Universitetet, siden han forlod "det.

"Men han lod mig ikke længe blive i "denne behagelige Drøm; thi han tog et fuldt "Glas i den eene Haand, gav mig det andet, "og raabte: See her, min Dreng! her ønsker "jeg Dig til Lykke, at Du slap paa saa æres- "fuld en Maade fra det, man beskyldte Dig "for. Jeg blev ligesom tordenslaget og yder- "lig forvirret ved disse Ord; dette mærkede Wat- "son, og blev derfor saaledes ved: Aa, ney! "skam Dig ikke, min Dreng! Du er bleven "frikiendt, og der er ikke een, der nu tør sige "Dig noget paa; men jeg beder Dig, som Din

"Ven,

" Ven, sig mig Kiere! jeg haaber, Du bestiaal
" ham rigtig; for gid jeg maae døe, om det ikke
" er en Fortieneste at klæde saadan en krybende,
" elendig Slubbert nøgen af, og i Steden for
" de to hundrede Guineer, ønskede jeg, Du hav-
" de taget ligesaa mange tusende fra ham. Kom,
" kom, min Dreng! vær ikke saa bange for at be-
" kiende for mig; nu staaer Du jo ikke for nogen
" af disse snaus Karle. Fanden tage mig, om
" jeg ikke ærer Dig for alt dette; for saa sandt som
" jeg haaber at blive salig, vilde jeg ikke have
" giort mig nogen Scrupel over at giøre det
" samme. "

" Ved denne Erklæring kom jeg mig lidt
" af min Undseelse; og da Vinen havde giort mig
" noget aabenmundet, saa tilstod jeg frit Røve-
" riet; men fortalte ham, at han var bleven
" galt underrettet om den Sum, jeg havde taget;
" for der var kun lidt meer, end en femte Part
" af det, han havde sagt. "

" Det skiær mig i mit Hierte, " sagde han,
" og jeg ønsker Dig en bedre Lykke en anden
" gang; men naar Du vil følge mit Raad, saa
" skal Du ikke have nogen Leylighed til at løbe

" saadan

" saadan en Fare oftere. Her, sagde han, og
" tog nogle Tørninger op af sin Lomme, her er
" Tøyet, her er Instrumenterne, her ere disse
" smaa Doctores, som curere Pungens Syg-
" domme. Følg kun mit Raad, saa skal jeg
" nok vise Dig Veyen til at tømme Lommen
" paa en dum Dreng, uden at staae Fare for
" at blive ophøyet til en dinglende Knebel.„

" Ophøyet til en dinglende Knebel„ raabte Griffel, " hvad er det, min Herre?„

" Jh!„ sagde den gamle Mand, " det
" er en Talemaade paa at blive hængt; thi lige-
" som Spillere ere kun lidt forskiellige fra Ro-
" vere i deres Sæder, saa ligne de dem ogsaa
" meget i deres Sprog.

" Nu havde enhver af os drukket sin Fla-
" ske, da Herr Watson sagde: at Bordet var
" sat, og at han maatte derhen, og nødte mig
" tillige til at følge med sig, og forsøge min
" Lykke. Jeg svarede, at han vidste, det stod
" ikke i min Magt paa den Tid, da jeg havde
" underrettet ham om, hvor tom min Pung
" var. Sandt at sige, saa tvivlede jeg ikke
" paa, at han jo efter hans mange Forsikkringer

" om

" om Venskab, vilde byde sig til at laane mig
" en liden Summe til det Brug; men han sva-
" rede: tænk aldrig derpaa, min Dreng! giør
" heller en dristig Levant„ (Griffel vilde have
spurgt om Meeningen af denne Talemaade, men
Jones stoppede Munden paa ham) " men see
" Dig vel for, god Karl! Jeg skal nok vise Dig
" Din Mand; og det er nødvendigt, siden Du
" ikke kiender Byen, og kan ikke giøre For-
" skiel imellem et snildt og et dumt Hoved.

" Nu bragte man os vor Regning, og
" Watson talte sin Deel af, og vilde gaae:
" jeg erindrede ham, ikke uden Undseelse, at
" jeg havde ingen Penge; han svarede: det siger
" intet, lad ham skrive det paa Døren, eller
" marscheer dristig af, og lad, som ingen Ting
" er — eller — bie! sagde han, jeg vil gaae
" ned af Trappen først, tag saa mine Penge,
" og lad hele Regningen blive skrevet ved Skran-
" ken, saa skal jeg vente Dig paa Hiørnet;
" jeg sagde ham, at det stod mig ikke an, og
" lod mig forstaae med, at jeg havde ventet,
" han havde betalt det altsammen; men han

" svoer paa, at han havde ikke tolv Skilling til
" i hans Lomme.

" Derpaa gik han ned af Trappen, jeg
" begvemmede mig til at tage disse Penge,
" fulgte efter ham, og jeg gik saa tæt bag ved
" ham, at jeg hørde, han sagde til Opvar-
" teren, at Pengene laae paa Bordet. Opvar-
" teren gik op af Trappen forbi mig; men jeg
" skyndte mig saa hastig ud paa Gaden, at jeg
" ikke hørde, hvorledes han bar sig ad, da han
" ikke fandt Pengene, og jeg talede ikke heller
" et Ord ved Skranken, som han dog havde be-
" falet mig.

" Nu gik vi lige til Spillehuset, hvor
" Herr Watson til min Bestyrtselse trak en
" stor Summa Penge frem, og lagde dem for
" ved sig, som saa mange andre giorde; og alle
" ansaae uden Tvivl deres Penge-Dynger som
" ligesaa mange Lokkefugle, der skulde lokke
" og trække deres Naboers Dynger til sig.

" Det vilde være for kiedsommeligt her at
" fortælle alle de Griller, som Lykken eller saa-
" rere Tærningerne viiste i dette deres Tem-
" pel: hele Bierge af Guld bleve i nogle faa

" Dye-

"Øyeblik giorde til intet paa den eene Side af "Bordet, og reiste sig ligesaa pludselig paa "den anden: den Rige blev i et Øyeblik fat- "tig, og den Fattige ligesaa pludselig riig, saa "at det lod til, at en Philosoph kunde ikke have "lært sine Disciple at foragte Riigdom paa no- "get bedre Sted, end der; i det mindste kunde "han ingensteds bedre have indprentet dem den "Uvished om, hvor længe den varer ved.„

"Hvad mig angaaer, da forsøgede jeg det "Lidet, jeg havde, saa temmelig; men tilsidst tabte "jeg det altsammen igien. Efter en meget for- "anderlig Lykke, reiste Herr Watson sig og- "saa fra Bordet, temmelig hidsig, og erklæ- "rede, at han havde tabt rene Hundrede, og "vilde ikke spille meer. Derpaa kom han hen "til mig, og bad mig, at gaae tilbage med "sig til Vertshuset; men jeg afslog det gan- "ske, og sagde, at jeg vilde ikke bringe mig "selv i den Forlegenhed nok engang, i sær da "han havde tabt alle sine Penge, og var nu i "samme Tilstand, som jeg. Naa, naa! sag- "de han, jeg har just laant et Par Guineer af "en god Ven, og een af dem er til Din Tieneste.

" Derpaa stak han mig een af dem i Haanden,
" og jeg imodstod ikke hans Tilbøyelighed længer.

" I Begyndelsen var jeg lidt bestyrtset
" over at vende tilbage til det samme Huus,
" som vi havde forladt paa saa uartig en Maa-
" de; men da Opvarteren talede meget høflig til
" os, og sagde: han troede, vi havde forglemt
" at betale vor Regning, blev jeg ganske roelig,
" gav ham strax en Guinee, bad ham at tage
" sin Betaling deraf, og kierede mig ikke om
" den ubillige Beskyldning, han havde giort
" min Hukommelse.

" Nu bestilte Herr Watson det meest
" overdreevne Aftensmaaltid, han kunde finde
" paa. Tilsorn lod han sig nøye med Claret,
" men nu var intet godt nok, uden den kostba-
" reste Bourgogne.

" Vort Selskab voxte snart ved Ankom-
" sten af adskillige Herrer fra Spillehuset, og
" de fleeste af dem kom, som jeg siden mærkede,
" ikke til Huset for at drikke, men i andre For-
" retninger; thi de rette Spillere lode, som de
" ikke vare ret vel, imedens de drak to unge
" Karle retskaffen til, for siden at plyndre dem,

" og

" og dette gjorde de ogsaa uden Naade og Barm-
" hiertighed. Jeg var saa lykkelig at faae min
" Deel af Byttet, endskiønt jeg endnu ikke
" var bleven Medvider i Hemmeligheden.

" Der var en mærkværdig Tildragelse ved
" dette Spil; thi Pengene forsvandt lidt efter
" lidt ganske, saa at der var neppe en eeneste
" Guinee at see paa Bordet, da Spillet var
" endt, hvilket ikke skeede, førend den anden Dag,
" der just var en Søndag, om Middagen, end-
" skiønt det halve Bord i Begyndelsen havde
" været skiult med Guld; og det var det besyn-
" derligste, at enhver erklærede, at han havde
" tabt, undtagen jeg, og det er vanskeligt at be-
" stemme, hvor Pengene blev af, med mindre
" Fanden maae have taget dem. „

" Ja, det har han rigtig nok „ sagde Griffel, " for onde Aander kan slæbe, hvad
" det skal være, bort, uden at blive seete, om
" der ogsaa er aldrig saa mange Folk i Stuen,
" og jeg skulde ikke have forundret mig, om
" han havde slæbt affted med hele Selskabet:
" saadan en Samling af ugudelige Kroppe, der
" sad og spillede under Prædiken. Ja jeg kunde

" fortælle Dem en sandfærdig Historie, om jeg vil-
" de, hvorledes Djevelen tog en Mand ud af Sen-
" gen fra en anden Mands Kone, og slæbte
" ham ud igiennem Nøglehullet paa Døren.
" Jeg har selv seet Huset, hvor det skeede, og
" der har ingen boet i det i de sidste tredive
" Aar. "

Jones blev lidt vreed over Griffels Uforskammenhed; men han kunde dog ikke bare sig for at lee til hans Eenfoldighed. Den gamle Mand giorde det samme, og fortsatte sin Historie saaledes, som man kan læse den i det næste Capitel.

Det trettende Capitel.

Hvori den foregaaende Historie fortsættes.

" Min Kammerat fra Collegiummet havde
" nu ført mig ind i et nyt Optrin i Livet. Jeg
" blev snart bekiendt med det hele Broderskab
" af Spidsbuber, og underrettet om deres Hem-
" meligheder, jeg meener: jeg fik Kundskab
" om de grove Bedragerier, som ere i Stand
" til at narre raae og uerfarne Folk; thi de
" finere

" finere Kneeb ere kun bekiendte for faa af Ban-
" den, som ere Hovederne for deres Profes-
" sion: en Æresposst, som jeg ikke kunde haabe
" at opnaae; thi Drik, som jeg var umaadelig
" hengivet til, og mine af Naturen heftige Ly-
" ster hindrede mig fra at giøre nogen stor Frem-
" gang i en Kunst, der fordrer ligesaa stor
" Koldsindighed, som den strængeste philosophi-
" ske Skole.

" Herr Watson, som jeg nu levede i det
" nøyeste Venskab med, var saa ulykkelig at
" have den første Feyl i en yderlig høy Grad,
" saa at han var verelviis riig og fattig, i Ste-
" den for at erhverve sig Midler ved sin Pro-
" fession, som nogle andre giorde, og underti-
" den maatte han afstaae det Bytte, som han
" havde giort hos en Tosse ved det offentlige
" Bord, til hans koldsindigere Venner, ved en
" Flaske, som de aldrig smagte.

" Dog lykkedes det os begge at faae et
" elendigt Levebrød, og i dette Kald blev jeg i to
" Aar, i hvilken Tid jeg prøvede Lykkens hele
" Foranderlighed. Undertiden svævede jeg i
" Overflødighed, og til andre Tider var jeg nødt

" til at stride imod næsten utroelige Mangler:
" den eene Dag vældede jeg mig i Overdaadig-
" hed, og den anden maatte jeg lade mig nøye
" med den elendigste og ringeste Kost, og om
" Aftenen havde jeg ofte smukke Klæder paa,
" som jeg Morgenen efter maatte sætte i Pant,
" af Mangel paa Penge.

" Da jeg en Aften gik ganske pengeløs
" hiem fra Spillehuset, mærkede jeg, at der
" var Allarm, og at en stor Mængde af Pøbe-
" len samlede sig paa Gaden. Siden jeg ikke
" var bange for Lommetyve, vovede jeg mig
" ind i Trængselen, hvor jeg paa Efterspørgsel
" fik at vide, at en Mand var bleven udplyn-
" dret og meget ilde medhandlet af nogle Ro-
" vere. Manden var saaret og meget blodig,
" og neppe i Stand til at staae paa sine Been.
" Min Levemaade og mine Selskaber havde ikke
" skilt mig ved al Menneske-Kierlighed, end-
" skiønt jeg havde meget liden Dyd og Undseelse
" tilbage, jeg tilbød derfor den ulykkelige Mand
" strax min Hielp, som han og tog imod med
" Taknemmelighed, hvorpaa han gav sig under
" min Beskyttelse, og bad mig at ledsage ham

" til

" til et Vertshuus, hvorfra han kunde sende
" Bud efter en Feldtskiær, siden han var, som
" han sagde, meget mat af det Blod, han hav-
" de mistet. Det lod til, at han var meget
" fornøyet over at have fundet een, der var
" klædt, som en Person af Stand; thi alle de
" øvrige der vare nærværende, saae saaledes ud,
" at han ikke med Rimelighed kunde sætte no-
" gen Fortroelighed til dem.

" Jeg tog den stakkels Mand ved Armen,
" og førte ham til det Vertshuus, hvor vi holdt
" vore Sammenkomster, siden det just var det
" nærmeste. Da der til al Lykke af en Hæn-
" delse var en Feldtskiær i Huset, kom han strax
" til ham, og gav sig til at forbinde hans
" Saar, som, efter det jeg havde den For-
" nøyelse at høre, saae ikke ud til at være dø-
" delige.

" Da Feldtskiæren havde fuldført sin For-
" retning med den største Hurtighed og Færdig-
" hed, begyndte han at spørge, hvad Deel af
" Byen den saarede Mand boede i. Manden
" svarede: at han var kommet til Byen den
" selv samme Aften, at hans Hest stod i

"Vertshuset Picadilly, og at han havde in-
"gen anden Bolig, og meget lidet eller intet
"Bekiendtskab i Byen.

"Denne Feldtskiær, hvis Navn jeg nu
"har forglemt, endskient jeg erindrer, det be-
"gyndte med et R, var een af de fornemmeste
"i hans Kunst, og Liv-Chirurgus hos Kon-
"gen. Han havde desuden mange andre gode
"Egenskaber: han var en meget ædelmodig,
"godhiertig Mand, og altid færdig til at tiene
"sine Medmennesker. Han tilbød den Syge,
"om han vilde betiene sig af hans Kareeth, for
"at komme til sit Vertshuus, og hviskede
"ham tillige i Øret, at om han behøvede Pen-
"ge, saa vilde han forsyne ham dermed.

"Den stakkels Mand var ikke i Stand til
"at takke ham for dette ædelmodige Tilbud;
"thi da han i nogen Tid havde fæstet sine Øyne
"paa mig, kastede han sig tilbage i sin Stoel,
"og raabte: O! min Søn, min Søn! og der-
"paa besvimede han.

"Mange af de Tilstædeværende troede, at
"denne Hændelse havde tildraget sig af det, at
"han havde mistet saa meget Blod; men jeg,

"som

" som paa samme Tid begyndte at erindre mig
" min Faders Linegmenter, blev derved bestyr-
" ket i min Mistanke, og overbeviist om, at
" det var ham selv, jeg saae for mine Øyne.
" Jeg løb strax til ham, reiste ham op i mine
" Arme, og kyssede hans kolde Læber med den
" yderste Hæftighed. Her maae jeg lade Tep-
" pet falde ned for et Optrin, som jeg ikke er
" i Stand til at beskrive; thi, endskiønt jeg
" ikke mistede mine Sandser, som det gik min
" Fader for en Tid, saa blev jeg dog saa over-
" vundet af Skræk og Bestyrtselse, at jeg slet
" ikke veed, hvad der tildrog sig i nogle Minu-
" ter, og lige til min Fader vaagnede op af
" sin Besvimelse, da jeg fandt mig i hans
" Arme, saaledes, at vi omfavnede hverandre
" meget kierlig, og Taarerne trillede sagte ned
" af vore Kinder.

" De fleeste af de Nærværende syntes rørte
" over dette Optrin, som vi, der vare at anseе
" for de handlende Personer deri, ønskede at
" skiule for alle Tilskuere, saasnart vi kunde;
" min Fader tog derfor imod Feldtskiærens ar-
" tige Tilbud, og jeg fulgte ham i Karethen til
" hans Værtshuus. " Da

" Da vi vare allene sammen, bebreydede
" han mig med Mildhed, at jeg havde forsømt
" saalænge at skrive ham til, men talede slet in-
" tet om den Last, som havde været Aarsag
" deri. Derpaa underrettede han mig om min
" Moders Død, og bad mig at vende tilbage
" med sig. Han sagde: at han havde længe ud-
" staaet den største Angest for min Skyld, at
" han vidste ikke, enten han havde meest fryg-
" tet for eller meest ønsket min Død; thi han
" havde havt saa mange endnu skrækkeligere Be-
" kymringer for mig. Tilsidst havde een af
" hans Naboer, som just havde faaet en Søn
" hiem fra Byen, underrettet ham om, hvor
" jeg var; og den eeneste Aarsag, hvorfor han
" nu var kommet til London, var hans Læng-
" sel efter at drage mig ud af det slette Levnet,
" jeg førte. Han takkede Himmelen, at det
" var lykkedes ham saavidt, at finde mig ved
" Hielp af en Hændelse, der let kunde have fal-
" det saa ulykkelig ud for ham, og at han havde
" den Fornøyelse at kunne tænke, at han tildeels
" maatte takke min Menneske-Kierlighed for,
" at han blev reddet; og denne tilstod han, for-

" nøyede

" nøyede ham meget mere, end min sønlige Kier-
" lighed vilde have giort, dersom jeg havde
" vidst, at den, jeg bar saa stor Omsorg for,
" var min egen Fader.

" Lasterne havde ikke fordervet mit Hierte
" saa meget, at det kunde være ufølsomt imod
" saa stor en faderlig Kierlighed, som jeg dog
" var saa uværdig til. Jeg lovede derfor strax
" at adlyde hans Befalinger, og følge hiem
" med ham, saasnart han blev i Stand til at
" reyse, og det blev han om meget faa Dage
" ved den ypperlige Mands Omsorg, der havde
" paataget sig hans Cuur.

" Dagen før min Faders Afreyse, (og
" førend denne Dag forlod jeg ham næsten al-
" drig) gik jeg omkring, for at tage Afskeed
" med nogle af mine fortroeligste Bekiendtere,
" i sær med Herr Watson, som raadede mig
" fra at begrave mig selv levende, som han
" kaldte det, og det blot af en taabelig Føyelig-
" hed imod en tosset gammel Mands hæftige
" Ønsker. Men saadanne Anmodninger havde
" ingen Virkning hos mig; og jeg saae altsaa
" mit Hiem nok engang. Nu bad min Fader

" mig

" mig meget om at tænke paa, at gifte mig,
" men mine Tilbøyeligheder vare ganske tvert-
" imod saadanne Tanker. Jeg havde allerede
" smagt Kierligheden, og maaskee, som De
" veed, de meest overdrevne Yderligheder i denne
" kiælne og hæftige Lyst.„ Her taug den gamle Mand lidt stille, og saae vist paa Jones, hvis Ansigt blev baade rødt og hvidt i et Minut, hvorpaa den Gamle, uden at giøre nogen Anmærkninger, begyndte sin Fortælling igien.

" Da jeg nu havde alt det Nødvendige i
" Livet, gav jeg mig igien til at studere, og det
" med en mere overdreven Flid, end nogensinde
" tilforn. De Bøger, som jeg nu allene an-
" vendte min Tid paa, vare de, saavel gamle
" som nye, der handle om den sande Philoso-
" phie: et Ord, som mange troe, man allene
" bør spøge med, og giøre Nar ad. Nu igien-
" nemlæste jeg Aristoteles's og Platos Vær-
" ker, tilligemed de øvrige af de uskatteerlige
" Skatte, som det gamle Grækenland har te-
" stamenteret Verden.

" Disse Forfattere underviiste mig ikke i
" nogen Videnskab, der kan give Menneskene

" Haab

" Haab om at erhverve sig den mindste Rig-
" dom eller verdslig Magt, men de lærte mig
" at foragte den høyeste Grad af begge. De
" oplefte Sielen, og styrke og hærde den imod
" Lykkens egensindige Anfald. De give ikke
" allene Kundskab om Viisdom, men bestyrke
" endog Folk i at udøve den, og vise tydelig,
" at den maae være vor Veyviser, dersom vi
" have det Forsæt nogensinde at opnaae den
" høyeste Lyksalighed i Verden, eller at forsvare
" os paa en nogenledes sikker Maade imod den
" Elendighed, som omringer og omgiver os alle-
" vegne.

" Til dette lagde jeg endnu et andet Stu-
" dium; og i Sammenligning med dette, er al
" den Philosophie, som kan læres af de viseste
" Hedninger, ikke meget bedre, end en Drøm,
" og saa fuld af Daarlighed, som den løyerligste
" Skiemtebroder nogensinde har forestillet den.
" Dette er den guddommelige Viisdom, som
" allene findes i den hellige Skrift; thi den
" meddeler os Kundskab og Vished om Ting,
" der fortiene vor Agtpaagivenhed meget meer,
" end alt det, denne Verden kan tilbyde os,

" om

"om Ting, som Himmelen selv har nedladt sig
"til at aabenbare os, og som den høyeste men-
"neskelige Forstand, naar den ingen Hielp fik,
"ikke kunde opnaae den allermindste Kundskab
"om. Nu begyndte jeg at tænke, at al den
"Tid, jeg havde anvendt paa de beste hedenske
"Skribentere, var kun lidt bedre end spildt; thi
"i hvor behagelige og fornøyelige deres Lærdom-
"me end kunne være, og hvor nøye de end kan
"passe til den rette Maade, vi bør indrette vor
"Opførsel paa, i Henseende til denne Verden
"allene, saa blive dog deres høyeste Lærdom-
"me, naar de sammenlignes med den klare
"Glands, som er aabenbaret i Skriften, ligesaa
"ringe og ligesaa intetbetydende, som de Reg-
"ler, Børn indrette deres barnagtige Spil og
"Spøg efter. Det er sandt, at Philosophien
"gier os til viisere, men Christendommen gier
"os til bedre Mennesker. Philosophien op-
"høyer og hærder Sielen, Christendommen
"blødgier og formilder den. For hiin beun-
"dre Menneskene os, for denne elsker Gud os;
"hiin gier os sikker paa en timelig, denne paa
"en evig Lyksalighed. — Men jeg er bange,
"De bliver kied af min Tale." "Al-

"Aldeles ikke„ raabte Griffel: "Gud "forbyde, vi skulde blive kiede af saa gode Ting.„

"Jeg havde„ blev den gamle Mand ved, "hendrevet omtrent fire Aar paa den behage- "ligste Maade for mig, ganske hengiven til "Betragtninger, og uden at bekymre mig det "mindste om verdslige Sager, da jeg mistede "den beste Fader, som jeg elskede saa over- "maade høyt, at jeg ikke kan beskrive min Be- "kymring, da jeg savnede ham. Nu forlod "jeg mine Boger, og overgav mig en heel Maa- "ned til Sorg og Fortvivlelse; men Sielens "beste Læge, Tiden, bragte mig endelig nogen "Lindring.„ "Ja, ja, tempus edax rerum!„ sagde Griffel. "Derpaa tog jeg fat paa mine "forrige Studeringer igien, og de, kan jeg "sige, helbredede mig ganske; thi Philosophie "og Religion kan man kalde Sielens Øvelser, "og naar den er syg, ere de ligesaa tienlige "for den, som Bevægelse kan være for et svagt "Legeme. De frembringe ogsaa virkelig lige- "saadanne Virkninger, som Bevægelse; thi de "styrke Sielen, og giøre den stadig, indtil man "bliver efter Horatzes ædle Udtryk:

" Fortis, & in se ipso totus teres atque rotundus,
" Externi ne quid valeat per læve morari:
" In quem manca ruit semper Fortuna. „ — (*)

Her smilede Jones ved en Tanke, som opkom hos ham; men den gamle Mand, troer jeg, mærkede det ikke, og blev saaledes ved:

" Mine Omstændigheder vare nu meget " forandrede ved den beste Mands Død; thi " min Broder, som nu var blevet Herre i Hu- " set, og jeg, havde saa forskiellige Tilbøyelighe- " der; og det vi havde tragtet efter i vort Liv, " var saa forskielligt, at vi vare meget slet Sel- " skab for hverandre; men det, som endnu var " det ubehageligste ved at leve saaledes sammen, " var det, at de faa, som kom til mig, kunde " ikke komme overeens med den talrige Skare " af Jægere, som ofte fulgte min Broder hiem " fra Marken til Bordet; thi saadanne Karle " plage ikke allene fornuftige Folks Øren med " Støy og Sladder, men de giøre sig endog " Umage

(*) " Fornøyet med sig selv, sig nok, og stærk, og tapper,
" Ved alt urokkelig; og ned af glatte Side
" Maa Modgangs hvasse Piil da uden Virkning glide. „

" Umage for at faae Leylighed til at begegne
" dem paa en fortørnende og foragtelig Maade.
" Dette gik saavidt, at hverken jeg eller mine
" Venner kunde nogensinde sætte os til Bords
" med dem, uden at blive giort latterlige, fordi
" vi ikke kiendte Jagt-Talemaaderne. Thi sande
" og virkelig lærde Folk, der have nogen ud-
" breedt Kundskab, bære altid Medlidenhed
" med andre, der ere uvidende; men saadanne
" Karle, der forstaae een eller anden ringe, lav
" og foragtelig Kunst, kan man altid være vis
" paa, foragte dem, der ikke vide noget af
" deres Kunst.

" Kort at sige: vi skiltes snart ad, og jeg
" tog efter en Læges Raad til Bath, for at
" drikke Vandet der; thi min hæftige Bedrø-
" velse, tillige med den bestandige Stillesidden,
" havde paadraget mig et Slags paralytisk
" Svaghed, som man holder dette Vand for et
" næsten ufeylbart Middel imod. Den anden
" Dag, efter at jeg var kommet der, gik jeg og
" spadserede ved Aaen; og da Solen brændte
" meget heedt, endskiønt det var tilig paa Aa-
" ret, saa søgte jeg Skygge under nogle Pile-

" træer, og satte mig ned ved Aaen. Der
" havde jeg ikke siddet længe, førend jeg hørde
" en Person paa den anden Side af Piletræerne,
" som sukkede, og gav sig meget bitterlig. Strax
" derefter svoer han en meget ugudelig Eed,
" og raabte: jeg har besluttet, at jeg ikke vil
" taale det længer, hvorpaa han styrtede sig
" strax ud i Vandet. Jeg sprang op i Veyret,
" løb hen imod Stedet, og raabte tillige det
" høyeste, jeg kunde, om Hielp. En Fisker
" stod just af en lykkelig Hændelse og anglede
" lidt neden for mig; men nogle meget høye
" Siiv havde hindret mig fra at see ham. Han
" kom strax op til mig, og vi trak begge med
" megen Livsfare Legemet op paa Strandbred-
" den. I Førstningen mærkede vi ikke noget
" Tegn til Liv hos det; men da vi holdt Be-
" nene op i Veyret, (thi vi fik snart Hielp nok)
" saa løb der en stor Mængde Vand ud af Mun-
" den; tilsidst begyndte vi at see Kiendetegn
" til Aandedræt, og lidet efter til Bevægelse
" baade i Hænder og Fødder.

" En Apotheker, som af en Hændelse var
" iblant de andre, raadede, at Legemet, som

" nu

" nu lod til at have mistet en temmelig Deel
" Vand, og begyndte at vise convulsiviske Be-
" vægelser, burde strax tages op, og bæres hen
" i en varm Seng. Dette blev strax sat i Værk,
" og Apothekeren og jeg fulgte med.

" Da vi vare paa Veyen hen imod et
" Vertshuus; thi vi vidste ikke, hvor Manden
" opholdt sig, mødte vi til al Lykke en Kone,
" som fortalte os, efter et hæftigt Skraal, at
" denne Herre boede i hendes Huus.

" Da jeg havde seet Manden i Sikkerhed
" der, overlod jeg ham til Apothekerens Om-
" sorg, og han, troer jeg, maae have brugt
" de rette Midler til ham; thi Morgenen efter
" hørde jeg, at han var kommet ganske til sine
" Sandser igien.

" Derpaa gik jeg hen at besøge ham, for,
" om mueligt, at faae Aarsagen at vide, hvor-
" for han havde forsøgt paa saa fortvivlende en
" Handling, og for at forekomme saa meget,
" som det stod i min Magt, at han ikke skulde
" fatte saadant et ugudeligt Forsæt for Eftertiden. Aldrig saasnart kom jeg ind i hans
" Kammer, førend vi begge kiendte hverandre

" paa Timen; thi hvem skulde denne Person " vel være, uden min gode Ven Herr Wat- " son. Her vil jeg ikke falde Dem besværlig " med at fortælle, hvad der tildrog sig i vor før- " ste Sammenkomst; thi jeg vil undgaae Vidt- " løftighed, saa meget som muligt.,, " Aa! " jeg beder Dem, lad os høre det altsammen,, raabte Griffel, " jeg vilde grumme gierne vide, " hvad der havde bragt ham til Bath.,,

" De skal nok faae alt det Væsentlige at " vide,, svarede den gamle Mand, og siden blev han ved at fortælle det, som vi strax skal skrive, naar vi først have givet baade os selv og Læseren lidt Tid til at trække Veyret.

Det fiortende Capitel.

Hvori Manden paa Høyen ender sin Hi- storie.

" Herr Watson,, blev den gamle Mand ved: " fortal e mig ganske aabenhiertig, at de elen- " dige Omstændigheder, som hans overmaade " slette Lykke havde styrtet ham i, havde paa " en vis Maade tvunget ham til at fatte den " Beslutning, at giøre det af med sig selv.

" Nu

"Nu begyndte jeg at tale meget alvorlig
"med ham imod denne hedenske, ja i Sand-
"hed dievelske Grundsætning: at Selvmord er
"tilladt, og sagde alt det, der faldt mig ind i
"den Materie; men til min store Bedrøvelse
"lod det, som det giorde meget liden Virkning
"paa ham. Det lod, som han slet ikke for-
"trød, hvad han havde giort, og han gav
"mig Aarsag til at frygte for, at han snart
"vilde giøre nok et ligesaa skrækkeligt Forsøg.

"Da jeg havde endt min Tale, giorde
"han sig slet ingen Umage for at besvare mine
"Grunde, men saae mig stivt i Øynene, og
"sagde med en Smiil: Du er bleven forfærde-
"lig forandret, min gode Ven! siden jeg sidst
"saae Dig. Jeg tviiler paa, at nogen af
"vore Biskopper kunde giøre en bedre Prædi-
"ken imod Selvmord, end den, Du nu har
"holdt for mig; men dersom Du ikke kan finde
"nogen, som vil laane mig et heelt Hundrede,
"saa maae jeg enten hænge, eller drukne mig,
"eller sulte ihiel, og efter mine Tanker er den
"sidste Død den skrækkeligste af dem alle tre.

"Jeg svarede ham meget alvorlig, at "jeg havde rigtig nok forandret mig, siden jeg "saae ham sidst, at jeg havde faaet Anledning "til at indsee mine Daarligheder, og at for- "tryde dem. Derpaa raadede jeg ham at træde "i mine Fodspoer, og sluttede tilsidst med den "Forsikkring, at jeg vilde laane ham hundrede "Pund, om det kunde hielpe noget, til at sætte "sig i Stand igien, og om han ikke vilde "lade det beroe paa en Tærning, om han skulde "tabe dem igien.

"Herr Watson, der næsten var faldet i "Søvn ved det forrige af min Tale, blev op- "vakt ved dette. Han greeb min Haand, gav "mig tusende Taksigelser, erklærede, at jeg var "en sand Ven, og at han haabede, jeg havde "bedre Tanker om ham, end at jeg vilde troe, "han havde lært saa lidt af Erfarenhed, at han "endnu slog nogen Lid til de forbandede Tær- "ninger, der havde bedraget ham saa ofte. "Ney, ney! raabte han, lad mig kun eengang "komme paa Benene igien; og dersom Lykken "da nogensinde kommer mig til at spille Banke- "rot, saa vil jeg tilgive den det.

"Jeg

"Jeg forstod meget vel, hvad han meente
"med at komme paa Benene igien, og spille
"Bankerot. Jeg sagde derfor med en meget
"alvorlig Mine: Herr Watson! De maae
"stræbe at hitte paa een eller anden Forretning,
"hvorved De kan fortiene Dem noget at leve
"af, og dersom jeg kunde see nogen Rimelighed
"i, at jeg siden vilde blive betalt, saa forsikrer
"jeg, jeg vilde laane Dem en meget større
"Summa, end den, De har talt om, at de
"kunde sætte Dem i Stand til at erhverve Dem
"noget paa en anstændig og honet Maade.
"Men hvad Spil angaaer, da er det baade
"nedrigt og ugudeligt at giøre Profession deraf,
"og desuden er De, saavidt jeg veed, ganske
"uskikket dertil, og Enden derpaa vil blive De-
"res visse Undergang.„

"Naa! det er besynderligt„ svarede han,
"hverken Du, eller nogen af mine andre Be-
"kiendtere, har nogensinde villet tilstaae mig,
"at jeg forstod noget, og dog synes mig, jeg
"har ligesaa god en Haand i alle Slags Spil,
"som nogen af Jer. Jeg vilde ikke heller ønske
"mig meer, end at jeg maatte spille med Dig om

" alle Dine Midler; det vilde være een af mine
" største Fornøyelser, og jeg vilde endda lade
" Dig selv bestemme Spillet. Men hør, min
" Dreng! har Du de hundrede Pund hos Dig.

" Jeg svarede, at jeg havde kun en Sed-
" del paa halvtredieſindstyve Pund hos mig, og
" denne gav jeg ham strax, og lovede at bringe
" ham det øvrige næste Morgen. Derpaa gav
" jeg ham endnu adskillige gode Formaninger,
" og tog Afskeed.

" Jeg holdt virkelig meer, end jeg havde
" lovet; thi jeg gik til ham igien om Eftermid-
" dagen. Da jeg traadde ind af Døren, saae
" jeg, at han sad oppe i Sengen, og spillede
" Kort med een af de største Spillere. De kan
" let forestille Dem, at jeg blev bestyrtset over
" dette Syn, og jeg havde endda oven i Kiøbet
" den Ærgrelse at see, at han gav den anden
" min Seddel, og fik ikke meer, end tredive
" Guineer tilbage igien.

" Den anden Spiller gik strax, hvorpaa
" Herr Watson sagde: at han undsaae sig ved
" at blive seet af mig; men,, blev han ved,
" jeg mærker, at Lykken er mig saa skrækkelig

" imod,

" imod, og jeg vil foresætte mig, aldrig at spille
" meer. Jeg har siden tænkt paa det Forslag,
" Du var saa god at giøre mig, og jeg forsik-
" krer Dig, det skal ikke være min Skyld, om
" jeg ikke sætter det i Værk.

" Endskient jeg ikke forlod mig meget paa
" hans Løfter, holdt jeg dog mit, og gav ham
" Resten af de hundrede Pund; derpaa gav
" han mig sin Haand derfor, og det var alt det,
" jeg ventede at see til Betaling for mine Penge.

" Vi bleve hindrede fra at tale videre sam-
" men ved Apothekerens Ankomst. Han raabte
" strax med det gladeste Ansigt, og uden at spør-
" ge den Syge, hvorledes han befandt sig, at
" der var kommet et Brev til ham med vigtige
" Efterretninger, som snart vilde blive offentlig
" bekiendte: at Hertugen af Monmouth var
" landet Vesten paa med en stor hollandsk
" Armee, og at en anden stor Flode krydsede
" ved Kysterne af Norfolk, og skulde giøre
" Landgang der, for at hielpe Hertugen i hans
" Foretagende, ved at trække nogle Folk der-
" hen.

" Denne

" Denne Apotheker var een af de største
" Politici paa hans Tid. Han fandt mere For-
" nøyelse i den elendigste Pakke med Nyt, end
" i den fordeelagtigste Patient; og det, der kunde
" foraarsage ham den største Glæde, var en nye
" Tidende, som han vidste een eller to Timer,
" forend nogen anden i Byen: dog kunde man
" sielden forlade sig paa hans Fortællinger; thi
" han troede næsten, hvad det skulde være, som
" den største Sandhed: en Lyst, som mange be-
" nyttede sig af, for at narre ham.

" Saaledes gik det ogsaa med det, han
" fortalte denne gang; thi kort derefter blev det
" bekiendt, at Hertugen havde rigtig nok giort
" Landgang, men at hans Armee bestod kun
" af et lidet Følge, og Landgangen ved Nor-
" folk var der ikke et Ord om.

" Apothekeren blev ikke længer i Kamme-
" ret, end imedens han fortalte os dette Nyt.
" Derpaa forlod han den Syge, uden at sige
" et eeneste Ord om andre Ting, og gik ud i
" Byen, for at udsprede hans Tidender over-
" alt.

" Saa-

" Saadanne offentlige Tildragelser tilin-
" tetgiøre gierne alle private Anliggender. Vor
" Samtale blev derfor ganske politisk. Hvad
" mig angaaer, da havde jeg allerede i nogen
" Tid været meget rørt over den Fare, som den
" protestantiske Religion var saa øyensynlig ud-
" sat for, under en catholsk Prinds, og den
" Frygt, syntes mig, var allene tilstrækkelig til
" at retfærdiggiøre Oprøret; thi man kan al-
" drig finde nogen virkelig Sikkerhed imod Pa-
" vedommets Forfølgelses Aand, naar det har
" Magten i Hænderne, uden ved at tage denne
" Magt fra det, som den beklagelige Erfaren-
" hed da viiste os. De veed, hvorledes Kong
" Jacob opførte sig, efter at han havde behol-
" det Overhaand i sit Forsøg, hvor lidet han
" agtede sit Kongelige Ord, sin Kronings Eed,
" eller sit Folks Friheder og Rettigheder. Men
" alle vare ikke saa fornuftige at see dette for-
" ud, og derfor understøttede de Hertugen af
" Monmouth saa svagt; men da Ulykken kom
" over dem, følede de det alle, og derfor for-
" eenede de sig endelig alle, for at jage den
" Konge ud, imod hvis Udelukkelse et stort

" Partie

" Partie iblant os havde striidt saa hæftig, un-
" der hans Broders Regiering, og som de nu
" fægtede med saadan en Nidkierhed og Hen-
" givenhed for. "

" Det, De der siger, " afbrød Jones ham,
" er ganske sandt, og det har ofte forekommet mig
" som det forunderligste, jeg nogensinde har læst
" om i Historien: at der saa kort Tid efter denne
" overbevisende Erfarenhed, der kom vor hele
" Nation til eenstemmig at udjage Kong Ja-
" cob, for at handthæve vor Religion og vore
" Friheder, kunde opstaae et Partie, der en-
" skede at sætte hans Familie paa Thronen igien. "
" Det siger De dog vel ikke for Alvor! " svarede
den gamle Mand, " det er umueligt, at der
" kan være saadant et Partie til. I hvor slette
" Tanker jeg end har om Mennesker, saa kan
" jeg dog ikke troe, at deres Taabelighed skulde
" gaae saavidt. Maaskee nogle hidsige Papi-
" ster ere forførte af Deres Præster til at ind-
" lade sig i denne fortvivlede Sag, og troe, at
" det er en hellig Krig; men, at Protestan-
" tere, at Lemmer af den engelske Kirke, skulde
" falde saaledes fra, skulde blive saadanne

" Felos

"Felos de se, det kan jeg ikke troe. Ney,
"ney, min unge Ven! i hvor ubekiendt jeg
"end er med hvad, der har tildraget sig i Ver-
"den i de sidste tredive Aar, saa skal De dog
"ikke narre mig til at troe saadan en daarlig
"Snak. Men jeg seer nok, De vil spøge med
"min Uvidenhed." "Kan det være mueligt, at
"De har levet saa ganske afsondret fra Verden,
"at De ikke veed, at der i den Tid har været
"to Oprør for Kong Jacobs Søns Skyld,
"og at det eene endnu for nærværende Tid raser
"midt i Hiertet af dette Kongerige?" Ved disse
Ord sprang den gamle Mand i Veyret, og be-
svoer Jones med den høytideligste Stemme,
ved hans Skaber, at sige ham, om det, som
han havde sagt, var virkelig sandt; og da Jo-
nes bekræftede det ligesaa høytideligt, saa gik
han adskillige gange op og ned i Værelset i en
dyb Taugshed, og snart skreeg han, og snart loe
han, og tilsidst faldt han ned paa sine Knæ, og
prisede Gud i en høy Taksigelse, at han havde
befriet ham fra alle Menneskers Selskab, siden
de vare i Stand til at begaae saadanne græsse-
lige Udsvævelser. Derefter erindrede Jones

ham

ham om, at han havde afbrudt sin Historie, hvorpaa den gamle Mand begyndte igien, som følger:

"I de Tider, jeg taler om, vare Menne-
"skene ikke stegne til den Høyde af Raserie,
"som jeg mærker, de nu ere i Stand til at op-
"naae, og som jeg i Sandhed har undgaaet
"allene ved det, jeg har levet for mig selv, saa
"langt borte fra Smitten. Derfor var der og-
"saa et temmeligt Partie, som slog sig til Her-
"tugen af Monmouth, og da mine Grund-
"sætninger frembragte en hæftig Tilbøyelighed
"hos mig til at vælge det samme Partie, saa
"besluttede jeg at tage hen til ham, og Herr
"Watson fattede ogsaa samme Beslutning af
"ganske andre Aarsager; thi Spiller-Aanden
"pleyer ved saadanne Leyligheder at drive Folk
"ligesaavidt, som Patriotisme: vi forsynede os
"derfor med alle Nødvendigheder, og kom til
"Hertugen ved Bridgewater.

"De veed, troer jeg, ligesaavel som jeg,
"hvor ulykkelig dette Foretagende faldt ud.
"Jeg flygtede tillige med Herr Watson fra
"Slaget ved Sedgemore, hvor jeg var blevet

"lidet

"lidet saaret. Vi reed næsten fyrretyve Mile "sammen paa Exeter-Veyen; siden lode vi "vore Heste løbe, og kravlede, det beste vi "kunde, over Marker og smaa Stier, indtil "vi endelig kom til en liden eenlig Hytte ved "en Fælled, hvor en stakkels gammel Kone "bar al den Omsorg for os, hun kunde, og "forbandt min Vunde med Salve, saa at den "blev snart lægt igien."

"Hvor var den Vunde, min Herre!" spurgde Griffel. Den gamle Mand svarede, at den var i hans Arm, og fortsatte derpaa sin Fortælling: "Herr Watson forlod mig Mor-"genen efter, under Paaskud af, at han vilde "skaffe os nogle Levnetsmidler fra den næste "Bye Cullumpton; men — kan jeg fortælle "det, eller kan De troe det? — Denne Herr "Watson, denne Ven, denne nedrige, grum-"me, forræderske Slyngel, forraadede mig til "et Partie af Kong Jacobs Ryttere, og "overgav mig i deres Hænder, da han kom "tilbage.

"Rytterne, som vare sex i Tallet, greeb "mig, og vilde bringe mig til Taunton i Fæng-

" sel; men hverken min Tilstand paa den Tid,
" eller min Frygt, for hvad der siden kunde
" hændes mig, var mig saa utaalelig, som
" min falske Vens Selskab, der ogsaa havde
" overgivet sig selv, og blev altsaa ansect for en
" Fange, endskient de behandlede ham bedre,
" end mig, som den, der vilde forlige sig med
" dem paa min Bekostning. I Førstningen
" strøbte han at undskylde sit Forræderie; men
" da han fik ikke andet end Foragt og Bebrey-
" delser af mig, saa forandrede han snart To-
" nen, og mishandlede mig som den afskye-
" ligste og meest ondskabsfulde Rebel, og lagde
" al hans Brøde paa mig, som, efter det han
" erklærede, havde anmodet, ja endog truet
" ham til at tage Vaaben imod hans naadige
" og retmæssige Monarch.

" Denne falske Erklæring, (thi han havde
" virkelig tilskyndet mig meer, end jeg ham)
" skar mig lige ind i Sielen, og opvækkede en
" Vrede hos mig, som neppe nogen kan fore-
" stille sig, uden de, der have følt den. Men
" Skiæbnen havde endelig Medlidenhed med
" mig; thi da vi vare komne lidet paa hiin Side

" af

" af Wellington paa en snever Vey, blev
" Vagten forskrækket over et falsk Rygte, at
" næsten halvtrediesindstyve af Fienden vare i
" Nærheden, hvorpaa de sørgede for sig selv,
" og lod mig og min Forræder giøre det samme.
" Den Nedrige løb strax fra mig, og jeg er glad,
" han løb; ellers havde jeg, endskiønt jeg var
" vaabenløs, vist stræbt at hævne mig over ham
" for hans Nedrighed.

" Da jeg saaledes var frie igien, forlod
" jeg strax Landeveyen, og gik ind i Markerne.
" Jeg travede afsted, og vidste neppe, hvor jeg
" gik, men giorde det til min Hovedsag, at
" undgaae alle offentlige Veye og alle Byer, ja
" endog de elendigste Bønderhuse; thi jeg troe-
" de, at enhver menneskelig Skabning, jeg
" saae, havde Lyst til at forraade mig.

" Endelig kom jeg, efter at jeg havde van-
" dret adskillige Dage omkring i Landet, og nydt
" den samme Seng, og den samme Føde af
" Markerne, som Naturen giver vore vilde
" Brødre iblant Skabningerne, til dette Sted,
" hvor det øde og eensomme Land indbød mig
" til at fæste min Bolig. Det første Menneske,

" jeg boede her med, var denne gamle Kones
" Moder: med hende skiulte jeg mig her, ind-
" til de nye Tidender om den herlige Forandring
" i Regieringen giorde Ende paa al min Frygt
" for Fare, og gav mig Leylighed til endnu een-
" gang at besøge mit Hiem, og eftersee mine
" Sager, som jeg snart fik indrettet paa ligesaa
" behagelig en Maade for min Broder, som for
" mig. Jeg afstod alle Ting til ham, og der-
" for betalede han mig en Summa af tusende
" Pund, og skulde desuden give mig noget vist
" om Aaret, saalænge jeg levede.

" Hans Opførsel var i denne Henseende,
" som i alle andre, egennyttig og uædelmodig.
" Jeg kunde ikke anse ham for min Ven, og
" han forlangede ikke heller, at jeg skulde giøre
" det. Jeg tog altsaa snart Afskeed med ham,
" saavelsom med mine andre Bekiendtere, og
" fra den Dag af, indtil nu, er der ikkun lidet
" mere end slet intet i min Historie. „

" Er det da mueligt, min Herre! „ sagde Jones, " at De kan have boet her fra den Tid
" af, lige til nu? „ " O, ney! „ svarede Manden, " jeg har reyst meget omkring; og der ere

" faa

" faa Dele af Europa, som jeg jo er bekiendt
" med. „ " Jeg tør ikke være saa dristig, min
" Herre! „ sagde Jones, " at bede Dem der-
" om nu: det vilde i Sandhed være en Grum-
" hed af mig, da De allerede har trættet
" Deres Bryst saa meget. Men De maae til-
" lade mig, at jeg ønsker mig en anden Leylig-
" hed til at høre de ypperlige Anmærkninger,
" som en Mand af Deres Indsigter og Kund-
" skab om Verden maae have giort paa saa man-
" ge Reyser. „ " Jeg vil i Sandhed ogsaa „
svarede den gamle Mand, " giøre mig Umage
" for at tilfredsstille Deres Nysgierrighed i
" denne Henseende, min unge Ven! saavidt jeg
" kan. „ Jones forsøgte paa at giøre nye Und-
skyldninger; men den gamle Mand forekom
ham, hvorpaa Jones og Griffel satte sig med
graadige og utaalmodige Øren, og Manden
paa Høyen blev ved, som man kan see i det
næste Capitel.

Det femtende Capitel.

Europas Historie i kort Begreb, og en meget besynderlig Samtale imellem Herr Jones og Manden paa Høyen.

" I Italien ere Verterne meget taugse. I
" Frankerige ere de mere snakſomme, men
" dog høflige. I Tydskland og Holland ere
" de i Almindelighed meget uforskammede.
" Hvad deres Redelighed angaaer, da troer jeg,
" den er temmelig eens i alle disse Lande. Les
" laquais à louange kan man være vis paa, la-
" de ingen Leylighed slippe sig af Hænderne,
" hvorved de kunne komme til at bedrage een, og
" hvad Postkarlene angaaer, da ere de efter
" mine Tanker næsten lige eens over hele Ver-
" den. Det er de Anmærkninger, jeg har giort
" over Mennesker paa mine Reyser; thi de vare
" de eeneste Mennesker, jeg nogensinde havde
" nogen Omgang med. Min Hensigt, da jeg
" reyste ud, var at fornøye mig ved at see de
" forunderlige forskiellige Udsigter, Dyr, Fugle,
" Fiske, Insecter og Planter, som det har be-
" haget Gud at berige de forskiellige Dele af
" Jordkloden med. En Forskiellighed, som

" maae

" maae forneye en tænkende Tilskuer overmaade
" meget, og som viser tillige paa en beundrings-
" værdig Maade Skaberens Magt, og Viisdom,
" og Godhed. Sandt at sige, saa er der kun
" en eeneste af alle hans Skabninger, der giør
" ham nogen Skam, og den har jeg for længe
" siden undgaaet at holde nogen Omgiængelse
" med. "

" Jeg beder om Forladelse " raabte Jones, " men jeg har altid tænkt, at der endog i
" denne Skabning, De taler om, er ligesaa stor
" Forskiellighed, som i alle de andre; thi Sæd-
" vaner og Clima, har man sagt mig, har frem-
" bragt den yderste Forskiellighed i den menne-
" skelige Natur, foruden den Forandring, de for-
" skiellige Tilbøyeligheder foraarsage. " " For-
" skiellen er i Sandhed meget liden " svarede den gamle Mand. " De, som reyse for at blive
" bekiendte med Folks forskiellige Sæder, kunde
" spare sig selv megen Umage, naar de toge til
" Carnevalet i Venedig; thi der vilde de see alt
" det paa eengang, som de kunne opdage ved de
" forskiellige Hoffer i Europa: det samme
" Hyklerie, den samme Falskhed, kort at sige:

"de samme Daarligheder og Laster, klædde i for-
"skiellige Dragter. I Spanien ere de ud-
"stafferede med megen Ærværdighed, og i Ita-
"lien med stor Pragt. I Frankerige er en
"Skielm klæd som en Nar, og i de nord-
"lige Lande som en Sludsk. Men den
"menneskelige Natur er allevegne den samme,
"allevegne værdig til Afskye og Foragt.

"Hvad mig angaaer, da reyste jeg igiennem
"alle disse Nationer, ligesom De nok er gaaet
"igiennem en Trængsel af Folk, naar der var
"noget at see; jeg stræbte at komme dem forbi,
"holdt den eene Haand for Næsen, og for-
"svarede mine Lommer med den anden, ime-
"dens jeg skyndte mig at faae det at see, som
"jeg vilde; men i hvor underholdende det end
"kunde være i sig selv, saa godtgiorde det mig
"dog neppe den Uleylighed, jeg havde af Sel-
"skabet."

"Var der da ingen af de Nationer, De
"reyste imellem, der giorde Dem mindre Uley-
"ligheder, end andre?" sagde Jones. "Aa,
"jo!" svarede den gamle Mand, "Tyrkerne
"vare mig meget taaleligere, end de Christne;

"thi

" thi de ere Folk, der holde over den dybeste
" Taugshed, og forulempe lige aldrig en Fremmed
" med Spørgsmaal. Nu og da give de ham
" rigtig nok en kort Forbandelse, eller spytte ham
" i Ansigtet, naar han gaaer paa Gaden; men
" det er ogsaa alt, hvad de giøre, og man kan
" leve sin hele Levetid i deres Land, uden at
" høre en Snees Ord af dem. Men af alle de
" Folk, jeg nogensinde saae, vil jeg bede Him-
" melen bevare mig for Franskmændene. De
" forulempe een saa meget med deres forban-
" dede Sladder og Høflighed, og med at giøre,
" som de behage at kalde det: les honneurs de la
" nation for Fremmede, (da det dog i sig selv
" er ikke andet, end deres egen Forfængelighed,
" de legge for Dagen) at jeg vilde meget heller
" hendrage mit Liv iblant Hottentotter, end
" sætte min Fod i Paris igien. Hottentot-
" terne ere sviinske, men deres Svinerie er
" meest uden paa; i Frankerige derimod, og hos
" nogle andre Nationer, som jeg ikke vil nævne,
" er det altsammen inden i, og giør den endnu
" mere stinkende for min Fornuft, end Hot-
" tentotterne ere for min Næse.

" Saaledes har jeg da endet mit Levnets-
" løb, min Herre! thi i den hele Rad af Aar,
" som jeg har levet her i min Eensomhed, er
" der ikke hændet noget, der kan underholde
" Dem, og alle disse Aar kan næsten ansees for een
" Dag. Min Eensomhed har været saa stor,
" at jeg neppe vilde have fundet den større i de
" Thebaiske Ørkener, end her midt i dette be-
" folkede Kongerige. Da jeg intet Gods har,
" saa har jeg heller ingen Plage af Forpagtere
" og Forvaltere: mine aarlige Indkomster bli-
" ve mig nogenledes ordentlig betalte, og det
" bør de ogsaa; thi de ere meget mindre, end
" det, jeg kunde have ventet til Godtgiørelse for
" det, jeg afstod. Jeg tager ikke imod noget
" Besøg, og den gamle Kone, som holder
" Huus for mig, veed, at hendes Plads be-
" roer ganske derpaa, at hun skaaner mig for
" den Ulevlighed at kiøbe, hvad jeg behøver, at
" hun holder alle Anmodninger og Forretninger
" fra mig, og at hun tier stille, naar jeg er saa
" nær, at jeg kan høre hende. Da jeg stedse
" gaaer ud om Natten, er jeg temmelig sikker
" for at møde nogen paa dette vilde eensomme
" Sted.

"Sted. Nogle faa Personer har jeg mødt,
"men de løb alle hiem igien af Forskrækkelse
"over min underlige Klædedragt og Figur, der
"kom dem til at holde mig for en Gienganger,
"eller et Spøgelse. Men den Hændelse i Af-
"ten viser, at jeg kan ikke engang være sikker
"her for Menneskenes Nedrighed; thi jeg var
"ikke allene bleven udplyndret, men rimeligviis
"dræbt, dersom De ikke havde hiulpet mig.,,

Jones takkede den gamle Mand for den Uleylighed, han havde giort sig, med at fortælle sin Historie, og lod sig forstaae med, at han forundrede sig, hvorledes det var ham mueligt at udstaae saa eensomt et Liv: "De har Aarsag
"til at klage over Mangel paa Forandringer,,
sagde han. "Jeg forundrer mig i Sandhed,
"hvorledes De har brugt, eller snarere ode-
"lagt saa meget af Deres Tid.,,

"Jeg falder slet ikke i Forundring over,,
svarede den gamle Mand, "at een, hvis
"Tilbøyeligheder og Tanker ere fæstede til Ver-
"den, troer, at jeg har havt Mangel paa For-
"retninger til at hendrive min Tid paa dette
"Sted; men der er een eeneste Handling, som

"et

" et Menneskes hele Liv er uendelig meget for
" kort til. Hvad Tid kan forslaae til at be-
" tragte og tilbede det herlige, udødelige og
" evige Væsen, der har frembragt saa forfær-
" delig store Værker ved Skabelsen, at ikke
" allene hiin Kugle, men endog de utallige Lys,
" som vi her kan see glimre i Skyerne, end-
" skiønt mange af dem ere Sole, der oplyse
" forskiellige Systemer af Verdener, kan maa-
" skee forekomme os som nogle faa Atomer,
" i Sammenligning med den hele Jord, som
" vi beboe? Kan et Menneske, som ved gu-
" delige Betragtninger bliver, saa at sige, ind-
" ladt til en Samtale med denne uudsigelige
" og ubegribelige Majestæt, troe, at Dage eller
" Aar, eller hele Levealdre ere for lange til en
" fortsat Nydelse af saa henrykkende en Ære?
" Skal da vore Timer løbe alt for hurtig bort i in-
" tet betydende Tidsfordriv, i fortærende Vel-
" lyster og daarlige Beskiæftigelser i Verden?
" Og Tidens Gang synes langsom og doven for
" en Siel, der er øvet i saa høye, saa vigtige
" og saa herlige Betragtninger? Ingen Tid er
" tilstrækkelig til denne store Handling, og intet

" Sted

" Sted er uskikket dertil. Hvor kan vi kaste
" vore Øyne hen, uden at der opkommer Fore-
" stillinger om hans Magt og hans Viisdom i
" vor Siel? Det er ikke nødvendigt, at den
" opgaaende Soel udskyder sin brændende Glands
" over Horizonten i Østen, eller, at de stor-
" mende Vinde suse frem af deres Huler, og
" ryster den lovfulde Skov, eller, at de aabne
" Skyer nedgyde deres Strømme paa de tørstige
" Slætter: det er ikke nødvendigt, siger jeg, at
" nogen af alle disse udraaber hans Ære; der
" er ikke en Insect, ikke en Plante, i hvor
" ringe den end er, som jo er beæret med Præg
" af sin store Skabers Egenskaber, ikke allene
" med Tegn af hans Magt, men ogsaa af hans
" Viisdom og Godhed. Menneskét allene,
" Kongen paa denne Klode, det sidste og største
" af det høyeste Væsens Værker under Solen,
" Menneskét allene har nedrig vanæret sin egen
" Natur, og ved Uredelighed, Gruesomhed,
" Utaknemmelighed og Forræderie maget det saa-
" ledes, at man kan tvivle om Skaberens God-
" hed, og er ret forlegen, naar man skal giøre
" Reede for, hvorledes et godgiørende Væsen

" kunde

" kunde danne saa daarligt og saa nedrigt et
" Dyr; og det er dog den Skabning, fra hvis
" Omgang jeg til min Ulykke, efter Deres Tan-
" ker, saavidt jeg slutter, har været udelukt,
" og uden hvis velsignede Selskab Livet, efter
" Deres Meening, maae være kiedsommeligt
" og smagløst. "

" I den første Deel af det, De har sagt, "
svarede Jones, er jeg færdig til at samtykke af
" mit ganske Hierte; men jeg troer og haaber,
" at den Afskye, De udviiser for det menneske-
" lige Kiøn i Slutningen deraf, er alt for vidt
" udstrakt. Der forfalder De i Sandhed til en
" Feyl, som jeg, efter min ringe Erfaring, har
" mærket, er meget almindelig; thi De fastsæt-
" ter det menneskelige Kiøns Caracteer efter de
" værste og nedrigste deraf, da derimod intet,
" efter en ypperlig Forfatters Anmærkning, bør
" ansees for characteristisk hos et vist Slags
" Væsener, uden det, som man finder hos et
" hvert af de beste og fuldkommenste iblant de
" Væsener, der høre til det Slags. Denne
" Feyl begaaes i Almindelighed, efter mine
" Tanker, allene af dem, der ikke have været

" forsig-

" forsigtige nok i at vælge sig Venner og Be-
" kiendtere, og derfor ere blevne slet behandle-
" de af nedrige og uværdige Mennesker; men det
" er meget ubilligt at giøre Beskyldninger imod
" den hele menneskelige Natur for saadanne
" to eller tre Exemplers Skyld. „

" Jeg troer, jeg har havt Erfarenhed
" nok derom „ svarede den gamle Mand; " min
" første Kiereste og min første Ven forraadede
" mig paa den nedrigste Maade, og det i Sa-
" ger, der truede mig med de værste Følger, ja
" endog med en skammelig Død. „

„ Om Forladelse, min Herre! „ raabte Jones, " men jeg maae bede Dem betænke,
" hvem den Kiereste, og hvem denne Ven var.
" Kunde De vente Dem andet, min gode Herre!
" af en Kierlighed, der havde sin Oprindelse i
" et Kippe, eller af et Venskab, der opkom,
" og blev underholdt ved et Spillebord? At
" bestemme Fruentimmernes Caracteer efter det
" første, eller Mandfolkenes efter det sidste Exem-
" pel, vilde være ligesaa ubilligt, som at paa-
" staae, at Luften er et væmmeligt og usundt
" Element, fordi vi finde den saadan paa et

"Priveet. Jeg har kun levet en kort Tid i "Verden, og dog har jeg kiendt Mandfolk, "der have været værdige til det største Venskab, "og Fruentimmer, der have fortient den oprig- "tigste Kierlighed.„

"Aa, min unge Ven!„ svarede den gamle Mand, "De tilstaaer selv, at De har ik- "kun levet en meget kort Tid i Verden: jeg var "noget ældre, end De, da jeg endnu var af "samme Meening.„

"De kunde have været af den samme "Meening endnu„ svarede Jones, "dersom "De ikke havde været ulykkelig, jeg tør sige "uforsigtig, i at skiænke Deres Kierlighed "bort. Om der endog var meget meer Ugude- "lighed til i Verden, end der virkelig er, saa "bevüste det dog ikke, at saadanne almindelige "Sætninger imod den menneskelige Natur ere "sande, siden meget af det Onde skeer blot af "en Hændelse, og mangt et Menneske, der be- "gaaer noget ondt, er ikke ganske ond og for- "dervet i sit Hierte. Mig synes, sandt at sige, "at ingen har Ret til at paastaae, at den men- "neskelig Natur endelig maae være, og er vir-

"kelig

"kelig i Almindelighed ond, uden de, hvis "Siele give dem selv et Exempel paa denne "naturlige Fordervelse; og jeg er overbeviist "om, at det forholder sig ikke saaledes med Dem.,,

"Men saadanne Folk,, svarede den gamle Mand, "ville altid være de sidste til at komme "frem dermed. Skielmer ville ligesaa lidet stræ- "be at overtale os til at troe, at det menneske- "lige Kiøn er nedrigt, som Straten-Røvere "ville underrette os om, at der gives Tyve paa "Veyen; thi det var i Sandhed et Middel til "at giøre os mere agtsomme, og til at tilintet- "giøre deres egne Hensigter; og af den Aar- "sag, erindrer jeg mig, giøre Skielmer aldrig "saadanne Anmærkninger over den menneskelige "Natur i Almindelighed, endskiønt de ere me- "get tilbøyelige til at mishandle enkelte Perso- "ner i Særdeleshed.,, Dette sidste udtalede den gamle Mand med saadan en Varme, at Jones svarede intet derpaa, siden han hverken havde Haab om at omvende ham, eller Lyst til at støde ham for Hovedet.

Nu begyndte Dagen at nedsende sine første lysende Straaler. Derfor undskyldte Jones sig for den gamle Mand, at han var bleven der saa længe, og havde maaskee holdt ham fra at komme i Roelighed. Den gamle Mand svare- de: at han havde aldrig havt mindre Lyst til at komme i Roelighed, end da; thi Dag og Nat vare lige eens for ham, og at han i Alminde-

lighed

lighed brugte Dagen til at hvile sig, og Natten til at gaae ud at spadsere, og til at anstille Betragtninger; "men nu er det en meget smuk "Morgen,, sagde han, "og dersom De kan "undvære Søvn og Mad længer, saa vil jeg "med Glæde forskaffe Dem den Fornøyelse, at "see nogle meget smukke Udsigter, som jeg "troer, De har ikke seet endnu.,,

Jones tog strax imod Tilbudet, hvorpaa de forlode Hytten paa Timen. Hvad Griffel angaaer, da var han just falden i en dyb Søvn, den gang den gamle Mand havde holdt op med sin Historie; thi da var hans Nysgierrighed bleven tilfredsstillet; og den paafølgende Samtale var ikke kraftig nok i sin Virkning til at hindre Søvnens fortryllende Magt. Jones lod ham derfor sove; og siden Læseren vil maaskee paa denne Tid være glad over den samme Velgierning, saa ville vi her giøre Ende paa den ottende Bog af vor Historie.

Thomas Jones niende Bog.

Indbefatter tolv Timer.

Det første Capitel.

Om dem, som med Rette maae, og om dem, som ikke maae skrive saadanne Historier, som denne.

Iblant anden Nytte, som jeg har havt i Sinde at stifte med disse adskillige Indledning-Capitler, har jeg ogsaa betragtet dem som et Slags Mærke eller Stempel, der for Eftertiden kan sætte en Læser i Stand til at giøre Forskiel paa det, der er sandt og ægte, og det der er falskt og eftergiort i dette Slags historiske Skrifter. Og det lader i Sandhed til, at det om en kort Tid vil være nødvendigt at have saadant et Mærke, siden den gunstige Maade, Publicum nylig har optaget to eller tre saadanne

Skrifter paa, vil rimeligviis tiene mange andre som en Opmuntring til at foretage sig det samme Arbeyde. Saaledes vil en Sværm af naragtige Historier og græsselige Romaner komme for Lyset, og enten giøre Boghandlerne til forarmede Folk, eller spilde Læserens Tid, og forderve hans Sæder, ja endog ofte udsprede Forargelse og Bagtalelse, og fornærme mange værdige og brave Folks Caracterer.

Jeg tvivler slet ikke paa, at dette jo i sær har bragt den vittige Forfatter af Spectator til at sætte et grædsk eller latinsk Motto foran paa et hvert Blad, for derved at undgaae at blive efterlignet af hine Smørere, der ikke have andre Talenter til at blive Skribentere, end det, man lærer af en Skrivemester, og ere dog ikke mere bange eller undseelige for at give sig de samme Titler, som de største Genier, end deres gode Broder i Fabelen var for at skryde i Løvens Skind.

Ved dette Kneeb med det Motto blev det altsaa umueligt for nogen at give sig af med at efterligne Spectator, uden at forstaae i det mindste en Sentents i de lærde Sprog. Paa

samme

samme Maade har jeg nu sat mig selv i Sikkerhed for at blive efterlignet af dem, der aldeles ikke ere i Stand til at anstille nogen Betragtning, og hvis Lærdom tillader dem ikke at gjøre et Forsøg engang.

Dog vil jeg ikke man skal tænke, jeg antager, at saadanne historiske Skrifters største Fortieneste kan ligge i disse Indledningss-Capitler; men det er vist, at de Dele, der indeholde blotte Fortællinger, ere meget større Fristelser for Efterligneren, end de, der ere sammensatte af Jagttagelser og Betragtninger. Her meener jeg saadanne Efterlignere, som Rowe var af Shakespeare, og som Horatz lader sig forstaae med, at nogle af Romerne vare af Cato, ved at gaae med bare Fødder, og sætte et alvorligt Ansigt op.

Der ere uden Tvivl faa, der have Talenter til at opfinde gode Historier, og til at fortælle dem vel, og dog har jeg kun seet faa Personer, der have gjort sig Betænkninger om at tiltroe sig Talenter i begge Dele; og dersom vi undersøge de Romaner og Historier, som der er saa stor en Overflødighed af i Verden, saa troer

jeg, man kan gierne slutte, at de fleeste af Forfatterne vilde ikke have forsøgt paa, at vise deres Tænder (om jeg tør bruge det Udtryk) i nogen anden Skriveart, og at de ikke heller have været i Stand til at sætte en halv Snees Sententser sammen i nogen anden Materie. Scribimus indocti doctique pasim (*) kan man sige med større Sandhed om Historieskrivere og Levnetsbeskrivere, end om noget andet Slags Skribentere; thi alle Kunster og Videnskaber, end og Critiken selv, fordre dog nogen liden Grad af Lærdom og Kundskab. Poesien kan maaskee undtages, men den fordrer dog Stavelsemaal, eller noget, der seer ud som Stavelsemaal, da man derimod behøver intet til at forfærdige Historier og Romaner uden Papiir, Penne og Blæk, og Færdighed i Hænderne til at bruge dem. Værkerne, troer jeg, vise selv, at det er Forfatternes Tanker, og det maae ogsaa være Læsernes Tanker, om der ellers ere nogle, der læse dem.

Herfra

(*) — — — Her skriver alle Mand,
Ulærde, Lærde, alt hvad Tøyet holde kand.

Herfra maae man udlede den almindelige Foragt, som Verden, der stedse benævner det Hele efter det største Antal, har kastet paa alle historiske Skribentere, som ikke tage deres Materialier ud af Documenter. Og det er af Frygt for denne Foragt, at vi saa omhyggeligen have undgaaet at kalde vor Bog en Roman: et Ord, som vi ellers kunde have været meget vel fornøyede med, endskiønt vort Arbeyde har tilstrækkelig Ret til at føre Navn af en Historie, da vi have gode Grunde for alle vore Caracterer, tagne fra intet ringere Sted, end Naturens egen store Protocoll, som vi allerede have sagt paa et andet Sted. Det fortiener ustridigt at foretrækkes for hine Værker, som een af de vittigste Mænd har ikke anseet for andet, end Frugter af en vis Kløe, eller snarere for et Durchløb af Hiernen.

Men foruden den Vanære, der saaledes paaføres een af de nyttigste saavelsom fornøyeligste Skrivearter, har man ogsaa god Aarsag til at frygte for, at man, ved at opmuntre saadanne Forfattere, frembringer megen Vanære af et ganske andet Slags i Verden; den Vanære

meener jeg, som derved paaføres mange gode og agtværdige Folks Caracterer; thi saadanne dumme Skribentere ere ligesaalidet altid fredelige, som dumme Folk ere det i Selskaber; de have begge Slags nok af Munden til at være uanstændige, og fornærme andre; og dersom den nylig anførte Tanke er sand, saa kan man i Sandhed ikke falde i Forundring over, at Værker, der have saa smudsig en Oprindelse, ere selv smudsige, eller gierne giøre andre det.

For altsaa at forekomme saadanne umaadelige Misbrug af Tiden, af Bogstaverne, og af Trykkefriheden, i sær da Verden synes nu at trues mere dermed, end sædvanlig, vil jeg her vove at anføre nogle Egenskaber, som alle ere temmelig meget nødvendige for denne Classe af Historieskrivere.

Den første Egenskab er Genie; thi, uden en god Mængde af det, kan, som Horatz siger, ingen Studering hielpe os noget. Ved Genie forstaaer jeg den Evne, eller snarere de Evner i Sielen, som ere i Stand til at trænge ind i alle de Ting, vor Skarpsindighed kan naae, og giøre Forskiel paa deres væsentlige Forskielligheder.

heder. Disse Evner ere ikke andet, end Opfindelseskraften og Dømmekraften, og de blive begge indbefattede under det eene Navn Genie, da de ere Naturens Gaver, som vi bringe ind i Verden med os. I Henseende til begge disse synes det, at mange begaae store Vildfarelser; thi ved Opfindelseskraften, troer jeg, man forstaaer i Almindelighed en Evne til at skabe; og dersom det var den rette Bemærkelse, saa vilde det i Sandhed bevise, at de fleeste Romanskrivere kan giøre størst Paastand derpaa, da derimod intet mere bør forstaaes ved Opfindelseskraften (og det efter Ordets Betydning) end Evne til at opdage eller udfinde, eller for at forklare det vidtløftigere: en hastig og giennemtrængende Skarpsindighed i at indsee alle de Tings sande Væsen, som vi betragte. Denne Evne, meener jeg, kan sielden være til, uden den ledsages af Dømmekraften; thi det er vanskeligt for mig at begribe, hvorledes man kan siges at have opdaget to Tings sande Væsen, uden at indsee det, hvori de ere forskiellige fra hverandre; men dette er uimodsigelig Dømmekraftens Forretning, og dog have nogle faa vittige Mænd været eenige

med alle dumme Karle i Verden, i at forestille disse Evner, som nogle, der sielden eller aldrig fandtes hos een og den samme Person.

Men om man endog besidder begge disse, saa ere de dog ey tilstrækkelige til den Hensigt, vi tale om, uden en god Deel Lærdom, og derfor kunde jeg igien anføre Horatz's og mange andres Vidnesbyrd, dersom det var nødvendigt at bevise, at Værktøy kan ikke nytte en Arbeydsmand noget, naar de ikke ere skikkede ved Kunsten, eller naar han ikke har nogle Regler at rette sig efter i sit Arbeyde, eller naar han ikke har noget at arbeyde i. Med alt dette forsyner Lærdommen os; thi Naturen kan allene forsyne os med Evne, eller, som jeg har udtrykt det for at giøre det tydeligere, med Værktøy til vor Professsion, Lærdommen maae giøre dem bequemme til at blive brugte, maae bestyre deres Brug, og endelig skaffe i det mindste en Deel af Materialierne. En temmelig Indsigt i Historien og de smukke Videnskaber er uundgaaelig nødvendig dertil, og at vilde paatage sig en Historieskrivers Caracteer, uden at besidde denne Indsigt, er ligesaa daarligt, som at vilde op-

bygge

bygge et Haus uden Tømmer, eller Kalk, eller Teglstene, eller andre Stene. Homer og Milton prydede begge deres Værker med et vist Stavelsemaal, men dog vare de Historieskrivere af vores Orden, og besadde al den Lærdom, man kunde have paa deres Tider.

Men der er endnu et andet Slags Indsigter, som det staaer ikke i Lærdommens Magt at give os, og dem maae man erhverve sig ved Omgang med andre. Denne er saa nødvendig til at forstaae Folks Caracterer, at ingen kiender dem mindre, end de lærde Pedanter, der have tilbragt deres hele Levetid paa Collegierne og imellem Bøger; thi i hvor ypperlig endog adskillige Forfattere kan have beskrevet den menneskelige Natur, saa kan dog det sande practiske System allene læres i Verden; og det samme skeer i Sandhed i alle andre Videnskaber. Man kan hverken lære at udøve Lægekunsten eller Lovkyndigheden af Bøger allene. Ja, Bonden, Planteren, Gærtneren maae alle forbedre det ved Erfarenhed, som de have lært Begyndelsesgrundene til ved Læsning. I hvor nøye endog den sindrige Herr Miller kan have beskrevet en

Plante, saa pleyer han dog selv at raade sin Discipel til at besee den i Haugen. Ligesom man vil mærke, at mange af Naturens Træk, som en Shakespeare, eller en Johnson, eller en Wycherly, eller en Otway have afmalet med de fineste Penselstrøg, dog ikke bemærkes af Læseren, førend en Garriks, en Cibbers, eller en Clives (*) indsigtsfulde Action bringer ham dertil; saaledes viser Caracteren sig i et stærkere og dristigere Lys paa den virkelige Skueplads, end man kan beskrive den; og dersom det gaaer saaledes med disse fine og stærke Beskrivelser, som store Skribentere have taget af Livet selv, hvor meget vanskeligere vil det ikke være, naar Forfatteren ikke tager sine Træk af Naturen, men af Bøger? Saadanne Caracterer

(*) At denne store Skuespiller og begge disse med al Ret berømte Skuespillerinder blive nævnede paa dette Sted, skeer egentlig, fordi de have dannet sig ved at studere Naturen allene, og ikke ved at efterabe deres Forgiængere. Derved ere de blevne i Stand til at overgaae alle deres Forgiængere: en Grad af Fortieneste, som den slaviske Hiord af Efterabere aldrig kan opnaae.

racterer blive allene svage Copier af andre Copier, og kunne hverken have Originalers Rigtighed eller Liv.

Men vor Historieskrivers Omgiængelse maae være almindelig, det er at sige: med Folk af alle Slags Stænder og Rang; thi Kundskab om det, som man kalder det fornemme Liv, kan ikke underrette ham noget om det Lave, og e converso vil han heller ikke lære fornemme Folks Sæder af at være bekiendt med den ringeste Classe af Menneskker; og endskient man kunde tænke, at Kundskab om een af Delene var nok til at sætte ham i Stand til at beskrive i det mindste den Deel, som han har havt Omgiængelse med, saa vil han dog langt fra ikke være fuldkommen deri; thi den eene Stands Daarligheder oplyser virkelig den andens. Det tvungne Væsen i det fornemme Liv falder for Exempel mere i Øynene, og er mere latterligt, naar man holder det imod det ringe Livs Enfoldighed, og ligeledes opvækker det Grove og Ubehøvlede i dette Liv meget stærkere Begreb om Urimelighed, naar det sammenlignes med den Høflighed, der fører saa megen Tvang med

sig

sig i hiint. Desuden vil vor Historieskrivers Sæder, sandt at sige, blive forbedrede ved begge disse Slags Omgiængelser; thi i den eene finder han let Exempler paa Oprigtighed, Ærlighed og Redelighed, og i den anden paa fiin Opførsel, Ziirlighed og en ædel Siel, og denne sidste Egenskab har jeg selv neppe nogensinde seet hos Folk af ringe Stand og Opdragelse.

Men alle de Egenskaber, jeg hidindtil har givet min Historieskriver, vil dog ikke være ham til nogen Nytte, uden han har det, man i Almindelighed forstaaer ved et godt Hierte, og er i Stand til at føle. Den Forfatter, siger Horatz, som vil komme mig til at græde, maae først græde selv. Det er vist nok, at ingen kan afmale en Elendighed vel, som han ikke føler, imedens han afmaler den; og jeg tvivler slet ikke paa, at de meest rørende Optrin jo ere skrevne med Taarer. Ligeledes forholder det sig med det Latterlige. Jeg er overbeviist om, at jeg aldrig faaer min Læser til at lee af Hiertet, uden hvor jeg selv har leet først; undtagen det undertiden kunde hænde sig, at han i Stedet for at lee med mig, skulde faae Lyst til at lee ad

mig.

mig. Maaskee det er gaaet saaledes med nogle Steder i dette Capitel, og af Frygt derfor vil jeg her giøre Ende paa det.

Det andet Capitel.

Indeholder i al Sandhed en meget forunderlig Hændelse, som mødte Herr Jones paa hans Tour med Manden paa Høyen.

Aurora aabnede just sine Vindueskudder. Paa Dansk: det begyndte just at blive Dag, da Jones gik ud med den gamle Mand, og besteeg Mazard-Høy; og neppe vare de komne op paa Spidsen deraf, førend een af de herligste Udsigter frembød sig for deres Øyne. Vi vilde ligeledes gierne overraske Læseren med denne Udsigt, dersom vi ikke havde to Aarsager, der holdte os derfra; for det første tvivle vi om at faae nogen af dem, der have seet denne Udsigt, til at beundre vor Beskrivelse, og for det andet tvivle vi ogsaa meget om, at de, som ikke have seet den, ville forstaae os.

Jones stod nogle Øyeblik ganske stille, og saae hen imod Sønden, hvorpaa den gamle Mand spurgte: "hvad han saae med saa stor

"Op-

"Opmærksomhed efter?" "Aa, min Herre!" svarede han med et Suk, "jeg giorde mig Uma-
"ge for at faae Øye paa den Vey, jeg har
"gaaet paa min Reyse her hen. Gode Gud!
"hvor Glouceſter er langt borte fra os! hvil-
"ken en forfærdelig Strækning af Land maae
"der ikke være imellem mig og mit Hiem."
"Ja, min unge Ven!" raabte den gamle Mand, "og, naar jeg skal slutte efter Deres
"Suk, imellem Dem og det, der er Dem me-
"get kiærere end Deres Hiem, dersom jeg ikke
"tager feyl. Nu mærker jeg, at Deres Øye-
"syn kan ikke naae det, De seer efter, og dog,
"troer jeg, finder De Fornøyelse i at see hen
"ad den Vey." Jones svarede med en Smiil:
"Jeg mærker, min gamle Ven! at De har ikke
"endnu glemt Deres Ungdoms Følelser — jeg
"tilstaaer det, mine Tanker vare just beskiæfti-
"gede med det, De har giættet."

Nu gik de til den Deel af Høyen, som vender imod Nordvest, og hænger ud over en stor og vidtløftig Skov. Aldrig saasnart vare de komne der, førend de noget borte hørde et hæftigt Skriig af et Fruentimmer, og dette Skriig

kom

kom ud af Skoven under dem. Jones lyttede et Øyeblik, hvorpaa han løb, uden at sige et Ord til Manden, (thi det lod til, at der behøvedes Hielp paa Timen) eller snarere lod sig glide ned af Høyen, og, uden den mindste Frygt eller Bekymring for sin egen Sikkerhed, skyndte sig lige hen til Krattet, hvor Lyden var kommet fra.

Han var ikke kommet langt ind i Skoven, førend han saae et forfærdeligt Syn: et halvnøgent Fruentimmer imellem en Røvers Hænder, der havde slaaet sit Strømpebaand om hendes Hals, og stræbte at slæbe hende hen til et Træ. Her giorde Jones ikke mange Spørgsmaal, men faldt strax an paa Røveren, og benyttede sig saa vel af sin troe Eege-Kiep, at den anden allerede laae og sprettede paa Jorden, førend han kunde komme til at forsvare sig, ja endog næsten førend han vidste, at han var blevet anfaldet; men Jones blev dog ved at prygle ham, indtil Fruentimmeret bad ham selv at holde op, og sagde, at hun troede, han havde allerede giort ham nok af det.

Den

Den arme Ulykkelige faldt derpaa ned paa Knæ for Jones, og takkede ham tusende gange, fordi han havde reddet hende. Han løftede hende strax op, og fortalte hende, at han var overmaade glad over denne overordentlige Hændelse, der havde bragt ham derhen, for at redde hende, paa et Sted, hvor hun efter al Rimelighed ikke kunde have ventet nogen Hielp, og lagde til, at det lod, som Himmelen havde bestemt ham til at blive et lykkeligt Middel til at beskytte hende. "Ja!„ svarede hun, "jeg "skulde næsten troe, at De er een af de gode "Engle, og sandt at sige, saa seer De ligere "ud til at være en Engel, end et Menneske, i "mine Øyne.„ Han havde ogsaa en indtagende Skabning; og dersom en meget smuk Person, og en Samling af de yndigste Lineamenter, prydet med Ungdom, Sundhed, Styrke, Munterhed, Forstand og et godt Hierte, kan giøre, at et Menneske ligner en Engel, saa havde Jones virkelig denne Lighed.

Den befriede Fange kunde ikke saa ganske vel henregnes til en Engleskabning: hun syntes i det mindste at være middelaldrende, ikke heller

var

var der mange smukke Træk i hendes Ansigt; men da hendes Klæder vare revne bort fra hele Overdelen af hendes Legeme, saa droge hendes Bryster, som vare veldannede og overmaade hvide, hendes Befriers Øyne til sig; i nogle faa Minutter stode de begge stille, og beskuede hinanden, indtil Reveren, der laae paa Jorden, begyndte at røre sig; hvorpaa Jones tog Strompebaandet, der havde været bestemt til et andet Brug, og bandt begge hans Hænder bag paa Ryggen. Og imedens han nu betragtede ham i Ansigtet, blev han til sin store Forundring, og maaskee ikke lidet til sin Fornøyelse, vaer, at denne Person var ingen anden, end Fændrik Northerton. Fændriken havde ikke heller glemt sin gamle Modstander, men han kiendte ham det første Øyeblik, han kom til sig selv. Hans Forundring var ligesaa stor, som Jones's; men jeg slutter, at hans Fornøyelse var noget mindre ved denne Leylighed.

Jones hialp Northerton paa Benene, og derpaa saae han ham stivt i Ansigtet. "Jeg "troer neppe, min Herre!" sagde han, "De "har ventet at træffe mig mere i denne Verden,

" og jeg tilstaaer, jeg havde ligesaa lidet ventet
" at finde Dem her. Dog seer jeg, at Skiæb-
" nen har bragt os endnu eengang sammen,
" og givet mig Satisfaction for den Fornær-
" melse, jeg har lidt, endog uden mit Vi-
" dende. "

" Det lignede i Sandhed en Mand af
" Ære ret meget " svarede Northerton, " at
" tage Satisfaction ved at komme bag paa een,
" og slaae ham til Jorden. Jeg er ikke heller
" i Stand til at give Dem Satisfaction her,
" da jeg ingen Kaarde har; men dersom De tør
" vise Dem, som en Adelsmand, saa lad os gaae
" et Sted hen, hvor jeg kan forsyne mig med
" een, og saa vil jeg handle med Dem, som
" det anstaaer en Mand af Ære. "

" Er det anstændigt for saadan en Kiel-
" tring, som I er " raabte Jones, " at be-
" smitte Ærens Navn ved at antage det? Men
" jeg vil ikke spilde Tiden paa at tale med
" Jer. — Retfærdigheden kræver Satisfaction
" af Jer, og den skal den faae. " Derpaa
vendte han sig til Fruentimmeret, og spurgde
hende: om hun var nær ved sit Hiem, eller hvis

ikke,

ikke, om hun vidste noget Huus i Naboelauget, hvor hun kunde skaffe sig nogle skikkelige Klæder, for siden at kunne søge Ret hos en Fredsdommer?

Hun svarede: at hun var ganske fremmed i denne Deel af Verden. Jones fattede sig, og sagde: han havde en Ven i Nærværelsen, som nok vilde vise dem Vey. Han undrede sig virkelig over, at han var ikke fulgt med ham; men saasnart vor Helt var gaaet bort, havde i Sandhed den gode Mand paa Høyen sat sig paa Spidsen af den, hvor han, skiønt han havde en Flint i Haanden, meget taalmodig og ubekymret havde ventet paa Udfaldet.

Jones løb derpaa ud af Skoven, og saae den gamle Mand sidde saaledes, som vi nylig beskreve ham: han brugte da al sin Hurtighed, og steeg op paa Høyen med en forunderlig Lethed.

Den gamle Mand raadede ham at bringe Fruentimmeret til Upton, som han sagde, var den nærmeste Bye, og der kunde han ganske vist forsyne hende med alle Slags Bequemmeligheder. Da Jones havde faaet denne Anviisning til Stedet, tog han Afskeed med Man-

den paa Høyen, bad ham at vise Griffel den samme Vey, og vendte hastig tilbage til Skoven.

Førend vor Helt gik bort for at spørge sin Ven til Raads, overveyede han, at siden Røverens Hænder vare bundne paa Ryggen, var han ikke i Stand til at fuldføre noget ondt Forsæt imod det stakkels Fruentimmer. Desuden vidste han, at han kom ikke saa langt bort, at han jo kunde høre hendes Røst, og i en Hast vende tilbage, for at afværge al Ulykke. Han havde ydermere sagt til Spidsbuben: at dersom han vovede den mindste Fornærmelse imod hende, skulde han selv paa Timen fuldføre sin Hævn over ham; men til al Ulykke glemte Jones, at, skiønt Northertons Hænder vare bundne, saa vare dog hans Fødder frie; han havde ikke heller paalagt ham det mindste Forbud om at bruge dem, saa meget han lystede. Da Northerton derfor ikke havde givet nogen Parole fra sig om den Sag, troede han, at han kunde gaae sin Vey, uden at tabe noget af sine Ære, da han bildte sig ind, at ingen Lov kunde forbinde ham til at bie efter en lovformelig Befrielse. Han brugte derfor strax sine Been,

som

som han havde frie, og tog Veyen igiennem Skoven, der stod ham bi paa hans Flugt; og Fruentimmeret, hvis Øyne maaskee snarere vare henvendte imod hendes Befrier, tænkte ikke engang paa hans Undvigelse, eller satte sig ikke i nogen Bekymring eller Uleylighed for at forekomme den.

Da Jones altsaa kom tilbage, fandt han Fruentimmeret allene. Han vilde have anvendt nogen Tid paa at søge Northerton op, men hun vilde ikke tillade ham det; og bad indstændig, at han vilde ledsage hende til den Bye, som man havde viist dem hen til. "Denne "Karls Flugt „ sagde hun, "ærgrer jeg mig "slet ikke over; thi Philosophie og Christen"dom prædike begge for os, om at tilgive For"urettelser. Men hvad Dem angaaer, min "Herre! saa er jeg bekymret over, at jeg skal "giøre Dem saa megen Uleylighed; ja min "Nøgenhed kan i Sandhed nok ogsaa giøre mig "skamfuld over at see Dem i Ansigtet; og var "det mig ikke om Deres Beskyttelse at giøre, "ønskede jeg hellere at gaae allene. „

Jones tilbød hende sin Overkiole, men hun afslog ganske, jeg veed ikke af hvad Aarsag, hans indstændige Begieringer om at tage imod den. Han bad hende da at forglemme begge Aarsagerne til hendes Forvirring. "Angaaende den første„ sagde han, "saa var det "ikke mere end min Skyldighed at beskytte "Dem; og hvad den sidste angaaer, vil jeg "ganske høve den, ved at gaae foran Dem "hele Veyen; thi jeg vilde ikke have, at mine "Øyne skulde fortørne Dem, og jeg kunde ikke "vel svare for min Magt til at modstaae saa me„gen Skiønheds tillokkende Ydigheder.„

Saaledes gik da vor Helt og den befriede Dame, paa samme Maade, som Orpheus og Eurydice vandrede fordum; men endskiønt jeg ikke kan troe, at Jones blev med Fliid fristet af sin Skionne til at see sig tilbage, saa blev han dog, da hun ofte behøvede hans Bistand til at hielpe hende over Stenter, giorde mange Feyltrin, og havde andre Tilfælde, ofte nødt til at vende sig om. Dog havde han en bedre Skiønne, end den, som biede paa stakkels Orpheus; thi han bragte sin Selskabssøster, eller

rettere

rettere Følgesvend, sikker ind i den berømte Bye Upton.

Det tredie Capitel.

Jones's Ankomst med sin Dame til Vertshuset, samt en fuldstændig Beskrivelse over Slaget i Upton.

Skiønt vi ikke tvivle om, at jo Læseren er meget begierlig efter at vide, hvem denne Dame var, og hvorledes hun faldt i Herr Northertons Hænder, maae vi dog bede ham at opsætte sin Nysgierrighed for en kort Tid, da vi ere nødte til, for nogle meget gode Aarsagers Skyld, som han maaskee siden skal kunne giette, at bie noget længere, inden vi tilfredsstille den.

Herr Jones og hans smukke Selskabssøster vare ikke saasnart komne ind i Byen, førend de gik lige hen til det Vertshuus, som havde den smukkeste Anseelse til Gaden. Her befalede Jones en Karl at anvise dem et Kammer oven paa, og gik op af Trappen med ham, da den forpjuskede Skiønne, der i en Hast fulgte efter ham, blev standset af Manden i Huset, som raabte: "Hvad nu? Hvor vil den Tigger-

"mær hen? Bliv neden for Trappen, siger "jeg!„ Men i samme Øyeblik tordnede Jones oven fra: "Lad den Dame komme op!„ med saa myndig en Røst, at den gode Mand strax tog sine Hænder til sig; og Damen løb det beste, hun kunde, op paa Kammeret.

Her ønskede Jones hende til Lykke med hendes sikkre Ankomst, og derpaa gik han bort for, efter hans Løfte, at sende Vertinden op med nogle Klæder. Det stakkels Fruentimmer takkede ham hiertelig for al hans Artighed, og sagde: hun haabede at see ham snart igien, for at takke ham tusende gange mere. Under denne korte Samtale skiulede hun sin hvide Barm saa got, som hun kunde, med sine Arme; thi Jones kunde ikke holde sig fra at kige uformærkt derhen et Par gange, endskiønt han bar al muelig Omsorg for ikke at fortørne hende.

Vore Reysende havde just truffet paa at tage deres Opholdssted i et Værtshuus, som havde et overmaade godt Rygte paa sig, hvor Irlandske Damer af en streng Dyd, og mange Piger fra de nordiske Egne af samme Beskaffenhed toge ind, naar de reyste til Bath. Vert-

inden

inden vilde derfor aldeles ikke tillade, at der blev ført nogen uanstændig Omgang under hendes Tag. Alle saadanne Gierninger ere i Sandhed ogsaa saa stygge og saa anstikkende, at de besmitte de uskyldigste Skuepladse, hvor de blive begaaede, og skaffe alle de Navn af slette eller berygtede Huse, hvor man har tilladt dem at gaae i Svang.

Jeg vil ikke hermed paastaae, at det var umueligt, at saa streng en Kydskhed, som den, der blev iagttaget i Vesta's Tempel, kunde haandthæves i et offentligt Vertshuus. Min gode Vertinde haabede ikke engang saadan en Lykke; ikke heller kunde nogen af de Damer, jeg har talt om, eller noget andet Fruentimmer af den strængeste Caracteer, have ventet eller forlangt saadant. Men at forbyde alt gemeent Sammenleye, og at holde alle pjaltede Horer fra sine Dørre, det staaer i enhvers Magt. Dette holdt min Vertinde meget strængt over; og det kunde hendes dydige Giæster, som ikke reyste i Pjalter, med stor Ret vente af hende.

Nu behøvedes der just ikke en meget lastværdig Grad af Mistanke til at bilde hende ind, at

Herr Jones og hans pjaltede Reysekammerat havde visse Hensigter i sinde, som, endskiønt de taales i nogle christne Lande, børes over med i andre, og udøves i alle, dog ere ligesaa udtrykkelig forbudne, som Mord, eller nogen anden fæl Last i den Religion, som man i Almindelighed bekiender sig til i disse Lande. Vertinden havde derfor aldrig saasnart faaet Efterretning om de ovenmeldte Personers Ankomst, førend hun begyndte at eftertænke det hurtigste Middel til at jage dem ud igien. Til den Ende forsynede hun sig med et langt og dødeligt Instrument, hvormed Stuepigen i Fredstider var vant til at nedrive den flittige Ederkops Arbeyder. I det almindelige Sprog: hun tog en Stovekost, og var just i færd med at giøre Udfald fra Kiøkkenet, da Jones tiltalede hende med en Begiering om en Kiole, og nogle andre Smaasager, til at skiule det halvnøgne Fruentimmer i, som var oven paa.

Intet kan være mere krænkende for den menneskelige Natur, eller mere farligt for den Hoveddyd Taalmodighed, end Anmodninger om overordentlige Godhedsbeviisninger i de Per-

soners

soners Navn, som vi just ere meget ophidsede imod. Shakespeare har derfor meget kunstig indført sin Desdemona, som den, der anmoder hendes Mand om nogle Tienester imod Cassio, hvilket just var et Middel til at ophidse, ikke allene hans Jvresyge, men endog hans Forbittrelse til den høyeste Grad af Raserie; og vi finde den ulyksalige Mohr endog mindre i Stand til at styre sin Hidsighed ved denne Leylighed, end da han siden seer den kostbare Foræring, han havde givet sin Kone, i sin formeente Medbeylers Hænder. Vi betragte virkelig disse Bestræbelser som Fornærmelser mod vor Forstand; og saadanne kan den menneskelige Stolthed meget vanskelig bringes til at underkaste sig.

Jeg slutter, at min Vertinde, endskiønt en meget eyegod Kone, har havt noget af denne Stolthed i sin Natur; thi neppe havde Jones endet sin Begiering, førend hun anfaldt ham med et vist Vaaben, som, endskiønt det hverken er langt, eller skarpt, eller haardt, eller, efter den udvortes Anseelse, truer med Død eller Saar, er dog bleven meget frygtet og skyet af mange vise Mænd, ja endog af mange tappre

Mænd,

Mænd, saa at nogle, som have turdet see ind i Mundingen paa en ladet Kanon, have ikke turdet see ind i en Mund, hvor dette Vaaben blev svinget, og heller, end at udsætte sig for dets Virkninger, have ladet sig nøye med at giøre en ynkelig og krybende Figur i alle deres Bekiendteres Øyne.

Sandt at sige, frygter jeg, at Jones var een af disse; thi endskiønt han blev anfaldet og voldsomt behandlet med ovenmeldte Vaaben, kunde han dog ikke ophidses til at giøre nogen Modstand; men henvendte sig meget frygtsom til sin Modstanderinde, med mange Begieringer, at hun vilde holde op med Fyringen. Paa bredt Dansk: han bad hende allene meget indstændig at høre ham; men førend han kunde opnaae sit Ønske, kom Værten selv ind paa Pladsen, og slog sig til det Partie, som syntes allermindst at behøve nogen Bistand.

Der er et vist Slags Helte, som man troer om, at de bestemme sig til at begynde, eller afstaae fra en Kamp, efter den Persons Caracteer og Opførsel, som de skal binde an med. Man siger om dem, at de kiende deres

Mænd,

Mænd, og Jones, troer jeg, kiendte hans Kone; thi endskiønt han havde været saa ærbødig imod hende, blev han ikke saasnart angrebet af hendes Mand, førend han strax viiste en hæftig Forbittrelse, og paalagde ham Taugshed under en meget haard Straf, som jeg troer, var ikke mindre, end at blive forvandlet til Tønder ved hans egen Ild.

Manden svarede med en stor Forbittrelse, der tillige var blandet med Medynk: "I maatte "først bede om, at blive i Stand dertil; jeg "troer nok, jeg er alle Dage bedre Karl, end "I, ja det er jeg!„ og strax blev han ved at udøse en halv Snees Horetitler over Damen oven paa; men neppe var den sidste sluppet ud af hans Mund, førend et vældigt Slag af den Prygl, som Jones bar i Haanden, overrumplede hans Skuldre.

Det er et Spørgsmaal, enten Værten eller Værtinden var hurtigst i at giengielde dette Slag. Værten, hvis Hænder vare tomme, faldt an med knyttede Næver; og Værtinden, som løftede sin Stuvekost, og sigtede efter Jones's Hoved, havde formodentlig i en Hast

giort

giort Ende paa Striden, og tillige paa Jones, dersom Støvekostens Nedfart ikke var bleven hindret — ey ved en underfuld Mellemkomst af en hedensk Guddom, men ved en meget naturlig, skiønt lykkelig Hændelse, nemlig ved Griffels Ankomst, som i dette Øyeblik traadde ind i Huset (thi Frygten havde bragt ham til at løbe i fuld Spring fra Høyen) og da han saae den Fare, der truede hans Herre, eller Selskabsbroder (hvad man finder for godt at kalde ham) afværgede saa sørgeligt et Udfald, ved at gribe fat paa Vertindens Arm, imedens den var svinget høyt i Luften.

Vertinden mærkede strax den Hindring, der holdt hende fra at slaae til; og da hun ikke kunde vikle sin Arm ud af Griffels Hænder, lod hun Støvekosten falde; hun overlod derpaa Jones til hendes Mands Tugt, og anfaldt med det hæftigste Raserie, den stakkels Karl, som allerede havde ladet sig høre, ved at raabe: "Hvad Pokker er dette? Har I i sinde at slaae "min Ven ihiel.„

Griffel, endskiønt ikke meget hengiven til Slagsmaal, vilde ikke staae stille, imedens

hans

hans Ven blev angrebet; han var ikke heller meget misfornøyet med den Deel af Striden, som var faldet i hans Lod. Han giengieldede derfor Vertindens Slag, saasnart som han havde faaet dem, og nu blev Fægtningen haardnakket fortsat imellem begge Partier, og det syntes tvivlsomt, til hvilken Side Lykken vilde hælde sig, da den nøgne Dame, som øverst paa Trappen havde lyttet efter den Samtale, der gik foran Træfningen, sprang pludselig ned til dem, og uden at overveye den ubillige Uliighed imellem to og een, overfaldt den stakkels Kone, der sloges med Griffel; denne store Ophavsmand lod ikke heller af, men fordoblede snarere sit Raserie, da han mærkede, at han fik friske Hielpetropper.

Seyeren maatte nu have faldet paa de Reysendes Side, (thi de tappreste Tropper maae give efter for Mængden) dersom ikke Stuepigen Susanne til al Lykke var kommen for at hielpe sin Madmoder. Denne Susanne var saa haandfast en Pige, som nogen i hele Landet, og jeg troer, hun kunde have slaaet den berømte Thalestris selv, eller een af hendes undergivne

Amazo-

Amazoner; thi hun havde en stærk og mandig Bygning, der i alle Maader var skabt til slige Træfninger. Ligesom hendes Hænder og Fødder vare dannede til at give en Fiende nogle ulykkelige Slag, saa var og hendes Ansigt ligesaa godt indrettet til at tage imod Slag, uden nogen stor Skade for hende selv. Hendes Næse laae allerede flad op til hendes Ansigt, og hendes Læber vare saa tykke, at ingen Hævelse kunde mærkes paa dem; og derforuden vare de saa haarde, at en knyttet Næve neppe kunde giøre noget Indtryk paa dem. Endelig stode hendes Kindbeen ud, som om Naturen havde bestemt dem til to Bastioner, der skulde forsvare hendes Øyne i disse Træfninger, som hun syntes at være saa vel skikket til, og som hun havde en overordentlig stor Lyst til at vise sig i.

Dette vakkre Creatur traadde ind paa Valpladsen, og posterede sig ved det Fløy, hvor hendes Madmoder holdt saa ulige en Fægtning med een af hvert Kiøn. Her udfordrede hun strax Griffel til en Tvekamp. Han tog imod Udfordringen; og den meest fortvivlede Fægtning begyndte imellem dem.

Nu

Nu bleve Krigens Hunde løsladte, og begyndte at slikke deres blodige Læber: Nu hang Seyeren svævende i Luften med gyldene Vinger: Nu tog Skiæbnen sin Vægtskaal ud af sin Skriverpult, og begyndte at afveye Thomas Jones's, hans Selskabssøsters, og Griffels Skiæbne imod Vertens, Vertindens og Pigens. Alt dette hang i en nøyagtig Ligevægt for hende, da en ønskelig Hændelse giorde pludselig Ende paa denne blodige Striid, hvori Halvdelen af de Stridende allerede fuldkommen havde faaet sin Fornøyelse. Hændelsen var denne: at en Vogn med fire Heste ankom til Vertshuset; hvorpaa Verten og Vertinden holdte strax op med Fægtningen, og fik, efter Begiering, samme Tieneste af deres Modstandere; men Susanne var ikke saa artig imod Griffel; thi denne Amazon kastede smukt sin Fiende til Jorden, satte sig tværs over ham, og var nu i færd med at klappe ham dygtig med begge sine Næver, uden at bryde sig om hans Begiering om en Vaabenstilstand, eller de høye Skraal om Mord, som han brølede ud.

Men aldrig saasnart havde Jones forladt Verten, førend han sløy hen for at befrie sin overvundne Selskabsbroder, og med stor Vanskelighed fik han den rasende Stuepige revet løs fra ham. Griffel følte ikke strax sin Befrielse; thi han blev liggende plat paa Gulvet, skiulede sit Ansigt med begge Hænderne, og holdt ikke heller op at brøle, førend Jones havde nødt ham til at see op, og derved mærke, at Slaget var til Ende.

Verten, som ikke havde faaet nogen synlig Skade, og Vertinden, som skiulede sit ganske forkradsede Ansigt med sit Forklæde, løbe begge hastig ned til Døren, for at tage imod Vognen, som en ung Dame og hendes Pige nu stege ud af. Vertinden førte disse strax op paa det Kammer, hvor Jones først havde giemt sit smukke Bytte, da dette var det beste Værelse i Huset. Deroptil maatte de gaae igiennem Valpladsen, hvilket de giorde i største Hast, og skiulte deres Ansigter med Forklæderne, siden de gierne ønskede, ikke at blive kiendte af nogen. Men denne deres Forsigtighed var i Sandhed ganske unødvendig; thi den stakkels ulykkelige

Helene,

Helene, den uhældige Aarsag til al denne Blodsudgydelse, var ganske beskiæftiget med at stræbe at skiule hendes eget Ansigt; og Jones havde ikke mindre at bestille med at redde Griffel fra Susannes Raserie. Da dette sidste var lykkelig fuldført, gik den stakkels Karl strax ned til Pumpen, for at toe sit Ansigt, og for at standse den blodige Strøm, som Susanne havde givet et meget frit Løb igiennem hans Næseborer.

Det fierde Capitel.

Hvori en Krigsmands Ankomst giør en fuldkommen Ende paa alle Fiendtligheder, og foraarsager en fast og vedvarende Fredslutning imellem alle Partier.

En Sergeant med en Trop Musqveterer, der bevogtede en Deserteur, kom just paa denne Tid til Huset. Sergeanten spurgte strax efter den fornemste Øvrighedsperson der i Byen; og fik den Underretning af Verten, at han selv beklædde dette Embede. Han bad da om sine Indqvarterings-Sedler og en Kande Øll, klagede over, at det var koldt, og strækkede sig ved Skorsteensilden.

Herr Jones var nu i færd med at troste den stakkels elendige Dame, som sad ved et Bord i Kiekkenet, støttede sit Hoved paa sin Arm, og begræd sine Ulykker. Men, paa det mine smukke Læsere ikke skal være i Bekymring, angaaende en vis Omstændighed, holder jeg det for tienligt her at berette dem: at, førend hun forlod Kammeret oven paa, havde hun saa vel tildækket sig med et Pudevaar, som hun fandt der, at hendes Agt for Anstændighed slet ikke blev fornærmet ved saa mange Mandspersoners Nærværelse, som nu vare i Stuen.

Een af Soldaterne gik nu hen til Sergeanten, og hviskede ham noget i Øret; hvorpaa han fæstede sine Øyne stadig paa Damen; og da han næsten havde seet paa hende i en Minut, kom han hen til hende, og sagde: "Jeg "beder om Forladelse, Madam! men jeg er "vis paa, jeg tager ikke feyl; De kan ikke være "nogen anden, end Capitain Waters Frue.,,

Den stakkels Kone, som i hendes hiertelige Sorg havde næsten ikke seet nogen af de nærværende Personer i Ansigtet, kastede ikke saasnart Øyne paa Sergeanten, førend hun

strax

strax befindede sig, kaldte ham ved Navn, og svarede: at hun virkelig var den ulykkelige Person, som han ansaae hende for at være; men lagde til: "Jeg undrer mig over, at nogen "skulde kunne kiende mig i denne Forklædning.„ Sergeanten svarede herpaa: "jeg blev meget "forundret over at see Deres Naade i saadan "en Dragt; og var bange for, at der var "mødt Dem nogen Hændelse.„ "En Hæn- "delse har mødt mig„ sagde hun, "og jeg "har denne Herre (pegende paa Jones) meget "at takke for, at det ikke blev en ulykkelig, "eller, at jeg endnu lever, og kan fortælle "det.„ "Hvad denne Herre saa har giort„ raabte Sergeanten, "saa er jeg vis paa, at "Capitainen vil forskylde ham derfor; og, dersom "jeg kan være til nogen Tieneste, saa har De- "res Naade at befale over mig; og jeg skal "ansee mig for meget lykkelig, om det staaer i "min Magt at tiene Deres Naade, og det "kan min Troe enhver; for jeg veed, at Capi- "tainen betaler dem got for det.„

Vertinden, som fra Trappen af havde hørt alt, hvad der foregik imellem Sergeanten

og Frue Water, kom hastig ned, løb lige hen til hende, begyndte at bede om Forladelse for de Fornærmelser, hun havde begaaet, og bad, at alting maatte henregnes til Uvidenhed om hendes Stand: "Du gode Gud! min Hierte Frue!„ sagde hun, "hvor kunde jeg bilde mig ind, at "en Dame af Deres Stand vilde komme frem "i saadan en Dragt? Jeg forsikrer, min Hierte "Frue! at dersom jeg kunde have giort mig den "mindste Tanke om, at Deres Raade var Deres "Raade, saa vilde jeg heller have revet Tun"gen ud af min Mund, end jeg vilde have sagt "det, jeg har sagt; og jeg haaber Deres Naa"de vil tage imod en Kiole, indtil De faaer "Deres egne Klæder.„

"Jeg beder Jer, Kone!„ sagde Frue Water, "hold op med Jeres Uforskammen"hed; hvor kan J bilde Jer ind, at jeg skulde "bryde mig noget om, hvad der kommer ud af "saadant et nedrigt Creaturs Mund, som J "er? Men jeg forundrer mig over, at J, uag"tet det, der er foregaaet imellem os, tør "tænke, at jeg skulde nedlade mig til at trække "noget af Jeres lumpne Tøy paa. Der kan

"jeg

"jeg lade Jer vide, min gode Qvind'! at jeg "tænker alt for høyt dertil."

Her lagde Jones sig imellem, og bad Frue Water at tilgive Vertinden, og tage imod Kiolen; "thi jeg maae tilstaae," sagde han, "at Deres udvortes Anseelse var lidt "mistænkelig, da vi først kom herind; og jeg "er forsikkret om, at alt det, den gode Kone "giorde, skeede allene, efter hendes egen Til- "staaelse, af Omsorg for hendes Huses gode "Rygte."

"Ja, det giorde det i Sandhed ogsaa," sagde hun, "denne Herre taler ret, som en "Herre af Stand, og det seer jeg tydelig nok, "at han er; og dette Huus er bekiendt nok for "at være ligesaa hønet et Huus, som noget paa "den hele Landevey; og, om jeg selv skal sige "det, saa søger de fornemste adelige Personer "her, baade Irlandske og Engelske. Jeg vil "nok see paa den, der skal sige mit Huus no- "get paa i den Fald. Og, som jeg vilde sige, "dersom jeg havde vidst, at Deres Naade var "Deres Naade, saa vilde jeg ligesaa gierne have "brændt mine Fingre af mig, som jeg vilde have

" fortørnet Deres Naade; men naar adelige
" Personer komme her, og fortære deres Pen-
" ge, saa vil jeg ikke, de skulde blive fortørnede
" over at see en Sværm af saadant pjaltet Kram,
" der efterlader sig flere Luus end Penge; saa-
" danne Folk har jeg aldrig nogen Medlidenhed
" med; for det er tilforladelig en Daarlighed
" at ynke dem; og dersom vore Dommere gjorde,
" hvad de burde, saa bleve nok alle disse Folk
" pryglede ud af Riget; for det var tilforladelig
" det Beste, man kunde gjøre ved dem. Men,
" hvad Deres Naade angaaer, saa gjør det mig
" hiertelig ondt, at Deres Naade har havt det
" Uheld; og dersom Deres Naade vil gjøre
" mig den Ære at bære mine Klæder, indtil
" Deres Naade kan faae nogle af Deres Naa-
" des egne, saa skal tilforladelig de beste, jeg
" har, være til Deres Naades Tieneste.,,

Enten Kulden, eller Skammen, eller Herr Jones's Overtalelser formaaede meest hos Frue Water, vil jeg ikke afgjøre; men hun lod sig endelig stille tilfreds ved denne Vertindens Tale, og gik bort med denne gode Kone, for at pynte sig lidt anstændig.

Verten

Verten var ligeledes i færd med at begynde sin Tale til Jones; men blev strax afbrudt af dette ædelmodige unge Menneske, som trykkede ham hiertelig i Haanden, forsikkrede ham om en fuldkommen Tilgivelse, og sagde: " dersom De er fornøyet, min gode ærlige Ven! " saa lover jeg, at jeg ogsaa vil være det. „ Verten havde virkelig i en vis Henseende den største Aarsag til at være fornøyet; thi han havde faaet et godt Livfuld af Stokkeprygl, da Jones derimod næsten ikke havde følet et eeneste Slag.

Griffel, som i al denne Tid havde været i færd med at vaske sin Næse ved Pumpen, kom tilbage til Kiekkenet, just i det Øyeblik, da hans Herre og Verten trykkede hinanden i Hænderne. Siden han var af et fredeligt Gemyt, glædede han sig over disse Tegn til Forligelse; og endskiønt hans Ansigt bar nogle Mærker af Susannes knyttede Næver, og mange flere af hendes Negle, vilde han dog heller være fornøyet med sin Skiæbne i sidste Trængsel, end stræbe at giøre den bedre i en anden.

Den heroiske Susanne var ligeledes vel fornøyet med sin Seyer, endskiønt den havde kostet hende et blaat Øye, som Griffel havde givet hende i det første Angreb. Imellem disse to, blev der altsaa sluttet Forbund; og de Hænder, som før havde været Krigsredskaber, bleve nu Fredsmeglere.

Saaledes bleve Sagerne bragte til en fuldkommen Roelighed; og Sergeanten, saa meget det end kunde synes at stride imod hans Handterings Grundsætninger, tilkiendegav sit Bifald derover: "Jh nu, det kalder jeg Ven-"skab!„ sagde han, "Jeg kan, Fanden tage "mig, ikke lide, at see to Folk bære Fiendskab "til hinanden, fordi de have havt en lille "Skiermydsel sammen. Det eeneste Middel, "naar Venner trættes, er at see Sagen af-"giort paa en venlig Maade, som man gierne "kan kalde det, enten ved en knyttet Næve, en "Kaarde, eller en Pistol, hvad man synes best "om, og saa lade det være forbi; for jeg for "min Part elsker, Fanden tage mig, aldrig "min Ven saa høyt, som naar jeg slaaes med "ham.

" ham. At bære paa Ondskab, ligner mere en
" Franskmand, end en Engelsmand.„

Han foreslog derpaa et Drikoffer, som en nødvendig Deel af Ceremonien ved saadanne Forligelser. Læseren vil maaskee heraf slutte, at han var vel belæst i den gamle Historie; men dette, endskiønt det var meget rimeligt, tør jeg dog ikke bekræfte med nogen Vished, siden han ikke anførte nogen Autoritet for sig, for at bevise denne Skik. Meget rimeligt er det i Sandhed, at han dog grundede sin Meening paa en meget god Autoritet, siden han bekræftede den med saa mange vældige Eder.

Jones havde ikke saasnart hørt dette Forslag, førend han strax samtykkede med den lærde Sergeant, befalede, at man skulde bringe et Bæger, eller rettere en stor Kande ind, med den Drik, som brugtes ved slige Leyligheder, og derpaa begyndte han selv Ceremonien. Han lagde sin høyre Haand inden i Vertens, greb fat paa Bægeret med den venstre Haand, udtalte de sædvanlige Ord, og derpaa forrettede sin Offring. Derefter blev det samme iagttaget af alle Tilstædeværende. Det er sandelig meget

lidet

lidet fornødent at være omstændelig i at beskrive den hele Forretning, da den var saa lidet forskiellig fra de Drikoffere, der er erindret saa meget om hos de gamle Skribentere, og hos deres nye Udskrivere. Hovedforskiellen bestaaer i to Ting: for det første, at det nærværende Selskab øste ikkun Drikken i deres Struber; og for det andet, at Sergeanten, der tiente som Præst, drak sidst; men jeg troer dog, han holdt ved den gamle Skik, da han tog baade den største Slurk til sig af det hele Selskab, og var desuden den eeneste Person, der ikke bidrog noget til Drikofferet, uden allene hans Tienstagtighed i at hielpe til ved dets Fuldførelse.

De gode Folk stillede sig nu op rundt omkring Skorsteensilden, hvor et godt Lune syntes at bemægtige sig et uindskrænket Herredømme; og Griffel glemte ikke allene sit haanlige Nederlag, men forandrede endog sin Hunger til Tørst, og blev strax overmaade snaksom. Men vi maae forlade dette behagelige Selskab paa nogen Tid, og følge med Herr Jones til Frue Waters Kammer, hvor Middagsmaaltidet, som han nu havde forlangt, stod paa Bordet.

Det

Det tog i Sandhed ikke lang Tid bort at lave det til, da det allerede havde været færdigt i tre Dage, og fordrede intet mere af Kokken, end at varme det op igien.

Det femte Capitel.

Et Forsvar for alle Helte, der have gode Maver, samt en Beskrivelse over en Træfning af det kierlige Slags.

Helte, (uagtet deres høye Tanker om sig selv, som Hykleren hielper dem i at vedligeholde, eller de, Verden fatter om dem,) have dog unægtelig mere Dødeligt end Guddommeligt hos sig. Hvor opløftede deres Siele end kunne være, saa ere dog i det mindste deres Legemer (der er den vigtigste Deel hos de fleeste) bundne til de værste Svagheder, og underkastede den menneskelige Natur ringeste Pligter. Blant dette sidste maae dog den Handling: at spise, som nogle viise Mænd have anseet for overmaade nedrig og vanærende for den philosophiske Værdighed, paa en Slags Maade udøves af den største Regent, Helt, eller Philosoph paa Jorden: ja undertiden har Naturen været saa skiemtsom,

som, at den har paalagt disse ophøyede Caracterer, at opfylde denne Pligt i en langt høyere Grad, end den har fordret det af Folk i de ringeste Classer.

Sandt at sige, da ingen af de bekiendte Indbyggere paa vor Klode er mere end et Menneske, saa behøver ingen at skamme sig ved at underkaste sig det, som et Menneskes Nødvendigheder udkræve; men naar disse store Herrer, som jeg nylig nævnede, nedlade sig saavidt, at de stræbe efter at indskrænke saadanne ringe Pligter til dem selv, som: naar de ved Ødeleggelse eller Plyndring synes gierne at ville hindre andre fra at spise, saa blive de virkelig meget nedrige og foragtelige.

Efter denne korte Forerindring, troe vi ikke det skulde være til vor Helts Vanære, at melde noget om den umaadelige Hidsighed, hvormed han slugede i sig ved denne Leylighed. Man kan i Sandhed tvivle om, at Ulysses, som imidlertid synes at have den beste Mave af alle Heltene i Ædedigtet Odysseen, nogensinde har giort et bedre Maaltid. Tre Pund i det ringeste af det Kiød, som tilforn havde bidraget

til

til en Ores Væsen, fik nu den Ære at blive en Deel af den individuelle Herr Jones.

Denne Omstændighed troede vi os forbundne til at anføre, da den kan vise Aarsagen, hvorfor vor Helt paa nogen Tid gav saa lidet agt paa sin smukke Selskabssøster, der spiste meget lidet, og var i Sandhed beskiæftiget med Betragtninger af en ganske Natur, hvilket alt blev ubemærket af Jones, indtil han aldeles havde tilfredsstillet den Spiselyst, som en fire og tyve Timers Faste havde forskaffet ham. Men ikke saasnart var hans Maaltid til Ende, førend haus Opmærksomhed paa andre Ting levede op igien; og disse Ting er det, som vi nu fremdeles ville berette Læseren.

Herr Jones, hvis personlige Fuldkommenheder vi hidindtil have talet meget lidet om, var virkelig een af de smukkeste unge Mandfolk i Verden. Hans Ansigt var ikke allene et Malerie af Sundheden, men det bar endog de tydeligste Kiendetegn paa Venlighed og et godt Hierte. Disse Egenskaber vare virkelig saa caracteristiske i hans Udseende, at om endog den Aand, den Følsomhed, der viiste sig i hans

Øyne,

Øyne, som let maatte mærkes af en nøyagtig Beskuer, kunde blive uopdaget af den mindre Skarpsynede, saa var dog dette gode Hierte saa stærkt malet i hans Øyesyn, at næsten enhver, som saae ham, lagde Mærke dertil.

Baade dette og tillige hans meget rene Farve var det maaskee, som gav hans Ansigt en Delicatesse, der næsten var ubeskrivelig; og denne kunde have giort hans Udseende alt for fruentimmeragtigt, dersom den ikke havde været foreenet med en mandig Person og Mine, hvilket sidste havde ligesaa meget hos sig af Herkules, som det første af Adonis. Han var desuden levende, artig, munter, og lunefuld; og hans Livsaander vare altid i saadan Bevægelse, at han opmuntrede alle de Selskaber, hvor han var tilstæde.

Naar Læseren tilbørlig har overvøyet disse Yndigheder, som alle vare samlede hos vor Helt, og tillige betragter den Forpligtelse, han nylig havde paalagt Frue Water, vilde det snarere være et Tegn til utidig Pønhed, end til Oprigtighed, at giøre sig slette Tanker om hende, fordi hun fattede meget gode Tanker om Jones. Men

Men hvad Domme der end vil blive fældet over hende, saa er det min Pligt at følge Sandheden, naar jeg fortæller skeete Tildragelser. Frue Waters havde virkelig ikke allene gode Tanker om vor Helt, men en meget stor Tilbøyelighed til ham. At tale reent ud paa eengang: hun var forelsket, efter den nu omstunder almindelig antagne Meening af denne Talemaade, da Kierlighed anvendes uden Forskiel paa et hvert ønskeligt Formaal for vore Sindslidelser, Begierligheder og Sandser, og forstaaes om det Fortrin, vi give eet Slags Mad frem for et andet.

Men endskiønt Kierligheden til disse forskiellige Gienstænder maaskee kan være een og den samme i alle Tilfælde, saa maae man dog tilstaae, at dens Virkninger ere forskiellige; thi hvor meget man end kan være forelsket i en yperlig Oxesteeg, eller en Flaske Burgundie, i en Rose fra Damaskus, eller en Cithar fra Cremona, saa dog hverken smile vi, eller kaste med Øynene, eller pynte os, eller smigre, eller stræbe ved noget Kunstgreeb eller List at vinde den omtalte Oxesteegs o. s. v. Gienkierlighed.

Sukke kan vi vel undertiden, men dette skeer i Almindelighed i den elskede Gienstands Fraværelse, men ikke i dens Nærværelse; thi ellers kunde vi maaskee beklage os over dens Utaknemmelighed og Døvhed med ligesaa god Grund, som Pasiphae over sin Tyr, som hun søgte at besnære med alle de Elskovsrænker, der anvendes med god Lykke i Sidekamrene paa de langt mere følsomme og ømme Smaaherrers Hierter.

Derimod har det Modsatte Sted i den Kierlighed, som virker imellem Personer af samme Art, men af forskiellige Kiøn. Her ere vi ikke saasnart forelskede, førend det bliver vor Hovedomsorg at tildrage os den elskede Persons Gienkierlighed. I hvad anden Hensigt bliver vel vor Ungdom oplært i alle de Kunster, hvorved vi kunne giøre os behagelige? Dersom dette ikke skeede med Hensigt til denne Kierlighed, saa tvivler jeg om, at alle disse Folk, som arbeyde paa at smykke og pryde det menneskelige Legeme, kunde fortiene deres Livs Ophold. Ja, endog de store Mænd, der saa meget polere vore Sæder, der, efter nogles Tanker, lære os det, som i sær adskiller os fra de umælende Dyr, endog

Dandse-

Dandsemestere selv vilde neppe finde Plads i Selskabet. Kort sagt: alle de Yndigheder, som unge Damer, saavelsom unge Herrer lære af andre, og de mange Fuldkommenheder, som de, ved Hielp af et Speyl, legge til deres egne, ere virkelig disse samme spicula & faces amoris, som Ovid saa ofte nævner, eller, som de undertiden kaldes i vort eget Sprog: Kierligheds hele Artillerie.

Nu havde Frue **Waters** og vor Helt ikke saasnart sat sig til Bordet, førend den første begyndte at lade dette Artillerie spille paa den sidste. Men da vi her ere i færd med at vove en Beskrivelse, som ingen endnu har forsøgt, hverken i Prosa eller paa Vers, finde vi det tienligt at anraabe nogle Luft-Væsener om deres Bistand, da vi ikke tvivle paa, at de jo ere saa gunstige at komme os til Hielp ved denne Leylighed.

Siger da, I Gratier! I som beboe de himmelske Boliger i **Seraphina's** Aasyn; thi I ere virkelig guddommelige, ere altid i hendes Nærværelse, og kiende nøye alle Fortryllelsens Kunster; siger, hvilke vare de Vaaben, som

nu bleve brugte til at fange Herr Jones's Hierte?

Fra to elskværdige lyseblaa Øyne, hvis blanke Kredse udkastede Lynstraaler, hvor de vendte sig hen, udsoer allerførst to skiærpede Øyekast, som, til vor Helts Lykke, traf allene paa et stort Stykke Oxesteeg, som han just var i færd med at bringe over paa sin Tallerken, og anvendte deres Kraft, uden at giøre Skade. Den smukke Krigerske mærkede den slette Virkning, og strax drog et dødeligt Suk op af hendes smukke Barm; et Suk, som ingen kunde have hørt, uden at røres, og som havde været i Stand til paa eengang at erobre et Dosin Smaaherrer; saa mildt, saa sødt, saa ømt, at det vist maatte have fundet en hemmelig Vey til vor Helts Hierte, om det ikke til al Lykke var blevet jaget bort fra hans Øren ved den stærke Brusen af en vel proppet Flaske Øl, som han just paa samme Tid var i færd med at skiænke af. Hun prøvede endnu mange flere Vaaben paa ham; men Guden for Spiisningen (om der ellers er saadan en Gud til; thi jeg tør ikke paastaae det med Vished) beskyttede sin Dyrker,

eller

eller maaskee dette ikke engang var en dignus vindice nodus, saa at Jones's nærværende Sikkerhed kunde forklares af naturlige Aarsager; thi ligesom Kierlighed ofte beskytter os mod Hungerens Angreb, saa kan maaskee ogsaa Hungeren, i visse Tilfælde, forsvare os mod Kierlighed.

Den Skionne, forbittret over at hendes Angreb stedse mislykkedes, besluttede at giøre en kort Stilstand, og dette Mellemrum brugte hun til at bringe alle de Maskiner, der høre til Elskovstoget, i Stand, for at fornye Angrebet, naar Middagsmaaltidet var forbi.

Aldrig saasnart var derfor Dugen taget bort, førend hun igien begyndte sine Operationer. Først plantede hun sit høyre Øye paa Siden imod Jones, og fra dets Krog udskiød hun det meest giennemtrængende Øyekast; men, endskiønt dette havde tabt en stor Deel af sin Kraft, førend det naaede vor Helt, fløy det dog ikke ganske bort uden Virkning. Dette mærkede den Skionne, trak hastig sine Øyne tilbage, og saae lige ned for sig, som om hun var uroelig over det, hun havde giort, endskiønt

hun derved allene havde i sinde at bringe ham fra sin Post, og virkelig at aabne hans Øyne, hvor igiennem hun agtede at overrumple hans Hierte. Nu loftede hun venlig de to skinnende Kredse i Veyret, som allerede havde begyndt at giøre Indtryk paa den stakkels Jones, og affyrede en heel Deel Smaaynbigheder fra hendes hele Ansigt paa eengang i en Smiil. Det var ikke en Munterheds, ikke en Glædes Smiil, men en Tilbøyelighedes Smiil, som de fleeste Damer altid have færdig til deres Tieneste, og som hielper dem til at vise paa eengang deres gode Lune, deres vakkre Huller i Kinderne, og deres hvide Tænder.

Denne Smiil traf vor Helt lige i hans Øyne, saa han strax vaklede ved dens Kraft. Han begyndte nu at see Fiendens Anslag, og at føle deres lykkelige Fremgang. Nu blev der foreslaaet en Underhandling imellem begge Partier; og imedens denne varede, fortsatte den listige Skiønne sine Angreb saa snedig og uformærkt, at hun næsten havde undertvunget vor Helts Hierte, førend hun paa nye begyndte at øve nogen Fiendtlighed. Sandt at sige, frygter

jeg

jeg for, at Jones omtrent forsvarede sig paa sin Hollandsk, og paa en forrædersk Maade overgav Garnisonen, uden tilborlig at overveye sin Troeskabseed mod den smukke Sophie. Kort sagt: aldrig saasnart var den forelskede Underhandling til Ende: aldrig saasnart havde Damen blottet Hovedbatteriet, ved at lade sit Torklæde skiødesløs falde af sin Hals, førend Herr Jones's Hierte var aldeles indtaget, og den smukke Erobrerske nød de sædvanlige Frugter af hendes Seyer.

Her finde Gratierne for got at ende deres Beskrivelse, og her finde vi ogsaa for got at ende dette Capitel.

Det siette Capitel.

En venlig Samtale i Kiokkenet, som fik en meget almindelig, endskiønt ikke en meget venlig Ende.

Imedens vore Elskende underholdte hinanden paa den Maade, som tildeels er beskrevet i det foregaaende Capitel, skaffede de ligeledes deres gode Venner i Kiokkenet noget at underholde sig med, og det i en dobbelt Forstand, da de

gave dem Materie til deres Samtale, og tillige noget at drikke, for at opmuntre deres Livsaander.

Nu stod der omkring Skorsteensilden, foruden Verten og Vertinden, som, efter deres Leylighed gik fra og til, Herr Griffel, Sergeanten, og den Kudsk, som kiørte for Damen og hendes Pige.

Griffel fortalte Selskabet, hvad han havde faaet at vide af Manden paa Høyen, angaaende den Forfatning, som Frue Waters var bleven fundet i af Jones, og derpaa begyndte Sergeanten paa den Deel af hendes Historie, som var ham bekiendt. Han sagde: hun var Herr Waters Kone, som var Capitain ved deres Regiment, og havde ofte lagt i Quarteer med ham. "Somme Folk,, lagde han til, "vil endogsaa tvivle om, at de ere lovlig ægte-"viede; men jeg for min Part bryder mig slet "ikke om det. Det maae jeg reent ud sige, at "om jeg blev krævet til at giøre min korporlige "Eed, saa troer jeg, hun er kun lidt bedre, "end een af os; og jeg bilder mig ind, at Ca-"pitainen kan fare til Himmels, naar Solen

"skinner

" skinner i en mørk Vinterdag. Men om han
" nu ogsaa gier det, saa er det ikke min Sag;
" for han vil ikke mangle Selskab. Og hans
" Kone vil ogsaa lade Fanden skee sin Ret; for
" det er ret et godt Stykke Kone, og hun hol-
" der meget af den røde Kiole, og vil ikke gierne
" have, at den skal skee Uret; for hun har
" tidt bedet for de stakkels Soldater, og om hun
" maatte raade, blev aldrig nogen af dem straf-
" fet. Men Fændrik Northerton, og hun,
" har min sandten dog kiendt hinanden me-
" get godt, den gang vi sidst laae i Quarteer;
" det er nu baade vist og sandt. Men Capitai-
" nen, han veed ikke noget af det; og saa længe
" han har nok foruden, hvad vil saa det sige?
" Han elsker hende ikke en Smule mindre for
" det; og jeg er vis paa, han vilde rende Kaarden
" i Livet paa den, der vilde sige ham noget
" ondt om hende; derfor tager jeg mig nok i
" agt for at sige noget ondt om hende. Men
" jeg siger allene det igien, som andre Folk sige;
" og hvad alle siger, maae der saamæn dog
" være noget sandt i.„ "Jo, jo! en stor
" Deel Sandhed, det skal jeg være god for „

raabte Griffel. " Veritas odium parit. „ " Lut-
" ter forargelig Sludder! „ svarede Konen i
Huset. " Jeg forsikkrer, nu, hun er paaklædt,
" seer hun ud til at være en meget kiøn Dame,
" og det fører hun sig ogsaa op efter; for hun gav
" mig en Guinee for at bruge mine Klæder. „
" Ja! en meget kiøn Dame er det saaman „
raabte Verten, " og dersom Du ikke havde væ-
" ret lidt for hastig, saa havde Du vist ikke
" klamret saadan med hende, som Du gjorde i
" Førstningen. „ " Du behøver ikke at tale
" om min Hastighed „ sagde hun, " havde det
" ikke været for Din Fiantesnaks Skyld, saa
" var der ikke skeet noget. Du skal nu altid
" blande Dig ind i det, som slet ikke kommer
" Dig ved, og Du vil endelig have Din dumme
" Sludder indført. „ " Naa, naa! „ svarede
Verten, " hvad der er skeet, kan ikke ændres,
" og saa er jo den Sag forbi. „ " Ja „ raabte
hun, " for denne gang, men bliver det destobe-
" dre for det siden efter? Det er ikke første gang,
" jeg har maattet lide under Dine sjogede Ind-
" fald. Jeg ønskede, Du vilde alletider holde
" Din Mund, og allene befatte Dig med de

" Ting

"Ting uden for Huset, som komme Dig ved.
"Husker Du ikke, hvad der skeede omtrent for
"syv Aar siden.„ — "Jo jeg gior, lille
"Kone!„ svarede han, "men lad os nu ikke
"rippe de gamle Historier op paa nye. Naa,
"naa! nu er jo alting godt igien, det gior mig
"ondt, at jeg giorde det.„ Vertinden vilde til at svare ham igien; men hun blev hindret af den fredstiftende Sergeant, til vor Griffels inderlige Misfornøyelse, siden han var en stor Elsker af det, man kalder Løyer, og en stor Befordrer af disse uskadelige Tvistigheder, som snarere sigte til at frembringe comiske, end tragiske Hændelser.

Sergeanten spurgde Griffel: "hvor han
"og hans Herre reyste hen?„ "Ingen Herre,
"om jeg maae bede„ raabte Griffel, "jeg
"tiener ikke hos nogen; for, endskiønt jeg har
"havt endeel Gienvordigheder i Verden, saa
"sætter man dog Herr foran mit Navn, og
"saa fattig og eenfoldig, som I nu seer mig
"an, saa har jeg dog holdt en latinsk Skole i
"mine Dage. Sed hei mihi! non sum qvod
"fui.„ "Jeg haaber ikke, jeg har fortørnet

"Dem,

"Dem, min Herre!„ sagde Sergeanten, "men "om jeg maae være saa dristig at spørge, hvor "agter nu De og Deres Ven at reyse hen?„ — "Nu benævnede De os med det rette Navn„ sagde Griffel. "Amici sumus. Og jeg for- "sikrer Dem, at min Ven er een af de største "Adelsmænd her i Riget„ (ved disse Ord spid- sede Værten og Værtinden deres Øren) "han "er en Arving af Herr Altværd.„ "Hvad! "den Herre, der gier saa meget godt over hele "Landet?„ raabte Værtinden. "Just ham„ svarede Griffel. "Da skal jeg love for„ sagde hun, "at han vil faae en forskrækkelig Hob Penge "med Tiden.„ "Jo til visse„ svarede Grif- fel. "Nu„ sagde Værtinden, "det første "Øyeblik jeg saae ham, syntes mig nok, han saae "ud til at være en meget kiøn Herre; men min "Mand der, han er altid klogere, end alle an- "dre.„ "Jeg tilstaaer det, lille Kone!„ raabte han, "at jeg tog feyl.„ "Jo, Du "tog rigtig feyl tilgavns„ svarede hun, "men "har Du nogensinde hørt, at jeg har taget saa- "dan feyl? — Men, hvor kommer det sig, "min Herre!„ raabte Værten, "at saadan en

"stor

"stor Herre reyser om i Landet til Fods?„
"Det veed jeg ikke„ svarede Griffel, "store
"Herrer have undertiden deres Luner. Han
"havde over en Snees Heste og Tienere i Glou-
"cester, og dog var ingen Ting ham tilpas;
"men i Gaar Aftes, da det var meget varmt i
"Veyret, vilde han kiøle sig af ved en Spadse-
"regang til den store Høy derhenne, og jeg gik
"ogsaa med ham, for at holde ham med Sel-
"skab; men aldrig skal nogen faae mig mere
"derhen, for jeg har aldrig været saa angest
"min hele Livstid. Vi traf paa den forunder-
"ligste Mand der.„ "Jeg vil lade mig hæn-
"ge„ raabte Verten, "om det ikke har været
"Manden paa Høyen, som de kalde ham,
"om det ogsaa virkelig er en Mand; for jeg
"kiender adskillige Folk, som troe, at det er
"Fanden selv, som opholder sig der.„ "Jo, jo!
"han lignede ham nok„ sagde Griffel, "og
"siden I nu forer mig paa de Tanker, saa
"troer jeg fuldt og fast, at det har været Fan-
"den, endskiønt jeg ikke kunde mærke noget til
"hans kløftede Fødder; men maaskee han har
"faaet Magt til at skiule det, siden onde Aan-

"der

" der kan lade sig see i hvad Skikkelse, de finde
" for godt.„ " Men uden Fortrydelse, min
" Herre!„ sagde Sergeanten, " sig mig, hvad
" er egentlig Fanden for en Herre; for jeg har
" hørt nogle af vore Officerer sige, at der ikke
" er saadan en Karl til, og at det allene er et
" Paafund af de Geistlige, at de ikke skulle tabe
" deres Anseelse; for dersom det var offentlig
" bekiendt, at der ikke var nogen Dievel til,
" saa vilde de Geistlige være til ligesaa liden
" Nytte, som vi i Fredstider.„ " Disse Offi-
" cerer„ sagde Griffel, " have været meget
" Lærde, slutter jeg.„ " Ney, ikke synderlig
" Lærde„ svarede Sergeanten, " jeg troer ikke,
" de havde det halve af Deres Lærdom, min
" Herre; og jeg troede saamæn ogsaa, at der
" maatte være en Dievel til, uagtet alt, hvad
" de sagde, endskiønt den eene var Capitain;
" for jeg tænkte ved mig selv: er der ingen Die-
" vel til, hvorledes kan da ugudelige Menne-
" sker sendes hen til ham; og det har jeg læst
" altsammen i en Bog.„ " Jeg troer nok„
svarede Verten, " at mange af Jeres Officerer
" vil, til deres Beskiæmmelse, finde, at der

" er

" er en Dievel til. Jeg tvivler ikke paa, han
" jo vil pine dem for endeel gammel Gield paa
" mine Vegne. Her var engang een indqvar-
" teret hos mig i et halvt Aar, som ikke giorde
" sig nogen Samvittighed over at bruge een af
" mine beste Senge, endskiønt han neppe for-
" tærede en Rigsort om Dagen i mit Huus, og
" tillod sine Folk at splitte Ilden ad paa min
" Skorsteen, fordi jeg ikke vilde give dem Mid-
" dagsmad en Søndag. Enhver god Christen
" maatte ønske, der var en Dievel til, for at
" saadanne Kieltringer kunde blive straffede.„
" Hør Vert„ sagde Sergeanten, " tael mig ikke
" ilde om Krigsstanden, for jeg tager ikke
" imod det.„ " Dievelen annamme hele Krigs-
" standen„ svarede Verten, " jeg har taalt nok
" af dem.„ " Drages til Minde, I gode
" Herrer!„ raabte Sergeanten, " han bander
" Kongen, og det er Majestæts-Forbrydelse.„
" Bander jeg Kongen, Din Kieltring!„ sag-
de Verten. " Ja I gior„ raabte Sergean-
ten, " I bandede Krigsstanden, og det er at
" bande Kongen. Det er altsammen eet og det
" samme; for enhver, som bander Krigsstan-

" den,

"den, vilde ogsaa bande Kongen, om han tor-
"de, saa, hvad den Sag angaaer, er det eet
"og det samme.„ "Forlad mig det, Herr
"Sergeant!„ sagde Griffel, "det er et non
"sequitur.„ "Kom mig ikke med Jeres uden-
"landske Finter„ svarede Sergeanten, og
sprang op fra sit Sæde. "Jeg vil ikke sidde
"stille, og høre Krigsstanden blive bagtalt.„ —
"De forstaaer mig ikke, min Ven!„ raabte
Griffel, "jeg havde ikke i sinde at tale ilde
"om Krigsstanden; jeg sagde allene, at Deres
"Slutning var et non sequitur (*).„ "Det
"kan I selv være„ raabte Sergeanten, "naar
"I kommer med saadant noget. Jeg er lige-
"saalidt en Sequitur, som I. I er noget Kiel-
"tringpak allesammen, og det skal jeg bevise;
"for jeg slaaes med den beste Karl af Jer for
"tyve Pund.„ Denne Udfordring bragte
Griffel strax til at tie, da hans Appetit til
Prygl ikke saasnart kunde indfinde sig efter det
over-

(*) Dette Ord, som Sergeanten ulykkeligviis tog for et Skieldsord, er et Udtryk i Fornuftlæren, som tilkiendegiver, at Slutningen ikke følger af Forsætningerne.

overflødige Maaltid, han nylig var bleven beværtet med; men Kudsken, hvis Ledemode ikke vare saa møre, og hvis Lyst til Slagsmaal var noget stærkere, kunde ikke saa let fordøye denne Forhaanelse, da han sluttede, at i det mindste endeel deraf faldt paa hans Part. Han sprang derfor op fra sit Sæde, nærmede sig til Sergeanten, sveer paa, at han ansaae sig for ligesaa brav en Karl, som nogen i den hele Armee, og tilbød sig at bares med ham for en Guinee. Krigsmanden tog imod Tilbudet, men undslog sig for Væddemaalet; hvorpaa begge trak ud, og angreeb hinanden, indtil Hestedriveren blev saa vel tildækket af Menneskedriveren, at han blev nødt til at udtømme den liden Levning af Aandedrættet i at bede om Qvarteer.

Den unge Dame ønskede nu gierne at kiøre bort, og havde givet sin Kudsk Befaling at lave til, men alt var forgieves; thi Kudsken var ikke i Stand til at fuldføre sin Pligt den Aften. En gammel Hedning vilde maaskee ligesaa meget have tilregnet Drikkens Gud denne Uduelighed, som Krigens Gud; thi begge de Stridende havde virkelig ofret ligesaavel til

den første Guddom, som til den sidste. Reent ud at sige, saa vare de begge overstadig drukne, og Griffel var ikke heller i en meget bedre Tilstand. Hvad Verten angik, da var Fylderie hans Haandværk, og Drikkevahre giorde ikke mere Virkning paa ham, end paa et hvert andet Kar i hans Huus.

Man kaldte paa Vertshuuskonen, at hun skulde varte Herr Jones og hans Selskabssøster op ved Theebordet. Der gav hun dem en fuldstændig Efterretning om den sidste Deel af det forrige Optrin, og yttrede tilligemed en stor Bekymring for den unge Dame, "som „ sagde hun, "var meget fortredelig over at blive "hindret fra at fortsætte sin Reyse. Det er ret "en nydelig Glut„ lagde hun til, "og jeg "veed vist, jeg har seet hendes Ansigt før. Jeg "bilder mig ind, hun er forliebt, og løbet fra "sine Venner. Hvem veed, om ikke een, eller "anden ung Herre venter efter hende med li"gesaa beklemt et Hierte, som hendes? „

Jones drog et meget dybt Suk ved disse Ord; og endskiønt Frue Water mærkede det, lod hun sig ikke forstaae med noget, saalænge

Vert-

Vertinden opholdt sig i Stuen; men efter at denne gode Kone var gaaet ud, kunde hun ikke bare sig for at lade vor Helt saa uformærkt vide hendes Mistanke om en meget farlig Medbeylerinde til hans Kierlighed. Herr Jones's bagvendte Opførsel ved denne Leylighed overbeviiste hende om Sandheden, uden at han gav hende et bestemt Svar paa noget af hendes Spørgsmaale; men hun var ikke kræsen nok i sin Kierlighed til at blive meget bekymret over sin Opdagelse. Jones's Smukhed behagede hendes Øye mangfoldig; men, da hun ikke kunde see hans Hierte, satte hun sig just ikke i nogen Bekymring derfor. Hun kunde giøre sig hiertelig tilgode ved Kierligheds Taffel, uden at bryde sig om, at en anden allerede havde været, eller herefter kunde blive beværtet med samme Maaltid. En Tænkemaade, som, om den kun viser liden fiin Følelse, dog har megen Virkelighed hos sig, og er mindre særsindig, og maaskee mindre ondskabsfuld og egenkierlig, end visse Fruentimmers Begierligheder, som endog kunne være vel fornøyede med at afstaae fra deres El-

skeres Besiddelse, naar de kun ere fuldkommen forsikkrede om, at ingen anden besidder dem.

Det syvende Capitel.

Som indeholder en fuldstændigere Efterretning om Frue Waters; og fortæller, paa hvad Maade hun var kommet i den ynkelige Tilstand, som hun blev reddet fra af Jones.

Endskiønt Naturen aldeles ikke har blandet en lige stor Deel, enten af Nysgierrighed eller af Forfængelighed, i et hvert Menneskes Temperament, saa er der dog maaskee ikke een enkelt Person, som den jo har tildeelt saa stor en Grad af begge, at det kræver megen Kunst, og tillige Møye, at tæmme og undertvinge dem; og dog er dette en Seyer, som er aldeles nødvendig for enhver, der paa nogen Maade vil fortiene Navn af et fornuftigt og vel opdraget Menneske.

Jones, som med stor Ret kunde kaldes et vel opdraget Menneske, havde derfor qvalt al den Nysgierrighed, som den besynderlige Tilstand, han havde fundet Frue Waters i, efter al Formodning maatte have opvakt hos ham. Han havde vel i Førstningen udladt sig

med

med adskilligt for Damen; men da han mærkede, at hun med Flid søgte at undgaae en nøyere Forklaring, var han fornøyet med at blive i sin Uvidenhed; saa meget mere, som han havde en Slags Mistanke om, at der vare nogle Omstændigheder, som kunde have kommet hende til at rødme, om hun havde fortalt den hele Sandhed.

Men da det er mueligt, at nogle af vore Læsere ikke saa let kunne finde sig i at blive i samme Uvidenhed, og da vi gierne ønske at fornøye dem alle, saa have vi giort os en besynderlig Umage for at blive underrettede om den rene Sandhed, og med dennes Fortælling ville vi slutte denne Bog.

Denne Dame havde altsaa levet nogle Aar med en vis Capitain Waters, der var Capitain ved samme Regiment, som Herr Northerton hørde til. Hun blev anseet for hans Kone, og førte hans Navn, og dog var der, som Sergeanten sagde, adskillige Tvivl angaaende deres Ægteskabs Virkelighed, som vi just ikke vil paatage os at opløse.

Frue Waters (det gier mig ondt at sige det) havde paa nogen Tid havt en meget fortroelig Omgang med ovenmeldte Fændrik, der ikke var til stor Fordeel for hendes gode Navn og Rygte. At hun havde en besynderlig Tilbøyelighed til denne unge Karl, det er vist nok; men om hun drev den til nogen lastværdig Yderlighed, det er ikke saa ganske afgiort; med mindre man vil forudsætte, at et Fruentimmer aldrig tilstaaer en Mandsperson alle Gunstbeviisninger, een undtagen, uden at tilstaae ham denne eene med.

Bataillonen af det Regiment, som Capitain Waters hørde til, var afmarscheret to Dage førend dette Compagnie, som Herr Northerton stod ved som Fændrik, saa at den første havde naaet Worcester Dagen efter den ulykkelige Striid imellem Jones og Northerton, som vi tilforn have meldet om.

Nu var det blevet aftalt imellem Frue Waters og Capitainen, at hun vilde følge med ham paa hans Marsch til Worcester, hvor de vilde tage Afskeed med hinanden; og derfra vilde hun vende tilbage til Bath, og opholde

sig

sig der hele Vinteren over, indtil Feldttoget mod Rebellerne var til Ende.

Denne Aftale havde Herr Northerton faaet at vide. Sandt at sige, saa havde Damen sat ham Stevne paa samme Sted, og lovet ham at bie i Worcester, indtil hans Bataillon kom der; i hvad Hensigt, og til hvad Ende maae vi overlade til Læseren at giette; thi, endskiønt vi ere forbundne til at fortælle virkelige Begivenhedet, saa ere vi dog ikke forbundne til at giøre Vold paa vor egen Natur, ved at opdigte noget til Forkleinelse for den elskværdigste Deel af Skabningen.

Northerton var ikke saasnart løsladt af sit Fængsel, som vi tilforn have seet, førend han hastede bort, for at naae Frue Waters; og da han var en meget virksom og hurtig Karl, kom han til den sidstnævnte Bye nogle faa Timer efter at Capitain Waters havde forladt Fruen. Saasnart han var kommen til hende, giorde han sig ingen Betænkning over at fortælle hende hans ulykkelige Hændelse, som han i Sandhed afbildede hende meget ulykkelig; thi han udelukte hver en Smule af det, der kunde

kaldes Feyl, i det mindste for Ærens Ret, endskiønt han dog beholdt nogle Omstændigheder, som kunde blive betænkelige, om Sagen kom til Tinge.

Fruentimmer, det være sagt til deres Ære, kunne i Almindelighed lettere sættes i denne hefftige, og efter al Anseelse, uegennyttige Kierlighedspassion, som allene søger den elskede Persons Beste, end Mandfolkene. Frue Waters var derfor ikke saasnart bleven underrettet om den Fare, hendes Elsker var udsat for, førend hun satte alle andre Betragtninger tilside, uden allene den, der angik hans Sikkerhed: og da denne Sag var ligesaa behagelig for Herren selv, blev den strax Indholdet af en Samtale imellem dem.

Efter en lang Raadslagning om denne Sag, blev der endelig aftalt, at Fændriken skulde tage Veyen tværs igiennem Landet til Hereford, hvor han kunde finde videre Befordring til een af Søehavnene i Wales, og derfra tage Flugten ud af Landet. Paa det hele Tog lovede Frue Waters at giøre ham Selskab. Hun var og i Stand til at forsyne

ham

ham med Penge; en vigtig Post for Herr Northerton; thi hun havde tre Bancosedler i Lommen, som alle beløb sig til 90 Pund, foruden endeel klingende Mynt, og en Diamantring, af en ganske anseelig Værdie, paa Fingeren. Alt dette aabenbarede hun i største Fortroelighed for dette nedrige Menneske, da hun mindst tænkde paa, at hun derved skulde indgive ham det Forsæt at plyndre hende. Da de nu, ved at tage Heste fra Worcester, kunde give de, der vil sætte efter dem, destobedre Leylighed til siden at opdage deres Reysevey, saa foreslog Fændriken, og Damen samtykde strax deri, at de skulde gaae til Fods til det første Bedested; og hertil syntes den haarde Frost ret at være beleylig.

Det meeste af Damens Gods var allerede i Bath; og hun havde nu intet med sig, uden lidt Linnet, som hendes Galan paatog sig at bære i sine Lommer. Da de altsaa havde bragt alting i Rigtighed om Aftenen, stod de tilig op den følgende Morgen, og Klokken fem droge de bort fra Worcester, hvilket var over to Timer før Dag. Men Maanen, som just paa den Tid var fuld, gav dem alt det Lys, den var i Stand til at meddele.

Frue

Frue Waters var ikke af det Slags Fruentimmer, som have Vognes Opfindelse at takke for, at de ere i Stand til at flytte sig fra eet Sted til et andet, og som følgelig regne en Kareet iblant Livets Nødvendigheder. Hendes Lemmer vare virkelig fulde af Styrke og Hurtighed; og da hendes Siel ikke var mindre oplivet af Mod, var hun fuldkommen i Stand til at holde Skridt med sin ilende Elsker.

Da de vare reyste nogle Mile frem paa en Landevey, som efter Northertons Sigende gik til Hereford, kom de ved Dagbrækningen til en stor Skov, hvor han pludselig stod stille, lod, som han betænkde sig lidt, og yttrede en Slags Frygt, for at reyse længere frem paa saa offentlig en Vey. Hvorpaa han lettelig overtalede sin smukke Selskabsfester til at følge efter sig til en Fodstie, som syntes at gaae lige igiennem Skoven, og som tilsidst førde dem begge til Foden af Mazard-Høy.

Enten den afskyelige Plan, som han nu søgte at fuldføre, var en Virkning af et foregaaende Overlæg, eller om den nu først faldt ham ind, kan jeg ikke bestemme; men da han

var

var kommet paa dette eenlige Sted, hvor han efter al Formodning ikke kunde blive hindret, løste han pludselig sit Strømpebaand af, lagde voldsomme Hænder paa det stakkels Fruentimmer, og stræbte at fuldføre den skrækkelige og afskyelige Gierning, som vi tilforn have meldet om, da Jones, efter Forsynets Bestyrelse kom derhen, og til al Lykke hindrede det.

Det var ogsaa en Lykke for Frue Waters, at hun ikke var af det svageste Slags Fruentimmer; thi ikke saasnart mærkede hun af det, at han slog Knude paa Strømpebaandet, og af hans egne Erklæringer, hvad hans dievelske Hensigt var, førend hun satte sig tappert til Modværge, og kiæmpede saa rask med sin Fiende, imedens hun stedse raabte om Hielp, at hun derved hindrede denne Skielm i nogle Minutter fra at fuldføre sit Forsæt; og ved denne Leylighed kom Herr Jones hende til Hielp, i det samme Øyeblik, da hendes Kræfter forlode hende, og hun var ganske overvældet, og reddede hende fra Røverens Hænder, uden noget større Tab, end hendes Klæder, som vare revne af Ryggen paa hende, og Diamantsrin-

gen,

gen, der, imedens Striden varede, enten var faldet af hendes Finger, eller trukket af den af Northerton.

Saaledes have vi da, Læser! givet Dig Frugterne af en meget møysommelig Undersøgelse, som vi have anstillet om denne Sag, for at forneye Dig. Og her have vi fremstillet Dig et Optrin, baade af Daarlighed og af Nedrighed, som vi neppe kunde have troet, at en menneskelig Skabning var i Stand til at giøre sig skyldig i, dersom vi ikke havde erindret os, at denne Karl paa den Tid var ganske fast i den Tanke, at han havde begaaet et Mord, og havde forbrudt sit Liv efter Loven. Da han derfor sluttede, at hans Sikkerhed beroede allene paa Flugten, troede han, at Besiddelsen af denne Dames Penge og Ring vilde give ham Erstatning for den nye Byrde, han var i færd med at legge paa sin Samvittighed.

Og her, Læser! maae vi meget alvorlig advare Dig, at Du ikke af saadan en Kieltrings slette Opførsel, tager Anledning til at giennemhægle saa ærværdigt et Selskab af Mænd, som Officererne i vor Armee i Almindelighed ere.

Du

Du vilde behage at eftertænke, at denne Karl, som vi allerede have berettet Dig, hverken havde en Adelsmands Fødsel eller Opdragelse, ey heller var en Person, der var skikket til at optages iblant saadannes Tal. Dersom altsaa hans Nedrighed med nogen Grund kan falde tilbage paa andre, end ham selv, saa maae det allene være paa dem, der gave ham hans Bestalling.

